

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียง
ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

PEOPLE'S OPINIONS ON VOTING DECISION MAKING IN GENERAL
ELECTION OF MEMBERS OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES
AT TAPAMOK SUB-DISTRICT, LONG DISTRICT,
PHRAE PROVINCE

พระสุรเดช สุเมธโส (บุญเรือง)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
ทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

พระสุรเดช สุเมธโส (บุญเรือง)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๒

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

People's Opinions on Voting Decision Making in General
Election of Members of the House of Representatives
at Tapamok Sub-District, Long District,
Phrae Province

Phra Suradet Sumedhaso (Boonruang)

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Political Science

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2019

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ข้อสรุปนิพนธ์ : ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

ผู้วิจัย : พระสุรเดช สุเมธโส (บุญเรือง)

ปริญญา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

: รศ. ดร.ประณต นันทิยะกุล ร.บ. (รัฐศาสตร์), ร.ม. (รัฐศาสตร์)

: ผศ. ดร.ยุทธนา ปราณีต พธ.บ. (การบริหารรัฐกิจ),
ร.บ. (ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์), M.A. (Politics),
Ph.D. (Political Science)

วันสำเร็จการศึกษา: ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาระดับการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขที่มีต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปในเขตตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตตำบลตำผามอกอำเภอคลองจังหวัดแพร่ จำนวน ๔,๖๗๔ คน และสุ่มตัวอย่างจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ๓๖๒ คน โดยใช้แบบสอบถามซึ่งมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๘๔๘ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน ๘ ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ๑. ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๒ ๒) ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๗ ๓) ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตยโดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๑ และ ๔) ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งตามหลักธรรมาธิปไตยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๔

๒. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคลของ พบว่าประชาชนที่มี อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน มีนัยสำคัญที่ ๐.๐๑ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ คือ ๑) การประชาสัมพันธ์อาจจะยังไม่ทั่วถึงในทุกพื้นที่ข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ชัดเจนควรมีบอร์ดโปรเจกเตอร์ขนาดใหญ่ประจำตำบลตามจุดถนนสายหลักให้ประชาชนมองเห็นชัดเพื่อประชาสัมพันธ์จัดหน่วยอบรมประจำตำบลเข้าถึงประชาชนทุกหมู่บ้าน ๒) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่คนทั่วไปเลือกคือคนรู้จักเดิมที่คุ้นเคยควรสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประชาชนควรให้โอกาสแก่ผู้สมัครใหม่ๆ เพื่อเป็นทางเลือก ๓) การประเมินว่าพรรคใดทำประโยชน์ให้ประเทศได้ทำได้อย่างมากประชาชนส่วนใหญ่ยังยึดติดกับนักการเมืองหน้าเดิมๆ ผู้สมัครชื่อเดิมๆ ควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง ควรให้โอกาสแก่ผู้สมัครหน้าใหม่ๆ และพรรคการเมืองที่ไม่คุ้นเคยมีโอกาสในการทำงานบ้าง และ ๔) ประชาชนไม่มีความเข้าใจด้านหลักธรรมาธิปไตย ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนถึงความสำคัญหลักของหลักธรรมาธิปไตยควรให้ความรู้ความเข้าใจและความสำคัญของการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งตามหลักธรรมาธิปไตย

Research Paper Title : People's Opinions on Voting Decision Making in General Election of Members of the House of Representatives at Tapamok Sub-District, Long District, Phrae Province

Researcher : Phra Suradet Sumedhaso (Boonrueng)

Degree : Master of Political Science

Research Paper Supervisory Committee:

Assoc. Prof.Dr.Pranote Nantiyakoon, B.A. (Political Science)

M.A. (Political Science)

Asst. Prof. Dr.Yuttana praneet, B.A.(Public Administration),
B.A.(Theories and Techniques in Political Science),

M.A. (Politics), Ph.D.(Political Science)

Date of Graduation : March 10, 2020

Abstract

Objectives of this research were 1. To study the level of voting in general election at Tapamok Sub-District, Long District, Phrae Province, 2. To compare the people's opinions on voting in general election of the members of the House of Representatives at Tapamok Sub-District, Long District, Phrae Province classified by personal data and 3. To study problems, obstacles and recommendations for problems solving of voting in general election at Tapamok Sub-District, Long District, Phrae Province.

Methodology was the Mixed Methods: The Quantitative Research, using survey method, collected data from 362 samples, derived from the populations of 4,674 people who were eligible to vote in general election at Tapamok Sub-District, Long District, Phrae Province, using Taro Yamane's formula with questionnaires that had reliability value at 0.848. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. Hypothesis tested by t-test, F-test and One way ANOVA. The Qualitative Research collected data from document and 8 key informants by in-depth-interviewing The data were analyzed by descriptive interpretation.

Findings of the were as follows:

1. People's opinions on voting in general election of members of the House of Representatives at Tapamok Sub-District, Long District, Phrae Province, by overall, were at high level with the mean value at 4.19. Each aspect as 1) information of general election and information of candidates by Dhammatipateyya, virtue

supremacy, was at high level with the mean value at 4.32, 2) the criteria for voting decision making by Dhammatipateyya was at middle level with the mean value at 3.47. 3) evaluation and candidate rating and political parties by Dhammatipateyya, by overall, were at high level with the mean value at 3.31 and 4) final decision making to vote for the candidates by Dhammatipateyya, by overall, was at the highest level with the mean value at 4.46

2. For the results of comparison of people's decision to vote for members of the House of Representatives in general election at Tapamok Sub-District, Long District, Phrae Province, classified by personal data were that people with different age, status, educational level, occupations and income per month did not have different opinions, rejecting the set hypothesis. Only the people with different genders had different opinions at the statistical significant level at 0.01, accepting the set hypothesis.

3. Problems, obstacles and recommendations for decision to vote in general election of the members of the House of Representatives at Tapamok Sub-District, Long District, Phrae Province were that, 1) public relations were not covered all areas. Candidates' data were not clear. There should be projecting boards on the main roads for people to see and there should be mobile training teams to train people at every village, 2) people in general did not have criteria to vote, so they voted for those who were familiar, who they knew. There should be criteria for people to vote and people should give the opportunity for new candidates of their choices, 3) the assessment of political parties as of what parties did what for people was very difficult to do. So people voted for the parties and candidates they were familiar with, the old faces. There should criteria for people to assess and rate candidates and political parties. People should give chance to new candidates and new parties to represent people and 4) people did not have knowledge of Dhammatipateyya. People were not used to making final decision to vote independently. People should be informed the importance of Dhammatipateyya, and how to make final decision to vote for their representatives according to Dhammatipateyya, virtue supremacy.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ท
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๓
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ แนวคิด เกี่ยวกับการเลือกตั้ง	๗
๒.๒ แนวคิด เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้ง	๒๕
๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย	๓๔
๒.๔ หลักธรรมาธิปไตย	๕๒
๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๖๘
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๙
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๕
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๗๖
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๗๖
๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๗๖
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๘
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๑
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๒

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิจัย	๘๓
๔.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๓
๔.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	๘๕
๔.๓ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่	๘๗
๔.๔ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่	๙๓
๔.๕ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่	๑๐๐
๔.๖ สรุปผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่	๑๐๖
๔.๗ องค์ความรู้	๑๑๓
๔.๗.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๑๓
๔.๗.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย	๑๑๖
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๑๑๘
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๑๘
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๒๔
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๓๐
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๓๐
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๑๓๐
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๑๓๐
บรรณานุกรม	๑๓๒
ภาคผนวก	๑๓๘
ประวัติผู้วิจัย	๑๗๙

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	สรุปความหมายของการเลือกตั้ง	๑๒
๒.๒	สรุปความสำคัญของการเลือกตั้ง	๑๗
๒.๓	สรุปหลักเกณฑ์การเลือกตั้ง	๒๐
๒.๔	สรุปปัจจัยการเลือกตั้ง	๒๒
๒.๕	สรุปแนวความคิดที่เชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นสิทธิของประชาชน	๒๓
๒.๖	สรุปแนวความคิดที่เชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน	๒๕
๒.๗	สรุปความหมายของการตัดสินใจ	๒๕
๒.๘	การประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	๒๘
๒.๙	สรุปกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง	๒๙
๒.๑๐	สรุปพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	๓๔
๒.๑๑	สรุปความเป็นมาของหลักประชาธิปไตย	๓๖
๒.๑๒	สรุปความหมายของหลักประชาธิปไตย	๓๘
๒.๑๓	สรุปลักษณะสำคัญของหลักประชาธิปไตย	๔๑
๒.๑๔	สรุปรูปแบบประชาธิปไตย	๔๖
๒.๑๕	สรุปรูปแบบประชาธิปไตยแบบผู้มีแทน	๕๒
๒.๑๖	สรุปความหมายของคำว่า "ธรรมาธิปไตย"	๕๔
๒.๑๗	สรุปหลักการสำคัญของธรรมาธิปไตย	๕๙
๒.๑๘	สรุปธรรมาธิปไตยในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย	๖๗
๒.๑๙	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง	๗๒
๒.๒๐	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	๗๔
๓.๑	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก ใน ๘ หมู่บ้าน	๗๗
๔.๑	แสดงจำนวน และคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๓
๔.๒	ข้อมูลเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ (๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒)	๘๕
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ใน ตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม	๘๘
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	๘๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง ตามหลักธรรมาธิปไตย	๙๐
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามหลักธรรมาธิปไตย	๙๑
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	๙๒
๔.๘	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำแนกตามเพศ	๙๔
๔.๙	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำแนกตามอายุ	๙๕
๔.๑๐	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำแนกตามสถานภาพ	๙๖
๔.๑๑	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำแนกตามระดับการศึกษา	๙๗
๔.๑๒	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำแนกตามอาชีพ	๙๘
๔.๑๓	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๙๙
๔.๑๔	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	๑๐๐

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๕	ปัญหา อุปสรรค การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	๑๐๑
๔.๑๖	ข้อเสนอแนะ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามหลักธรรมาธิปไตย	๑๐๑
๔.๑๗	ปัญหา อุปสรรค การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	๑๐๒
๔.๑๘	ข้อเสนอแนะ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	๑๐๒
๔.๑๙	ปัญหา อุปสรรค การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง ตามหลักธรรมาธิปไตย	๑๐๓
๔.๒๐	ข้อเสนอแนะ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง ตามหลักธรรมาธิปไตย	๑๐๔
๔.๒๑	ปัญหา อุปสรรค การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย	๑๐๔
๔.๒๒	ข้อเสนอแนะ การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย	๑๐๕
๔.๒๓	สรุปการสัมภาษณ์ ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัคร	๑๐๗

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๔	สรุปการสัมภาษณ์ ด้านรูปแบบและวิธีการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจ เลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	๑๐๘
๔.๒๕	สรุปการสัมภาษณ์ ด้านรูปแบบและวิธีการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับ เลือกตั้งและพรรคการเมือง	๑๐๙
๔.๒๖	สรุปการสัมภาษณ์ ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใด คนหนึ่ง ส่วนใหญ่จะเกิดความเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยใด	๑๑๐
๔.๒๗	สรุปการสัมภาษณ์ ปัญหาในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนในเขต ตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ เป็นอย่างไร	๑๑๑
๔.๒๘	สรุปข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ การตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนในเขตตำบล ตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ควรเป็นไปอย่างไร	๑๑๒

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

ในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ได้ใช้พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๕๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๓๙ เป็นหลัก ในการอ้างอิง ซึ่งจะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น วิ.ม. (บาลี) ๔/๓๒/๒๗. หมายความว่า ระบุถึง พระวินัยปิฎก มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔ ข้อที่ ๓๒ หน้าที่ ๒๗ หรือ วิ.ม. (ไทย) ๔/๓๒/๔๐. หมายความว่า ระบุถึง พระวินัยปิฎก มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่มที่ ๔ ข้อที่ ๓๒ หน้าที่ ๔๐ เป็นต้น ทั้งนี้ โดยใช้ระบบคำย่อ ดังต่อไปนี้

พระสูตรตันตปิฎก

ขุ.ธ. (ไทย) = สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท (ภาษาไทย)

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๖
๔.๑	องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๑๔
๔.๒	องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย	๑๑๖

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราช มาสู่การปกครองแบบประชาธิปไตย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนได้รับการพิจารณาจากผู้รับผิดชอบว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญตลอดมา เพราะเนื่องจากจะเป็นไปตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการเลือกตั้งของประเทศไทย เป็นกระบวนการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลเข้าไปทำหน้าที่ในการปกครองประเทศไทย ประวัติความเป็นมาของการเลือกตั้งเกิดขึ้นหลังจากเหตุการณ์กบฏบวรเดชได้ยุติลงในวันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ เมื่อพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรีได้แถลงต่อรัฐสภาว่ารัฐบาลได้ปราบกบฏเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เมื่อบ้านเมืองสงบลงแล้วจำเป็นต้องมีการเลือกตั้งเกิดขึ้นการเลือกตั้งครั้งแรกในประเทศไทยจึงเกิดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๖ เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกในประเทศไทย มีการแบ่งการปกครองเป็นจังหวัด มีจังหวัดทั้งสิ้น ๗๐ จังหวัด ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ แล้ว สามารถเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ประเภทที่หนึ่ง ได้ทั้งหมด ๗๘ คน โดยส่วนใหญ่จะสามารถเลือกผู้แทนได้จังหวัดละคน มีบางจังหวัดที่มีผู้แทนได้มากกว่าหนึ่งคน ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่, จังหวัดร้อยเอ็ด, จังหวัดมหาสารคาม, จังหวัดนครราชสีมา มีผู้แทนได้ ๒ คน ขณะที่จังหวัดพระนครและจังหวัดอุบลราชธานี มีผู้แทนได้ ๓ คน ซึ่งขณะนั้นรัฐธรรมนูญกำหนดอัตราประชากร ๒๐๐,๐๐๐ คนต่อการมีผู้แทนได้หนึ่งคนระบบการเลือกตั้งประกอบด้วยสมาชิก ๒ ประเภท คือ ประเภทที่ ๑ มาจากการเลือกตั้งของประชาชน และสมาชิก ประเภทที่ ๒ มาจากการแต่งตั้งโดยพระบรมราชโองการ^๑

การเลือกตั้งเป็นขั้นตอนที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการทางการเมือง โดยเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออก ซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศ ในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนของปวงชนไปใช้อำนาจแทนตน การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิ อันจะเห็นได้เด่นชัดจากบัญญัติข้อ ๒๑ (๑) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (universal declaration of human rights) สรุปใจความสำคัญได้ว่า “เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานพื้นฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล ผู้ปกครอง เจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราว

^๑ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, "ประวัติการเมืองไทย ๒๔๗๕-๒๕๐๐", มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์), หน้า ๗.

ตามกำหนดเวลาด้วยการลงคะแนนเสียงของหญิงชาย โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากันและกระทำเป็นการลับด้วยวิธีการอื่นใดที่จะรับประกันให้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้เป็นไปโดยเสรี”^๒

หลักการของประชาธิปไตย ซึ่งยอมรับอำนาจอธิปไตยของปวงชนที่รัฐบาลจะต้องมาจากความยินยอมของประชาชน โดยวิธีการที่ดีที่สุดที่จะทำให้มีรัฐบาลที่ประชาชนยอมรับ คือ ให้มีการเลือกตั้งและจากความเชื่อของประชาธิปไตยว่า มนุษย์เป็นผู้ที่มีเหตุผลที่จะใช้ดุลยพินิจของ ตัวเองได้ ประชาชนสามารถเลือกตั้งตัวแทนนโยบายที่เหมาะสมกับความต้องการของเขาได้ การเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตยนั้น จะต้องยินยอมให้ประชาชนจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับกระบวนการปกครอง เป็นหัวใจของกิจกรรมการเมืองทุกระบบ ดังนั้น การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชนนั้น ในลักษณะเดียวกันการเลือกตั้ง ในระบบการเมืองอื่น ๆ ก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันมากนัก โดยเฉพาะทำให้สามารถระดมมติมหาชน และสร้างความชอบธรรมในการปกครองได้อย่างดีเยี่ยม การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่มีปัจจัยเกี่ยวพันกันอย่างซับซ้อนยิ่ง เป็นการเลือกตั้งที่มีการแข่งขันทางการเมืองสูง ยิ่งมีการใช้เทคนิคและกลยุทธ์ต่าง ๆ ในกิจกรรมเลือกตั้งสูงตามไปด้วย ดังนั้น การเลือกตั้ง ในปัจจุบันจะมีความซับซ้อน หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากขึ้น มีคนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น มีการใช้เงินในการเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก สร้างความสำคัญให้แก่องค์กรการเมืองต่าง ๆ มากขึ้น และที่สำคัญ คือ การเลือกตั้งได้สร้างความชอบธรรมให้กับการปกครองสมัยใหม่ได้อย่างดียิ่ง สามารถกำหนดได้ทันทีที่จะให้ใครหรือกลุ่มใดเป็นผู้ปกครอง และการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในประเทศ ที่มีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของระบบการปกครอง โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเลือกตั้ง เป็นการให้เกียรติยกย่องประชาชนว่ามีความสามารถสรรหาผู้แทนของตนมาปกครองได้ นอกจากนี้ยังถือได้ว่าเป็นบันไดขั้นแรกของการนำประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของการเมืองในระดับชาติต่อไปอีกด้วย”

การเลือกตั้งจึงตั้งเป็นการแสดงออกของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและวัดค่าของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ “ดูจำนวนผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง” การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนมีผลกระทบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการเมืองเพราะสามารถกำหนดผู้ที่เข้าหรือออกจากการดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองได้ ประเทศที่พัฒนาแล้วโดยเฉพาะประเทศที่มีวิวัฒนาการอันต่อเนื่องในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่น อังกฤษ อเมริกา การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนโดยเฉพาะการออกเสียงเลือกตั้ง มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งต่างกับประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลายที่อัตราการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มี

^๒ กระทรวงการต่างประเทศ, "ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน", (กรุงเทพมหานคร: กรมองค์การระหว่างประเทศ, ๒๕๕๑), หน้า ๒๖.

“วัฒนิภา ศิลปกุล, "ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางโจลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ", ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๐), หน้า ๑-๓.

อัตราที่ต่ำและมีแนวโน้มไม่แน่นอน^๕ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงต้องการทราบถึงความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจการไปออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการปกครองของไทย และเป็นรูปแบบการปกครองที่สะท้อนความเป็นประชาธิปไตยจากระดับพื้นฐานมากที่สุด

ซึ่งการเลือกตั้งหากเรามองถึงภาพที่เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้วนั้น ก็ต้องมองภาพต่อไปที่ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในอดีต เราจะมองเห็นได้ว่ามีหลายครั้งที่มีข่าวเรื่องความไม่โปร่งใส ความไม่ยุติธรรม การซื้อสิทธิ การขายเสียง^๖ ซึ่งหากเราต้องการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ให้ได้ อาจต้องนำหลักธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเพื่อควบคุม หรือกำกับดูแล ซึ่งหลักธรรมที่ทางผู้ศึกษานำมาใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ "ธรรมาธิปไตย" คือถือธรรมเป็นใหญ่ คือ ถือหลักการ ความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผลเป็นใหญ่ กระทำด้วยการคำนึงถึงสิ่งที่ได้ศึกษา ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรู้จักพิจารณาอย่างถ่องแท้ตามกำลังสติปัญญา และมุ่งคิดพิจารณาด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นไปโดยชอบธรรม และเพื่อความดีงามตามหลักโดยทั่วไปได้แก่ การรู้จักเคารพหลักการ กฎ ระเบียบ กติกา และข้อบังคับทางสังคมหรือองค์กรนั้น ๆ^๗ ดังนั้นหากเราต้องการถือเอาความถูกต้องเป็นใหญ่ จะต้องยึดหลักธรรมาธิปไตย โดยมีได้ถือตนหรือถือโลกเป็นใหญ่ ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันอาทิตย์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ เกี่ยวกับระดับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การรับรู้ข่าวสาร และการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตยข้างต้น ว่ามีผลความคิดเห็นเป็นอย่างไร มีแนวทางแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะ ที่เกิดขึ้นอย่างไรได้บ้างในอนาคต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางและกระบวนการการเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอลอง จังหวัดแพร่ ในอนาคตข้างหน้าต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

^๕ประหยัด หงษ์ทองคำ, "การพัฒนาทางการเมืองโดยกระบวนการปกครองส่วนท้องถิ่น", (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด พาพาส, ม.ป.ป.), หน้า ๗.

^๖พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, (๒ เมษายน ๒๕๖๒), "ความสุจริตขั้นสูง และสมบูรณ์แบบของการเลือกตั้ง (Electoral Integrity)", [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://www.matichon.co.th/article/news_1431643, [๑๙-สิงหาคม-๒๕๖๒].

^๗พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), "ธรรมาธิปไตยไม่มาจึงหาประชาธิปไตยไม่เจอ (จุดบรรจบ : รัฐศาสตร์กับนิติศาสตร์)", พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๙), หน้า ๑๑-๑๓.

๑.๒.๓ การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปของประชาชน ในเขตตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ มีปัญหา อุปสรรค และมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขที่มีต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ในเขตตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่" กำหนดขอบเขตไว้ดังต่อไปนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาในประเด็นต่อไปนี้ มุ่งศึกษาในประเด็น การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป การตัดสินใจเลือกตั้ง แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตย หลักธรรมาธิปไตย

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ สถานภาพส่วนบุคคลของประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ต่อเดือน

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย ๒) ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย ๓) ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และ ๔) การตัดสินใจสุดท้ายก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร และผู้ให้ข้อมูล

๑) ประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ใช้ในการศึกษานี้คือ ประชาชนในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๓,๘๒๙ คน แบ่งเป็น ชาย ๑,๘๗๙ คน และหญิง ๑,๙๕๐คน^๗

^๗สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัดแพร่, การใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดแพร่, (แพร่: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ๒๕๖๒), (อ้างสำเนา).

๒) ผู้ให้สัมภาษณ์ คือผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๘ ท่าน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ เขตการปกครอง ตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ประกอบไปด้วย ๘ หมู่บ้าน คือ บ้านผามอก บ้านน้ำริน บ้านปง บ้านเกียงพา บ้านอิม บ้านใหม่พม่า บ้านม่วงเจริญ และบ้านปงใต้

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้กำหนดระยะเวลาตั้งแต่ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

๑.๕.๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

๑.๕.๖ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็นของประชาชน คือ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ใน ๔ ด้านคือ ๑) ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ๒) ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง ๓) ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และ

๔) ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง นำมาวิเคราะห์หาปัจจัยในการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ การที่ราษฎรใช้สิทธิของตนเองออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตัวแทนเพื่อทำหน้าที่แทนตนในการปกครองแต่ละระดับประเทศ ในที่นี้หมายถึงการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ ๒๘ วันอาทิตย์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒

การตัดสินใจในการเลือกตั้ง คือ กระบวนการในการตัดสินใจเพื่อทำการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นทฤษฎีหลักในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย ๔ ด้านคือ ๑) ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ๒) ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง ๓) ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และ ๔) ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

หลักธรรมาธิปไตย คือ การถือหลักการ ความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผลเป็นใหญ่ กระทำด้วยการคำนึงถึงสิ่งที่ได้ศึกษา ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรู้จักพิจารณาอย่างถ่องแท้ ตามกำลังสติปัญญา และมุ่งคิดพิจารณาด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นไปโดยชอบธรรม และเพื่อความดีงาม ตามหลักโดยทั่วไปได้แก่ การรู้จักเคารพหลักการกฎระเบียบ กติกา และข้อบังคับทางสังคมหรือองค์กรนั้นๆ ซึ่งผู้วิจัยนำหลักธรรมนี้มาเพื่อใช้สนับสนุนการเลือกตั้งทั่วไปในอนาคต

ตำบลตำบามอก คือ เขตการปกครองในอำเภอลอง จังหวัดแพร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๘ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านผามอก บ้านน้ำริน บ้านปง บ้านเกียงพา บ้านอิม บ้านใหม่พม่า บ้านม่วงเจริญ และบ้านปงใต้ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๔,๖๗๔ คน แบ่งเป็น ชาย ๒,๓๒๓ คน และหญิง ๒,๓๕๑ คน^๙

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ได้ทราบระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ในเขตตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่

๑.๗.๒ ได้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ในเขตตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่มีต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ในเขตตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่

๑.๗.๔ ประโยชน์จากการวิจัยชิ้นนี้ นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ในเขตตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ต่อไป

^๙เสาวนีย์ ศิริพจนานนท์, "การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่๑จังหวัดสุโขทัย, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนสังคม, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔), หน้า ๑๘-๒๐.

^๙องค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก, "สภาพทั่วไป : จำนวนประชากร", [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.tapamok.go.th/condition.php>, [๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๒].

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลท่าผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐาน ของการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้ง
- ๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- ๒.๔ หลักธรรมาธิปไตย
- ๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๒.๑.๑ ความหมายของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง มีความหมาย และความสำคัญต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่ง มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย และความสำคัญของการเลือกตั้งไว้หลายประการซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

๑. การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอธิปไตย โดยการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของตน เพื่อทำหน้าที่ในสภา และคณะรัฐบาลเป็นการระดมประชาชนเข้าสู่ระบบการปกครองเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับรูปแบบการปกครองและตัวผู้ปกครอง

๒. การเลือกตั้งเป็นการเชื่อมโยงเจตจำนงของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะเป็นกระบวนการกล่อมเกลางานทางการเมือง ที่สำคัญเปิดโอกาสให้องค์การทางการเมืองต่าง ๆ ได้เข้าไปกระตุ้นให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกแนวนโยบาย และทางออกให้สังคม

๓. การเลือกตั้งเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการเลือกสรรผู้ปกครองเข้ามาทำหน้าที่ในประเทศ เป็นการสืบทอดอำนาจทางการเมืองโดยสันติวิธีเป็นการลดความตึงเครียดทางการเมือง และสังคมก่อให้เกิดบูรณาการของชาติ เป็นต้น^๑

^๑สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗), หน้า ๑๒.

การเลือกตั้งจะมีคุณค่าสมควรแก่การยกย่องว่าได้ดำเนินไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย และถือว่าเป็นฐานที่มาของความชอบธรรมในอำนาจของรัฐบาล และผู้ปกครองจะต้องดำเนินไปตามหลักเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับเป็นสากลดังนี้^๒

๑. หลักความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง หมายความว่า การเลือกตั้งต้องกระทำโดยเสรี ไม่มีการบังคับ กดขี่ จ้างวาน หรือใช้อิทธิพลใด ๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะคอยเฝ้าดูแล และดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยเสรีปราศจากการบีบบังคับข่มขู่ด้วยประการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นใช้อำนาจสั่งจ้างหรือใช้อิทธิพลบีบบังคับ รัฐเองก็ต้องไม่กดขี่ จ้างวาน หรือใช้อิทธิพลบังคับให้ราษฎรไปเลือกตั้ง การเลือกตั้งที่ปราศจากอิสระ ผู้ปกครองจะอ้างว่าตนมีอำนาจโดยชอบธรรมไม่ได้

๒. หลักการเลือกตามกำหนดเวลา (Periodic Election) หมายความว่า เมื่อเลือกตั้งไปแล้วก็ต้องเลือกตั้งใหม่อีก โดยกำหนดระยะเวลาแน่นอน เช่น ๓ หรือ ๕ ปี เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนราษฎรว่าปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของประชาชนหรือไม่ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเปลี่ยนแปลงตัวผู้แทนราษฎรคนเดิม หรือเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใหม่และเพื่อให้ประชาชนสามารถควบคุมผู้แทนของตนได้

๓. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง (Genuine Election) หมายความว่า หลักการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย ปราศจากการครอบงำและเล่ห์กลทางการเมือง ปราศจากการใช้อิทธิพลทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคม วิธีการที่จะทำให้การเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้งอย่างแท้จริง คือ

๓.๑ จัดให้ราษฎรจัดการเลือกตั้งของตนเองให้มากที่สุด โดยการให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง เช่น เป็นกรรมการตรวจนับคะแนน เป็นต้น

๓.๒ จัดให้มีวิธีการคัดค้านการเลือกตั้ง

๔. หลักการออกเสียงทั่วไป (Universal Suffrage) หมายความว่า การให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไปโดยไม่มีการกีดกัน หรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษ เนื่องจากเพศ ผิว สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ตราบใดที่ประชาชนผู้นั้นขาดคุณสมบัติ โดยการมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิการเลือกตั้ง มักจะคำนึงถึงคุณสมบัติที่สำคัญ ๗ ประการคือ^๓

๔.๑ อายุ ประเทศต่าง ๆ มักจะกำหนดอายุขั้นต่ำของการมีสิทธิเลือกไว้ ๑๘ ปี หรือ ๒๐ ปี เป็นต้น

๔.๒ ความเป็นพลเมือง หมายถึง การเป็นสมาชิกรัฐหนึ่ง ๆ และการเป็นสมาชิกนั้นนำมาซึ่งสิทธิ และหน้าที่ทางการเมือง

๔.๓ การมีถิ่นที่อยู่ หมายถึง การกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำในการมีถิ่นที่อยู่ภายในเขตเลือกตั้ง

^๒ หุตุ แสงอุทัย, คำอธิบายหลักเกณฑ์ทั่วไปของการเลือกตั้ง และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน พ.ศ.๒๕๑๑, ระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชนของไทย, (กรุงเทพมหานคร: เวิลด์เทรต ประเทศไทย, ๒๕๑๒), หน้า ๑๐-๑๖.

^๓ กระทบ ทงธรรมชาติ, สมบูรณ์ สุขสำราญ และปรีชา หงส์ไกรเลิศ, การเลือกตั้งพรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล, (กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิจัย คณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑), หน้า ๑๐-๑๓.

๔.๔ การรู้หนังสือ เงื่อนไขนี้ไม่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

๔.๕ คุณสมบัติเกี่ยวกับความประพฤติ หมายถึง การจำกัดสิทธิบุคคลบางประเภทที่มีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง จนถูกศาลตัดสินลงโทษ หรือตัดสิทธิในการเลือกตั้ง

๔.๖ คุณสมบัติเกี่ยวกับสภาพความสมบูรณ์ของจิตใจ ประเทศต่าง ๆ มักจะไม่ให้สิทธิเลือกตั้งแก่บุคคลที่มีความเจ็บป่วยทางจิตใจ เช่น คนวิกลจริตจิตไม่สมประกอบ เป็นต้น

๔.๗ คุณสมบัติเกี่ยวกับสภาพทางสังคมบางประการ เช่น นักพรต นักบวช ซึ่งสังคมถือว่าไม่สมควรที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะจะไม่เป็นผลดีต่อสถานภาพของตัวเอง

๕. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค (Equal Suffrage) หมายความว่า การมีสิทธิในการเลือกตั้งของประชาชนมีความสำคัญและได้รับการยอมรับโดยเท่าเทียมกันไม่ว่าผู้เลือกตั้งจะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างไร หลักการที่ใช้เป็นมาตรการให้ความเสมอภาค คือการให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งคนหนึ่งๆ มีคะแนนเสียงเพียงหนึ่งคะแนน (One Man One Vote) และคะแนนเสียงทุกคะแนนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

๖. หลักการลงคะแนนเสียงลับ (Secret Vote) หมายความว่า การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นเอกสิทธิ์ของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด เอกสิทธิ์จะได้รับการพิทักษ์ปกป้องโดยการออกเสียงลับ โดยผู้ออกเสียงไม่จำเป็นต้องบอกผู้อื่นว่าตนเองเลือกใคร ซึ่งจะกระทำโดยวิธีให้เอาบัตรลงคะแนนผนึกในซองแล้วมอบให้กรรมการตรวจคะแนน หรือใส่ในหีบบัตรเลือกตั้งเอง

๗. หลักการวิธีการลงคะแนนเสียงอิสระอย่างอื่น (Free Voting Procedure) หมายความว่า การที่จะไม่ใช้วิธีการลงคะแนนเสียงโดยลับดังกล่าวก็ต้องใช้วิธีการลงคะแนนเสียงอิสระอย่างอื่น ๆ

การเลือกตั้งมีคุณค่าต่อการพัฒนาการของระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นประเทศต่าง ๆ จึงได้พยายามจัดให้มีการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง เพื่อแสดงให้เห็นว่าประเทศของตนเป็นประเทศประชาธิปไตย แม้ว่าประเทศสังคมนิยมในยุโรปตะวันออกเมื่อประชาชนต้องการเสรีภาพในการปกครองตนเองมากขึ้น ข้อเรียกร้องทางการเมืองประการแรกที่เกิดขึ้นก็คือ การขับไล่พรรครัฐบาลที่พรรคคอมมิวนิสต์จัดตั้งขึ้น และให้มีการเลือกตั้งตัวแทนที่มาจากประชาชน เพื่อไปทำหน้าที่จัดตั้งรัฐบาลบริหารประเทศตามเจตนารมณ์ของประชาชนส่วนใหญ่อย่างแท้จริงต่อไป ดังนั้นหัวใจของการเลือกตั้งก็คือ การได้มาซึ่ง “ผู้แทนราษฎร” ในส่วนของผู้แทนราษฎร นักการเมืองที่ต้องการได้รับการเลือกผู้แทนราษฎรจะต้องเป็นบุคคลที่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน

“ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ประสบความสำเร็จคือ ผู้ที่สามารถวิเคราะห์ความต้องการความรู้สึกรวม ๆ ของประชาชนผู้ออกเสียงเลือกตั้งได้ถูกต้องแล้วส่วนหนึ่ง” ดังนั้นการรักษาการเลือกตั้งจากผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือจากตัวนักการเมือง โดยการติดตามพฤติกรรมและกระบวนการหาเสียงเลือกตั้งของเขาจึงเป็นมุมมองที่น่าสนใจยิ่ง กล่าวได้ว่าการที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลต้องได้รับการพิจารณาคุณสมบัติเหมือนผ่านการไปเลือกตั้งของสมาชิกการเมือง^๔

การเลือกตั้ง คือ การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่ประชาชนแสวงหาทางเลือกในการปกครองและบำบัดความต้องการของตนเองเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

^๔สมบัติ จันทรวงศ์, การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง : การศึกษาเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๒๙, (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิเพื่อการวิจัยและการพัฒนา, ๒๕๓๐), หน้า ๑.

ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องหรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมืองหรือการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนโดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์และนโยบายไปเป็นแนวนโยบายในการบริหารประเทศ และทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง

การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองการปกครองของประชาชนนั่นเอง^๕

การแข่งขันทางอำนาจเพื่อเข้าไปสู่อำนาจและการใช้อำนาจทางการเมือง โดยอาศัยกลไกกระบวนการของการเลือกตั้งเป็นเครื่องมือในการใช้หลักประกันเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นการแข่งขันเข้าสู่อำนาจอย่างสุจริตเที่ยงธรรมโดยคาดหวังหรือผลลัพธ์จากการเลือกตั้งว่าสามารถสะท้อนถึงเจตนารมณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด^๖

จุดเริ่มต้นของกระบวนการประชาธิปไตยซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการประชาธิปไตยอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกรัฐบาลหรือฝ่ายบริหาร การออกกฎหมายโดยฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ฯลฯ การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศเป็นการมอบอำนาจอธิปไตยของราษฎร แต่ละคนให้ให้ผู้แทนของตนนำไปใช้ในการปกครองประเทศเนื่องจากเราไม่สามารถให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้จึงคิดค้นวิธีการขึ้นมาเรียกว่า การเลือกตั้ง^๗

กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมืองหรือตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนโดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองปกครองของประชาชน นั่นเอง^๘

^๕ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, โครงการวิจัย การประเมินผลการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๗.

^๖ชาวนะ ไตรมาส, การเลือกตั้งแบบใหม่: ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร: สุขุมและบุตร, ๒๕๔๕), หน้า ๗.

^๗อัษฎางค์ ปาณิกบุตร, แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายการศึกษา, ๒๕๔๔), หน้า ๓๑.

^๘วัชร ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, ๒๕๔๔), หน้า ๘-๙.

การที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลจำนวนหนึ่งจากหลายๆ คน หรือเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้เข้าสมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่ง หรือบัญชีจำนวนหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลายๆ บัญชี เพื่อให้ไปกระทำการอันใดอันหนึ่งแทนตน^๙

การเลือกตั้งในแง่ของกฎหมายและการเลือกตั้งแง่ของปรัชญา โดยในส่วนแรกการเลือกตั้งในแง่ของกฎหมายนั้น เป็นการพิจารณาจากกฎหมาย การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยทั่วไปแล้วจะมีสภาพอยู่ ๓ ประการ คือ การเลือกตั้งที่เป็นสิทธิ (Rights) ในแง่นี้การเลือกตั้งถือเป็นสิทธิที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่รัฐจะต้องให้ความคุ้มครอง การเลือกตั้งในฐานะที่เป็นอภิสิทธิ์ (privilege) เป็นการที่ผู้ลงคะแนนเสียงมีความเป็นอิสระที่จะเลือกกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ที่ได้รับการยอมรับจากกฎหมายปราศจากการแทรกแซงหรือเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นเป็นต้น และการเลือกตั้งในฐานะที่เป็นหน้าที่ (Duty) อันหมายถึง การที่บุคคลจำเป็นต้องกระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีสภาพเป็นหน้าที่จึงเป็นไปโดยที่กฎหมายได้ระบุหรือบังคับผู้ลงคะแนนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า กฎหมายได้ระบุหรือบังคับให้ผู้ลงคะแนนลงคะแนนไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยถือเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งที่ต้องกระทำ เป็นต้น

ในส่วนที่สอง การเลือกตั้งในแง่ของปรัชญาแบ่งออกได้เป็น ๓ ประการ ดังนี้ ประการแรก การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีสภาพเป็นสิทธิตามธรรมชาติ (Natural Rights) กล่าวคือ เป็นสิทธิที่เกิดขึ้นมากับบุคคลในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของรัฐ ทั้งนี้เพราะบุคคลย่อมเสมอภาคกัน อันเป็นลักษณะตามธรรมชาติของมนุษย์ หากบุคคลผู้ใดเป็นผู้บรรลุนิติภาวะมีความเป็นผู้ใหญ่ และไม่มีลักษณะต้องห้ามแล้วจะมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประการที่สอง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีสภาพเป็นภารกิจสาธารณะ (Public Affairs) กล่าวคือ ความก้าวหน้าของสังคมย่อมขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานของบุคคลให้เป็นไปตามหน้าที่อย่างชาญฉลาด เมื่อเป็นดังนี้ การใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งจึงจำกัดเฉพาะแก่บุคคลที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยดีเท่านั้น การดำเนินการตามแนวนี้นี้ บุคคลจึงอาจถูกกำหนดสิทธิในการลงคะแนนได้เสมอ หากเมื่อปรากฏว่าบุคคลนั้นเข้าลักษณะที่ไม่สามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างถูกต้อง ประการที่สาม การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีสภาพเป็นสิทธิคัดค้านการกระทำกล่าวคือ ผู้ลงคะแนนเสียงลงคะแนนที่คัดค้านการกระทำหรือนโยบายของรัฐจะลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมืองที่ตรงกันข้ามกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สนับสนุนรัฐบาลหรือร่วมรัฐบาลพรรครัฐบาลหรือพรรคร่วมรัฐบาล ในวันที่มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือวันเลือกตั้งเป็นสำคัญ^{๑๐}

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การเลือกตั้ง คือ กิจกรรมทางการเมืองที่ทำให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศโดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือ

^๙ กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ, การก่อตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง: การศึกษาเปรียบเทียบกรณีอินเดียและฟิลิปปินส์ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับไทย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๔๑), หน้า ๔.

^{๑๐} ธโรธร ตูทองคำ, รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์เนื่องในโอกาสครบรอบ ๒๐ ปี มสธ, ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาบนพื้นฐานของนโยบายและผลประโยชน์แห่งชาติของไทยและสหรัฐอเมริกา : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต (นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๕), หน้า ๕๓๕-๕๓๖.

พรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง

ตารางที่ ๒.๑ สรุปความหมายของการเลือกตั้ง

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	ความหมายของการเลือกตั้ง
สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (๒๕๒๗, หน้า ๑๒)	๑. การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการแสดง ออกถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ๒. การเลือกตั้งเป็นการเชื่อมโยงเจตจำนงของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะ เป็นกระบวนการกล่อมเกลางานทางการเมือง ๓. การเลือกตั้งเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการเลือกสรรผู้ปกครองเข้ามาทำหน้าที่ในประเทศ
หยุด แสงอุทัย (๒๕๒๑, หน้า ๑๐-๑๖)	๑. หลักความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง ๒. หลักการเลือกตามกำหนดเวลา ๓. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง ๔. หลักการออกเสียงทั่วไป ๕. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค ๖. หลักการลงคะแนนเสียงลับ ๗. หลักการวิธีการลงคะแนนเสียงอิสระอย่างอื่น
กระมล ทองธรรมชาติ (๒๕๓๑, หน้า ๑๐-๑๓)	คุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิการเลือกตั้ง ๑. อายุ ๒. ความเป็นพลเมือง ๓. การมีถิ่นที่อยู่ ๔. การรู้หนังสือ ๕. คุณสมบัติเกี่ยวกับความประพฤติ ๖. คุณสมบัติเกี่ยวกับสภาพความสมบูรณ์ของจิตใจ ๗. คุณสมบัติเกี่ยวกับสภาพทางสังคมบางประการ
สมบัติ จันทรวงศ์ (๒๕๓๐, หน้า ๑)	การที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งต้องได้รับการพิจารณาคุณสมบัติ
ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ (๒๕๔๘, หน้า ๗)	๑. กิจกรรมที่ประชาชนแสวงหาทางเลือกในการปกครองและบำบัดความต้องการของตนเอง ๒. กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง ๓. กระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองการปกครองของประชาชน

ตารางที่ ๒.๑ สรุปความหมายของการเลือกตั้ง (ต่อ)

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	ความหมายของการเลือกตั้ง
เชาวณะ ไตรมาส (๒๕๔๕, หน้า ๗)	การแข่งขันทางอำนาจเพื่อเข้าไปสู่อำนาจและการใช้อำนาจทางการเมือง โดยอาศัยกลไกกระบวนการของการเลือกตั้งเป็นเครื่องมือ
อัมฤงค์ ปาณิกบุตร (๒๕๔๔, หน้า ๓๑)	จุดเริ่มต้นของกระบวนการประชาธิปไตยซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการประชาธิปไตยอื่นๆ
วัชร ไซยสาร (๒๕๔๔, หน้า ๘-๙)	กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง
กระมล ทองธรรมชาติ และคณะอื่นๆ (๒๕๔๒, หน้า ๔)	การที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลจำนวนหนึ่งจากหลายๆ คน เพื่อให้ไปกระทำการอันใดอันหนึ่งแทนตน
ธโรธร ตูทองคำ (๒๕๔๕, หน้า ๕๓๕-๕๓๖)	๑. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นสิทธิตามธรรมชาติ ๒. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นภารกิจสาธารณะ ๓. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นสิทธิคัดค้านการกระทำ

๒.๑.๒ ความสำคัญของการเลือกตั้ง

ความสำคัญของการเลือกตั้งมี ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎี ในทางทฤษฎีกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการแบ่งอำนาจอธิปไตยออกเป็นสามส่วน คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ มีความเชื่อมโยงกับปรัชญาการเลือกตั้ง กล่าวคือ การเลือกตั้งจะเป็นที่มาของกลไกผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในประเทศประชาธิปไตย ในความหมายนี้การเลือกตั้งจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นการยอมรับในอำนาจของประชาชนในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยซึ่งได้มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทนไปปฏิบัติการแทนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้การเลือกตั้งจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยด้วยการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติและมีความสัมพันธ์กับอำนาจทางฝ่ายบริหารความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎีที่เป็นไปตามนัยแห่งทฤษฎีประชาธิปไตยแบบคลาสสิก (Classic Democratic Theory) นี้บ่งชี้ให้เห็นว่า การเลือกตั้งเป็นการเลือกรัฐบาลที่จะเข้ามาปกครองประเทศ

๒. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางปฏิบัติ ในทางปฏิบัติกล่าวได้ว่า การเลือกตั้งในทางปฏิบัติมีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตย อันเห็นได้เด่นชัดจากบทบัญญัติเชิงบังคับข้อ ๒๑ (๑) แห่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจการปกครองของรัฐบาลเจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลาด้วยการลงคะแนนเสียงของชายหญิง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่ากัน

และกระทำการเป็นการลับด้วยวิธีการอื่นใดที่รับประกันได้ว่าการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะเป็นไปโดยเสรี ในแง่การเลือกตั้งจะเป็นกระบวนการทางปฏิบัติหรือขั้นตอนที่สำคัญของประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democracy) และในทางปฏิบัตินี้ อาจจัดแบ่งความสำคัญของการเลือกตั้ง ออกได้เป็น ๖ ประการ ประกอบด้วย

ประการแรก การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นการแสดงออกซึ่งเจตจำนงหรือความต้องการของประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นกับระบบการเมือง

ประการที่สอง การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีผลต่อการจัดตั้งรัฐบาลและการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล โดยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยสันติวิธีก่อให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนผ่านอำนาจ ป้องกันการผูกขาดอำนาจและการฉ้อราษฎร์บังหลวงในแง่การเลือกตั้งเป็นการตัดสินใจของผู้มีสิทธิออกเสียงหรือประชาชนในรัฐในอันที่จะกำหนดรัฐบาลนั่นเอง

ประการที่สาม การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างสถาบันทางการเมืองกับประชาชนหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นกลไกที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างส่วนบน (Super Structure) อันประกอบด้วยรัฐสภา รัฐบาลและศาลกับโครงสร้างส่วนล่าง (Infra Structure) ซึ่งก็คือประชาชน โดยผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความคิดเห็น เชื่อ และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของรัฐบาลและเป็นพันธะสัญญาที่รัฐบาลจำต้องปฏิบัติตามนโยบายที่ให้ไว้ นโยบายของรัฐนั้นนับเป็นสัญญาประชาคม (Social Contract) ที่เป็นผลมาจากการเลือกตั้งทั่วไปอันเป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ประการที่สี่ การเลือกตั้งเป็นกระบวนการกลไกและขั้นตอนที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย หรือเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งทำให้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันการใช้อำนาจรุนแรงทางการเมือง การปฏิบัติ รัฐประหาร เมื่อการเมืองเกิดวิกฤตการณ์การเลือกตั้งในแง่จึงเป็นเครื่องมือประการหนึ่งที่จะใช้ลดความขัดแย้งลงได้

ประการที่ห้า การเลือกตั้งก่อให้เกิดบูรณาการทางสังคม และความรู้สึกร่วมกันในทางปฏิบัติที่ต่างต้องมีสิทธิหรือหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญทั้งในทางการเมืองและสังคมในการสร้างความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และการเป็นเจ้าของประเทศของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือเป็นกิจของพลเมือง (Civic Duty) ที่พลเมืองในประชาคมการเมืองจะต้องปฏิบัติ

ประการที่หก การเลือกตั้งก่อให้เกิดการกล่อมเกลารวมทางการเมือง (Political Socialization) ทั้งนี้เพราะมีกิจกรรมทางการเมืองหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งโดยเฉพาะการรณรงค์หาเสียง (Vote - gaining Campaign) ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้เกิดการสื่อสารถ่ายทอดความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสร้างเสริมการเรียนรู้ระหว่างกันจนนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ร่วมกันในที่สุด^{๑๑}

^{๑๑} ธีธธธ คุ้มทองคำ, สถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย, ปรับปรุงครั้งที่ ๒, (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๘), หน้า ๕๓๘-๕๓๙.

ความสำคัญของการเลือกตั้งมีดังนี้

๑. การเลือกตั้งช่วยแก้ไขความขัดแย้งและผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมืองในภาวะการเมืองมีความตึงเครียดอันเนื่องจากความขัดแย้งที่รุนแรง ไม่ว่าจะเป็นระหว่างฝ่ายรัฐบาลฝ่ายค้านฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร หรือระหว่างฝ่ายผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง

๒. การเลือกตั้งช่วยสร้างความชอบธรรมทางการเมืองในการหาทางออกให้กับการตัดสินใจในทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับชะตากรรมของประเทศและประชาชน ในกรณีที่รัฐบาลเกิดความผิดพลาดในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของประเทศหรือการดำเนินนโยบายในการบริหารประเทศ หรือกรณีมีเรื่องสำคัญที่ชะตากรรมของประเทศชาติและประชาชนตกอยู่ในห้วงอันตรายไม่สามารถสร้างฉันทามติในการกำหนดทางเลือกได้โดยรัฐบาลเพียงลำพัง จำเป็นต้องอาศัยอานัติอ้างอิงทางการเมืองของประชาชนเป็นเครื่องตัดสินใจแทนรัฐบาล และรัฐบาลขาดความเชื่อมั่นในความชอบธรรมทางอำนาจ การเลือกตั้งจึงเป็นการถ่ายโอนภาระความรับผิดชอบและอำนาจการตัดสินใจไปให้กับประชาชนเป็นผู้ใช้โดยตรง

๓. การเลือกตั้งช่วยนำร่องทิศทางการเมืองและช่วยสร้างความสอดคล้องในการสนองตอบความต้องการตามเจตนารมณ์ร่วมของประชาชนการเลือกตั้งเป็นการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้แก่วิวัฒนาการทางการเมืองการปกครอง เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่เชื่อมโยงการฝึกปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างกันระหว่างประชาชนกับผู้ปกครองโดยที่ประชาชนเป็นฝ่ายได้รับโอกาสในการแสดงออกถึงความต้องการใหม่ๆ ขณะที่ฝ่ายผู้ปกครองก็ได้รับโอกาสในการริเริ่มสร้างสรรค์และนำเสนอแนวทางใหม่ ๆ ทางการเมืองที่ผ่านการคัดสรรจากกระบวนการแข่งขันที่ทำให้เกิดการผลัดซ้ำซึ่งผลผลิตใหม่ ๆ ทางการเมืองที่แตกต่างไปจากเดิมโดยเฉพาะการก่อตัวขององค์กรอำนาจใหม่ทางการเมือง

๔. การเลือกตั้งช่วยสร้างอิทธิพลและความสำคัญทางการเมืองของประชาชนการเลือกตั้งเป็นการใช้อำนาจทางการเมืองโดยตรงของประชาชน ซึ่งจะส่งอิทธิพลต่อการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองของผู้ปกครอง การเลือกตั้งโดยทั่วไปจึงเป็นการใช้อิทธิพลทางการเมืองของประชาชนส่วนใหญ่ไปจำกัด ควบคุม และสลายการครอบงำอิทธิพลสูงสุดทางการเมืองขององค์กร อำนาจและกลุ่มผูกขาดเฉพาะกลุ่มเพื่อให้กระบวนการแข่งขันเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

๕. การเลือกตั้งช่วยสร้างสันติภาพในการต่อสู้แข่งขันทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นกลไกช่วยจัดระเบียบการต่อสู้ทางการเมืองให้อยู่ในกรอบของกฎเกณฑ์ กติกาแทนการใช้กำลังรุนแรงกำกับการแข่งขันอำนาจให้อยู่ในครรลองของสันติวิธีที่กลุ่มอำนาจฝ่ายต่าง ๆ ให้การยอมรับร่วมกันได้ทั้งในการเข้าสู่อำนาจ การใช้อำนาจ และการพ้นจากอำนาจ

๖. การเลือกตั้งช่วยให้ประชาชนได้คัดสรรกลั่นกรองผู้แทน และผู้ปกครองที่ต้องการการเลือกตั้งเปิดโอกาสทางการเมืองให้แก่ประชาชนในการพิจารณาตัดสินใจเปลี่ยนแปลงและคัดสรรผู้แทนหรือผู้ปกครองใหม่ให้สนองตอบความต้องการที่เปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ได้รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศของการแข่งขันทางอำนาจในระหว่างกลุ่มอำนาจและผู้ปกครอง ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชน

ได้รับโอกาสในการเลือกผู้ปกครองและผู้ปกครองเองก็จะแข่งขันกันสนองตอบความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น^{๑๒}

การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมการเมืองที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของทุกประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย โดยสรุปแล้วพบว่าการเลือกตั้งนั้นมีความสำคัญ ดังต่อไปนี้

- ๑) เป็นการเลือกผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่จะมาทำการปกครอง
- ๒) เป็น “ห้ามล้อ” ทางการเมือง
- ๓) เป็นกลไกเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะ
- ๔) สร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้แก่ผู้ปกครอง
- ๕) ลดความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมืองและสังคม
- ๖) ทำให้เกิดบูรณาการทางการเมือง
- ๗) ทำให้เกิดการระดมมวลชนเข้าสู่กระบวนการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยและทำให้ประชาชนเห็นความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมือง^{๑๓}

จากความสำคัญของการเลือกตั้งดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การเลือกตั้งมีความสำคัญทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ซึ่งความสำคัญทางทฤษฎีนั้นมีความสำคัญในฐานะที่เป็นที่ยอมรับอำนาจของประชาชนในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่มีการมอบอำนาจให้กับตัวแทนไปปฏิบัติกรแทนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ ส่วนความสำคัญในทางปฏิบัติมีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์

ในระบอบการปกครองระบบประชาธิปไตยถือว่าการเลือกตั้งเป็นกลไกและกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่าใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะปกครองโดยชอบ ดังนั้นเพื่อให้สังคมการเมืองไทยเป็นสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพ เป็นระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยโดยประชาชนและเพื่อประชาชนโดยแท้ คนไทยทุกคนจึงร่วมกันสร้างสรรค์ เสริมสร้าง และปรับแต่งให้วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะสอดคล้องรองรับและสนับสนุนต่อระบอบขบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การเสริมสร้างให้การเมืองไทยมีการปกครองระบบประชาธิปไตย จึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่จะทำให้สังคมการเมืองไทยมี การปกครองระบบประชาธิปไตยของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ในที่สุดระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพก็จะสัมฤทธิ์ผล การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองไทยให้สอดคล้องกับระบบประชาธิปไตยจึงเป็นเครื่องชี้วัด ของความเป็นประชาธิปไตยในสังคมไทย การเลือกตั้งยังเป็นการให้เสรีภาพทางการเมืองกับประชาชน กล่าวคือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยผ่านทางตัวแทนนั่นเอง

^{๑๒}เชาวนะ ไตรมาศ, การเลือกตั้งแบบใหม่ : ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายศึกษา, ๒๕๔๒), หน้า ๑๕-๑๗.

^{๑๓}วิชญ์ เครืองาม, กฎหมายรัฐธรรมนูญ, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสง, ๒๕๓๐), หน้า ๕-๖.

ตารางที่ ๒.๒ สรุปความสำคัญของการเลือกตั้ง

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	ความสำคัญของการเลือกตั้ง
ธโรธร ตูทองคำ (๒๕๔๕, หน้า ๕๓๘-๕๓๙)	๑. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางทฤษฎี ๒. ความสำคัญของการเลือกตั้งในทางปฏิบัติ
เชาวนะ ไตรมาศ (๒๕๔๒, หน้า ๑๕-๑๗)	๑. ช่วยแก้ไขความขัดแย้งและผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมือง ๒. ช่วยสร้างความชอบธรรมทางการเมืองในการหาทางออกให้กับการตัดสินใจ ๓. ช่วยนำร่องทิศทางของการเมือง ๔. ช่วยสร้างอิทธิพลและความสำคัญทางการเมืองของประชาชน ๕. การเลือกตั้งช่วยสร้างสันติภาพในการต่อสู้แข่งขันทางการเมือง ๖. การเลือกตั้งช่วยให้ประชาชนได้คัดสรรกลั่นกรองผู้แทน
วิชณุ เครืองาม (๒๕๓๐, หน้า ๕-๖)	๑. เป็นการเลือกผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่จะมาทำการปกครอง ๒. เป็น “ห้ามล้อ” ทางการเมือง ๓. เป็นกลไกเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะ ๔. สร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้แก่ผู้ปกครอง ๕. ลดความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมืองและสังคม ๖. ทำให้เกิดบูรณาการทางการเมือง ๗. ทำให้เกิดการระดมมวลชน เข้าสู่กระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

๒.๑.๓ หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง

ได้มีผู้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การเลือกตั้ง ซึ่งพอจะประมวลกล่าวในที่นี้ ได้ดังนี้

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลือกตั้งว่ามีคุณค่าสมควรแก่การยกย่องว่าได้ดำเนินการตามครรลองของระบบประชาธิปไตยและถือว่าเป็นฐานที่มาของความชอบธรรมในอำนาจของรัฐบาลและผู้ปกครองจะต้องดำเนินไปตามหลักเกณฑ์ที่ได้รับการยอมรับเป็นสากลดังนี้

๑. หลักความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง หมายความว่า การเลือกตั้งต้องกระทำโดยเสรีไม่มีการบังคับกดขี่จ้างวานหรือใช้อิทธิพลใด ๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะคอยเฝ้าดูแลดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยเสรีปราศจากการบีบบังคับข่มขู่ด้วยประการใดๆไม่ว่าการใช้อำสสินจ้าง หรือใช้อิทธิพลบีบบังคับรัฐเองก็ต้องไม่กดขี่จ้างวานหรือใช้อิทธิพลบังคับให้ราษฎรไปเลือกตั้ง การเลือกตั้งที่ปราศจากอิสระ ผู้ปกครองจะอ้างว่าตนมีอำนาจโดยชอบธรรมไม่ได้

๒. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา หมายความว่า เมื่อเลือกตั้งไปแล้วก็ต้องเลือกใหม่ อีก โดยกำหนดระยะเวลาแน่นอน เช่น ๓ ปี หรือ ๕ ปี เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนราษฎรว่าปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของประชาชนหรือไม่เพื่อให้ประชาชนมีโอกาส

เปลี่ยนแปลงตัวผู้แทนราษฎรคนเดิมหรือเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใหม่และเพื่อให้ประชาชนสามารถควบคุมผู้แทนของตนได้

๓. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง หมายความว่า การเลือกตั้ง ที่บริสุทธิ์เป็นไปตามตัวบทกฎหมาย ปราศจากการครอบงำและเล่ห์กลทางการเมือง ปราศจากการใช้อิทธิพลทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคม วิธีที่จะทำให้การเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้งอย่างแท้จริง คือ

๓.๑ จัดให้ราษฎรจัดการเลือกตั้งของตนเองให้มากที่สุด โดยการให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง เช่น เป็นกรรมตรวจนับคะแนน เป็นต้น

๓.๒ จัดให้มีการคัดค้านการเลือกตั้ง

๔. หลักการออกเสียงทั่วไป หมายความว่า การให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษเนื่องจากเพศ ศิพ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ตราบใดที่ประชาชนผู้นั้นไม่ขาดคุณสมบัติการมีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มักจะคำนึงถึงคุณสมบัติที่สำคัญ ๗ ประการ คือ

๔.๑ อายุประเทศต่าง ๆ มักจะกำหนดอายุขั้นต่ำของการมีสิทธิเลือกตั้งไว้ ๑๘ ปีหรือ ๒๐ ปี เป็นต้น

๔.๒ ความเป็นพลเมือง หมายถึง การเป็นสมาชิกรัฐหนึ่งๆ และการเป็นสมาชิกนั้นนำมาซึ่งสิทธิและหน้าที่ทางการเมือง

๔.๓ การมีถิ่นที่อยู่หมายถึง การกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำในการมีถิ่นที่อยู่ภายในเขตเลือกตั้ง

๔.๔ การรู้หนังสือ เงื่อนไขนี้ไม่เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

๔.๕ คุณสมบัติเกี่ยวกับความประพฤติหมายถึง การจำกัดสิทธิบุคคลบางประเภทที่มีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงจนถูกศาลตัดสินลงโทษ หรือตัดสิทธิในการเลือกตั้ง

๔.๖ คุณสมบัติเกี่ยวกับสภาพความสมบูรณ์ของจิตใจ ประเทศต่าง ๆ มักจะไม่ให้สิทธิเลือกตั้งแก่บุคคลที่มีความเจ็บป่วยทางด้านจิตใจ เช่น คนวิกลจริตไม่สมประกอบ เป็นต้น

๔.๗ คุณสมบัติเกี่ยวกับสถานภาพทางสังคมบางประการ เช่น นักพรต นักบวช ซึ่งสังคมถือว่าไม่ควรมีส่วนร่วมทางการเมือง

๕. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค หมายความว่า การมีสิทธิในการเลือกตั้งของประชาชน มีความสำคัญและได้รับการยอมรับโดยเท่าเทียมกันไม่ว่าผู้เลือกตั้งจะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร หลักการที่ใช้เป็นมาตรการในการให้ความเสมอภาค คือ การให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งคนหนึ่งๆ มีคะแนนเสียงเพียงหนึ่งคะแนน และคะแนนเสียงทุกคะแนนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน

๖. หลักการลงคะแนนเสียงลับ หมายความว่า การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นเอกสิทธิ์ของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด เอกสิทธิ์นี้จะได้รับการพิทักษ์ปกป้องโดยการออกเสียงลับ โดยผู้ออกเสียงไม่จำเป็นต้องบอกผู้อื่นว่าตนเลือกใคร ซึ่งจะกระทำโดยวิธีให้เอาบัตรลงคะแนนผนึกในซองแล้วมอบให้กรรมการตรวจคะแนน หรือใส่หีบับัตรเลือกตั้ง

๗. หลักการวิธีการลงคะแนนเสียงอิสระอย่างอื่น หมายความว่า การที่จะไม่ใช้วิธีการลงคะแนนเสียงโดยลับดังกล่าว แล้วก็ต้องใช้วิธีการลงคะแนนเสียงอย่างอิสระอย่างอื่น ๆ^{๑๔}

หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง ที่ได้รับการยอมรับเป็นสากลมีดังต่อไปนี้

๑. ความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง หมายความว่า การแสดงเจตนารมณ์ในการเลือกตั้งจะต้องเป็นไปอย่างอิสระปราศจากการบีบบังคับข่มขู่ด้วยประการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้อำิสสินจ้าง หรือการใช้อิทธิพลบีบบังคับ

๒. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา หมายความว่า การจัดทำให้มีการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา ทั้งนี้เพื่อประชาชนมีโอกาสตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปกครองว่าได้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของประชาชนหรือไม่และเป็นเงื่อนไขสำคัญในการพิจารณาความชอบธรรมในการใช้อำนาจของผู้ปกครองและเป็นเงื่อนไขเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสสามารถเปลี่ยนแปลงตัวผู้ปกครองได้โดยสันติวิธีผู้ปกครองที่ใช้อำนาจโดยชอบธรรมในระหว่างที่อยู่ในอำนาจ เมื่อครบวาระแล้วก็มีโอกาสได้รับความไว้วางใจจากประชาชนและได้รับเลือกเข้ามาใหม่

๓. การเลือกตั้งที่ยุติธรรม หมายความว่า การเลือกตั้งบริสุทธิ์เป็นไปตามตัวบทกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมาย ปราศจากการครอบงำและเล่ห์ทางการเมือง ปราศจากการใช้อิทธิพลทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และสถานภาพทางสังคม เช่น นักการเมืองที่อยู่ในตำแหน่งใช้อำนาจหน้าที่ของตนเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนสนับสนุน หรือผู้ที่มีกำลังทางเศรษฐกิจเข้มแข็งกว่าใช้เงินทองทุ่มเทหาเสียง หรือซื้อคะแนนเสียงเพื่อตนเอง หรือสนับสนุนผู้สมัคร นอกจากนี้การต่อสู้แข่งขันระหว่างผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองจะต้องเป็นไปอย่างอิสระเสรีภายในขอบเขตของกฎหมายและเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มีพื้นฐานอยู่บนความยุติธรรมและความเสมอภาค

๔. หลักการใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการทั่วไป หมายความว่า การให้สิทธิเลือกตั้งแก่ประชาชนทั่วไป โดยไม่มีการกีดกันหรือจำกัดสิทธิบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นพิเศษเนื่องมาจากเพศ สีผิว สถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ เงื่อนไขข้อนี้มีรากฐานมาจากความเชื่อที่ว่าสิทธิในการมีส่วนร่วมใช้อำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของประชาชนทุกคน

๕. หลักความเสมอภาค หมายความว่า การมีสิทธิในการเลือกตั้งของประชาชนมีความสำคัญและได้รับความยอมรับโดยเท่าเทียมกันไม่ว่าผู้เลือกตั้งนั้นจะมีสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างไร มาตรการในการให้ความเสมอภาค อย่างเช่น การให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งคนหนึ่งๆ ลงคะแนนเสียงได้เพียงหนึ่งคะแนน และคะแนนเสียงทุกๆคะแนนมีความสำคัญเท่ากัน เป็นต้น

๖. หลักการลงคะแนนลับ หมายความว่า การออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนเป็นเอกสิทธิของผู้เลือกตั้งโดยเด็ดขาด และได้รับการปกป้องพิทักษ์โดยการออกเสียงลับ ทั้งนี้เพื่อให้การ

^{๑๔} เอกชาติ แจ่มอัน, “พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗), หน้า ๖-๘.

เลือกตั้งเป็นไปโดยบริสุทธิ์ ปราศจากการข่มขู่บีบบังคับจากอิทธิพลใดๆ ที่จะมีผลกระทบต่อเสรีภาพของผู้เลือกตั้ง^{๑๕}

จากหลักเกณฑ์การเลือกตั้งดังกล่าวข้างต้นพอ **สรุปได้ว่า** เป็นอุดมคติแต่มีความจำเป็นมากในการที่จะประกันความบริสุทธิ์ยุติธรรมของการเลือกตั้ง การเลือกตั้งจึงเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้า มีส่วนร่วมในการแสดงบทบาททางการเมือง ช่วยกันรับผิดชอบต่อประเทศชาติและยังเป็นการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของประชาชนที่รัฐบาลจะต้องตระหนักและยึดถือเป็นเรื่องสำคัญประเทศเสรีประชาธิปไตยทุกประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้งมากนอกจากนี้ การเลือกตั้งยังเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นว่าการปกครองบริหารประเทศของตนนั้นเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ กล่าวคือการเข้าปฏิบัติหน้าที่ก็เพราะได้รับการกลั่นกรองและยอมรับจากประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศขณะเดียวกันก็เป็นการแสดงความชอบธรรมในการได้มาซึ่งอำนาจเพื่อให้นานาประเทศยอมรับ

ตารางที่ ๒.๓ สรุปหลักเกณฑ์การเลือกตั้ง

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง
เอกชาติ แจ่มอัน (๒๕๔๗, หน้า ๖-๘)	๑. หลักความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง ๒. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา ๓. หลักการเลือกตั้งอย่างแท้จริง ๔. หลักการออกเสียงทั่วไป ๕. หลักการเลือกตั้งอย่างเสมอภาค ๖. หลักการลงคะแนนเสียงลับ ๗. หลักการวิธีการลงคะแนนเสียงอิสระอย่างอื่น
ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ (๒๕๔๘, หน้า ๑๐-๑๒)	๑. ความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง ๒. หลักการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลา ๓. การเลือกตั้งที่ยุติธรรม ๔. หลักการใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการทั่วไป ๕. หลักความเสมอภาค ๖. หลักการลงคะแนนลับ

^{๑๕}ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, การประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ: คณะกรรมการการเลือกตั้ง, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๑๐-๑๒.

๒.๑.๔ ปัจจัยการเลือกตั้ง

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการออกเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งนอกจากจะเป็นกิจกรรมทางการเมืองแล้ว แนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัย การออกเสียงเลือกตั้งยังถือว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องของสิทธิ และหน้าที่ของประชาชนทุกคน กล่าวคือ ที่ว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องของสิทธิหมายความว่า ทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้งอย่างถ้วนหน้า สิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิในตัวเองมิต้องให้ผู้ใดมาอธิบายและไม่มีผู้ใดจะมาเพิกถอนได้ ใน เมื่อเป็นสิทธิส่วนบุคคลไปด้วย กล่าวคือ ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดสามารถไปบีบบังคับให้ประชาชนคนหนึ่ง คนใดไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ หากว่าประชาชนผู้นั้นไม่ต้องการและที่ว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่อง ของหน้าที่ มีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ เพราะฉะนั้นผู้ที่จะมีส่วนใช้อำนาจอธิปไตยจึงไม่จำเป็นต้องเป็นประชาชนทุกคน แต่เป็นเพียงประชาชนบางคนที่มีความสมบัติ เหมาะสมไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชาติ ผู้ที่ได้รับหน้าที่ดังกล่าวจึงอาจถูกบังคับให้ไปลงคะแนนเสียงได้ ได้ชี้ให้เห็นถึงหลักการกำหนดที่พิจารณาถึงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนดังนี้

๑. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่า ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีความรู้ความสนใจทางการเมืองน้อย จะตัดสินใจลงคะแนนเสียงโดยไม่อิงกับทัศนคติที่มีต่อประเด็นโดยนโยบายทางการเมือง ปัจจัยด้านชักจูงการระดมและอารมณ์สินจ้างจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกลงคะแนนเสียงของกลุ่มนี้โดยธรรมชาติความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นของประชาชนทั่ว ๆ ไปมี ๒ ประการใหญ่ๆ

๑.๑ ความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นที่ตอบสนองทางด้านกายภาพ เป็นความจำเป็นที่ขาดมิได้ ที่ตอบสนองทางร่างกาย ในทางพุทธศาสนาเรียกว่า “ปัจจัยสี่” คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่ อาศัย ยารักษาโรค ซึ่งพอเพียงต่อการยังชีพตามอัตภาพ

๑.๒ ความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นทางด้านจิตภาพ เป็นความจำเป็นที่สนองตอบทางด้านจิตใจ อารมณ์และความรู้สึก เช่น ความรัก ความผูกพัน ความเชื่อถือ ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ การมีเพื่อนฝูง การยอมรับซึ่งกันและกัน เกียรติยศชื่อเสียง และคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นต้น

๒. ความรู้สึกทางการเมืองกับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่า ผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเกือบครึ่งหนึ่งใช้เกณฑ์ในการเลือกโดยคำนึงถึงตัวผู้สมัคร ส่วนที่เหลืออย่างละครึ่งคละกันไประหว่างผู้สมัครกับพรรคการเมือง ปัจจัยที่มีผลต่อแบบแผนปัจจัยการลงคะแนนเสียงที่เห็นได้ชัดเจนได้แก่อาชีพ การศึกษา และรายได้ ส่วนที่อยู่อาศัย และเพศนั้นมีอิทธิพลที่ชัดเจนในบางกรณี ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมักจะตัดสินใจเลือกในวันเลือกตั้ง ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมสูงมักจะตัดสินใจไว้ก่อนวันเลือกตั้ง และไม่เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจนั้นโดยง่าย

๓. สภาพแวดล้อมของช่วงเวลากับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่า ผู้ลงคะแนนเสียงประมาณหนึ่งในสี่เลือกผู้สมัคร โดยคำนึงถึงความนิยมพรรคการเมืองเป็นเกณฑ์สำคัญ ส่วนอีกสามในสี่นั้นเป็นอิทธิพลร่วมของคุณสมบัติเฉพาะตัวในด้านต่างๆ ของผู้สมัคร เช่น การเป็นคนท้องถิ่น ที่มีศักยภาพที่จะช่วยเหลือท้องถิ่นได้ มีความรู้ความสามารถแจกจ่ายของเงินทอง และหาเสียงที่ประทับใจ เป็นต้น ผู้นำท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อการขึ้นของผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจากมากไปน้อย ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง และครูตามลำดับ

ประชาชนส่วนหนึ่งได้ไปลงคะแนนเสียง เพื่อเป็นการแสดงออกด้วยปัจจัยทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันเป็นการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ออกกฎหมาย และควบคุมการบริหารบ้านเมืองแทนตน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งไม่ได้คำนึงถึง ระเบียบปฏิบัติในระบอบประชาธิปไตย แต่ไปออกเสียงเป็นการแลกเปลี่ยนกับค่าจ้าง ผลประโยชน์ และการยอมรับนับถือจากผู้อื่นแต่พวกหลังนี้ไม่มีมากเท่ากับกลุ่มแรกที่ต้องการมีส่วนร่วมใน ระบอบประชาธิปไตย^{๑๖}

คนไทยไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยความ สำนึกว่าเป็นคนไทยมากกว่าเพื่อแสดงออกซึ่งความต้องการเปลี่ยนรัฐบาล หรือควบคุมรัฐบาลหรือ เพื่อให้คนที่ตนพอใจเข้าไปทำงาน คนส่วนใหญ่ยังเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่บทบาทเพียงเพื่อเป็นปากเสียงแทนตนเท่านั้น การลงคะแนนเลือกตั้งจึงไม่ใช่เรื่องที่เกิดจากความรู้สึกที่ว่า ตนเองมีอิทธิพล มีอำนาจ หรือมีสิทธิภาพทางการเมือง ที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัว รัฐบาลในนโยบายของรัฐบาล หรือเพื่อให้ผู้ที่ตนสนับสนุนได้รับเลือกตั้งเข้าไปทำงานการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นเพียงเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่ของพลเมือง ดังนั้น จึงมีโอกาสที่จะถูก ชักจูงไปลงคะแนนเสียงได้มากเป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบถูกระดม ซึ่งเห็น ได้จากอัตราการไปลงคะแนนเสียงของประชาชนในชนบทหรือต่างจังหวัดซึ่งมีสูงกว่ากรุงเทพฯ^{๑๗}

สรุปได้ว่า ปัจจัยการการออกเสียงเลือกตั้ง บางส่วนคำนึงถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ส่วนใหญ่มาจากการที่สังคมเป็นอย่างไร สถานภาพเศรษฐกิจในช่วงเวลานั้นเป็นอย่างไร มีความเจริญเกิดขึ้นหรือไม่ ความรู้สึกทางการเมืองในขณะนั้น เช่นการสนับสนุนฝ่ายการเมืองใด ๆ เป็นพิเศษ หรือมีความไม่เห็นด้วยกับการบริหารประเทศในช่วงนั้นๆ สภาพแวดล้อมของช่วงเวลา เกิดอารมณ์ร่วมกับสถานการณ์การเมืองในขณะนั้น ๆ เช่นการชุมนุมทางการเมือง การขับไล่ผู้บริหารประเทศจากสื่อที่ได้รับมา บางส่วนเพื่อการแสดงออกทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยมีได้มองในเรื่องใด ๆ เป็นพิเศษ และบางส่วนก็มองว่าไม่จำเป็นต้องไปออกเสียงเลือกตั้งเพราะเบื่อหน่ายกับคำว่าการเมืองของประเทศ

ตารางที่ ๒.๔ สรุปปัจจัยการเลือกตั้ง

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	ปัจจัยการเลือกตั้ง
สุวิทย์ รุ่งวิสัย (๒๕๒๖, หน้า ๗๑)	๑. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
	๒. ความรู้สึกทางการเมืองกับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
	๓. สภาพแวดล้อมของช่วงเวลากับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

^{๑๖} สุวิทย์ รุ่งวิสัย, **ปัญหาสังคม**, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๒๖), หน้า ๗๑.

^{๑๗} พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, **หลักการกำหนดที่พิจารณาการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน**, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒), หน้า ๑๓๔.

ตารางที่ ๒.๔ สรุปปัจจัยการเลือกตั้ง (ต่อ)

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	ปัจจัยการเลือกตั้ง
พรรคดี ผ่องแผ้ว (๒๕๒๒, หน้า ๑๓๔)	๑. ความสำนึกว่าเป็นคนไทย ๒. ไม่ใช่เรื่องที่เกิดจากความรู้สึกว่าตนเองมีอิทธิพล มีอำนาจ หรือมีสิทธิภาพทางการเมือง ๓. เลือกตั้งเป็นเพียงเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่ของพลเมือง ๔. การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบถูกระดม

๒.๑.๕ แนวความคิดที่เชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นสิทธิของประชาชน

สำหรับแนวความคิดที่เชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นสิทธิของประชาชนนั้นมีแนวคิดมาจากทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน (La Souverainet'e Populaer) ของ ฌอง ชาค รูสโซ (Jean Jacques Rousseau) ซึ่งต่อมาได้มีศาสตราจารย์ อังเดร โอริอู (Andre Hauriou) ผู้มีชื่อเสียงของฝรั่งเศสอธิบายว่า

“โดยทฤษฎีนี้สนับสนุนให้มีการจัดการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยตรง คือประชาชนทุกคนใช้อำนาจอธิปไตยเองในกิจการทั้งปวงดังที่เคยปฏิบัติในกรีกโบราณ หรืออาจจัดการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตยโดยอ้อม คือ ให้ประชาชนเลือกผู้แทนราษฎรขึ้นทำหน้าที่แทนตนก็ได้ ซึ่งถ้าเป็นดังกรณีหลังแล้วผลที่ตามมาก็จะเป็นว่าการออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิซึ่งจะใช้หรือไม่ก็ได้...”^{๑๘}

ทั้งนี้ เนื่องจากการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรงที่ให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกๆ เรื่องเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตย ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วย่อมเป็นไปได้ที่จะบังคับให้ทุกคนต้องไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากเหตุผลนี้ จึงส่งผลสำคัญที่ทำให้การออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิซึ่งจะใช้สิทธิหรือไม่ก็ได้ ดังคำกล่าวของรูสโซที่ว่า สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิที่ไม่มีอะไรมาพรากจากประชาชนได้ การเลือกตั้งจึงเป็นสิทธิของทุกคนมิใช่นำที่ และจะบังคับให้ทุกคนไปใช้สิทธิโดยกำหนดโทษไม่ได้ เพราะจะเป็นการก้าวล่วงกับสิทธิส่วนตัวของแต่ละบุคคลที่ไม่ไปลงคะแนนเสียง

ตารางที่ ๒.๕ สรุปแนวความคิดที่เชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นสิทธิของประชาชน

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	แนวความคิดที่เชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นสิทธิของประชาชน
วิชญ์ เครืองาม (๒๕๓๐, หน้า ๒๑๙) เรื่องเดียวกัน (หน้า ๒๒๐-๒๒๑)	๑. สนับสนุนให้มีการจัดการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยตรง ๒. จัดการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตยโดยอ้อม

^{๑๘} วิชาญ เครืองาม, กฎหมายรัฐธรรมนูญ, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสง, ๒๕๓๐), หน้า ๒๑๙.

๒.๑.๖ แนวความคิดที่เชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน

สำหรับแนวคิดที่เชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชนนั้นมีแนวคิดมาจาก ทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ (La Souverainet'e Nation) นักปรัชญาคนสำคัญที่ได้เสนอ แนวความคิดนี้คือ ซีเอเยส์ (Sieyes) ซึ่งได้เสนอแนวความคิดที่ว่า แม้ว่ารัฐจะประกอบด้วยประชาชน แต่เมื่อประชาชนได้มาอยู่รวมกันก็ย่อมก่อให้เกิดสภาวะแห่งชาติขึ้น ซึ่งเป็นเอกเทศจากประชาชนแต่ละคนชาตินี้เองที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยหาใช่เป็นของประชาชนไม่ ชาตินี้มีสถานะพิเศษซึ่งประกอบด้วย ประชาชนที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบัน ประชาชนที่จะเกิดมีขึ้นในอนาคต และประชาชนที่เสียชีวิตไปแล้ว^{๑๙} ซีเอเยส์ ยังได้อธิบายว่า อำนาจอธิปไตยเป็นหนึ่งเดียวแบ่งแยกไม่ได้ (Indivisible) เพราะฉะนั้น ประชาชนแต่ละคนจึงไม่ได้เป็นเจ้าของในหนึ่งส่วนของอำนาจอธิปไตยแต่แท้ที่จริงแล้ว การรวมตัวของประชาชนนั้น เป็นการรวมตัวกันในนามของชาติ และชาตินั้นเองเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย

ดังนั้นซีเอเยส์ จึงมองว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติไม่ได้เป็นของประชาชน แนวความคิดของซีเอเยส์ นี้ปรากฏในข้อ ๓ ของปฏิญญาว่าด้วยสิทธิพลเมืองของฝรั่งเศสว่า “อำนาจอธิปไตยทุกชนิดเป็นของชาติองค์กรใดหรือบุคคลใดจะใช้อำนาจหน้าที่ที่ไม่ได้มาจากชาติหาได้ไม่” เป็นการยืนยันในหลักทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้หมายความว่าประชาชนไม่มีความสำคัญ แต่แท้ที่จริงแล้วอำนาจอธิปไตยก็ยังเป็นของประชาชนอยู่แต่เป็นประชาชนที่รวมตัวกันภายใต้แนวคิดของชาตินั้นเอง จากแนวคิดที่เชื่อว่าชาติมีสภาพบุคคลต่างหากจากประชาชน และเมื่อชาติเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยไม่ใช่ประชาชน อำนาจเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งที่ชาติมอบให้แก่ประชาชนในฐานะที่เป็นองค์กรที่มีหน้าที่เลือกผู้แทนของชาติ เพราะฉะนั้นการเลือกตั้งของประชาชนจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่มิใช่สิทธิ ชาติจึงมีสิทธิที่จะมอบอำนาจการเลือกตั้งให้แก่ประชาชนที่เห็นว่าเหมาะสมได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจกล่าวโดยบาง ข้อแตกต่างที่เกี่ยวกับแนวคิดการออกเสียงเลือกตั้งได้ว่า ทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนนั้น มองว่าการเลือกตั้งเป็นสิทธิซึ่งจะใช้สิทธิหรือไม่ก็ได้ แต่ทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของชาตินั้น มองว่าการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่ชาติมอบให้แก่ประชาชน การเลือกตั้งจึงเป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องกระทำเพื่อชาติเมื่อกำหนดให้การใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคนต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งเมื่อถึงคราวที่มีการเลือกตั้ง ไม่ว่าตนจะพอใจในการเลือกตั้งครั้งนั้นหรือไม่ก็ตาม ไม่อาจที่จะเพิกเฉยดูดาย หรือนอนหลับทับสิทธิได้ หากไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งถือเป็นการกระทำความผิดอย่างหนึ่ง ซึ่งแนวคิดประการหลังนี้การใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่ประสงค์จะลงคะแนนจึงเป็นสิทธิพื้นฐานที่จำเป็นและสำคัญ เพราะหากผู้ออกเสียงเลือกตั้งต้องถูกบังคับให้ออกไปลงคะแนนเลือกตั้ง และการเลือกตั้งครั้งนั้นไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดที่มีสิทธิเลือกตั้งเห็นว่า สมควรที่จะได้รับความไว้วางใจเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนของตน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่ประสงค์จะลงคะแนนให้กับผู้สมัครคนใดเป็นทางออกในการที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายแต่ในขณะเดียวกันก็ยังสามารถแสดงเจตนารมณ์ของตนเองได้เช่นกัน

^{๑๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒๐-๒๒๑.

ตารางที่ ๒.๖ สรุปแนวความคิดที่เชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	แนวความคิดที่เชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน
วิชญ์ เครื่องาม (หน้า ๒๒๐-๒๒๑)	ทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ อำนาจอธิปไตยเป็นหนึ่งเดียว แบ่งแยกไม่ได้ ประชาชนแต่ละคนจึงไม่ได้เป็นเจ้าของในหนึ่งของอำนาจอธิปไตยการรวมตัวของประชาชนนั้นเป็นการรวมตัวกันในนามของชาติ และชาตินั้นเองเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้ง

๒.๒.๑ ความหมายของการตัดสินใจ

ความหมายของการตัดสินใจ หมายถึง การเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลาย ๆ ทางเลือก โดยอาศัยทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียวที่สามารถตอบสนองเป้าหมาย หรือความต้องการของผู้เลือกได้

ความหมายของการตัดสินใจ หมายถึงการเลือกสิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่ง หรือเลือกที่จะปฏิบัติทางใดทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางที่มีอยู่หลายสิ่งหรือวิธีการที่เลือกนั้นย่อมได้รับการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วว่าถูกต้องเหมาะสมหรือดีที่สุดและตรงกับเป้าหมายขององค์การด้วย^{๒๐}

ความหมายของการตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ผู้นำต้องตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด^{๒๑}

ดังนั้นการตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาโดยใช้ข้อมูลหลักการและเหตุผลวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนในการหาทางเลือกที่ดีที่สุด เหมาะสมที่สุดจากหลาย ๆ ทางเลือกที่สามารถตอบสนองเป้าหมายของหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ ๒.๗ สรุปความหมายของการตัดสินใจ

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	ความหมายของการตัดสินใจ
วิชัย โสสุวรรณจินดา (๒๕๓๕, หน้า ๑๘๕)	การเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลาย ๆ ทางเลือก โดยอาศัยทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียวที่สามารถตอบสนองความต้องการ
กรองแก้ว อยู่สุข, (๒๕๓๗, หน้า ๑๔๗)	การเลือกสิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่ง หรือเลือกที่จะปฏิบัติทางใดทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางที่มีอยู่หลายสิ่ง
กวี วงศ์พุม (๒๕๓๙, หน้า ๖๑)	การพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ผู้นำต้องตัดสินใจด้วยหลักเหตุผล

^{๒๐} กรองแก้ว อยู่สุข, พฤติกรรมองค์การ, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๑๔๗.

^{๒๑} กวี วงศ์พุม, ภาวะผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี, ๒๕๓๙), หน้า ๖๑.

๒.๒.๒ ประเภทของการตัดสินใจ

ประเภทของการตัดสินใจมี ๓ ประเภท ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ดังต่อไปนี้

๑. การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน เป็นการตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐานของผลลัพธ์ที่คาดหมายไว้แล้ว โดยเกิดขึ้นได้เมื่อผู้ตัดสินใจมีข้อมูลเพียงพอและทราบถึงผลของการเลือกแต่ละทางเลือกอย่างแน่นอน ในสถานการณ์เช่นนี้ผู้ตัดสินใจจะพยายามเลือกทางเลือกที่ให้ผลประโยชน์สูงสุด

๒. การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่เสี่ยง คือ การตัดสินใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลลัพธ์ที่แน่นอนน้อยกว่าการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน แต่ยังพอคาดคะเนความเป็นไปได้อยู่บ้าง ทั้งนี้ ผู้ตัดสินใจทราบถึงผลลัพธ์ของทางเลือกต่าง ๆ ที่ใช้ในการตัดสินใจแต่โอกาสที่จะเกิดทางเลือกแตกต่างกัน อันเนื่องมาจากปัจจัยบางอย่างที่ไม่แน่นอน

๓. การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน เป็นการตัดสินใจที่ไม่สามารถคาดการณ์ผลลัพธ์หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้นได้เลย หรือกล่าวได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่มีแต่ด้าน ทั้งนี้ เพราะผู้ตัดสินใจในสถานการณ์นี้จะไม่มีโอกาสทราบผลลัพธ์ของแต่ละทางเลือกเนื่องจากไม่มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจเพียงพอ ไม่มีโอกาสทราบความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นและมีตัวแปรอื่นที่ควบคุมไม่ได้อยู่ด้วย ดังนั้น การตัดสินใจในสถานการณ์เช่นนี้จึงไม่อาจเลือกโดยใช้ทางเลือกที่ให้ผลตอบแทนสูงสุดได้ ผู้ตัดสินใจต้องใช้ดุลยพินิจและวิจารณญาณช่วยในการตัดสินใจอย่างมาก^{๒๒}

๒.๒.๓ กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง

กระบวนการตัดสินใจในการเลือกตั้งมีขั้นตอน ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขั้นนี้เป็นขั้นตอนของการได้รับข่าวสารของการสมัครรับเลือกตั้งข่าวสารเกี่ยวกับตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น ประชาชนจะได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยผ่านสื่อหรือช่องทางใดบ้าง และข่าวสารต่าง ๆ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประชาชนเลือกรับข่าวสารในลักษณะใด จนกระทั่งนำข่าวสารนั้นไปเป็นเกณฑ์คัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง ให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องการจะลงคะแนนเสียงให้จากสื่อหรือช่องทางหลาย ๆ ทางนั้น ประชาชนเลือกที่จะเชื่อข่าวสารจากแหล่งใดมากที่สุด และลักษณะของข่าวสารที่ผ่านไปสู่ผู้ลงคะแนนเสียงนั้นเป็นลักษณะข่าวสารที่หลากหลาย เพื่อที่จะจงใจให้ลงคะแนนเสียง และการที่ประชาชนเปิดรับข่าวสารมากยิ่งขึ้นส่งผลให้หูตากว้างไกลมาก มีความรู้มาก ทันท่วงทีเหตุการณ์ หรือสถานการณ์^{๒๓}

^{๒๒} อ้างแล้ว, หน้า ๑๘๕-๑๘๖.

^{๒๓} Atkin, อ้างใน ศรีณธ์ ยี่หั่นสุวรรณ, "การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อโครงการส่งเสริมสังคม ของผู้นำเยาวชนประเทศอาเซียน และญี่ปุ่น ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook)", วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘), หน้า ๒๐๘.

๒. การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งเมื่อผู้ลงคะแนนเสียงยอมรับว่าจะต้องมีการตัดสินใจ และได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ หรือผู้ลงคะแนนผูกพันกับพรรคการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็จะสร้างหลักเกณฑ์ในการที่จะคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อคัดเลือกผู้สมัครที่ตนถูกใจมากที่สุด ให้เหลือเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงได้ หรือเท่าที่ตนเองต้องการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล ขั้นตอนนี้รวบรวมความคิดและทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาที่ต่าง ๆ การพัฒนาทางเลือกก็คือการทำให้เกิดทางเลือกหลาย ๆ ทาง แล้วนำมาประเมินเพื่อเลือกทางที่เหมาะสมกับเป้าหมายของการเลือกตั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ตัดสินใจ กล่าวคือ ในขั้นตอนนี้จะเริ่มมีการรณรงค์หาเสียง ข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมือง ก็เริ่มเข้าสู่ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประชาชนก็จะเริ่มประเมินข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับมาสอดคล้องกับหลักเกณฑ์หรือจุดมุ่งหมายของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือไม่ ผู้ลงคะแนนบางคนอาจจะให้ความสำคัญกับนโยบาย บางคนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือ บางคนอาจจะพิจารณาว่าผู้สมัครคนใดที่สามารถให้ผลตอบแทนหรือผลประโยชน์เฉพาะหน้ามากกว่าผู้อื่น^{๒๔}

๓. การประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง เมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์ ต่าง ๆ และให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงตามที่ผู้ลงคะแนนเสียงใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครผู้สมัครเลือกตั้งแล้ว จากนั้นจะเป็นการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน (หรือเท่าที่ผู้ลงคะแนนเสียงจะประเมิน) ว่าตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้สมัคร รับเลือกตั้งแต่ละคนควรได้รับการประเมินเท่าไร ตามการประเมินของผู้ลงคะแนนเสียงแต่ละคน ดังตารางที่ ๒.๑ แสดงให้เห็นถึงผลที่ได้รับจากการประเมินโดยใช้มาตราส่วน ๑ (ต่ำ) - ๕ (สูง) ผลรวมของผู้สมัครแต่ละคน จะได้จากการคูณน้ำหนัก ในแต่ละหลักเกณฑ์ที่ผู้ลงคะแนนเสียงแต่ละคนได้กำหนดเอาไว้ กับการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนในหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้วและรวมคะแนนเหล่านี้ทั้งหมดสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนในการตัดสินใจ^{๒๕}

^{๒๔} Anthony Downs, อ้างถึงใน สำฤทธิ ราชสมณะ, "กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร", วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐), หน้า ๕๕-๕๖.

^{๒๕} สำฤทธิ ราชสมณะ, "กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร", วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐), หน้า ๖๖-๖๗.

ตารางที่ ๒.๘ การประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

(n=๓๖๒)

พรรค						ผู้สมัคร			รวม	
น้ำหนัก	๕	๒	๒	๓	๕	๕	๔	๓	๕	
หลักเกณฑ์*	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	
ผู้สมัคร										
นาย ก.	๓	๔	๓	๕	๕	๓	๕	๔	๕	๑๔๑
นาย ข.	๓	๔	๓	๕	๕	๑	๓	๒	๑	๙๗
นาย ค.	๓	๔	๓	๕	๕	๕	๕	๕	๕	๑๕๔
นาย ง.	๔	๕	๓	๕	๔	๑	๒	๔	๑	๑๐๑

หมายเหตุ* (พรรค), ๑ = พอใจนโยบาย, ๒ = ชื่อเสียงของพรรค, ๓ = ความสามารถของพรรค ๔ = ผลงานของพรรคขณะเป็นรัฐบาล ๕ = พรรคสามารถช่วยทำประโยชน์ได้ (ผู้สมัคร), ๑ = ค่อนข้าง, ๒ = มีความรู้, ๓ = ชื่อสัตย์, ๔ = ช่วยเหลือทำประโยชน์แก่ท้องถิ่น

๔. การตัดสินใจสุดท้ายที่จะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งขึ้นตอนนี้ตามปกติแล้วผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจะตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีคะแนนรวมจากการประเมินมากที่สุด แต่ในขั้นตอนนี้อาจจะมีเหตุการณ์บางอย่างเข้ามาสอดแทรก กล่าวคือ ผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามอิทธิพลของสิ่งของ เงินทอง ที่ได้รับจากหัวหน้าผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเงินและสิ่งของนี้อาจจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งด้วยในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยถือว่า การเลือกตั้งเป็นกลไกและกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่าใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ปกครองโดยชอบธรรม การเลือกตั้งยังเป็นการให้เสรีภาพและสิทธิทางการเมืองแก่ประชาชน กล่าวคือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยผ่านทางตัวแทนนั่นเอง กล่าวโดยสรุปในระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยถือว่า การเลือกตั้งเป็นกลไกและกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่า ใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะปกครองโดยชอบธรรม ดังนั้นเพื่อให้สังคมการเมืองไทยเป็นสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพ เป็นระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยโดยประชาชนและเพื่อประชาชนโดยแท้ คนไทยทุกคนจึงร่วมกันสร้างสรรค์เสริมสร้างและปรับแต่งให้วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะสอดคล้อง รองรับ และสนับสนุนต่อระบบขบวนการทางการเมืองและประชาธิปไตยการเสริมสร้างให้วัฒนธรรมทางการเมืองไทยเป็นประชาธิปไตย จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการ หนึ่งที่จะทำให้สังคมการเมืองไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนโดยประชาชนในที่สุดระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพก็จะสัมฤทธิ์ผล การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองไทยให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นเครื่องชี้วัดของความเป็น

ประชาธิปไตยในสังคมไทยการเลือกตั้งยังเป็นการให้เสรีภาพทางการเมืองกับประชาชน กล่าวว่าการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองไทยผ่านทางตัวแทนนั่นเอง^{๒๖}

สรุปได้ว่า ในระบบการปกครองระบบประชาธิปไตยถือว่าการเลือกตั้งเป็นกลไกและกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่าใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะปกครองโดยชอบ ดังนั้นเพื่อให้สังคมการเมืองไทยเป็นสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพเป็นระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยโดยประชาชนและเพื่อประชาชนโดยแท้คนไทยทุกคนจึงร่วมกันสร้างสรรค์เสริมสร้างและปรับแต่งให้วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะสอดคล้องรองรับและสนับสนุนต่อระบอบขบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตยการเสริมสร้างให้การเมืองไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่จะทำให้สังคมการเมืองไทยมีการปกครองระบบประชาธิปไตยของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ในที่สุดระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่มีประสิทธิภาพและเสถียรภาพก็จะสัมฤทธิ์ผลการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองไทยให้สอดคล้องกับระบบประชาธิปไตยจึงเป็นเครื่องชี้วัด (Indicators) ของความเป็นประชาธิปไตยในสังคมไทย การเลือกตั้งยังเป็นการให้เสรีภาพทางการเมืองกับประชาชน กล่าวคือ การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองโดยผ่านทางตัวแทนนั่นเอง

ตารางที่ ๒.๙ สรุปกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง
Atkin, (๒๕๕๘, หน้า ๒๐๘)	การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
Anthony Downs, (๒๕๓๐, หน้า ๕๕-๕๖)	การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง
สำฤทธิ์ ราชสมณะ (๒๕๓๐, หน้า ๖๖-๖๗)	การประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง
เสาวนีย์ ศิริพจนานนท์ (๒๕๔๔, หน้า ๑๘-๒๐)	การตัดสินใจสุดท้ายที่จะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

^{๒๖} เสาวนีย์ ศิริพจนานนท์, การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดสุโขทัย, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔), หน้า ๑๘-๒๐.

๒.๒.๖ พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มองว่าพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นปรากฏการณ์ของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่มีปัจจัยเกี่ยวข้องกับผู้คนจำนวนมากเพราะพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นผลมาจากการตัดสินใจ (Decision Making) ภายใต้สภาวะแวดล้อม บุคลิกภาพและความสนใจของแต่ละคน แนวความคิดกลุ่มนี้เป็นที่สนใจในหมู่นักวิชาการด้านสังคมวิทยา รัฐศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งให้ความสนใจอิทธิพลของสถานภาพ ด้านเศรษฐกิจและสังคม เพราะเห็นว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน นอกจากนี้ยังให้ความสนใจต่อกิจกรรมของพรรคการเมือง เพราะเป็นตัวกระตุ้นสำคัญที่ส่งผลต่อการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง แนวความคิดของทฤษฎีกลุ่มนี้ ได้แก่

๑. **ทฤษฎีปัจจัยกำหนด (Deterministic Theories)** มีแนวความคิดพื้นฐานที่ว่าปัจจัยทางสังคมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้ปัจจัยทางสังคมที่เป็นภูมิหลังของบุคคลมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จะเห็นได้ว่าทฤษฎีปัจจัยกำหนด เน้นว่าพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงการเลือกตั้งของแต่ละบุคคลเกิดจากปัจจัย ด้านภูมิหลัง ซึ่งเป็นปัจจัยภายในของบุคคลมากกว่าปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น อิทธิพลการพึ่งพาทางด้านเศรษฐกิจหรือสังคม ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าประชาชนหรือคนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จะตัดสินใจเลือกผู้สมัครจากเหตุผลของแต่ละบุคคลมากกว่าเกิดจากการโน้มน้าวหรือชักจูงจากคนอื่น ซึ่งความสำนึกเชิงเหตุผลนี้จะมีลักษณะของเหตุผลที่เกิดจากปัจจัยที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องต้องกันระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งกับกลุ่มของประชาชนที่ใช้สิทธิเลือกตั้ง ได้แก่ การเป็นคนในพื้นที่เดียวกัน เช่น จังหวัดเดียวกัน ภาคเดียวกัน เป็นชาวนาหรือกรรมกรเหมือนกัน เป็นต้น

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าทฤษฎีปัจจัยกำหนดมีความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านภูมิหลัง ได้แก่ อาชีพ ที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะของความเป็นเมืองหรือชนบท ศาสนาอุปนิสัยการลงคะแนนในอดีตหรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า ปัจจัยด้านภูมิหลัง เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน

๒. **ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Rational Theories)** ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดที่เน้นปฏิกริยาของการสำนึกตรึกตรองของผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีต่อนโยบายของพรรคการเมือง สภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้งและค่าบริหารเลือกตั้ง ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็นเหมือนกรอบความคิดเชิงเหตุผล (Rational Framework) ของผู้ไปลงเลือกตั้งในลักษณะเดียวกัน ลักษณะการตัดสินใจของผู้บริโภคทางด้านเศรษฐศาสตร์ ซึ่งมองว่าประชาชนจะตัดสินใจเลือกตั้งโดยอาศัยหลักเหตุผลของตนกับกิจกรรมการดำเนินนโยบายของพรรคการเมือง กล่าวคือพฤติกรรม การลงคะแนนเสียงของประชาชนจะได้รับอิทธิพลจากนโยบายของพรรค การจัดกิจกรรมของพรรค ซึ่งประชาชนจะถูกจูงใจให้เกิดความนิยมศรัทธาจึงให้การสนับสนุนทฤษฎีนี้จะมองกิจกรรมของ พรรคการเมืองเป็นตัวกระตุ้นที่สำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่มีการแข่งขันสูง โดยจะกระตุ้นให้ผู้ไปใช้สิทธิมีความกระตือรือร้นมากขึ้น กล่าวคือ ประชาชนจะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสนับสนุนที่ตนสังกัดหรือศรัทธาลักษณะดังกล่าวนี้เคยเกิดขึ้นค่อนข้างชัดเจนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของกรุงเทพมหานครระหว่างประชาชนที่สนับสนุนพรรคพลังธรรมกับพรรค

ประชากรไทยโดยพรรคประชากรไทยซึ่งแต่เดิมเป็นเจ้าของฐานคะแนนเสียงส่วนใหญ่กลับพ่ายแพ้ต่อพรรคพลังธรรมภายใต้การนำของ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ที่สามารถกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความศรัทธาในแนวทางนโยบายพรรคที่เน้นความซื่อสัตย์สุจริต จนเกิดภาวะที่เรียกว่า “จำลองฟีเวอร์” ขึ้น อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้มีความเชื่อถือว่าความสำนึกเชิงเหตุผลที่เกิดขึ้นจากปัจจัยที่มีระยะสั้นช่วงสมัย (Short-term Force) เท่านั้น

๓. ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) แนวความคิดของทฤษฎีระบบเชื่อว่าความสมดุล (Homeostatic) ของระบบจะมีเสถียรภาพของความมั่นคงในระดับต่างๆ กัน การขึ้นลงของอัตราการลงคะแนนเสียงและการเลือกตั้งพรรคใดพรรคหนึ่งจะขึ้นอยู่กับส่วนผสมของพลังที่เกิดขึ้นเฉพาะช่วงสมัยบวกกับปัจจัยพื้นฐานของประชาชนในขณะนั้น เช่น ความสนใจตัวผู้สมัครความเห็นต่อนโยบายและปัญหาทางการเมือง ภาพพจน์ที่มีต่อการปฏิบัติงานของพรรค ฯลฯ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าทฤษฎีระบบมีความสัมพันธ์กับสองทฤษฎีข้างต้นมากพอสมควรโดยเฉพาะทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล เพราะความสำนึกเชิงเหตุผลจะทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมในการเลือกตั้งปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ทางการเมือง^{๒๗}

ตัวแบบที่นำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประกอบด้วยมุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา และจิตวิทยา มีสาระสำคัญดังนี้

๑. มุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์แนวทางการศึกษาพฤติกรรมในแนวตัวแบบนี้ได้นำเอาแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่าด้วยความชอบด้วยเหตุผลของมนุษย์มาใช้ในการตัดสินใจทางการเมืองโดยมุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์นี้ตั้งอยู่บนฐานคติที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑.๑ การลงคะแนนเสียงจะเป็นเครื่องมือที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์หรือเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ

๑.๒ การลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงนั้นจุดสนใจจะมุ่งที่เป้าหมายทางการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียง

๑.๓ การตัดสินใจลงคะแนนเสียงนั้นจะกระทำอย่างละเอียดรอบคอบระมัดระวังโดยใช้ข่าวสารที่มากเพียงพอ

๒. มุมมองเชิงสังคมวิทยา แนวทางการศึกษานี้เห็นว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลจะเป็นการกำหนดพฤติกรรมที่แตกต่างของบุคคลในการเลือกตั้ง เช่น ปัจจัยเรื่อง เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นต้น หาใช่เพราะประเด็นปัญหาทางการเมืองไม่ข้อสรุปทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนจากการใช้ตัวแบบมุมมองเชิงสังคมวิทยาในการศึกษาพบว่า

๒.๑ ผู้ลงคะแนนเสียงส่วนมากโดยเฉพาะผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำไปลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกกว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองดีหรือเป็นพิธีการในระบอบประชาธิปไตย

^{๒๗} จิตล คุ่มครอง, “พฤติกรรมการณ์เลือกตั้งของประชาชนในกรอบรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๔๐ : ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต ๒ จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๐), หน้า ๓๐-๓๒.

กว่าการไปด้วยเหตุผลการผลักดันนโยบาย หรือด้วยความรู้สึกรักมีประสิทธิภาพทางการเมือง และกลุ่มที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมสูงซึ่งมีจำนวนน้อยกว่านั้นก็มีความสำคัญไม่แตกต่างกันมากนัก

๒.๒ ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำซึ่งเป็นประชาชนส่วนมากของประเทศมีความผูกพันทางการเมืองกับพรรคการเมืองต่ำมีความเข้าใจในนโยบายทางการเมืองน้อยขาดความรู้ข่าวสารทางการเมืองที่เพียงพอและขาดความรู้สึกว่าตนมีความสำคัญในการทางการเมืองด้วยเหตุนี้จึงง่ายต่อการถูกชักจูงโดยเฉพาะการชักจูงที่เป็นการติดต่อส่วนบุคคลและการให้สินจ้างรางวัล บุคคลใกล้ชิดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือก ได้แก่ เพื่อนฝูงญาติพี่น้อง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ครู เจ้าหน้าที่ทางราชการ และพระภิกษุที่เคารพนับถือ

๒.๓ ในทางตรงกันข้ามผู้ลงคะแนนเสียงที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมสูงส่วนมากมักจะมีความนิยมพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งหรือชอบนโยบายทางการเมืองเฉพาะอย่างเป็นผู้ที่มีความรู้ทางการเมืองและเปิดรับข่าวสารการเมืองสูง ทำให้สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้อย่าง มั่นใจและมีเหตุผล “เชิงการเมือง” สินจ้างรางวัลมีอิทธิพลน้อยต่อการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของบุคคลกลุ่มนี้

๒.๔ นอกจากนั้นผู้ลงคะแนนเสียงที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมสูงมักให้ความสำคัญในการเลือกตั้งโดยคำนึงถึงพรรคมากกว่าผู้ลงคะแนนเสียงที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำที่มักลงคะแนนเสียงโดยคำนึงถึงผู้สมัครเป็นเกณฑ์ และมีจำนวนไม่น้อยที่ลงคะแนนเสียงตามคนอื่น ๆ โดยไม่คำนึงถึงเกณฑ์ใด ๆ

๓. มุมมองเชิงจิตวิทยาแนวทางการศึกษานี้ให้ความสนใจต่อปัจจัยทางด้านความรู้สึกหรือความผูกพันทางการเมืองที่มีพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกล่าวคือเป็นความรู้สึกพึงพอใจสนใจ หรือนิยมชมชอบในพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่ง หรือผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง^{๒๘}

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นปรากฏการณ์ของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างหนึ่งที่มีปัจจัยเกี่ยวข้องกับผู้คนจำนวนมากซึ่งเป็นผลมาจากการตัดสินใจภายใต้สภาวะแวดล้อม บุคลิกภาพและความสนใจของแต่ละคน ได้แก่ ทฤษฎีปัจจัยกำหนด ที่มองว่าปัจจัยทางสังคมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผลเป็นทฤษฎีที่เน้นปฏิกริยาของการสำนึกตรึงตรองของผู้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่มีต่อนโยบายสภาพ และค่าบริหารของพรรคการเมือง และทฤษฎีระบบที่เชื่อว่าความสมดุลของระบบจะมีเสถียรภาพของความมั่นคงในระดับต่างๆกันซึ่งทฤษฎีระบบจะมีความสัมพันธ์กับทฤษฎีปัจจัยกำหนด และทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผลเพราะมีส่วนทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมการเลือกตั้งเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ทางการเมือง และตัวแบบที่นำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนประกอบด้วย มุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์ ที่เป็นการศึกษาถึงความชอบด้วยเหตุผลของมนุษย์มาใช้ในการตัดสินใจทางการเมืองโดยการลงคะแนนเสียงเป็นการนำมาซึ่งประโยชน์หรือเป้าหมายทางการเมืองที่ประชาชนต้องการและจำเป็นต้องกระทำด้วยความละเอียดรอบคอบมุมมองเชิงสังคมวิทยาเป็นการแสดงให้เห็นว่าสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลเป็นการ กำหนด

^{๒๘}ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, การประเมินผลการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ: คณะกรรมการเลือกตั้ง, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘): ๗-๙.

พฤติกรรมที่แตกต่างของบุคคลในการเลือกตั้ง เช่น เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นต้น และมุมมองเชิงจิตวิทยามุ่งให้ความสนใจต่อปัจจัยทางด้านความรู้สึกหรือความผูกพันทางการเมือง เช่น ความรู้สึกพึงพอใจสนใจ ในพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่งหรือผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

๒.๒.๗ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สามารถแยกเป็นปัจจัยต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมถือเป็นมุมมองในเชิงสังคมวิทยาโดยเห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลเป็นปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านสถานภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลที่ว่าฐานะทางตำแหน่งสังคมเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดความแตกต่างของพฤติกรรมของมนุษย์ โดยฐานตำแหน่งดังกล่าวอาจได้มาโดยกำเนิด เช่น เพศ หรือได้มาจากการกระทำขึ้นในภายหลัง เช่น อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ เป็นต้นกำหนดความแตกต่างของแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งบุคคลย่อมมีความนึกคิดทางการเมืองตามสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของตน การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลเป็นไปตามคุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของเขา เช่น เพศชายมักจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง หรือผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง หรือผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้มีการศึกษาต่ำหรือผู้มีอาชีพผู้ใช้แรงงานมักจะเข้าร่วมในการเดินขบวนประท้วงรัฐบาลมากกว่านักธุรกิจ

๒. ปัจจัยด้านจิตวิทยาถือเป็นปัจจัยทางด้านความรู้สึกหรือความผูกพันทางการเมืองของบุคคลมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือปัจจัยทางด้านจิตวิทยาเช่น บุคลิกภาพ ความคิดเห็น ค่านิยม และความเชื่อ จะส่งผลทำให้มนุษย์โน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่งโดยมนุษย์แต่ละคนมักจะแสดงพฤติกรรมไปในทางนั้นหากเขาถูกกระตุ้นและสถานการณ์ในขณะนั้นเอื้ออำนวยโดยที่แนวทางการศึกษานี้จะให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านความรู้สึกและทางจิตใจของบุคคลเป็นหลัก

๓. ปัจจัยด้านผู้สมัคร ถือเป็นมุมมองในเชิงเศรษฐศาสตร์ หรือตัวแบบการเลือกโดยเหตุและผลโดยผู้ลงคะแนนเสียงย่อมที่จะกำหนดจุดมุ่งหมายหลักเกณฑ์ในการที่จะเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองพอใจมากที่สุด กล่าวคือ ผู้ลงคะแนนเสียงจะประเมินว่าผู้สมัครให้ประโยชน์แก่ตนเองเพียงใด แล้วลงคะแนนเสียงตามผลของการประเมินนั้น ดังนั้นการที่คนออกไปเลือกตั้งก็เพราะคนเหล่านั้นหวังผลประโยชน์บางประการจากการเลือกตั้ง ความสำคัญเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง เช่น ความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์ ความมีชื่อเสียง ความสัมพันธ์กับพรรคการเมือง เป็นต้น รวมไปถึงกลวิธีหาความนิยมและอิทธิพลต่าง ๆ ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง อาทิ การใช้นโยบายในการหาเสียง การแนะนำตัว การหาเสียงผ่านห้วคะแนน การทุจริตการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการซื้อขายเสียง

๔. ปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเมือง นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งเนื่องจากสถานการณ์ของระบบการเมืองที่กำหนดให้มีการออกกฎหมายให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น

โดยตรงในทุกระดับโดยให้มีการดำเนินการโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใต้กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น^{๒๙}

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมี ๔ ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น สถานภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ปัจจัยด้านจิตวิทยา ที่เชื่อว่าความรู้สึกหรือความผูกพันทางการเมืองมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ปัจจัยด้านผู้สมัคร เป็นการให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร เช่น ความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์ และปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเมือง

ตารางที่ ๒.๑๐ สรุปพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	พฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
จิตติ คุ่มครอง (๒๕๕๐, หน้า ๓๐-๓๒)	๑. ทฤษฎีปัจจัยกำหนด (Deterministic Theories) ๒. ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Rational Theories) ๓. ทฤษฎีระบบ (Systems Theory)
ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ (๒๕๕๘, หน้า ๗-๙)	๑. มุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์ ๒. มุมมองเชิงสังคมวิทยา ๓. มุมมองเชิงจิตวิทยา
ณัฐกร วิทิตานนท์ (๒๕๕๔, หน้า ๒๓)	๑. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ๒. ปัจจัยด้านจิตวิทยา ๓. ปัจจัยด้านผู้สมัคร ๔. ปัจจัยด้านพฤติกรรมทางการเมือง

๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

๒.๓.๑ ความเป็นมาของหลักประชาธิปไตย

การปกครองแบบประชาธิปไตย เคยเกิดขึ้นมาในสมัยกรีกโบราณ รัฐในกรีกโบราณมีลักษณะ เป็นนครรัฐ (city-states or polis) ในแต่ละนครรัฐมีรูปแบบการปกครองที่แตกต่างกันออกไป นครรัฐที่ใช้การปกครองโดยประชาชนโดยตรงซึ่งก็คือ นครรัฐเอเธนส์ การปกครองในนครรัฐเอเธนส์เป็น หลักฐานชิ้นสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วตั้งแต่อดีตและมีวิวัฒนาการและการพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน การปกครองโดยประชาชนโดยตรงของนครรัฐเอเธนส์สมัยกรีกโบราณสังเกตเห็นได้จากการมี สภาประชาชน ซึ่งก็คืออำนาจนิติบัญญัติ สมาชิกของสภาประชาชนมาจากราษฎรชายทุกคนที่มีสถานภาพเป็นพลเมืองของนครรัฐอายุ ๒๐ ปีขึ้นไป มีหน้าที่ในการออกกฎหมายและควบคุมการ

^{๒๙} ณัฐกร วิทิตานนท์, “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งของสมาชิกวุฒิสภา: ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงใหม่รอบสอง เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๓”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๔), หน้า ๒๓.

ทำงานของฝ่ายบริหาร ทั้งด้านการปกครองและดำเนินนโยบายต่างประเทศ ต่อมาคือ คณะมนตรีห้าร้อย ซึ่งก็คืออำนาจบริหาร คณะมนตรีห้าร้อยได้มาจากการจับฉลากจากราษฎรชายทุกคนที่มีสถานภาพเป็นพลเมืองของนครรัฐอายุ ๓๐ ปีขึ้นไป เพื่อให้ได้ตัวแทน ๕๐๐ คน มีหน้าที่ในการบริหาร ๔ นครรัฐให้เป็นไปตามกฎหมายและนโยบายที่สภาประชาชนกำหนด ส่วนอำนาจตุลาการมีศาลประชาชน เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ตัดสินคดีความ บุคคลที่ดำรงตำแหน่งในศาลประชาชนได้มาจากการจับฉลากของราษฎรชายที่เป็นพลเมืองของนครรัฐอายุ ๓๐ ปีขึ้นไป ศาลประชาชนประกอบไปด้วยลูกขุนประมาณ ๒๐๑ คน หรือมากกว่านั้น นอกจากนี้ยังมีสภานายพล ซึ่งประกอบไปด้วยนายพลจำนวน ๑๐ คน สภานายพลมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน และนายพลจำนวน ๑๐ คนที่ถูกเลือกมา จากประชาชนจะเลือกผู้บัญชาการทหารสูงสุดอีกคน มีหน้าที่ควบคุมกิจการทางทหารและทางการทูต รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จากที่ได้กล่าวไปจะเห็นได้ว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของนครกรีกโบราณ โดยเฉพาะนครรัฐเอเธนส์ตั้งอยู่บนหลักพื้นฐาน ๓ ประการ ได้แก่ การเลือกตั้งโดยกลุ่มประชาชน และการตัดสินใจโดยมวลชน รวมไปถึงการดำรงตำแหน่งต่างๆ นั้นจะหมุนเวียนกันไปไม่สามารถครองตำแหน่งได้ตลอดชีพ ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยของนคร กรีกโบราณ โดยเฉพาะนครรัฐเอเธนส์เป็นประชาธิปไตยที่ให้สิทธิและเสรีภาพกับชาวนครรัฐเอเธนส์ที่ เป็นผู้ชายและเป็นพลเมืองเป็นสำคัญ ส่วนสตรี พ่อค้าชาวต่างด้าวรวมไปถึงทาสเป็นจำนวนมาก มิได้ รับสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกับราษฎรชายที่เป็นพลเมืองประชาธิปไตยแบบนครรัฐเอเธนส์ จึงเรียกได้ ว่าเป็นประชาธิปไตยแบบเชื้อชาติเผ่าพันธุ์นิยมระหว่างคนชั้นกลางและคนชั้นสูง ซึ่งจะเห็นได้ว่า แตกต่างจากประชาธิปไตยในปัจจุบันเป็นอย่างมาก หลังจากการล่มสลายของกรีกโบราณ ระบอบการ ปกครองแบบประชาธิปไตยไม่ได้ถูกนำมาใช้อีกจนทั้งต้นศตวรรษที่ ๑๓ แนวคิดเรื่องประชาธิปไตย ได้รับการสนใจจากสังคมโลกอีกครั้ง จนถูกนำมาใช้เป็นรูปธรรมในประเทศต่างๆ ซึ่งมีวิวัฒนาการและ การพัฒนาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตสมัยกรีกโบราณจนถึงปัจจุบัน^{๓๐}

ประชาธิปไตย (Democracy) มาจากภาษากรีกว่า “Demokratia” ซึ่งเป็นการผสมคำระหว่างคำว่า “Demos” ที่แปลว่า ประชาชน กับคำว่า “Kratien” ที่แปลว่า การปกครองเมื่อรวมเป็นคำ Demokratia หมายถึง การปกครองโดยผู้ถูกปกครองหรือการปกครองโดยประชาชน^{๓๑} สำหรับในภาษาไทยนั้น คำว่า “ประชาธิปไตย” มาจากคำว่า “ประชา” หมายถึง ประชาชนพลเมือง กับคำว่า “อิปไตย” หมายถึง อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เมื่อรวมคำกันแล้ว ประชาธิปไตย ก็จะหมายถึงระบอบการปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน อับราฮัม ลินคอล์น ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา ได้ให้คำนิยามของประชาธิปไตย ซึ่งเป็นคำนิยามที่ได้รับการอ้างถึงมากที่สุดว่า ประชาธิปไตยคือ “การปกครองของประชาชน โดยประชาชนและ เพื่อประชาชน”^{๓๒} ในทางตรงกัน

^{๓๐} จักษ์ พันธุ์ชูเพชร, รัฐศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร: มายด์พับลิชชิง, ๒๕๒๒), หน้า ๑๒๒.

^{๓๑} Dictionary, (๒๕๖๒), Democracy, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://dictionary.reference.com/search?q=democracy>, [๒๘ เมษายน ๒๕๖๒].

^{๓๒} Abraham Lincoln, (๑๘๖๓), Government of the people, by the people, for the people, shall not perish from the Earth, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://en.wikipedia.org/wiki/Gettysburg_Address, [๒๘-เมษายน-๒๕๖๒].

ข้าม การปกครองระบอบเผด็จการเป็นการปกครองที่อำนาจสูงสุดมิได้เป็นของประชาชนแต่เป็นของบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มบุคคลเพียงกลุ่มเดียว หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการปกครองที่ปราศจากการแบ่งแยกอำนาจนั่นเอง ดังนั้น การประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในรัฐที่ปกครองโดยระบอบเผด็จการย่อมไม่อาจเกิดขึ้นได้ เนื่องจากประชาชนจะมีสิทธิและเสรีภาพก็ต่อเมื่อรัฐกำหนดให้มีเท่านั้น และรัฐจะยกเลิกเพิกถอนสิทธิและเสรีภาพเมื่อใดก็ได้ โดยที่รัฐไม่ต้องรับผิดชอบการกระทำใดๆ ของตนต่อประชาชนเพราะรัฐถือว่าสิทธิและเสรีภาพ คือ สิ่งที่รัฐเป็นผู้มอบให้กับประชาชนสำหรับการพิจารณาตัดสินของศาลในรัฐที่ปกครองโดยระบอบเผด็จการนั้นถือหลักว่า “เมื่อมีการกระทำผิดต้องถูกลงโทษ” (nullum crimen sine poena) ผู้ต้องสงสัยจะถูกพิพากษาว่ามีความผิดและต้องรับโทษ แม้พยานหลักฐานจะไม่มีน้ำหนักเพียงพอก็ตาม อันเป็นการขัดกับหลักการยกประโยชน์ให้กับจำเลย เมื่อมีข้อสงสัยและหลักการสันนิษฐานว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะมีคำพิพากษาว่ากระทำความผิดจริง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญาของโซเวียตเปิดโอกาสให้ศาลหาทางต่างๆ พร้อมทั้งนำหลักเกณฑ์ใดๆ มาประยุกต์เพื่อให้สามารถตีความนำเอาผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะในคดีการเมืองมาลงโทษให้ได้ (มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕) นอกจากนี้ ศาลโซเวียตยังไม่ยอมรับหลักที่ว่ากฎหมายย่อมไม่มีผลย้อนหลัง (lex retro non agit) แต่กลับยอมรับหลักการเทียบเคียงลักษณะการกระทำความผิด กล่าวคือ ในกรณีที่มีการกระทำที่เป็นภัยอันตรายต่อสังคมและไม่มีกฎหมายกำหนดโทษไว้โดยเฉพาะ ก็ให้นำกฎหมายอื่นที่ใกล้เคียงกันมาใช้ได้ (มาตรา ๑๖) ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลักการดังกล่าวขัดกับหลักสากลที่ว่า การกระทำใดๆ ที่ผิดกฎหมายนั้นจะต้องมีบทกฎหมายในขณะนั้นบัญญัติว่าเป็นการกระทำความผิด (nullum crimen, nulla poena sine lege)^{๓๓}

ตารางที่ ๒.๑๑ สรุปความเป็นมาของหลักประชาธิปไตย

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	ความเป็นมาของหลักประชาธิปไตย
อมร รัชสาสัจย์ และคณะ (๒๕๓๙, หน้า ๑๐-๑๓)	เกิดขึ้นมาในสมัยกรีกโบราณ เป็นนครรัฐ ตั้งอยู่บนหลักพื้นฐาน ๓ ประการ ได้แก่ การเลือกตั้งโดยกลุ่มประชาชน และการตัดสินใจโดยมวลชน รวมไปถึงการดำรงตำแหน่งต่างๆ นั้นจะ หมุนเวียนกันไปไม่สามารถครองตำแหน่งได้ตลอดชีพ
จักษ์ พันธ์ชูเพชร (๒๕๒๒, หน้า ๑๒๒)	นครรัฐเอเธนส์เป็นประชาธิปไตยที่ให้สิทธิและเสรีภาพกับชาวนครรัฐเอเธนส์ที่ เป็นผู้ชายและเป็นพลเมืองเป็นสำคัญเป็นประชาธิปไตยแบบเชื้อชาติเผ่าพันธุ์นิยมระหว่างคนชั้นกลางและคนชั้นสูง
จรรยา สุภาพ (๒๕๑๙, หน้า ๗๓)	การกระทำใดๆ ที่ผิดกฎหมายนั้นจะต้องมีบทกฎหมายในขณะนั้นบัญญัติว่าเป็นการกระทำความผิด

^{๓๓} จรรยา สุภาพ, ระบบการเมืองเปรียบเทียบ, ประชาธิปไตย : เผด็จการ, และหลักวิเคราะห์การเมืองใหม่, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๙), หน้า ๗๓.

๒.๓.๒ ความหมายของหลักประชาธิปไตย

ประชาธิปไตยเกิดขึ้นครั้งแรก ในสมัยกรีก แต่ประชาธิปไตยในสมัยกรีกมีความแตกต่างจากประชาธิปไตยในสมัยปัจจุบัน คำว่า ประชาธิปไตย มาจากภาษาอังกฤษว่า Democracy แปลว่าการปกครองโดยประชาชน (rule by people) หรือเรียกอีกประการหนึ่งได้ว่า popular sovereignty คือ อำนาจอธิปไตยเป็นของ ประชาชน จะเห็นได้ว่า ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจหรืออำนาจเป็นของประชาชน^{๓๔}

ประชาธิปไตย หมายถึง รูปแบบการปกครองและประกอบไปด้วยหลักพื้นฐาน ๔ ประการ ได้แก่ ๑) หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน คืออำนาจอสูงสุดในการ ตัดสินใจเป็นของประชาชนทุกคนไม่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ๒) หลักความเสมอภาคทางการเมือง พลเมืองทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการมีส่วนร่วมหรือตัดสินใจทางการเมือง ๓) หลักการฟังความคิดเห็นของประชาชน คือการตัดสินใจของรัฐบาลมาจากการรับฟังหรือคำนึงถึงความต้องการของประชาชนทุกคนไม่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ว่าต้องการสิ่งใด ไม่ต้องการสิ่งใด ๔) หลักเสียงข้างมาก เป็นการตัดสินใจทางการเมืองของรัฐบาล หากกรณีใดความต้องการของประชาชนมีความแตกต่างกัน ไม่เป็นเอกฉันท์ รัฐบาลต้องตัดสินใจบนพื้นฐานของคนส่วนใหญ่หรือเสียงข้างมาก^{๓๕}

ประชาธิปไตย คือ การปกครองโดยประชาชนในทางปฏิบัติหมายถึง อำนาจในการตัดสินใจประเด็นปัญหาสำคัญของนโยบายสาธารณะต้องขึ้นอยู่กับคนจำนวนมากในสังคม และในการตัดสินใจนั้น ทุกๆ คนสามารถออกเสียงได้เพียงเสียงเดียว ไม่มีผู้ใดสามารถออกเสียงได้เกินหนึ่งเสียง ประชาชนใช้อำนาจโดยตรง เช่น การลงมติยืนยัน เป็นต้น หรือโดยอ้อมผ่านสถาบันตัวแทนซึ่งอำนาจของประชาชนจะถูกจำกัดอยู่ที่บัตรเลือกตั้งที่จะบังคับความรับผิดชอบให้เกิดแก่ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจรวมถึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคิดเรื่องความเสมอภาคทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ ศักดิ์ศรีของมนุษย์สิทธิของเสียงส่วนน้อยรวมถึงการได้รับบริการของรัฐและสังคมอย่างเท่าเทียมกัน^{๓๖}

ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยประชาชนมีสิทธิที่จะเลือกผู้ปกครองได้ด้วยการเลือกตั้ง เช่น การเลือกตั้งรัฐบาลหรือผู้ทำหน้าที่บริหารประเทศ นอกจากนี้ประชาชนยังมีสิทธิเสรีภาพและอิสระในการดำเนินชีวิตแต่ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่ได้ กำหนดไว้โดยประชาธิปไตย นั้น มีหลักพื้นฐานอยู่ ๓ ประการ ได้แก่ ความเสมอภาค ความมีเสรีภาพ หรืออิสระ และถูกควบคุมโดยรัฐบาลหรือกฎหมาย^{๓๗}

^{๓๔} รัชชาภัทร อุ่นตรงจิต, รัฐศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๑๐๕.

^{๓๕} บุญวี ยีหะ, ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์, (สงขลา: สามลดา, ๒๕๕๐), หน้า ๑๑๐.

^{๓๖} ออม รัชชาสัตย์ และคณะ, ประชาธิปไตย อุดมการณ์ หลักการและแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๒๙.

^{๓๗} Campbell, D .J., The basic concept for the democracy ranking of the quality of democracy, (Vienna: Democracy Ranking, 2008), pp. 5-6.

ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่อยู่บนพื้นฐาน ของ ระบบที่มีผู้แทนที่ถูกเลือกโดยประชาชน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน สิทธิเสรีภาพ ของประชาชน รวมถึงมีสิทธิในการแสดงออกต่างๆ เพื่อเรียกร้องบางสิ่งบางอย่างที่ต้องการจากรัฐบาล ของพวกเขา เช่น ในแถบสหภาพยุโรปประชาชนเข้าร่วมกระบวนการทางการเมืองภายใต้ระบอบการ ปกครองแบบประชาธิปไตยผ่านทางกิจกรรมต่างๆ เช่น การเลือกตั้ง การประท้วง การคว่ำบาตร เป็นต้น^{๓๘}

ประชาธิปไตย มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจคือ คำว่า "ประชาธิปไตย" (สะกดแบบเดิม) ที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงบัญญัติขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๕ ใช้ในความหมายที่ตรงกับภาษาอังกฤษว่า "republic" หรือ "สาธารณรัฐ" หมายถึง การปกครองที่ไม่มีกษัตริย์ซึ่งเป็นค่านิยมที่เต็มไปด้วยนัยทางการเมืองของการต่อสู้ทางความคิดระหว่างกลุ่มอำนาจต่าง ๆ ในเวลานั้น และใช้เวลาค่อนข้างนานก่อนที่ความหมายของคำว่า "ประชาธิปไตย" จะเคลื่อนตัวจาก "republic" มาสู่ "Democracy" ในแบบปัจจุบัน นอกจากนี้ การเขียนประวัติศาสตร์ประชาธิปไตยของไทยก็ซับซ้อนเช่นกัน เพราะมีการสร้างความจริงว่ากลุ่มคนที่ต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตยและความเสมอภาคทางการเมือง (คณะราษฎร) กลับกลายเป็นพวกชิงสุกก่อนห่าม ส่วนคณะบุคคลที่ต้องการเหนี่ยวรั้งประชาธิปไตยและรักษาโครงสร้างอำนาจแบบเดิมที่กระจุกตัวอยู่กับชนชั้นสูงกลายเป็นผู้นำประชาธิปไตยมาให้แก่สังคมไทย โดยประวัติศาสตร์ประชาธิปไตยของไทยที่ส่งผ่านมายังคนรุ่นหลังยังอธิบายว่า ประชาธิปไตยไม่ได้มาจากการต่อสู้ของสามัญชนแต่หล่นมาจากฟ้าเป็นประชาธิปไตยที่มาจากเบื้องบน ดังเห็นได้จากงานของ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ เรื่อง "การปฏิวัติสยาม ๒๔๗๕"^{๓๙}

สรุปได้ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนหรือประชาชนมีอำนาจสูงสุดในรัฐ ประชาชนในสังคมมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต โดยอยู่ ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด และประชาชนแสดงอำนาจในการปกครองผ่านทางกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นและอำนวยความสะดวกโดยรัฐบาล เช่น การเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ การเสนอร่าง กฎหมาย การชุมนุมตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อเรียกร้องบางอย่างจากรัฐบาล เป็นต้น

ตารางที่ ๒.๑๒ สรุปความหมายของหลักประชาธิปไตย

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	ความหมายของหลักประชาธิปไตย
ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิต (๒๕๕๐, หน้า ๑๐๕)	Democracy แปลว่า การปกครองโดยประชาชนหรือเรียกอีกประการหนึ่งได้ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของ ประชาชน

^{๓๘}Eremenko, M., **Political participation**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/pdf/participant-papers/eu/Maria-EremenkoPolitical-participation-Model-by-Verbain-the-EU-and-Russia.pdf>, [๒๘ เมษายน ๒๕๖๒].

^{๓๙}ประจักษ์ ก้องกีรติ, **ประชาธิปไตยของฉันทน์ ของท่าน และของเธอ**, ใน ปกป้อง จันวิทย์ (บรรณาธิการ), October ๙ ฉบับ "ประชาธิปไตย", (กรุงเทพมหานคร: โอเพ่นบุ๊กส์, ๒๕๕๓), หน้า ๑๐-๕๓.

ตารางที่ ๒.๑๒ สรุปความหมายของหลักประชาธิปไตย (ต่อ)

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	ความหมายของหลักประชาธิปไตย
บุญศรี ยี่หะ (๒๕๕๐, หน้า ๑๑๐)	๑) หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ๒) หลักความเสมอภาคทางการเมือง ๓) หลักการฟังความคิดเห็นของประชาชน ๔) หลักเสียงข้างมาก
อมร รักษาสัตย์ และคณะ (๒๕๓๙, หน้า ๒๙)	การปกครองโดยประชาชนในทางปฏิบัติ
Campbell, D .J. (2008, pp. 5-6)	ประชาชนมีสิทธิที่จะเลือกผู้ปกครองได้ด้วยการเลือกตั้ง มีหลักพื้นฐานอยู่ ๓ ประการ ได้แก่ ความเสมอภาค ความมีเสรีภาพ หรืออิสระ และถูกควบคุมโดยรัฐบาลหรือกฎหมาย
ประจักษ์ ก้องกีรติ (๒๕๕๓, หน้า ๑๐-๕๓)	"สาธารณรัฐ" หมายถึง การปกครองที่ไม่มีกษัตริย์ซึ่งเป็นค่านิยมที่เต็มไปด้วยนัยทางการเมืองของการต่อสู้ทางความคิดระหว่างกลุ่มอำนาจต่างๆ ในเวลานั้นและใช้เวลาค่อนข้างนานก่อนที่ความหมายของคำว่า "ประชาธิปไตย" จะเคลื่อนตัวจาก "republic" มาสู่ "Democracy" ในแบบปัจจุบัน

๒.๓.๓ ลักษณะสำคัญของหลักประชาธิปไตย

ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมีรากฐานมาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีตโดยเริ่มตั้งแต่สมัยกรีกโบราณและได้พัฒนาต่อมาจนกระทั่งปัจจุบัน^{๔๐} ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยมีดังต่อไปนี้

๑. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย รัฐบาลได้อำนาจมาจากประชาชนหรือโดยความยินยอมของประชาชน
๒. การเลือกผู้แทนในสังคมสมัยใหม่ที่เป็นประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนต้องเป็นการเลือกที่บริสุทธิ์ยุติธรรมโดยประชาชนสามารถใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างอิสระ
๓. ให้ความสำคัญแก่แนวความคิดที่แตกต่างรวมถึงมีการแก้ไขปัญหาด้วยการร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ สถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ตัดสินปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เช่น คณะรัฐมนตรีรัฐสภา โดยใช้วิธีอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติ
๔. เชื่อในความเป็นอิสระและเสรีภาพของมนุษย์เช่น การนับถือศาสนา การชุมนุมทางการเมือง การแสดงความคิดเห็น การออกเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น
๕. การบังคับใช้กฎหมายยึดถือความเท่าเทียมกันโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

^{๔๐} ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์ กับการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร: พินเนต, ๒๕๑๙), หน้า ๑๕.

๖. รัฐบาลต้องมีอำนาจจำกัด อำนาจต้องไม่ต้องอยู่ในมือคนๆ เดียวหรือกลุ่มเดียว มีการแบ่ง อำนาจและกระจายอำนาจ โดยมีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน

๗. การตัดสินใจหรือการปฏิบัติต้องเป็นไปตามเสียงข้างมาก โดยต้องคำนึงถึงสิทธิของคนส่วนน้อย

๘. ประชาชนมีความเสมอภาคกันในด้านต่างๆ โดยเฉพาะความเสมอภาคด้านกฎหมาย และ ความมีโอกาสเท่าเทียมกันในด้านต่างๆ

๙. ประชาธิปไตยอยู่บนพื้นฐานหลักการของเสรีนิยม ประชาชนต้องมีอิสระและเสรีภาพ ในการกระทำต่างๆ เช่น การแสดงความคิดเห็น การนับถือศาสนา การเดินทางไปได้ทุกๆ ที่ในสังคมที่อาศัยอยู่ เป็นต้น

๑๐. ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพต่างๆ อย่างกว้างขวาง โดยที่รัฐบาลเป็นผลให้หลักประกัน และ คุ้มครองการใช้สิทธิเสรีภาพ อย่างน้อยสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่สำคัญ

๑๑. รัฐบาลใช้หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลัก เนติธรรม ไม่ใช่อำนาจตามอำเภอใจ เช่น บุคคลจะโดนจับ หรือโดนลงโทษก็ต่อเมื่อทำผิดกฎหมายที่ได้รับรู้ไว้ รวมถึงต้องได้รับการตัดสิน คดีอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม เป็นต้น

๑๒. ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศผ่านกลไกต่างๆ หรือใช้สิทธิที่จะแสดง บทบาทต่างๆ ได้โดยตรง

๑๓. รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อประชาชนประชาชนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นในด้านต่างๆ ต่อรัฐบาลตลอดเวลา รวมถึงมีสิทธิเปลี่ยนแปลงรัฐบาลตามวิธีการที่ได้กำหนดไว้^{๔๑}

สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยที่ได้กล่าวไปในข้างต้นมีหลายประการด้วยกัน เช่น การแสดงความคิดเห็น การบังคับใช้กฎหมายต้องมีความเท่าเทียมกันการออกเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น นอกจากนี้ ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่คนในสังคมจำเป็นต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลทราบถึงสิทธิและเสรีภาพ รวมถึงการกระทำต่างๆ ที่ตนเองสามารถกระทำและพึง จะได้รับ ซึ่งจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และช่วยพัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า มากยิ่งขึ้น ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยข้างต้นจะประสบความสำเร็จและสามารถดำเนินการได้ อย่างมีประสิทธิภาพย่อมขึ้นอยู่กับรัฐบาลภายใต้การปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศนั้น ว่า สามารถนำหลักประชาธิปไตยมาดำเนินการปฏิบัติอย่างสมบูรณ์และด้วยความเข้าใจที่ถูกต้องได้มาก น้อยเพียงใด

^{๔๑}Shively, W. P., *Power & choice: An introduction to political science*, (11th ed.), (Boston: McGraw-Hill, 2008), pp.159-260.

ตารางที่ ๒.๑๓ สรุปลักษณะสำคัญของหลักประชาธิปไตย

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	ลักษณะสำคัญของหลักประชาธิปไตย
ชัยอนันต์ สมุทวณิช (๒๕๑๙, หน้า ๑๕.)	ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมีรากฐานมาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีตโดยเริ่มตั้งแต่สมัยกรีกโบราณและได้พัฒนาต่อมาจนกระทั่งปัจจุบัน
Shively, W. P. (2008, pp.159-260)	๑. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ๒. การเลือกผู้แทนในสังคมสมัย ๓. ให้ความสำคัญแก่แนวความคิดที่แตกต่าง ๔. เชื่อในความเป็นอิสระและเสรีภาพของมนุษย์ ๕. การบังคับใช้กฎหมายยึดถือความเท่าเทียมกันโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ๖. รัฐบาลต้องมีอำนาจจำกัด มีการแบ่ง อำนาจและกระจายอำนาจ ๗. การตัดสินใจหรือการปฏิบัติต้องเป็นไปตามเสียงข้างมาก ๘. ประชาชนมีความเสมอภาคกันในด้านต่างๆ ๙. ประชาธิปไตยอยู่บนพื้นฐานหลักการของเสรีนิยม ๑๐. ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพต่างๆ อย่างกว้างขวาง ๑๑. รัฐบาลใช้หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลัก เนิติธรรม ไม่ใช่ อำนาจตามอำเภอใจ ๑๒. ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศผ่านกลไกต่างๆ ๑๓. รัฐบาลต้องรับผิดชอบต่อประชาชนประชาชนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นในด้านต่างๆ ต่อรัฐบาลตลอดเวลา

๒.๓.๔ รูปแบบประชาธิปไตย

ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นระบอบการปกครองที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยรวมระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย แบ่งออกได้เป็น ๒ รูปแบบ ใหญ่ๆ ดังนี้

๑. **ประชาธิปไตยทางตรง (direct democracy)** หรือ ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (participatory democracy) มีหลักการพื้นฐานที่สำคัญอยู่ ๓ ประการด้วยกัน ได้แก่

๑.๑ การมีส่วนร่วมจากประชาชน โดยประชาชนทุกๆ คนจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง ประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจในกิจการบ้านเมืองโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการหลากหลายขั้นตอน เหมือนกับประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน และประชาชนมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย^{๔๒} ซึ่งจะเข้าสู่ขั้นตอนของระบอบการเมืองตั้งแต่ขั้นตอนการรับฟังประเด็นปัญหา การ

^{๔๒} สุพจน์ บุญวิเศษ, **หลักรัฐศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร: เอ็ม.ที.เพลส, ๒๕๔๙), หน้า ๑๕๘.

อภิปรายโต้เถียง การตัดสินใจทางการเมือง การลงคะแนนเสียง การกำหนดนโยบายหรือข้อปฏิบัติ เพื่อนำไปใช้ในเชิงรูปธรรมรวมทั้งการตรวจสอบและประเมินผล

๑.๒ การยึดถือเสียงส่วนใหญ่ (majority rule) การตัดสินใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยทางตรงนั้น จะยึดถือเสียงส่วนใหญ่หรือมติเสียงข้างมากของประชาชนทั้งในกระบวนการนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ

๑.๓ ความเท่าเทียมกันทางการเมือง (political equality) ในการตัดสินใจใดๆทางการเมืองในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ถือว่าประชาชนทุกคนมีสิทธิทางการเมืองเท่าเทียมกัน คือ ทุกคนมี ๑ เสียงที่จะเลือกโดยอิสระ

ประชาธิปไตยทางตรง หรือประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม เป็นระบอบการปกครองที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ของชาวเอเธนส์ในกรีกโบราณประมาณ ๒๕๐๐ ปีที่ผ่านมาเป็นรูปแบบประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับสังคมที่มีจำนวนประชากรไม่มากนัก และสภาพสังคมไม่มีความซับซ้อน การตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญจะกระทำโดยการโหวตหรือออกเสียงโดยพลเมืองเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ ในปัจจุบันการปกครองประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมนี้ไม่สามารถพบได้อย่างเต็มรูปแบบในระดับชาติอีกต่อไปแล้ว เนื่องจากสภาพสังคมที่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตและสังคมมีความซับซ้อนมากขึ้น รวมถึงจำนวนประชากรได้เพิ่มขึ้นมากกว่าในอดีตเป็นจำนวนมากแต่ยังสามารถพบได้ในหน่วยเล็กๆทางการเมืองในระดับท้องถิ่น การที่รูปแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ยังคงปรากฏอยู่ในท้องถิ่น อาจเป็นเพราะยังคงมีคุณค่าในทางสัญลักษณ์และความคิดที่ว่า ประชาชน ที่อาศัยอยู่ในชุมชนหรือท้องถิ่นเดียวกันมานานควรร่วมกันกำหนดสวัสดิการ หรือการดำเนินงานด้านต่างๆ ร่วมกัน รวมถึงในแง่ของจำนวนประชากรในชุมชนยังมีจำนวนไม่มากเกินไปและสภาพสังคมที่ไม่มีความซับซ้อนมากนักที่จะดำเนินการในรูปแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ซึ่งไม่สามารถรับประกันได้ว่าจะสามารถดำเนินการได้ตลอดไปหรือไม่ เนื่องจากสังคมมีสภาพไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ^{๔๓}

๒. ประชาธิปไตยทางอ้อม (indirect democracy) หรือเรียกว่า ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน (representative democracy) เนื่องจากในปัจจุบันขนาดของประชากรและความหลากหลายของ ประชากรที่เพิ่มมากขึ้นทั้งจำนวน ความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา สีผิว ระดับการพัฒนา เศรษฐกิจ เป็นต้น รวมถึงสภาพสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงเกิดประชาธิปไตยแบบมี ผู้แทนขึ้นมา ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนเป็นการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ปกครอง^{๔๔}

ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน มีหลักพื้นฐานที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

๒.๑ ระบอบการปกครองประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนมีหลักการที่สำคัญเหมือนกับประชาธิปไตย แบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมจากประชาชน การยึดและเคารพเสียงส่วนใหญ่ และมีความเท่าเทียมกันทางการเมือง แต่สิ่งที่แตกต่างและเพิ่มเข้ามาก็คือ การเลือกตั้งและ

^{๔๓} สนิธิ เตชานันท์, **พื้นฐานรัฐศาสตร์**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๑๖.

^{๔๔} ประภัสสร ทองยิณดี, **ประชาธิปไตย, แนวคิดและหลักการเบื้องต้น, วารสารวิชาการ**, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓, (กันยายน-ธันวาคม, ๒๕๕๘): ๗.

รัฐธรรมนูญ โดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจะผ่านทางการเลือกตั้งตามหลักรัฐธรรมนูญที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละประเทศอาจมีความแตกต่างกันหรือคล้ายคลึงกันก็ได้ในแต่ละประเทศ ซึ่งการเลือกตั้งนี้จะทำให้ได้ผู้แทนของกลุ่มบุคคล โดยการเลือกตั้งมีหลักการสำคัญ คือ ต้องมีการเลือกตั้งที่มีอิสระและเสรี รวมถึงไม่ผิดกฎหมายหรือระเบียบที่วางไว้

๒.๒ สามารถทำให้คนเข้ามามีส่วนร่วมได้มากกว่าประชาธิปไตยแบบทางตรง นอกจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านทางการเลือกตั้งแล้ว การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนยังสามารถทำได้ผ่านทางการชุมนุม การเรียกร้องโดยสันติ การแสดงออกทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ ผ่านทางงานเขียน การอภิปราย รวมถึงการรวมตัวกันเพื่อเสนอข้อกฎหมายหรือถอดถอนผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๒.๓ ข้อยกเว้นบางประการของเสียงส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าเสียงส่วนใหญ่จะเป็นตัวกำหนดนโยบายหรือกฎหมาย แต่ในบางกรณีเสียงส่วนใหญ่อาจไม่เพียงพอต่อประเด็นที่สำคัญ เช่น การแก้ไขรัฐธรรมนูญ อาจต้องใช้เสียงข้างมากถึง ๓ ใน ๔ เพื่อที่จะให้เพียงพอต่อการยกร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญ รวมถึงเสียงข้างมากของศาลรัฐธรรมนูญ อาจสามารถล้มกฎหมายที่ออกโดยผู้แทนของคนส่วนใหญ่ในสังคมได้ ถ้าหากกฎหมายนั้นขัดกับกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ใช้ในการปกครองประเทศ

๒.๔ เป็นการปกครองภายใต้หลักการที่กำหนดโดยรัฐธรรมนูญเป็นสิ่งที่สำคัญมากของรัฐบาลในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะจำกัดอำนาจของรัฐบาลซึ่งได้มาจากเสียงข้างมากในสังคมการใช้อำนาจของเสียงข้างมากโดยปราศจากข้อจำกัดอาจจะทำให้เกิด “ทรราชเสียงข้างมากได้” (tyranny of majority) ซึ่งเป็นเหตุการณ์หรือสถานการณ์ทางการเมืองที่รัฐบาลเลือกที่จะทำตามความต้องการเสียงส่วนใหญ่โดยละทิ้งเสียงส่วนน้อย โดยเสียงส่วนน้อยนี้อาจจะต้องสูญเสียสิทธิที่พึงมี ดังนั้น รัฐธรรมนูญจึงเป็นสิ่งสำคัญในการจำกัดอำนาจเสียงข้างมากในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย^{๔๕}

หลักประชาธิปไตยพื้นฐานที่สำคัญได้แก่ ประชาธิปไตยทางตรงหรือประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และประชาธิปไตยทางอ้อมหรือเรียกว่าประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน สามารถสรุปได้ว่า ทั้ง ๒ รูปแบบมีส่วนที่คล้ายคลึงกัน เช่น การยึดถือเสียงส่วนใหญ่หรือเสียงข้างมากของประชาชนในการดำเนินการหรือตัดสินใจใดๆ ประชาชนในสังคมมีสิทธิทางการเมืองเท่าเทียมกัน คือ ทุกคนมี ๑ เสียง ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย เป็นต้น ส่วนที่แตกต่างกัน คือ การตัดสินใจใดๆ ของประชาชนในแบบประชาธิปไตยทางอ้อมหรือประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน ประชาชนจะเลือกตั้งตัวแทนเพื่อที่จะมาทำหน้าที่ปกครองแทนตนเองผ่านทางกิจกรรมที่รัฐบาลได้จัดขึ้น เช่น การเลือกตั้ง เป็นต้น โดยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมาย รวมถึงกฎหมายรัฐธรรมนูญ คือ สิ่งที่สำคัญในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย แบบมีผู้แทนเนื่องจากรัฐธรรมนูญ คือ สิ่งจำกัดเสียงข้างมากของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ให้ไม่สามารถใช้อำนาจได้ตามอำเภอใจ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ากฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นช่วยปกป้องหรือพิทักษ์เสียงส่วนน้อยในสังคมก็ย่อมได้รัฐบาลที่มากจากการเลือกตั้งไม่สามารถดำเนินการใดๆ ที่ขัดแย้งต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญได้ เช่น การออกกฎหมายของ

^{๔๕} จักร์ พันธุ์เพชร, รัฐศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร: มายด์ พับลิชชิ่ง, ๒๕๕๒), หน้า ๑๒๘.

โดยผู้แทนที่ประชาชนเลือกมาถ้ากฎหมายที่ออกมานั้นขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ เสียข้างมากของ ศาลรัฐธรรมนูญสามารถลงมติถอดถอนกฎหมายที่ออกโดยผู้แทนที่ถูกเลือกโดยประชาชนได้ เป็นต้น^{๔๖}

นอกจากนี้ นักวิชาการรัฐศาสตร์ยังนิยมจำแนกประชาธิปไตยออกเป็น ๓ ลักษณะใหญ่คือ ประชาธิปไตยในฐานะของอุดมการณ์ทางการเมือง ประชาธิปไตยในฐานะของรูปแบบรัฐบาล หรือระบอบการปกครอง และประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตหรือเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน หากย้อนกลับไปมองการจัดรูปแบบการปกครองตามแนวทางของ ‘อริสโตเติล’ ซึ่งถือเป็นที่มาของรูปแบบการปกครองในปัจจุบัน โดยแนวคิดทางปรัชญาการเมืองของอริสโตเติลตั้งบนสมมติฐานที่ว่า ธรรมชาติไม่ทำอะไรลงไปโดยสุญเปล่า ธรรมชาติสร้างให้มนุษย์เป็นสัตว์โลกเพียงชนิดเดียวซึ่งมีความสามารถในการใช้ภาษา (faculty of language) ความสามารถในการใช้ภาษาเป็นเงื่อนไขสำคัญที่นำมนุษย์ไปสู่ความคิด เมื่อมนุษย์คิดได้แล้วก็จะนำไปสู่การประเมินค่าและการตัดสินเชิงคุณค่า (value judgment) โดยเฉพาะเรื่องการรับรู้ในเชิงศีลธรรมและความยุติธรรมโดยมีเพียงมนุษย์เท่านั้นที่ครอบครองการรับรู้ มีความสามารถในการพิจารณาตัดสินเพื่อแยกแยะสิ่งที่ดีและสิ่งที่เลวออกจากกัน ซึ่งเป็นคุณสมบัติจำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันที่จะเกิดขึ้นในรูปของครอบครัว ชุมชน และนำไปสู่การสร้างระบบระเบียบที่มีความซับซ้อนสำหรับการอยู่ร่วมกันในรูปแบบของนครรัฐ นอกจากนี้จะเป็นการตอบสนองความจำเป็นในเรื่องปากท้องแล้ว การอยู่ร่วมกันในรูปแบบของชุมชนการเมืองยังมีเรื่องของมิตรภาพและความยุติธรรมเกิดขึ้นตามมาอย่างอัตโนมัติ ซึ่งถ้าหากไม่มีชุมชนการเมืองมารองรับ ไม่มีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเกิดขึ้น มานุษย์ก็ไม่อาจแสดงออกในเรื่องความยุติธรรม มิตรภาพและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้วยเหตุผลและความเป็นมาดังกล่าว ธรรมชาติจึงสร้างให้มนุษย์เป็นสัตว์การเมือง ประกอบด้วยแรงกระตุ้นเพื่อไปสู่เป้าหมายสุดท้ายหรือบรรลุถึงความ เป็นสัตว์การเมืองที่สมบูรณ์แบบ ซึ่งจะบรรลุได้ก็ต่อเมื่อเข้ามาสังกัดเป็นพลเมืองผู้อาศัยอยู่ในนครรัฐเท่านั้น โดย นครรัฐทำหน้าที่ตอบสนองให้สมาชิกผู้อยู่อาศัยได้มีผลประโยชน์ร่วมกัน อันได้แก่การมีชีวิตอยู่รอด หรือการมีปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิตเกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในชุมชนการเมือง และสุดท้ายนำสมาชิกไปสู่การบรรลุถึงชีวิตที่ดี^{๔๗}

อริสโตเติล ยังได้เชื่อมโยงเรื่องการบรรลุถึงผลประโยชน์ร่วมกันและชีวิตที่ดีนั้นว่าจะต้องดำเนินการอยู่ภายใต้ระบอบการปกครอง (politeia or regime) ที่ประกอบขึ้นจากตัวบุคคลและคณะผู้ปกครอง (politeuma or civic body) หรือผู้มีสิทธิอันชอบธรรมในการใช้อำนาจอธิปไตย (sovereign) อริสโตเติล ได้จัดแบ่งบุคคลผู้ใช้อำนาจภายใต้รูปแบบการปกครองต่าง ๆ ออกเป็นคนเดียว (the One) คนหลาย ๆ คน (the Few) และผู้คนจำนวนมาก (the Many) ผสมเข้ากับเรื่องคุณสมบัติของตัวผู้นำ ด้วยวิธีการดังกล่าวจึงเป็นนำเอาเรื่องของปริมาณและคุณภาพมาประสานเข้าด้วยกันเพื่อศึกษาและทำการแยกแยะให้เกิดรูปแบบที่ดีและไม่ดีของระบอบการปกครองต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์สองประการ เชิงปริมาณคือจำนวนผู้ปกครอง ส่วนเชิงคุณภาพคือเป้าหมายในการปกครองโดยจำนวนผู้ปกครองแบ่งเป็นสามลักษณะ คือ ปกครองโดยคนคนเดียว ปกครองโดยคนกลุ่มน้อยและ

^{๔๖} ประภัศร ทองยินดี, ประชาธิปไตย, แนวคิดและหลักการเบื้องต้น, วารสารวิชาการ, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม, ๒๕๕๘): ๙.

^{๔๗} พิศาล มุกตาร์ศรี, มนุษย์กับพันธกิจของการเป็นสัตว์การเมือง: พันธกิจอันไม่อาจปฏิเสธได้, วารสารวิชา, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๔, (๑ สิงหาคม-๑๕ กันยายน, ๒๕๕๓): ๕๒-๕๙.

ปกครองโดยคนกลุ่มมาก ส่วนเป้าหมายในการปกครองจะพิจารณาจากลักษณะของการปกครองโดยยึดกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมของผู้ปกครองว่าเป็นการปกครองเพื่อประโยชน์แก่ชุมชนเป็นหลักหรือเพื่อประโยชน์แก่ตัวผู้ปกครอง หากเป็นการปกครองเพื่อประโยชน์ของชุมชนทางการเมืองจะถือว่าเป็นการปกครองที่ดี (legitimate) แต่หากเป็นการปกครองเพื่อประโยชน์ของแค้นตนเองหรือพวกพ้องเป็นหลักจะถือว่าเป็นการปกครองที่ไม่ดี (perverted) จากเงื่อนไขดังกล่าวทำให้จัดแบ่งรูปแบบการปกครองได้เป็น ๒ กลุ่ม ๖ รูปแบบ กลุ่มแรกเป็นการปกครองที่ดีมี ๓ รูปแบบ คือ ราชาธิปไตย (Monarchy) อภิชนาธิปไตย (Aristocracy) และมัชฌิมวิถิธิปไตย (Polity) เป็นระบอบผสมที่มีสัดส่วนของชนชั้นกลางมากกว่าคนจนและคนรวย สามารถสร้างเสถียรภาพและแก้ปัญหาการแบ่งแยกเป็นฝักเป็นฝ่ายในทางการเมือง ส่วนกลุ่มที่สองเป็นการปกครองที่ไม่ดีผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญกับความต้องการและผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ เป็นระบบที่มีความเสื่อมอยู่ในตัวของมันเองมี ๓ ประเภท ได้แก่ ระบอบทรราช (Tyranny) ระบอบคณาธิปไตย (Oligarchy) และระบอบประชาธิปไตย (Democracy) ซึ่งเป็นระบอบการบริหารการปกครองที่ต้องเอาอกเอาใจคนจนที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้ละเลยและมองข้ามความต้องการของเสียงส่วนน้อยดังนั้นระบอบนี้นับตั้งแต่ถือกำเนิดจึงเป็นระบอบที่มีปัญหาอยู่ภายในตัวของมันเอง ทำให้ระบอบประชาธิปไตยเป็นตัวแทนของระบอบการปกครองที่อริสโตเติลเรียกว่า “มีความแตกต่างผิดเพี้ยน (difference perversion)”^{๔๔}

“ระบอบประชาธิปไตย” (Democracy) ตามความคิดของอริสโตเติลจึงมิได้หมายถึงรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเหมือนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่หมายถึงการปกครองแบบมวลชนเป็นใหญ่ (rule of the masses) ที่ล้อมติดของเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจและดำเนินนโยบายมากกว่าที่จะใช้เกณฑ์ของความถูกต้องเพื่อประชาชนส่วนใหญ่ในสังคม เมื่อพิจารณาถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในสังคมกรีกโบราณจะพบว่า คนส่วนใหญ่ในสังคมเป็นผู้ที่ขาดความรู้และปราศจากโอกาสในการเข้าถึงผลประโยชน์ของสังคม ทำให้ประชาชนมักตกเป็นเหยื่อของนักพูดที่มุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตนในการสร้างความชอบธรรม เพื่อเข้าไปมีอำนาจในการปกครอง

นอกจากนี้ การปกครองรูปแบบประชาธิปไตยยังมีจุดบกพร่องอีกประการหนึ่ง คือ การยอมเปิดช่องให้คนส่วนใหญ่ในสังคมซึ่งล้วนเป็นคนที่ขาดความรู้ความสามารถเข้าไปเป็นผู้ปกครองได้ หากบุคคลเหล่านี้เข้าไปมีอำนาจเป็นผู้ปกครองจะทำให้เกิดความล้มเหลว เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจไม่สามารถเล็งเห็นถึงประโยชน์ที่แท้จริงของสังคม การปกครองรูปแบบประชาธิปไตยจึงเป็นการปกครองที่ไม่ดี เพราะมุ่งแต่ประโยชน์เฉพาะหน้าและมีได้ก่อให้เกิดประโยชน์ที่แท้จริงแก่คนส่วนใหญ่ของประเทศ ส่วนรูปแบบของการปกครองที่ดีตามทัศนะของอริสโตเติล คือ การปกครองในรูปแบบ “มัชฌิมวิถิธิปไตย” (Polity) ซึ่งเป็นการปกครองที่ผสมผสานและยึดหลักสายกลาง อันจะยังประโยชน์สูงสุดให้แก่สังคมโดยรวมได้ดีที่สุดเท่าที่จะเกิดขึ้นได้จริงในสังคม (best possible) เพราะเป็นการปกครองโดยคนชั้นกลางซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ (aristocratic principle of knowledge) และไม่ได้มุ่งแต่ผลประโยชน์เฉพาะหน้าเหมือนชนชั้นล่าง ในขณะที่ชนชั้นสูงที่อยู่ห่างไกลคนชั้นล่างจนไม่อาจเข้าใจถึงความต้องการและผลประโยชน์ที่คนชั้นล่างสมควรได้ การปกครองใน

^{๔๔} อ่างแล้ว, หน้า ๕๓-๕๔.

รูปแบบนี้จึงยึดหลักทางสายกลางโดยคนชั้นกลางที่ขึ้นมาใช้อำนาจโดยผ่านการยินยอมจากคนส่วนใหญ่ในสังคม (democratic principle of power)^{๔๙}

ทั้งนี้ ทศนคติของอริสโตเติลต่อระบอบประชาธิปไตย ที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนอย่าง The Politics ดำเนินอยู่ในลักษณะที่ค่อนข้างจะเปลี่ยนแปลงสลับไปมา กล่าวคือ อริสโตเติล มีแนวคิดแสดงออกมาทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อระบอบประชาธิปไตย ในด้านลบประชาธิปไตย คือระบอบการปกครองซึ่งมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสื่อมและการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบการปกครองแบบทรราชอยู่ในระดับสูง ต่อมาอริสโตเติล กล่าวถึงทศนคติในเชิงบวกต่อระบอบประชาธิปไตยเอาไว้ว่า ผู้คนจำนวนมากนั้นเมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลอาจไม่พบความสามารถหรือคุณสมบัติที่ดี แต่หากนำพวกเขามารวมอยู่ด้วยกันอาจสามารถก้าวข้ามคุณสมบัติความสามารถที่มีอยู่ในระดับของบุคคลและกลุ่มบุคคล ดังนั้นเมื่อผู้คนจำนวนมากเข้าสู่กระบวนการขบคิดแสดงความคิดเห็นและลงมือปรึกษาหารือจะเป็นการช่วยดึงเอาส่วนที่เป็นความสามารถ (goodness) และพิจารณาญาณความรอบคอบ (moral prudence) ให้แสดงออกมา และเมื่อผู้คนจำนวนมากมารวมตัวกันสามารถกลายสภาพไปสู่ธรรมชาติของความเป็นหนึ่งเดียวที่มีอยู่ในแต่ละบุคคล บุคคลใหม่ที่เกิดขึ้นมานั้นมีหลายเท้าหลายมือและหลายความรู้สึกลำบากมาสู่ความหลากหลายในคุณสมบัติทั้งในด้านของบุคลิกภาพและภูมิปัญญา ส่งผลให้การตัดสินใจพิจารณาอาจจะดีกว่าการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ (expert) ซึ่งเป็นปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลน้อยของการนำเสนอในประเด็นนี้เน้นเรื่องของคุณธรรม ซึ่งเป็นประโยชน์จากการรวมตัวของผู้คนจำนวนมาก ดีความได้ว่าอาจเป็นต้นแบบความคิดในเรื่องของการแบ่ง (แยก) อำนาจในการบริหารหรือปกครองบ้านเมืองไม่ให้ไปกระจุกตัวที่อยู่บุคคลเพียงคนเดียว แต่ต้องกระจายไปยังบุคคลต่าง ๆ ที่เราเห็นตัวอย่างได้ชัดเจนคือเรื่องของการแบ่งแยกอำนาจ (separation of power) ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

ตารางที่ ๒.๑๔ สรุปรูปแบบประชาธิปไตย

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	รูปแบบประชาธิปไตย
สุพจน์ บุญพิเศษ (๒๕๔๔, หน้า ๑๕๘)	๑. การมีส่วนร่วมจากประชาชน ๒. การยึดถือเสียงส่วนใหญ่ (majority rule) ๓. ความเท่าเทียมกันทางการเมือง (political equality)
สนธิ เตชานันท์ (๒๕๔๓, หน้า ๑๑๖)	ประชาธิปไตยทางตรง หรือประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม เป็นระบอบการปกครองที่ เกิดขึ้นจากประสบการณ์ของชาวเอเธนส์ในกรีกโบราณประมาณ ๒๕๐๐ ปีที่ผ่านมา
ประภัสสร ทองยิณี (๒๕๕๘, หน้า ๗)	๑. ประชาธิปไตยทางตรง (direct democracy) ๒. ประชาธิปไตยทางอ้อม (indirect democracy)

^{๔๙} จักร์ พันธุ์ชูเพชร, รัฐศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: มายด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๕๐), หน้า ๗๙-๘๑.

ตารางที่ ๒.๑๔ สรุปรูปแบบประชาธิปไตย (ต่อ)

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	รูปแบบประชาธิปไตย
จักษ์ พันธ์ชูเพชร (๒๕๕๒, หน้า ๑๒๘)	๑. ระบอบการปกครองประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนมีหลักการที่สำคัญเหมือนกับประชาธิปไตย แบบมีส่วนร่วม ๒. สามารถทำให้คนเข้ามามีส่วนร่วมได้มากกว่าประชาธิปไตยแบบทางตรง ๓. ข้อยกเว้นบางประการของเสียงส่วนใหญ่ ๔. เป็นการปกครองภายใต้หลักการที่กำหนดโดยรัฐธรรมนูญ
ประภัสสร ทองยี่นดี (๒๕๕๘, หน้า ๙)	๑. การยึดถือเสียงส่วนใหญ่หรือเสียงข้างมากของประชาชน ๒. ประชาชนในสังคมมีสิทธิทางการเมืองเท่าเทียมกัน คือ ทุกคนมี ๑ เสียง ประชาชนมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย
พิศาล มุกตาร์ศมี (๒๕๕๓, หน้า ๕๒-๕๙)	๑. ประชาธิปไตยในฐานะของอุดมการณ์ทางการเมือง ๒. ประชาธิปไตยในฐานะของรูปแบบรัฐบาล หรือระบอบการปกครอง ๓. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตหรือเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชน ๑. การปกครองที่ดี ๓ รูปแบบ ราชาธิปไตย อภิชนาธิปไตย และมัชฌิมวิถีอธิปไตย ๒. การปกครองที่ไม่ดี ๓ ประเภท ระบอบทรราช ระบอบคณาธิปไตย และระบอบประชาธิปไตย
จักษ์ พันธ์ชูเพชร (๒๕๕๐, หน้า ๗๙-๘๑)	การปกครองรูปแบบประชาธิปไตยยังมีจุดบกพร่องอีกประการหนึ่ง คือ การยอมเปิดช่องให้คนส่วนใหญ่ในสังคมซึ่งล้วนเป็นคนที่ขาดความรู้ความสามารถเข้าไปเป็นผู้ปกครองได้
พิศาล มุกตาร์ศมี (๒๕๕๓, หน้า ๕๑)	อริสโตเติล แสดงออกมาทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อระบอบประชาธิปไตย

๒.๓.๕ รูปแบบประชาธิปไตยแบบผู้แทน

รูปแบบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน สามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ รูปแบบ ด้วยกัน ได้แก่ ระบบรัฐสภาหรือแบบคณะรัฐมนตรี (parliamentary system) ระบบประธานาธิบดี (presidential system) ระบบกึ่งประธานาธิบดี (semi-presidential system) และระบบเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง (direct-election of premiership of system) ดังต่อไปนี้

๑. ระบบรัฐสภาหรือแบบคณะรัฐมนตรี ตามหลักทฤษฎีถือได้ว่าประเทศอังกฤษเป็นต้นแบบหรือเป็นแบบอย่าง จุดเด่นคือ การถือเอาฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภาเป็น ศูนย์กลางแห่งอำนาจรัฐเป็นที่รวมของเจตจำนงของประชาชนทั้งประเทศ เป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจทางการเมือง มีหน้าที่ทั้งทางด้านนิติบัญญัติและบริหารประเทศ เนื่องจากรัฐสภาประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง (สอดคล้องกับการที่ประชาชน เป็นเจ้าของอำนาจ

อธิปไตย) รัฐสภาจึงมีอำนาจในการแต่งตั้งและถอดถอนรัฐบาล ได้แก่ นายกรัฐมนตรี และ คณะรัฐมนตรี ส่วนใหญ่มักมาจากเสียงข้างมากในรัฐสภา รัฐสภาได้มีหน้าที่ในการ ควบคุมการ ปฏิบัติงานของคณะรัฐมนตรีและฝ่ายบริหาร เช่น การตั้งกระทู้เปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ เพื่อให้ คณะรัฐมนตรีลาออก รวมถึงคณะรัฐมนตรีก็มีสิทธิยุบสภาให้มีการเลือกตั้งใหม่ได้กล่าวคือ มี นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารเป็นผู้คัดเลือกบุคคลขึ้นมาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหรือ คณะรัฐมนตรีโดยการรับรองของรัฐสภา นายกรัฐมนตรีมี ๓ สถานภาพ ได้แก่ สถานภาพการเป็น นายกรัฐมนตรีหรือหัวหน้าคณะรัฐบาล สถานภาพการเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง และสถานภาพผู้นำ เสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรีหรือรัฐบาลเป็นผู้ที่มีอำนาจที่แท้จริงในระบบรัฐสภา ทั้งทางบริหารและนิติบัญญัติ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีมักจะคุมเสียงข้างมากในพรรคการเมือง ด้วยเหตุ นี้ หากนักการเมืองในพรรคฝ่ายรัฐบาลมีความสามัคคีไม่แตกแยกแบ่งฝักแบ่งฝ่าย อำนาจของรัฐบาล จะมีความมั่นคงสูงหรือมีเสถียรภาพอย่างมาก นอกจากนี้เมื่อเกิดเหตุการณ์หรือสถานการณ์ใดขึ้นจึง เป็นความรับผิดชอบร่วมกันภายใต้รูปแบบรัฐสภา เป็นความรับผิดชอบแบบองค์คณะหรือความ รับผิดชอบร่วม ไม่ใช่ตัวผู้นำรัฐบาลเพียงคนเดียวแบบที่เกิดขึ้นกับรูปแบบประธานาธิบดี^{๕๐}

๒. ระบบประธานาธิบดี มีสหรัฐอเมริกาเป็นต้นแบบ ระบบ ประธานาธิบดีถูกดัดแปลงมา จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ กล่าวคือ ประธานาธิบดีเป็นทั้งประมุขของรัฐและหัวหน้าฝ่าย บริหาร การดำรงตำแหน่งของประธานาธิบดีไม่ได้ขึ้นอยู่กับเสียงสนับสนุนข้างมากของสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร แต่ขึ้นอยู่กับคะแนนนิยมจากประชาชนทั้งประเทศ ที่มีต่อตัวประธานาธิบดี เนื่องจาก การขึ้นดำรงตำแหน่งของประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนทั้งประเทศมีอำนาจ และแต่งตั้งถอดถอนรัฐมนตรี นอกจากนี้ยังเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดมีอำนาจในการสั่งการในการ รบได้อย่างเด็ดขาดระบบนี้มีจุดเด่น คือ ระบบการถ่วงดุลอำนาจ ระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจ บริหารและอำนาจตุลาการ มีการแบ่งอำนาจกันเกือบจะเด็ดขาด รวมถึงมีการตรวจสอบซึ่งกันและกัน อยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ รัฐสภามีหน้าที่เป็นผู้บัญญัติกฎหมาย แต่ประธานาธิบดีสามารถยับยั้งร่าง กฎหมายดังกล่าวได้ และศาลสูงมีอำนาจพิจารณาว่ากฎหมายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญที่ใช้ในการปกครอง ประเทศหรือไม่ นอกจากนี้วุฒิสภามีอำนาจไม่ยอมรับคณะรัฐมนตรีที่ประธานาธิบดีแต่งตั้งได้ หลักการ สำคัญในการแบ่งแยกอำนาจของ ระบบประธานาธิบดี คือ ประธานาธิบดีเป็นผู้ที่ได้รับเลือกมาจาก ประชาชนซึ่งประธานาธิบดีเป็นผู้สรรหาและแต่งตั้ง คณะรัฐมนตรี โดยต้องผ่านความเห็นชอบจาก รัฐสภา รัฐมนตรีจะไม่สามารถเป็นสมาชิกรัฐสภาได้ จากจุดนี้จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกับระบบ รัฐสภาที่รัฐมนตรีเป็นสมาชิกรัฐสภากลุ่มเดียวกับรัฐบาล

๓. ระบบกึ่งประธานาธิบดี ถือได้ว่ามีประเทศฝรั่งเศสเป็นต้นแบบและเพิ่งเกิดขึ้นหลัง สงครามโลกครั้งที่สอง มีจุดเด่น คือ การเอารัฐบาล ๒ แบบที่ได้กล่าวไปในข้างต้นมาปรับปรุงและ ดัดแปลงเข้าด้วยกัน กล่าวคือ ให้ประธานาธิบดีต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนทั้งประเทศ โดยตรงเพื่อให้มีอำนาจมากถ่วงดุลแก่รัฐสภาได้ ประธานาธิบดีมีอำนาจในการยุบสภาผู้แทนราษฎร แต่งตั้งและปลดนายกรัฐมนตรี รวมถึงฝ่ายบริหารได้ตามความเหมาะสม คณะรัฐมนตรีมีอำนาจในการ บริหารอย่างเต็มที่ รัฐสภามีอำนาจในการแก้กฎหมายและควบคุมการบริหารราชการของฝ่ายบริหาร

^{๕๐} บุษอริ ยีหมะ, ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์, (สงขลา: สามลดา, ๒๕๕๐), หน้า ๑๑๘-๑๒๒.

เท่านั้น หากคณะรัฐมนตรีไม่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาต้องลาออกแต่ประธานาธิบดีไม่ต้องลาออกและสามารถแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนเดิมกลับมารับตำแหน่งได้ ในทางปฏิบัติสรุปคือประธานาธิบดีเป็นผู้ใช้อำนาจแต่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบให้ นายกรัฐมนตรีจะทำหน้าที่คล้ายกับรองประธานาธิบดีมากกว่าที่จะอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหาร^{๕๑}

ส่วนความแตกต่างระหว่างระบบประธานาธิบดีและระบบกึ่งประธานาธิบดี คือประธานาธิบดีในระบบประธานาธิบดีมีอำนาจในการบริหาร แต่ประธานาธิบดีในระบบกึ่งประธานาธิบดีเป็นผู้จัดสรรอำนาจการบริหารประเทศให้แก่นายกรัฐมนตรีและฝ่ายบริหาร^{๕๒}

๔. ระบบเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง คือ การเลือกตั้งหัวหน้าฝ่ายบริหาร ปรัชญาในการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง คือ การเลือกตั้งผู้ที่เป็นตัวแทนของประชาชนทั้งประเทศ ซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญญาของรัฐบาลแบบรัฐสภาหรือ คณะรัฐมนตรีที่ว่านายกรัฐมนตรีเป็นผู้แทนจากจังหวัดหนึ่งจังหวัดใดหรือนายทุนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เท่านั้น ประเทศไทยมีการเสนอแนะให้ทดลองใช้รูปแบบรัฐบาลแบบนี้มาไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีแล้ว แม้ในปัจจุบันก็ยังมีความวิชาการหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเสนอแนะให้ทดลองใช้รูปแบบรัฐบาลแบบนี้ การแสดงออกถึงอำนาจที่ประชาชนพึงมีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ในการปกครองแบบประชาธิปไตย ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด ซึ่งก็คือ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ^{๕๓}

ประชาชนสามารถแสดงออกถึงอำนาจที่ตนเองพึงมีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ดังนี้

๑. การออกเสียงเลือกตั้ง เป็นการแสดงออกทางอำนาจของประชาชนในการเลือกรัฐบาล ซึ่งคือผู้ดำเนินงานของรัฐ การเลือกตั้งใช้หลักความเสมอภาคโดยประชาชนทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้งทั่วไปไม่มีข้อจำกัดในเรื่อง เพศ ทรัพย์สินสมบัติ หรือชาติตระกูล อาชีพ สถานะทางสังคม การเลือกตั้งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารประเทศ เนื่องจากผู้แทนที่ประชาชนเลือกตั้งเข้าไปจะเป็นผู้ที่เข้าไปทำหน้าที่ในการจัดตั้งรัฐบาลที่ทำหน้าที่บริหารประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าตามความต้องการของประชาชน^{๕๔} นอกจากนี้ปัญหาเรื่องการนอนหลับหลับสิทธิ์ถือเป็นปัญหาที่สำคัญในการเลือกตั้งตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

๒. การออกเสียงประชามติ คือ อำนาจที่ประชาชนมีเพื่อใช้ตัดสินปัญหาต่างๆ ของรัฐตามความต้องการหรือเจตจำนงของตน ส่วนใหญ่ในทางปฏิบัติมักเกี่ยวข้องกับกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ยกร่างขึ้นใหม่ หรือแก้ไขเพิ่มเติมในตอนใดตอนหนึ่ง การออกเสียงหรือการ ลงคะแนนเสียงก็ไม่ได้มีความซับซ้อนเพียงแค่ว่า โหวต Yes หรือ No ในเรื่องนั้นๆ ตามความต้องการ หรือเจตจำนงของตน ที่มาของการออกเสียงประชามตินี้มาจากประเทศสวิตเซอร์แลนด์ที่เน้นเกี่ยวกับ รัฐธรรมนูญ ดังตัวอย่าง การ

^{๕๑} จักร์ พันธุ์เพชร, รัฐศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร: มายด์ พับลิชชิ่ง, ๒๕๕๒), หน้า ๑๔๓-๑๔๔.

^{๕๒} ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิต, รัฐศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๑๑๒-๑๑๖.

^{๕๓} โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, หลักรัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๘๑-๘๔.

^{๕๔} กระทรวงศึกษาธิการ, ประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๒), หน้า ๒๖-๒๗.

ออกเสียงประชามติของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๙๗๑ รัฐบาลสวิตเซอร์แลนด์ได้เสนอให้มีการออกเสียงประชามติในการร่างแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญให้ผู้หญิงมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้ ผลปรากฏว่า ผู้มาใช้สิทธิออกเสียงหรือลงประชามติ ส่วนใหญ่เป็นผู้ชายทั้งสิ้น โดยได้ออกเสียงเห็นด้วย จึงส่งผลให้วันที่ ๓๐ และ ๓๑ ตุลาคม ค.ศ.๑๙๗๑ ผู้หญิงสวิตเซอร์แลนด์จึงมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาเป็นครั้งแรก^{๕๕} นอกจากนี้ยังพบในรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เป็นต้น ที่ให้ประชาชนออกเสียง ประชามติรับรองหรือไม่รับรองการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

๓. ประชาชนมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย (initiative) ตามหลักประชาธิปไตยโดยทั่วไป ประชาชนมักใช้อำนาจอธิปไตยในการร่างกฎหมายโดยผ่านทางฝ่ายนิติบัญญัติ คือ รัฐสภา แต่ประชาชนก็มีสิทธิที่จะแสดงอำนาจอธิปไตยในการเสนอร่างกฎหมายได้ สิ่งนี้ถือได้ว่าเป็นพัฒนาการในทางประชาธิปไตยที่ก้าวหน้าหรือยอดเยี่ยมในทางปฏิบัติ ในทางทฤษฎีการเสนอร่างกฎหมายกับการออกเสียงประชามติมาจากหลักการพื้นฐานอันเดียวกันสิทธิในการเสนอร่างกฎหมายของประชาชนมีความสำคัญและเหนือกว่าสิทธิในการออกเสียงหรือลงประชามติ กล่าวคือ ประชาชนมีสิทธิที่จะเสนอร่างกฎหมายถ้าหากฝ่ายนิติบัญญัติไม่ทำตามหรือไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเหมาะสมในขณะที่มีการออกเสียงประชามติมีสิทธิแค่เพียงการตัดสินใจยอมรับหรือไม่ยอมรับร่างกฎหมายที่ผ่านสภานิติบัญญัติแล้วเท่านั้น ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๕๐ ในมาตรา ๑๖๓ ได้บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายได้เว้นแต่เฉพาะกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนชาวไทย และแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเท่านั้น

๔. ประชาชนสามารถตัดสินใจปัญหาสำคัญๆ เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล ในทางปฏิบัติ เมื่อรัฐบาลมีปัญหาในระดับนโยบายที่ไม่สามารถตัดสินใจเองได้ เนื่องจากเมื่อตัดสินใจไปแล้วอาจเกิดผลกระทบที่รุนแรงต่อสังคม เช่น การที่จะเลิกจำหน่ายสุรา หรือการเปิดบ่อนพนันโดยเสรีถูกต้องตามกฎหมาย เรื่องเหล่านี้รัฐบาลต้องให้ประชาชนตัดสินใจกันเอง โดยการเปิดให้ลงคะแนนเสียงก็คือ Yes กับ No ตามเจตจำนงหรือความต้องการของประชาชนการให้ประชาชนสามารถตัดสินใจปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล (plebiscite) ส่วนการออกเสียงประชามติ (referendum) คนส่วนใหญ่ มักเข้าใจผิดและใช้ปะปนกัน ซึ่งการออกเสียงประชามติ เป็นการให้ประชาชนมาลงคะแนนว่าจะรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับ หรือที่แก้ไขเป็นการเฉพาะในบางมาตรา แต่การให้ประชาชนลงมติเพื่อตัดสินใจปัญหาสำคัญที่เกี่ยวกับนโยบายรัฐบาลมักไม่เกี่ยวข้อง กับการแก้ไขกฎหมายทุกครั้งไป แต่เกี่ยวกับนโยบาย การดำเนินงานที่สำคัญๆ มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม^{๕๖}

^{๕๕} สนิธิ เตชานันท์, **พื้นฐานรัฐศาสตร์**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า, ๑๑๗.

^{๕๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๙.

๕. ประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญของรัฐบาลได้ การแสดงออกซึ่งอำนาจอธิปไตยของประชาชนที่สามารถมีสิทธิออกเสียงหรือถอดถอนบุคคลในตำแหน่งต่างๆ ที่มาจากการเลือกตั้ง การดำเนินการเช่นนี้อยู่บนหลักการพื้นฐานที่ว่า เมื่อประชาชนเลือกตั้งเข้ามาได้ก็สามารถถอดถอนออกได้เช่นกัน โดยเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ได้กำหนดไว้^{๕๗}

สรุปได้ว่า ประชาธิปไตยเป็นการปกครองโดยประชาชน ซึ่งก็คือ อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน หรือประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ โดยรวมระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยแบ่งออกได้เป็น ๒ รูปแบบใหญ่ๆ ได้แก่ รูปแบบที่ ๑ ประชาธิปไตยทางตรง หรือประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับสังคมที่มีจำนวนประชากรไม่มากนัก และสภาพสังคมไม่มีความซับซ้อน รูปแบบที่ ๒ ประชาธิปไตยทางอ้อม หรือเรียกว่า ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากในปัจจุบันขนาดของประชากรและความหลากหลายของประชาชนที่เพิ่มมากขึ้นทั้งจำนวน ความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา สปีชีส์ ระดับ การพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นต้น รวมถึงสภาพสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงเกิดประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนขึ้นมา ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนสามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ รูปแบบด้วยกัน ได้แก่ ระบบรัฐสภาหรือแบบคณะรัฐมนตรี ระบบประธานาธิบดี ระบบกึ่งประธานาธิบดี และระบบเลือกตั้งนายก รัฐมนตรีโดยตรง ปัจจุบันรูปแบบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทนที่ได้ถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายในหลายๆ ประเทศทั่วโลก รูปแบบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน ได้แก่ ระบบรัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรี และระบบประธานาธิบดี การที่จะบอกว่ารูปแบบประชาธิปไตยใดดีที่สุดและมีความเหมาะสมนั้นไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากสภาพสังคมในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันทั้งประวัติศาสตร์ความเป็นมา สภาพสังคมทั้งในอดีตและปัจจุบัน และปัจจัยทางสภาพแวดล้อมอื่นๆ อีกมากมาย นอกจากนี้การเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของประชาธิปไตยและการแสดงออกทางอำนาจที่บุคคลพึงมีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นสิ่งสำคัญที่ประชาชนในสังคมควรเรียนรู้และทำความเข้าใจ เนื่องจากช่วยให้บุคคลรู้จักสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ที่ตนเองพึงมี รวมถึงการกระทำต่างๆ ที่ตนเองสามารถกระทำได้และพึงจะได้รับภายใต้การดำเนินชีวิตในสังคมที่อยู่ภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเพื่อประโยชน์ต่อวิถี การดำเนินชีวิตประจำวัน รวมไปถึงเพื่อการดำเนินชีวิตในสังคมร่วมกันอย่างมีความสุขและช่วยพัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น เนื่องจากประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนในสังคมที่อยู่ภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

^{๕๗} โกวิท วงศ์สุววัฒน์, **หลักรัฐศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๗๔-๗๖.

ตารางที่ ๒.๑๕ สรุปรูปแบบประชาธิปไตยแบบผู้มีแทน

นักวิชาการ แหล่งข้อมูล	รูปแบบประชาธิปไตยแบบผู้มีแทน
บุญอริ ยี่หะ (๒๕๕๐, หน้า ๑๑๘-๑๒๒)	๑. ระบบรัฐสภาหรือแบบคณะรัฐมนตรี ๒. ระบบประธานาธิบดี ๓. ระบบกึ่งประธานาธิบดี ๔. ระบบเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง
จักษ์ พันธุ์เพชร (๒๕๕๒, หน้า ๑๔๓-๑๔๔)	ประธานาธิบดีเป็นผู้ใช้อำนาจแต่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบให้ นายกรัฐมนตรีจะทำหน้าที่คล้ายกับรองประธานาธิบดีมากกว่าที่จะอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหาร
ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิต (๒๕๕๐, หน้า ๑๑๒-๑๑๖)	ประธานาธิบดีในระบบประธานาธิบดีมีอำนาจในการบริหาร แต่ประธานาธิบดีในระบบกึ่งประธานาธิบดีเป็นผู้จัดสรรอำนาจการบริหารประเทศให้แก่นายกรัฐมนตรีและฝ่ายบริหาร
โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (๒๕๕๐, หน้า ๘๑-๘๔)	การเลือกตั้งหัวหน้าฝ่ายบริหาร ปรัชญาในการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรง นายกรัฐมนตรีเป็นผู้แทนจากจังหวัดหนึ่งจังหวัดใดหรือนายทุนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เท่านั้น
กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๒, หน้า ๒๖-๒๗)	การแสดงออกทางอำนาจของประชาชนในการเลือกรัฐบาลซึ่งคือผู้ดำเนินงานของรัฐ
สนธิ เตชานันท์ (๒๕๔๓, หน้า ๑๑๗)	อำนาจที่ประชาชนมีเพื่อใช้ตัดสินปัญหาต่างๆ ของรัฐตามความต้องการหรือเจตจำนงของตน
โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (๒๕๕๐, หน้า ๗๔-๗๖)	เมื่อประชาชนเลือกตั้งเข้ามาได้ก็สามารถถอยถอนออกได้เช่นกัน โดยเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้

๒.๔ หลักธรรมาธิปไตย

๒.๔.๑ ความหมายของคำว่า "ธรรมาธิปไตย"

คำว่า “ธรรมาธิปไตย” หรือ “ธัมมาธิปไตย” มีผู้รู้และนักวิชาการให้นิยามความหมายคำจำกัดความไว้ทั้ง เหมือนกันและแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ ได้ให้คำจำกัดความ “ธรรมาธิปไตย” ไว้ว่า “การถือธรรมเป็นใหญ่, การถือความถูกต้องเป็นหลัก”^{๕๘}

“ธรรมาธิปไตย เอาความถูกต้องของธรรมชาตินั้นเป็นใหญ่”หรือมุ่งถึงกฎเกณฑ์ของธรรมชาติว่า “...ธรรมาธิปไตยตามหลักของพุทธศาสนา ซึ่งเอาธรรมหรือพระธรรมเป็นหลักเอาความจริงความถูกต้องตามธรรมคือตามกฎเกณฑ์อันลึกซึ้งของธรรมชาติเป็นหลัก ซึ่งเราเรียกได้อย่างหนึ่งว่าพระเจ้า”

^{๕๘} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๕๕๕.

หรือมุ่งถึงความดีว่า “สำหรับคำว่า ธรรมาธิปไตยนี้ มันเล็งถึงความดีความงามความจริงความยุติธรรม เรียกสั้น ๆ ว่าความดีก็แล้วกัน”^{๕๙}

“ความมีธรรมเป็นใหญ่, ถือธรรมเป็นใหญ่, กระทำการด้วยปรารถนาความถูกต้อง เป็นจริง สมควรตามธรรมเป็นประมาณ”^{๖๐}

“ธรรมาธิปไตย หมายถึงการยึดถือหลักการหลักเหตุผล หลักความจริง ความถูกต้องความเป็นธรรมเป็นประมาณในการบริหารจัดการต่างๆ คือจะทำอะไรก็ยึดถือธรรมเป็นหลัก ละเว้นการยึดถือตนและกระแสเสียงคนส่วนใหญ่ที่ไม่ถูกต้องไม่เป็นธรรม”^{๖๑}

“การถือธรรมเป็นใหญ่ ให้ความสำคัญแก่ธรรม หากเป็นการบริหาร ก็เป็นการบริหารโดยการใช้ธรรมเป็นมาตรวัด ความถูกต้องความผิดของใครอะไรก็ตาม นำเอาธรรมมาเป็นมาตรวัดต้องยุติด้วยธรรม เป็นธรรมเที่ยงธรรม ผู้ปกครอง ผู้บริหารจะต้องทรงธรรม มีธรรม”^{๖๒}

จากคำอธิบายหรือการนิยามให้คำจำกัดความหมายของคำว่า “ธรรมาธิปไตย” ของผู้รู้และนักวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รู้และนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนาดังที่นำมาแสดงในเบื้องต้น เราจะเห็นได้ว่ามีทั้ง เหมือนกันและแตกต่างกันอยู่บ้าง แต่โดยสาระหลักแล้วส่วนใหญ่ให้ความสำคัญแก่ธรรมะ และการอธิบายความหมายของคำว่า “ธรรมะ” ก็ขึ้น อยู่กับการตีความของแต่ละบุคคลว่าจะให้ความหมายครอบคลุมไปถึงเรื่องใดบ้าง เช่น หลักการ หลักเกณฑ์ กฎกติกาความจริง และความดีงาม แต่โดยภาพรวมที่กล่าวถึงกันได้แก่เรื่องความถูกต้อง และยังมีกรอธิบายความหมายของคำว่า “ธรรมาธิปไตย” ไปในแนวทางการประยุกต์ใช้ในทางการเมืองการปกครองด้วย เช่น การกล่าวถึงการบริหารที่เป็นธรรม การตัดสินใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หรือการกล่าวถึงเรื่องการค้าถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นใหญ่

นอกจากนี้เราจะเห็นได้ว่า “ธรรมาธิปไตย” นี้ก็เป็นคำที่ใช้กันอย่างคุ้นเคยในสังคมไทย เนื่องจากเป็นสังคมที่มีความใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนาอย่างยาวนาน ทำให้มีการถ่ายทอดแนวคิดหรือหลักธรรมคำสอนเกี่ยวกับธรรมาธิปไตยในพระพุทธศาสนาสู่สังคมไทยอยู่เป็นระยะๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแวดวงของพุทธศาสนิกชนและนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ดังจะเห็นได้ว่า แม้ว่าคำว่า “ธรรมาธิปไตย” จะเป็นคำเฉพาะในทางพระพุทธศาสนา แต่ก็ได้มีการบรรจุและนิยามความหมายไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานด้วยดังที่ ยกมาอธิบายไว้แล้วในเบื้องต้น เพราะฉะนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนในคำว่า “ธรรมาธิปไตย” จึงจำเป็นต้องหาคำอธิบายความหมายของคำนี้ จากหลักฐานต่าง ๆ ที่ปรากฏในคัมภีร์สำคัญ ๆ ในพระพุทธศาสนา คือพระไตรปิฎกและอรรถกถาต่อไป

^{๕๙} พุทธทาสภิกขุ, **การเมืองคือธรรมะ**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อรุณวิทยา, ๒๕๓๑), หน้า ๑๗๗.

^{๖๐} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๑๒๘.

^{๖๑} พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), **คำวัด : พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสียงเชียง, ๒๕๔๘), หน้า ๓๗๖.

^{๖๒} พระเทพดิลก (ระแบบ จิตฺตนาโณ), **พระพุทธศาสนากับรัฐธรรมนูญ**, (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๐), หน้า ๕๘.

ตารางที่ ๒.๑๖ สรุปความหมายของคำว่า "ธรรมาธิปไตย"

แนวคิดของ	ความหมายของคำว่า "ธรรมาธิปไตย"
ราชบัณฑิตยสภา (๒๕๔๖, หน้า ๕๕๕)	การถือธรรมเป็นใหญ่, การถือความถูกต้องเป็นหลัก
พุทธทาสภิกขุ (๒๕๓๑, หน้า ๑๗๗)	ธรรมหรือพระธรรมเป็นหลักเอาความจริงความถูกต้องตามธรรม คือตามกฎเกณฑ์อันลึกซึ้งของธรรมชาติเป็นหลัก
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (๒๕๔๓, หน้า ๑๒๘)	ความมีธรรมเป็นใหญ่, ถือธรรมเป็นใหญ่, กระทำการด้วยปรารถนา ความถูกต้อง เป็นจริง สมควรตามธรรมเป็นประมาณ
พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช) (๒๕๔๘, หน้า ๓๗๖)	การยึดถือหลักการหลักเหตุผล หลักความจริง ความถูกต้องความ เป็นธรรมเป็นประมาณในการบริหารจัดการต่างๆ
พระเทพดิลก (ระแบบ จิตฺตญาณ) (๒๕๕๐), หน้า ๕๘.	การถือธรรมเป็นใหญ่ ให้ความสำคัญแก่ธรรม หากเป็นการ บริหาร ก็เป็นการบริหารโดยการใช้ธรรมเป็นมาตรฐาน ความถูกต้องความผิด ของใครอะไรก็ตาม

๒.๔.๒ หลักการสำคัญของธรรมาธิปไตย

เมื่อกล่าวถึงหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยแล้ว ผู้วิจัยจะกล่าวถึงหลักการสำคัญของธรรมาธิปไตยด้วย สำหรับหลักการสำคัญของธรรมาธิปไตย และการตีความธรรมาธิปไตยในพระพุทธศาสนา พบว่า หลักการสำคัญของธรรมาธิปไตยคือการยึดถือธรรมเป็นใหญ่ มีธรรมเป็นพลังผลักดันหรือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการทำความดี กล่าวคือ หัวใจหลักของธรรมาธิปไตยในพระพุทธศาสนาคือธรรม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นหรือเป็นสิ่งที่มุ่งใจที่นำบุคคลไปสู่การประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม (กุศลกรรมบถ) และเป้าหมายของการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงามนั้น ก็คือการยกระดับจิตใจของบุคคลให้สูงขึ้นตามลำดับ (โลกุตระธรรม) อย่างไรก็ตาม คำว่า “ธรรม” มีการตีความและอธิบายความหมายกว้างขวางครอบคลุมไปหลายเรื่อง ได้แก่ เรื่องหลักการ หลักเกณฑ์ กฎกติกา ความจริง ความดีงาม และความถูกต้อง เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นหลักการใหญ่หรือหลักการโดยรวม อีกทั้งยังตีความและอธิบายธรรมาธิปไตยไปในลักษณะเชิงประยุกต์ เพื่อให้เข้ากับเรื่องหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่กล่าวถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการเมืองการปกครอง ซึ่งหมายถึงคุณสมบัติที่สำคัญทั้งของผู้ปกครอง ผู้บริหาร นักการเมือง ข้าราชการ และประชาชนทั่วไป ถึงกระนั้น ก็ตาม หากเราถือตามคำอธิบายที่พระอรรถกถาจารย์ได้อธิบายไว้ในคัมภีร์ว่า “ธรรม” หมายถึง กุศลกรรมบถ ๑๐ และโลกุตระธรรม ๔ คำว่า “ธรรม” ที่มีการอธิบายกันว่าหมายถึงหลักการ หลักเกณฑ์ กฎกติกา ความจริง ความดีงาม และความถูกต้อง ซึ่งถือได้ว่าเป็นหลักการใหญ่หรือหลักการโดยรวม ก็จะมีฐานรองรับที่สำคัญอยู่ที่หลักการย่อยคือการดำเนินตามกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ เนื่องจากเมื่อบุคคลใดเห็นความสำคัญของธรรม ธรรมก็จะเป็นจุดเริ่มต้นให้บุคคลนั้น ดำเนินชีวิตไปในแนวทางที่ดีที่ถูกต้องดีงาม และมีเป้าหมายที่ชัดเจนในแง่ของผลของการปฏิบัติก็คือโลกุตระธรรม ๔ ซึ่งเป็นเรื่องของการพัฒนา

ยกระดับจิตใจของบุคคลให้สูงขึ้น ตามลำดับกุศลกรรมบถ ๑๐ นั้นนักคิดนักวิชาการชาวพุทธหลายท่าน อธิบายตรงกันว่าเป็นพุทธจริยธรรมชั้นกลาง เนื่องจากเป็นหลักแห่งความประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงามทั้ง ทางกาย ทางวาจา และทางใจที่สูงกว่าพุทธจริยธรรมชั้นต้นคือศีล ๕ ที่เน้นการฝึกฝนขัดเกลา และควบคุมพฤติกรรมทางกายและทางวาจาเท่านั้น เพราะว่ากุศลกรรมบถ ๑๐ นี้ครอบคลุมไปถึงจิตใจที่ทำหน้าที่นึกคิดก่อนที่จะลงมือกระทำทางกายและทางวาจาด้วย สำหรับผู้ที่ดำรงตนอยู่ในจริยธรรมชั้นต้นดีแล้ว หากต้องการพัฒนาพฤติกรรมของตนให้ดีขึ้น ในระดับกลางก็ควรปฏิบัติไปตามแนวกุศลกรรมบถ ๑๐ ต่อไป เพราะฉะนั้น คำว่า “กุศลกรรมบถ” จึงแปลว่า ทางแห่งกรรมดีหรือทางแห่งกรรมที่เป็นกุศล^{๖๓} มี ๑๐ ประการ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ^{๖๔} ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก) การงดเว้นการกระทำทางกาย มี ๓ ประการ คือ

(๑) ละเว้นการฆ่า การสังหาร การบีบคั้น เบียดเบียน แต่ให้มีเมตตากรุณาช่วยเหลือเกื้อกูลสงเคราะห์กันและกัน

(๒) ละเว้นการแย่งชิงลักขโมย และการเอารััดเอาเปรียบ แต่ให้เคารพสิทธิในทรัพย์สินของกันและกัน

(๓) ละเว้นการประพฤติดีดลวงละเมิดในของรักของหวงแหนของผู้อื่น ไม่ข่มเหงจิตใจหรือทำลายลบหลู่เกียรติและวงศ์ตระกูลของกันและกัน

ข) การงดเว้นการกระทำทางวาจา มี ๔ ประการ คือ

(๔) ละเว้นการพูดเท็จ โกหกหลอกลวง แต่ให้กล่าวแต่คำสัตย์ ไม่จงใจพูดให้ผิดจากความจริงเพราะเห็นแก่ผลประโยชน์ใด ๆ

(๕) ละเว้นการพูดส่อเสียด ยุยง สร้างความแตกแยก แต่ให้พูดแต่คำที่สมานและส่งเสริมสามัคคี

(๖) ละเว้นการพูดคำหยาบ สกปรกเสียหาย แต่ให้พูดแต่คำสุภาพนุ่มนวลควรฟัง

(๗) ละเว้นการพูดเหลวไหลเพ้อเจ้อ แต่ให้พูดแต่คำจริง มีเหตุมีผล มีสารประโยชน์ ถูกกาลเทศะ

ค) การงดเว้นการกระทำทางใจ มี ๓ ประการ คือ

(๘) ไม่ละโมภ ไม่เพ่งเล็งคิดหาทางเอาแต่จะได้ แต่ให้คิดให้ คิดเสียสละทำใจให้แผ่แผ่กว้างขวาง

(๙) ไม่คิดร้ายมุ่งเบียดเบียน หรือเพ่งมองในแง่ที่จะทำลาย แต่ให้ตั้ง ความปรารถนาดี แผ่ไมตรี มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่กัน

(๑๐) มีความเห็นถูกต้อง เป็นสัมมาทิฐิ เข้าใจในหลักกรรมว่า ทำดีมีผลดี ทำชั่ว มีผลชั่ว รู้เท่าทันความจริงที่เป็นธรรมชาติของโลกและชีวิต มองเห็นความเป็นไปตามเหตุปัจจัย^{๖๕}

^{๖๓} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓), หน้า ๒๑.

^{๖๔} ดูรายละเอียดใน อัง.ทสก. (ไทย) ๒๔/๒๑๗/๓๖๐-๓๖๒.

^{๖๕} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), ธรรมญูชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๑๔, (กรุงเทพมหานคร: กองทุนอริยมรรค, ๒๕๔๕), หน้า ๑๗-๑๘.

กุศลกรรมบถทั้ง ๑๐ ประการนี้จึงเป็นเรื่องของการปกครองและควบคุมตนเองทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งในสังคมไทยพระสงฆ์โดยส่วนใหญ่มักจะสั่งสอนให้พุทธศาสนิกชนนำไปเป็นแนวทางสำหรับการประพฤติปฏิบัติตนและใช้เป็นหลักสำหรับตรวจสอบพิจารณาพฤติกรรมของตนเอง เนื่องจากพระพุทธศาสนาถือว่ากุศลกรรมบถ ๑๐ นี้เป็นเครื่องชำระตัวให้สะอาดจากพฤติกรรมที่ไม่ดีทั้ง ทางกาย ทางวาจา และทางใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ตรงกันข้ามกับกุศลกรรมบถทั้ง ๑๐ ประการ เรียกว่า “อกุศลกรรมบถ” แปลว่า ทางแห่งกรรมชั่ว หรือทางแห่งกรรมที่เป็นอกุศล มี ๑๐ ประการและแบ่งเป็น ๓ ส่วนเช่นกัน คือ การกระทำทางกาย ได้แก่ การทำร้ายทำลายชีวิต การถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้ ความประพฤติดินในกาม การกระทำทางวาจา การพูดเท็จ การพูดส่อเสียด การพูดคำหยาบ การพูดเพ้อเจ้อ และการกระทำทางใจ ได้แก่ โลภอยากได้ของเขา การคิดร้ายต่อผู้อื่น เห็นผิดจากคลองธรรม^{๖๖}

เพราะฉะนั้น ในพระพุทธศาสนา กุศลกรรมบถทั้ง ๑๐ ประการจึงเป็นจริยธรรมของทั้งฝ่ายผู้ปกครองและฝ่ายรับการปกครองได้ เนื่องจากบุคคลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ผู้บริหารประเทศ หรือประชาชนโดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นฐานะหรือตำแหน่งใด ๆ ก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่จะมีบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม หากประพฤติปฏิบัติตามกุศลกรรมบถ ๑๐ ได้ย่อมจะส่งผลให้การทำงานหรือการทำกิจกรรมต่างๆ ได้ผลดี เนื่องจากบุคคลที่จะปกครองผู้อื่นได้ดีจะต้องปกครองตัวเองให้ดีเสียก่อน เมื่อปกครองตนเองได้ดีแล้วพฤติกรรมต่าง ๆ ที่กระทำหรือแสดงออกมานั้น ย่อมเป็นไปด้วยความสุจริตคือมีความบริสุทธิ์สะอาด ทั้ง ทางกาย ทางวาจา และทางใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีพื้นฐานด้านจิตใจที่ดีนั้นก็คือ ไม่โลภอยากได้ของเขา ไม่คิดร้ายเบียดเบียนเขา และเห็นชอบตามคลองธรรม เมื่อมีพื้นฐานจิตใจที่ดีแล้ว พฤติกรรมทางกาย และทางวาจาที่จะแสดงออกมาก็ย่อมจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันด้วยเช่นกัน ดังที่พระพุทธองค์ได้ตรัสถึงความสำคัญของใจที่เป็นพื้นฐานสำคัญซึ่งจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางกายและพฤติกรรมทางวาจาของคนเราไว้ว่า

"ธรรมทั้งหลาย มีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ ถ้าคนมีใจดี ก็จะทำดีหรือทำดีตามไปด้วย เพราะความดีนั้น สุขย่อมติดตามเขาไป เหมือนเงาติดตามตัวเขาไป ฉะนั้น"^{๖๗}

ส่วนคำว่า “โลกุตตรธรรม” แปลว่า ธรรมอันมิใช่วิสัยของโลก มี ๔ ประการ ได้แก่ มรรค ๔ (คือ โสดาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค และอรหัตตมรรค) ผล ๔ (คือ โสดาปัตติผล สกิทาคามีผล อนาคามีผล และอรหัตผล) และนิพพาน ๑ นั้น ก็เป็นเป้าหมายและผลของการปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนานั้นเอง แม้จะดูเหมือนเป็นเรื่องเชิงอุดมคติที่สูงส่งสำหรับคนทั่วไปที่ยังต้องข้องเกี่ยวกับโลกียสุขอยู่ แต่ในฐานะที่ประชากรส่วนใหญ่ในสังคมไทยเป็นชาวพุทธก็ควรจะประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นไปในลักษณะของการส่งเสริมชีวิตให้มุ่งไปสู่เป้าหมายดังกล่าวเพื่อให้จิตใจของแต่ละบุคคลมีเสรีภาพอย่างแท้จริงตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาคือการปราศจากกิเลส ได้แก่ ความโลภ ความโกรธ และความหลง เป็นต้น เมื่อแต่ละคนปฏิบัติและเข้าถึงเสรีภาพดังกล่าวได้ย่อมจะส่งผลดีต่อบุคคลอื่นและสังคมโดยรวมได้ เพราะจิตใจเป็นอิสระไม่ตกอยู่ใต้อำนาจของกิเลสหรือเป็น

^{๖๖} ดูรายละเอียดใน อัง.ทสก. (ไทย) ๒๔/๒๑๗/๗๕๗-๗๕๙.

^{๖๗} ขุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๒/๒๔.

ทาสของกิเลส หากจะเทียบกับแนวคิดหลักการของประชาธิปไตยก็เพื่อเสรีภาพและมีอุดมการณ์ที่สูงส่งคือการทำเพื่อประโยชน์และความสุขของสังคมส่วนรวมเช่นเดียวกัน

จากหลักการใหญ่หรือหลักการโดยรวมที่หมายถึงหลักการ หลักเกณฑ์ กฎกติกา ความจริง ความดีงาม และความถูกต้องที่จะนำมาถือเป็นใหญ่หรือเป็นธรรมาธิปไตยนั้น ซึ่งต้องยึดโยงอยู่กับหลักการย่อยอันเป็นหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาดังที่พระอรรถกถาจารย์ได้อธิบายไว้ในฐานะที่เป็นวิธีการหรือแนวทางสำหรับดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล ได้แก่ กุศลกรรมบถ ๑๐ และมีเป้าหมายของชีวิตคือการพัฒนายกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ตามลำดับคือโลกุตตรธรรม ๔ นั้น สำหรับสังคมไทยในฐานะที่เป็นสังคมที่นำเอาระบอบประชาธิปไตยมาใช้ เราจึงสามารถนำ “ธรรมาธิปไตย” มาเป็นแนวทางสำหรับใช้ในการตรวจสอบหลักการ หลักเกณฑ์ กฎกติกา ความจริง ความดีงาม และความถูกต้องที่สังคมจะนำมายึดถือเป็นระเบียบแบบแผนของสังคม เช่น กฎหมาย กติกา หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ นั้น ไม่ควรห่างไกลออกไปจากการดำเนินตามกรอบแห่งธรรมาธิปไตยคือกุศลกรรมบถ ๑๐ และมีเป้าหมายที่ชัดเจนมุ่งสู่ความดีงามที่สามารถพัฒนายกระดับจิตใจให้สูงขึ้นตามลำดับเช่นเดียวกับเป้าหมายในพระพุทธศาสนาคือโลกุตตรธรรม ๔ หรือมีเป้าหมายที่ส่งเสริมหลักการหรืออุดมการณ์แบบประชาธิปไตยด้วย เนื่องจากเมื่อสังคมไทยได้ให้คุณค่าต่อหลักการหรืออุดมการณ์ประชาธิปไตยว่าเป็นสิ่งที่ดีงามและเหมาะสมที่นำมาใช้ในการปกครองประเทศ จึงไม่ควรทำอะไรที่ไม่ถูกต้องไม่ดีงามและขัดแย้งกับหลักการหรืออุดมการณ์ดังกล่าว เนื่องจากการกระทำเช่นนั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เช่น การละเมิดสิทธิมนุษยชน การซื้อสิทธิขายเสียง และการคอร์รัปชัน

นอกจากนี้หลักการสำคัญของ “ธรรมาธิปไตย” ที่กล่าวมายังใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาหรือเป็นตัวชี้วัดได้ว่า สาเหตุที่ทำให้ประชาธิปไตยในสังคมไทยไม่พัฒนานั้น สาเหตุที่แท้จริงที่อยู่เบื้องหลังสาเหตุทั้งปวงก็คือทั้งประชาชน นักการเมือง และข้าราชการต่างปฏิบัติไปในทางที่ตรงกันข้ามกับหลักการใหญ่และหลักการย่อยคือหลักธรรมคำสอนเรื่องกุศลกรรมบถ ๑๐ อันเป็นมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้จริยธรรมที่สำคัญ และไม่สามารถพัฒนายกระดับจิตใจของตนเองให้สูงขึ้นตามลำดับ เพราะสาเหตุของปัญหาที่อยู่ลึกลงไปยิ่งกว่าคือจิตใจของบุคคลนั้น ๆ ยังไม่มีจิตสำนึกที่ดีหรือไม่มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั่นเอง จึงนำไปสู่การเบียดเบียนทำร้ายกันและกันด้วยกาย การใส่ร้ายป้ายสีกันและกันด้วยวาจา และการทุจริตคอร์รัปชัน รวมถึงการแย่งชิงผลประโยชน์ ตำแหน่ง และอำนาจกันเป็นใหญ่ เมื่อประชาชน นักการเมือง และข้าราชการมีพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งเป็นเรื่องของความบกพร่องทางจริยธรรม ในที่สุดก็ส่งผลกระทบต่อ การปกครองระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทย จากหลักการสำคัญของธรรมาธิปไตยที่ยึดเอาธรรมเป็นใหญ่ดังกล่าว ธรรมาธิปไตยจึงเป็นหลักการสำหรับให้แต่ละบุคคลได้ใช้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องดีงามทั้ง ทางกาย ทางวาจา และทางใจ โดยการใช้ความถูกต้องดีงามหรือธรรมนั้นเองเป็นจุดเริ่มต้นหรือเป็นสิ่งจูงใจผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตนให้เป็นไปในลักษณะของการส่งเสริมชีวิตให้มุ่งไปสู่เป้าหมายดังกล่าวเพื่อให้จิตใจของแต่ละบุคคลมีเสรีภาพอย่างแท้จริงตามหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาคือการปราศจากกิเลส ได้แก่ ความโลภ ความโกรธ และความหลง เป็นต้น เมื่อแต่ละคนปฏิบัติและเข้าถึงเสรีภาพดังกล่าวได้ย่อมจะส่งผลดีต่อบุคคลอื่นและสังคมโดยรวมได้ เพราะจิตใจเป็นอิสระไม่ตกอยู่ใต้อำนาจของกิเลส

หรือเป็นทาสของกิเลส หากจะเทียบกับแนวคิดหลักการของประชาธิปไตยก็เพื่อเสรีภาพและมี
อุดมการณ์ที่สูงส่งคือการทำเพื่อประโยชน์และความสุขของสังคมส่วนรวมเช่นเดียวกัน

จากหลักการใหญ่หรือหลักการโดยรวมที่หมายถึงหลักการ หลักเกณฑ์ กฎกติกา ความ
จริง ความดีงาม และความถูกต้องที่จะนำมาถือเป็นใหญ่หรือเป็นธรรมาธิปไตยนั้น ซึ่งต้องยึดโยงอยู่
กับหลักการย่อยอันเป็นหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาดังที่พระอรรถกถาจารย์ได้อธิบายไว้ใน
ฐานะที่เป็นวิธีการหรือแนวทางสำหรับดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล ได้แก่ กุศลกรรมบถ ๑๐ และมี
เป้าหมายของชีวิตคือการพัฒนายกระดับจิตใจให้สูงขึ้น ตามลำดับคือโลกุตระธรรม ๔ นั้น สำหรับ
สังคมไทยในฐานะที่เป็นสังคมที่นำเอาระบอบประชาธิปไตยมาใช้ เราจึงสามารถนำ “ธรรมาธิปไตย”
มาเป็นแนวทางสำหรับใช้ในการตรวจสอบหลักการ หลักเกณฑ์ กฎกติกา ความจริง ความดีงาม และ
ความถูกต้องที่สังคมจะนำมายึดถือเป็นระเบียบแบบแผนของสังคม เช่น กฎหมาย กติกา หรือ
ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ นั้น ไม่ควรห่างไกลออกไปจากการดำเนินตามกรอบแห่งธรรมาธิปไตยคือกุศล
กรรมบถ ๑๐ และมีเป้าหมายที่ชัดเจนมุ่งสู่ความดีงามที่สามารถพัฒนายกระดับจิตใจให้สูงขึ้น
ตามลำดับเช่นเดียวกับเป้าหมายในพระพุทธศาสนาคือโลกุตระธรรม ๔ หรือมีเป้าหมายที่ส่งเสริม
หลักการหรืออุดมการณ์แบบประชาธิปไตยด้วย เนื่องจากเมื่อสังคมไทยได้ให้คุณค่าต่อหลักการหรือ
อุดมการณ์ประชาธิปไตยว่าเป็นสิ่งที่ดีงามและเหมาะสมที่นำมาใช้ในการปกครองประเทศ จึงไม่ควร
ทำอะไรที่ไม่ถูกต้องไม่ดีงามและขัดแย้งกับหลักการหรืออุดมการณ์ดังกล่าว เนื่องจากการกระทำ
เช่นนั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เช่น การละเมิดสิทธิมนุษยชน การ
ซื้อสิทธิขายเสียง และการคอร์รัปชัน

นอกจากนี้หลักการสำคัญของ “ธรรมาธิปไตย” ที่กล่าวมายังใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาหรือ
เป็นตัวชี้วัดได้ว่า สาเหตุที่ทำให้ประชาธิปไตยในสังคมไทยไม่พัฒนานั้น สาเหตุที่แท้จริงที่อยู่เบื้องหลัง
สาเหตุทั้งปวงก็คือทั้งประชาชน นักการเมือง และข้าราชการต่างปฏิบัติไปในทางที่ตรงกันข้ามกับ
หลักการใหญ่และหลักการย่อยคือหลักธรรมคำสอนเรื่องกุศลกรรมบถ ๑๐ อันเป็นมาตรฐานหรือตัว
บ่งชี้จริยธรรมที่สำคัญ และไม่สามารถพัฒนายกระดับจิตใจของตนเองให้สูงขึ้นตามลำดับ เพราะ
สาเหตุของปัญหาที่อยู่ลึกลงไปยิ่งกว่าคือจิตใจของบุคคลนั้น ๆ ยังไม่มีจิตสำนึกที่ดีหรือไม่มีอุดมการณ์
ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั่นเอง จึงนำไปสู่การเบียดเบียนทำร้ายกันและกันด้วยกาย การใส่ร้าย
ป้ายสีกันและกันด้วยวาจา และการทุจริตคอร์รัปชัน รวมถึงการแย่งชิงผลประโยชน์ ตำแหน่ง และ
อำนาจกันเป็นใหญ่ เมื่อประชาชน นักการเมือง และข้าราชการมีพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งเป็นเรื่องของ
ความบกพร่องทางจริยธรรม ในที่สุดก็ส่งผลกระทบต่อระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทย
จากหลักการสำคัญของธรรมาธิปไตยที่ยึดเอาธรรมเป็นใหญ่ดังกล่าว ธรรมาธิปไตยจึงเป็นหลักการ
สำหรับให้แต่ละบุคคลได้ใช้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้องดีงามทั้ง ทางกาย ทางวาจา และ
ทางใจ โดยการใช้ความถูกต้องดีงามหรือธรรมนั้นเองเป็นจุดเริ่มต้นหรือเป็นสิ่งจูงใจผลักดันให้เกิดการ
กระทำที่ถูกต้องดีงาม เพื่อนำสังคมไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยใน
ปัจจุบัน

ตารางที่ ๒.๑๗ สรุปหลักการสำคัญของธรรมาธิปไตย

แนวคิดของ	หลักการสำคัญของธรรมาธิปไตย
ประยงค์ แสนบุราณ (๒๕๔๗, หน้า ๗๘)	การยึดถือธรรมเป็นใหญ่ มีธรรมเป็นพลังผลักดันหรือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการทำความดี
พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต) (๒๕๔๓, หน้า ๒๑)	ทางแห่งกรรมดีหรือทางแห่งกรรมที่เป็นกุศล
อง.ทสก. (ไทย) ๒๔/๒๑๗/๓๖๐-๓๖๒.	ก) การงดเว้นการกระทำทางกาย ข) การงดเว้นการกระทำทางวาจา ค) การงดเว้นการกระทำทางใจ
พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (๒๕๔๑, หน้า ๗๕๙-๗๖๐)	เป็นเครื่องชำระตัวให้สะอาดจากพฤติกรรมที่ไม่ดีทั้ง ทางกาย ทางวาจา และทางใจ
ช.ธ. (ไทย) ๒๕/๒/๒๔.	ธรรมทั้ง หลาย มีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ ถ้าคนมีใจดี ก็จะทำดีหรือทำตามไปด้วย เพราะความดีนั้น สุขย่อมติดตามเขาไป เหมือนเงาติดตามตัวเขาไป ฉะนั้น

๒.๔.๓ ธรรมาธิปไตยในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย

เราได้ทราบถึงหลักการสำคัญของ “ธรรมาธิปไตย” ว่าคือการยึดถือธรรมเป็นใหญ่ ซึ่งมีทั้งหลักการใหญ่และหลักการย่อย ซึ่งมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งทั้ง ต่อปัจเจกบุคคลและสังคมส่วนรวม เพราะว่าธรรมาธิปไตยในฐานะที่เป็นหลักการสำคัญจะช่วยทำให้ทุกคนมีจริยธรรมกันมากขึ้น เนื่องจากเมื่อทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมให้ความสำคัญกับธรรมเป็นใหญ่แล้ว พฤติกรรมของแต่ละคนก็จะดำเนินไปตามแนวทางของหลักการและอุดมการณ์ประชาธิปไตย และย่อมจะส่งผลทำให้สังคมส่วนรวมมีความสุขไปด้วย ซึ่งเป็นผลมาจากการนำเอาธรรมาธิปไตยไปประพฤติปฏิบัติ เพราะฉะนั้นเราจึงสามารถหาแนวทางนำธรรมาธิปไตยในฐานะที่เป็นมาตรฐานทางจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทยได้ ๔ แนวทาง ได้แก่ การควบคุมตนเอง การพัฒนาตนเอง การตรวจสอบภายใน และการตรวจสอบภายนอก ดังนี้

๑) การควบคุมตนเอง ธรรมาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการควบคุมตนเอง คือการควบคุมกาย วาจา และใจของตนเองให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องและพึงประสงค์ของสังคม เนื่องจากในจักกวัตติสูตรและอัมมราชาสูตรต่างก็กล่าวถึงธรรมาธิปไตยในฐานะที่เป็นจริยธรรมของบุคคล เพราะฉะนั้นการที่บุคคลสามารถควบคุมตนเองให้ทำในสิ่งที่ควรทำและไม่ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำได้ หากทำได้เช่นนี้ย่อมเป็นบุคคลที่น่าสรรเสริญ ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “ผู้ชนะข้าศึกจำนวนพันคุณด้วยพันใน

สงคราม หาเชื่อว่าผู้ชนะที่ยอดเยี่ยมไม่ แต่ผู้ชนะตนได้ จึงเชื่อว่าผู้ชนะที่ยอดเยี่ยม”^{๖๘} จากพุทธดำรัสดังกล่าว หัวใจสำคัญในการควบคุมตนเองก็คือการชนะใจของตนเองได้ เนื่องจากคนเราโดยทั่วไปยังมีกิเลสอยู่ และมักจะพ่ายแพ้ต่ออำนาจของกิเลส ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เราแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาได้ตามอำนาจของกิเลสเสมอหากขาดการควบคุม เพราะฉะนั้น จึงควรใช้ธรรมคือความถูกต้องดีงามเป็นเครื่องมือควบคุมตนเอง เพื่อให้ธรรมเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่ถูกต้องดีงามต่อไป

ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เสรีภาพเป็นเรื่องหนึ่งที่มีการปกครองระบอบนี้ให้ความสำคัญและเป็นหลักการที่ขาดมิได้ แม้ว่าระบอบประชาธิปไตยจะให้เสรีภาพแก่ผู้ที่อยู่ในระบอบการปกครองนี้ในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการชุมนุม เสรีภาพในการนับถือศาสนา แต่ก็มี การควบคุมและจำกัดการใช้เสรีภาพภายใต้เงื่อนไขบางประการด้วยนั่นก็คือการควบคุมและจำกัดเสรีภาพโดยกฎหมาย และกฎหมายที่นำมาใช้ควบคุมจำกัดเสรีภาพของผู้ที่อยู่ในระบอบประชาธิปไตยนี้ก็ขึ้นอยู่กับของผู้ที่อยู่ในระบอบการปกครองหรือประชาชนนั่นเองเป็นผู้กำหนดขึ้นมา ดังที่ วิสุทธิ์ โพธิ์แท่น ได้กล่าวไว้ว่า

เสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยนั้น ผู้กำหนดและจำกัดคือประชาชนหรือผู้แทนของประชาชนที่เลือกมาแบบประชาธิปไตย การกำหนดและจำกัดย่อมขึ้น อยู่กับประชาชนผ่านทางผู้แทนของประชาชนซึ่งอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้เสมอหากประชาชนส่วนใหญ่ต้องการเป็นเรื่องของประชาชนที่จะควบคุมจำกัดตัวเอง (self restraint) เพื่อประโยชน์แก่ตัวเองร่วมกัน

ในการควบคุมตนเองนี้พระพุทธศาสนาได้เสนอหลักการสำหรับให้ชาวพุทธได้เลือกใช้หลายประการด้วยกัน แต่ในที่นี้จะเน้นเฉพาะ “ธรรมาธิปไตย” เท่านั้น ดังที่อภิปรายมาแล้วว่า ธรรมาธิปไตยนอกจากจะหมายถึงหลักการ หลักเกณฑ์ กฎกติกา ความจริง ความดีงาม และความถูกต้องแล้ว ยังหมายถึงกุศลกรรมบถ ๑๐ โลกุตตรธรรม ๘ ด้วย เพราะฉะนั้น หลักการสำหรับเลือกใช้ในการควบคุมตนเองในที่นี้ก็คือกุศลกรรมบถ ๑๐ นั้นเอง โดยการที่บุคคลต่าง ๆ จะต้องมองเห็นความสำคัญของความถูกต้องดีงาม เมื่อได้เห็นความสำคัญของความถูกต้องดีงามแล้วความถูกต้องดีงามนั้น จะเป็นสิ่งจูงใจผลักดันให้แต่ละบุคคลพยายามควบคุมตนเองให้ดำเนินไปในแนวทางที่ถูกต้องดีงามได้เอง เมื่อควบคุมตนเองได้ก็เปรียบเสมือนการชนะใจของตนเองได้เพราะว่าคนเราหากชนะใจตนเองได้ก็เท่ากับได้เปิดโอกาสให้ธรรมฝ่ายดีมีพลังสามารถมาควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ ของตนได้ แล้วยังช่วยให้คนเรามีพฤติกรรมที่เป็นธรรมาธิปไตยคือมีความถูกต้องดีงามทั้ง ทางกาย ทางวาจา และทางใจได้เช่นกัน โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนคือเพื่อพัฒนาหรือยกระดับจิตใจของตนเองให้สูงขึ้น หรือมีอุดมการณ์ประชาธิปไตยนั่นเอง

จากที่กล่าวมา การประยุกต์ใช้ธรรมาธิปไตยให้เป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทยนั้น เมื่อบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือฝ่ายถูกปกครองก็ตาม หากสามารถควบคุมตนเองได้โดยไม่ปล่อยให้ความคิดความเห็นที่ไม่ถูกต้องมาควบคุมตนเอง พฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมาก็ย่อมจะแสดงออกมาในแนวทางที่ถูกต้องเช่นกัน ยกตัวอย่าง บุคคลใดที่สามารถควบคุมตนเองไม่ให้ความโลภเข้าครอบงำงานการชีวิตของตนเองได้ บุคคลนั้นย่อมจะมีพฤติกรรมที่สุจริตและไม่มีพฤติกรรมที่ทุจริต เช่น การซื้อสิทธิขายเสียง การคอร์รัปชัน ส่วนบุคคลใดที่สามารถควบคุม

^{๖๘} พ.ธ. (ไทย) ๒๕/๑๐๓/๖๒.

ตนเองไม่ให้ความคิดทำร้ายเบียดเบียนเขาเข้าครอบงำการชีวิตของตนเองได้ บุคคลนั้นย่อมจะมีพฤติกรรมที่สุจริตและไม่มีพฤติกรรมทุจริต เช่น การทำร้ายหรือทำลายชีวิตคู่แข่งทางการเมือง หรือการใส่ร้ายป้ายสีคู่แข่งทางการเมือง และบุคคลใดที่สามารถควบคุมตนเองไม่ให้ความเห็นผิดจากคลองธรรมเข้าครอบงำการชีวิตของตนเองได้ บุคคลนั้นย่อมจะมีความคิดความเห็นไปในทางที่ถูกต้องคือมีอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยที่มุ่งทำเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม ดังนั้น การที่บุคคลใดสามารถควบคุมตนเองได้ตามกรอบของธรรมาธิปไตยดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือฝ่ายถูกปกครองก็ตาม ในระบอบประชาธิปไตย เมื่อจะใช้อำนาจอธิปไตยที่ตนเองมีอยู่ก็จะใช้ไปในทางที่ถูกต้องดังตามหลักการประชาธิปไตยแล้ว บุคคลนั้นย่อมจะเป็นที่พึงประสงค์ของสังคมประชาธิปไตยแม้ว่าทุกคนจะมีเสรีภาพตามหลักการของระบอบประชาธิปไตยแต่ทุกคนที่มีเสรีภาพก็ต้องรู้จักควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบของหลักเกณฑ์กฎกติกาที่ดังามทั้งด้านจริยธรรมและกฎหมายบ้านเมือง เพื่อความสงบสุขของสังคมโดยรวม

๒) การพัฒนาตนเอง ธรรมาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองคือการเปลี่ยนแปลงหรือยกระดับตนเองทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรม ให้มีความเหมาะสมและให้สอดคล้องกับสิ่งที่สังคมประชาธิปไตยคาดหวังเนื่องจากอุดมการณ์ของระบอบประชาธิปไตยคือเชื่อในความสามารถของมนุษย์เชื่อในสิทธิเสรีภาพมนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกันหรือเสมอภาคกันและอำนาจการปกครองเป็นของประชาชน และจากการที่ “อาธิปไตยสูตร” พระพุทธองค์ได้ตรัสถึง “ธรรมาธิปไตย” ไว้ในฐานะที่ธรรมเป็นจุดเริ่มต้นหรือเป็นสิ่งที่สูงใจให้บุคคลทำความดี เพื่อพัฒนาตนเองให้หลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง เพราะฉะนั้นบุคคลที่อยู่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะต้องพัฒนาตนเองให้มีความเหมาะสมทั้งด้านความคิด การพูด และการกระทำตามอุดมการณ์ของระบอบประชาธิปไตยด้วย โดยใช้อุดมการณ์ของระบอบประชาธิปไตยนั้นเองเป็นจุดเริ่มต้นหรือเป็นสิ่งที่สูงใจให้เกิดการพัฒนาตนเอง

ความเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงจะเกิดขึ้นได้นั้น ขึ้นอยู่กับคุณภาพของคนในสังคมนั้นๆ เพราะฉะนั้นหากต้องการพัฒนาประชาธิปไตยก็ต้องเริ่มจากการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเสียก่อนและการพัฒนาคนที่ได้ผลดีที่สุดก็คือการพัฒนาตนเองของแต่ละบุคคลตามแนวทางของ “ธรรมาธิปไตย” ในพระพุทธศาสนา คือการยึดเอาธรรมหรือความถูกต้องดังามเป็นเครื่องมือในการยกระดับตน เองทั้งด้านกาย วาจา และใจ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ดังามทั้ง ๓ ด้าน คือด้านกาย ด้านวาจา และ ด้านใจเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ในสังคมประชาธิปไตยมีหลักการที่สำคัญคือประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจประชาชนจึงต้องมีความรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเองด้วยเช่นกัน เมื่อเป็นเช่นนี้สังคมประชาธิปไตยย่อมคาดหวังให้คนในสังคมที่เป็นเจ้าของอำนาจนั้น มีความเข้าใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ถูกต้องและมีอุดมการณ์แบบประชาธิปไตยด้วย เพราะฉะนั้นประชาชนจึงต้องพัฒนาตนเองในฐานะที่ตนเป็นเจ้าของอำนาจที่แท้จริง เพื่อจะได้ใช้อำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของธรรมาธิปไตยในพระพุทธศาสนาที่ยึดธรรมคือหลักการ หลักเกณฑ์ กฎกติกา ความจริง ความดังาม และความถูกต้องเป็นใหญ่ในการตัดสินใจหรือกระทำสิ่งใด ๆ ก็ตาม

การพัฒนาตนเองนั้นไม่ว่าจะพัฒนาด้วยวิธีการใดๆ ก็ตามก็ต้องยึดโยงอยู่กับหลักการของธรรมาธิปไตย เนื่องจากหลักการของธรรมาธิปไตยในพระพุทธศาสนาอิงอยู่กับเรื่องสำคัญ ๆ คือ หลักการ หลักเกณฑ์ กฎกติกา ความจริง ความดีงาม และความถูกต้อง ตลอดถึงกุศลกรรมบถ ๑๐ ซึ่งเป็นเรื่องของมาตรฐานทางจริยธรรมในพระพุทธศาสนา แม้มิได้มีการกำหนดหรือบังคับไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนดังเช่นกฎหมาย กฎกติกา ระเบียบ หรือข้อบังคับต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคม แต่ก็ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยประคับประคองการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลให้ดำเนินไปในทางที่ถูกต้อง เพื่อพัฒนาชีวิตให้มีความเป็นธรรมาธิปไตยมากขึ้นด้วยเหตุดังกล่าวในการพัฒนาตนเองด้วยวิธีการใดๆ ก็ตามก็ต้องยึดโยงอยู่กับหลักการของธรรมาธิปไตยด้วย เช่น การศึกษาต้องให้ความรู้ที่บุคคลสามารถใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความจริง ความดีงาม และความถูกต้องได้เนื่องจากการศึกษาจะช่วยให้คนเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมที่มีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้ หรือการฝึกฝนอบรมต่าง ๆ ก็ต้องมุ่งให้เกิดผลที่ถูกต้องดีงามทั้ง ทางกาย วาจา และใจ และก่อให้เกิดความตระหนักเห็นคุณค่าของประชาธิปไตยทั้ง ในเรื่องของอำนาจ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค ดังนั้นประชาธิปไตยที่มีความเป็นธรรมาธิปไตยจะเกิดขึ้น ได้ก็เพราะคนในสังคมให้ความสำคัญแก่การพัฒนาตนเองให้มีพฤติกรรมที่ถูกต้องดีงามทั้ง ด้านกาย วาจา และใจนั่นเอง

๓) การตรวจสอบภายใน ธรรมาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบภายใน คือวิธีการให้คนเราคิดพิจารณาทบทวนและไตร่ตรองตรวจสอบพฤติกรรมต่าง ๆ ของตนเองทั้ง ในอดีตและปัจจุบันตามกรอบของธรรมาธิปไตย เพื่อให้ความถูกต้องความดีงามเกิดกับชีวิตของตนเองและมีความผิดพลาดน้อยลงจะเห็นได้ว่า กุศลกรรมบถ ๑๐ หลักการย่อยในธรรมาธิปไตยดังที่กล่าวมา เป็นหลักการสำหรับใช้เป็นเครื่องมือหรือเป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบพฤติกรรมทั้ง ๓ ด้าน คือกาย วาจา และใจของคนเราได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะพฤติกรรมที่สำคัญก็คือพฤติกรรมทางใจ เนื่องจากพฤติกรรมทางใจ (มโนกรรม) นั้น จะนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมทางกาย (กายกรรม) และทางวาจา (วจีกรรม) ต่อไปได้ในด้านที่ไม่ดีและด้านดี ดังนั้นพฤติกรรมทางกายและทางวาจาจึงเป็นการแสดงออกของพฤติกรรมทางใจ (มโนกรรม) นั่นเองดังที่พระพุทธองค์ตรัสสอนถึงคนที่มีพฤติกรรมทางใจที่ไม่ดีก็จะส่งผลให้มีพฤติกรรมการพูดหรือหรือการกระทำที่ไม่ดีตามไปด้วยดังนี้

ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ ถ้าคนมีใจชั่ว ก็จะมีพูดชั่วหรือทำชั่วตามไปด้วยเพราะความชั่วนั้นทุกขย่อมติดตามเขาไปเหมือนล้อหมุนตามรอยเท้าโคที่ลากเกวียนไปฉะนั้น^{๖๙}

หรือในทางตรงกันข้ามพระพุทธองค์ก็ตรัสสอนไว้เช่นกันว่าคนที่มีพฤติกรรมทางใจที่ดีก็จะส่งผลให้มีพฤติกรรมการพูดหรือหรือการกระทำที่ดีตามไปด้วยดังนี้

ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นหัวหน้ามีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ ถ้าคนมีใจดี ก็จะมีพูดดีหรือทำดีตามไปด้วยเพราะความดีนั้น สุขย่อมติดตามเขาไปเหมือนเงาติดตามตัวเขาไป ฉะนั้น^{๗๐}

^{๖๙} ชุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๑/๒๓.

^{๗๐} พระราชวรมุนี (ประยูร ธมมจิตโต), รวมปาฐกถาธรรม ชุดเพื่อชีวิตที่ดีงาม, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศยาม, ๒๕๔๑), หน้า ๑๒-๑๓.

หากคนเรามีพฤติกรรมในอดีตหรือปัจจุบันที่ไม่มีดีทางกายคือเบียดเบียนทำร้ายทำลายชีวิต ถือเอาสิ่งของที่เขาไม่ได้ให้ และประพฤติดินในกามหรือมีพฤติกรรมในอดีตหรือปัจจุบันที่ไม่มีดีทางวาจาคือพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อ แสดงว่าสาเหตุที่ทำให้คนเรามีพฤติกรรมเช่นนั้น เนื่องจากจิตใจของคนเรามีความโลภอยากได้ของคนอื่น มีความคิดที่จะเบียดเบียนทำร้ายคนอื่น และมีความคิดความเห็นที่ไม่ถูกต้องดีงามจึงส่งผลออกมาเป็นพฤติกรรมเช่นนั้น ตามปกติคนเรามักจะมองเห็นความผิดพลาดของบุคคลอื่นได้ง่ายแต่มองข้ามความผิดพลาดของตนเอง เพราะฉะนั้น หากบุคคลใดสามารถตรวจสอบพิจารณาพฤติกรรมภายในจิตใจของตนเองได้ก็จะช่วยให้สามารถจัดการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่สมควรประพฤติออกมาได้และหากเกิดขึ้นแล้วก็จะสามารถหันกลับมาจัดการแก้ไขไม่ให้เกิดพฤติกรรมเช่นนั้นอีกต่อไป^{๗๑} ซึ่งจะส่งผลให้ชีวิตของบุคคลนั้น มีความสุขมากขึ้น และมีความทุกข์น้อยลง ดังที่พระพุทธองค์ได้ตรัสสอนภิกษุทั้งหลายไว้ว่า “ภิกษุ เธอจงเตือนตนด้วยตนเอง จงพิจารณาดูตนด้วยตนเอง ถ้าเธอคุมครองตนเองได้แล้ว มีสติเธอก็จักอยู่เป็นสุข”

ในทางการเมืองการปกครอง ประชาชนสามารถเป็นได้ทั้ง ผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง เพราะฉะนั้นหากต้องการพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทยประชาชนจะต้องรู้จักตรวจสอบพฤติกรรมต่าง ๆ ภายในจิตใจของตนเองโดยใช้ธรรมาธิปไตยเป็นเครื่องมือ เช่น การตรวจสอบว่าตนเองมีความโลภหรือไม่ หากตนเองมีความโลภก็จะนำไปสู่พฤติกรรมการซื้อสิทธิขายเสียงได้และหากได้เป็นนักการเมืองก็จะกลายเป็นักการเมืองที่มีพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชันได้เช่นกัน หรือการตรวจสอบว่าตนเองมีความคิดที่จะเบียดทำร้ายคนอื่นหรือไม่ หากตนเองมีความคิดที่จะเบียดเบียนทำร้ายคนอื่น ก็จะนำไปสู่การทำร้ายเบียดเบียนกันได้ทั้ง ทางกายและทางวาจา มีการใช้ความรุนแรงเพื่อทำร้ายทำลายชีวิตของคู่แข่งทางการเมืองหรือฝั่งตรงกันข้ามกับตนได้ ตลอดถึงการใส่ร้ายป้ายสีกันและกันได้ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือการตรวจสอบว่าตนเองมีความคิดความเห็นที่ไม่ถูกต้องดีงามหรือไม่ หากตนเองมีความคิดความเห็นที่ไม่ถูกต้องดีงาม ก็ก่อให้เกิดความไม่รู้จักความไม่เข้าใจที่ถูกต้องในระบอบประชาธิปไตยและไม่มีความถูกต้องชัดเจนในอุดมการณ์ทางการเมือง ตลอดถึงขาดสติปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรองบุคคลที่จะเป็นตัวแทนของตนเองเข้าไปบริหารปกครองบ้านเมืองได้เช่นกัน จนถึงที่สุดละเลยไม่สนใจที่จะตรวจสอบพฤติกรรมของนักการเมืองที่ตนเองเลือกเข้าไปทำ หน้าที่ใช้อำนาจแทนตนเองตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น เพื่อลดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการซื้อ สิทธิขายเสียงหรือปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันก็ตาม ประชาชนจึงต้องหมั่นพิจารณาตรวจสอบภายในคือพฤติกรรมของตนเองอยู่เสมอ ๆ โดยใช้หลักธรรมาธิปไตย เพื่อจะได้เป็นผู้ถูกปกครองที่ดีและเป็นผู้ปกครองที่มีคุณภาพได้เช่นเดียวกัน

๔) การตรวจสอบภายนอก ธรรมาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบภายนอก คือวิธีการพิจารณาตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบจากภายนอกอาจจะเป็นบุคคลหรือหน่วยงานอื่นตามกรอบหรือตามมาตรฐานของธรรมาธิปไตยเพื่อให้ผู้ปกครองและผู้ที่ถูกปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้แสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองทำแม้ว่าธรรมาธิปไตยจะมีความหมายกว้างๆ ว่าความมีธรรมเป็นใหญ่แต่ก็มีหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาที่สำคัญคือกุศลกรรมบถ ๑๐ เป็นหลักการรองรับ เพราะฉะนั้น เราจึงสามารถนำธรรมาธิปไตยมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือตรวจสอบภายนอกได้โดยการ

^{๗๑} พุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๗๙/๑๕๑.

ใช้กุศลกรรมบถ ๑๐ นั้นเองพัฒนาต่อยอดให้เป็นกฎหมาย กฎกติกา ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับว่ามีความถูกต้องชอบธรรมสอดคล้องกับหลักธรรมาธิปไตยในพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือตรวจสอบ

อย่างไรก็ตามเนื่องจากกฎหมายกฎกติการะเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา ด้วยเหตุนี้กฎหมายกฎกติการะเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งจะต้องมีความเป็นธรรมาธิปไตยเป็นฐานรองรับ หมายความว่าแม้จะมีกฎหมาย กฎกติกา ระเบียบ หรือข้อบังคับใช้ในสังคมนอกจากศีลธรรมแล้ว แต่กฎหมาย กฎกติกา ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ นั้น ต้องเป็นสิ่งสูงใจที่สามารถทำให้บุคคลต่าง ๆ รู้สึกต้องการปฏิบัติตามในส่วนที่เป็นความดีงามตามศีลธรรม ละเว้นส่วนที่ไม่ดีงามไม่ถูกต้องตามศีลธรรม และนำบุคคลไปสู่ความสงบสุขได้ จึงจะเป็นเครื่องมือตรวจสอบภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเครื่องมือคือศีลธรรมที่พัฒนาเป็นกฎหมาย กฎกติกา ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ มีความเป็นธรรมาธิปไตย การที่บุคคลหรือหน่วยงานจากภายนอกจะนำไปใช้เป็นเครื่องมือพิจารณาตรวจสอบพฤติกรรมการทำงานต่าง ๆ ของบุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ถูกตรวจสอบว่ามีแนวโน้มไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่ ก็จะเป็นความเป็นธรรมาธิปไตยเช่นเดียวกัน ดังนั้นธรรมาธิปไตยจึงเป็นเครื่องมือตรวจสอบกฎหมาย กฎกติกา ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่สังคมจะนำมาใช้ได้ว่าไม่ควรห่างไกลออกไปจากการดำเนินตามกรอบแห่งธรรมาธิปไตยคือกุศลกรรมบถ ๑๐ และจะต้องเป็นไปเพื่อความดีงามสามารถยกระดับจิตใจของบุคคลให้สูงขึ้น เช่นเดียวกับเป้าหมายในพระพุทธศาสนาคือโลกุตระธรรม ๙

นอกจากนี้การที่สังคมโลกส่วนใหญ่ให้การยอมรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็เพราะส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการมีกลไกในการตรวจสอบที่ชัดเจน เพราะฉะนั้น ในสังคมประชาธิปไตยบุคคลผู้ที่อาสาเข้ามาทำหน้าที่แทนประชาชน ในหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ต้องยอมรับการถูกตรวจสอบจากประชาชน จากหน่วยงาน จากองค์กรต่าง ๆ หรือจากฝ่ายค้านเนื่องจากบางครั้ง คนเราอาจจะมองไม่เห็นความผิดพลาดของตนเองแม้เพียงเล็กน้อย จึงต้องอาศัยบุคคลอื่นเป็นผู้ตรวจสอบ และกลไกหรือวิธีการตรวจสอบที่ถูกนำมาใช้ส่วนใหญ่ก็คือกลไกหรือวิธีการตรวจสอบตามกระบวนการและขั้นตอนทางกฎหมายที่ได้กำหนดหรือบัญญัติไว้ เพื่อลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมเนื่องจากกฎหมายถือได้ว่าเป็นสิ่งที่สังคมได้ตกลงร่วมกันไว้เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะเป็นประชาชน นักการเมือง หรือข้าราชการ นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีศีลธรรมตามหลักคำสอนในศาสนาแล้ว ยังต้องอยู่ภายใต้กฎหมายอันเดียวกันไม่มีข้อยกเว้น

แม้ว่าทุก ๆ คนจะมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างอิสระมีเสรีภาพ แต่ก็ต้องถูกจำกัดขอบเขตไว้ด้วยกฎหมาย กฎกติกา ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ เพราะว่าเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะทำอะไรก็ได้ แต่หมายถึง การที่บุคคลสามารถกระทำหรืองดเว้นการกระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดก็ได้ที่ไม่ละเมิดผู้อื่น คือไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ซึ่งจะถูกกำหนดโดยกฎหมายที่ได้รับความยินยอมเห็นชอบจากประชาชนโดยตรงหรือโดยอ้อม^{๗๒} ดังนั้นทุก ๆ คนจะต้องอยู่ในกรอบของศีลธรรมและของกฎหมาย และสามารถถูกตรวจสอบควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ทั้ง โดยทางศีล

^{๗๒} ปรีชา ช่างขวัญยืน, บทวิเคราะห์การประยุกต์พุทธจริยศาสตร์กับสังคมไทย, วารสารพุทธศาสนศึกษา, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓, (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๓๘): ๑๕.

ธรรมและทางกฎหมายที่ขอบรรณอันเดียวกัน ยกตัวอย่างกฎหมายสูงสุดในการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็คือ รัฐธรรมนูญที่กำหนดบทบาทของสถาบันและองค์กรต่าง ๆ ไว้ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย รวมถึงกำหนดกฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ ทั้ง ในเรื่องสิทธิเสรีภาพ หน้าที่และการตรวจสอบการใช้อำนาจให้แก่ประชาชนไว้ เป็นต้น

การเคารพกฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นในสังคมประชาธิปไตย เมื่อสังคมบัญญัติกฎหมายขึ้นนั้น ก็เพื่อใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือควบคุมพฤติกรรมของบุคคล กฎหมายจึงมีลักษณะที่เป็นทั้งข้อห้ามมิให้กระทำ และมีข้อบังคับให้ปฏิบัติ และจริง ๆ แล้วกฎหมายก็มีพื้นฐานมาจากศีลธรรมทางศาสนา ซึ่งเป็นเครื่องมือควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์มาแต่เดิม เมื่อสังคมมนุษย์มีการบัญญัติกฎหมายขึ้น กฎหมายจึงมีบทบาทที่โดดเด่นกว่าศีลธรรม แม้ว่าศีลธรรมจะไม่มีการบังคับหรือมีบทลงโทษที่ชัดเจนเหมือนกับกฎหมาย แต่ถ้าคนยอมรับศีลธรรมแล้วจะเป็นคนดีโดยไม่ต้องมีใครบังคับ ส่วนกฎหมายแม้ว่าจะมีอำนาจลงโทษ แต่ก็ไม่มีอำนาจชักจูงใจให้คนประพฤติดีด้วยตนเองเมื่อมองในแง่นี้สังคมจึงไม่ควรทิ้งศีลธรรม เพราะกฎหมายใช้แทนศีลธรรมไม่ได้ แต่ถ้าสนับสนุนให้คนมีศีลธรรม ก็ไม่ต้องใช้กฎหมายกันมากนัก เพราะข้อห้ามข้อปฏิบัติของศีลธรรมนั้น ทำได้ยากกว่ากฎหมายอยู่แล้ว คนที่ปฏิบัติตามศีลธรรมได้จะปฏิบัติตามกฎหมายได้โดยไม่รู้สึกลำบาก^{๗๓}

อย่างไรก็ตาม เราจะเห็นได้ว่า กฎหมายต่างๆ ที่บัญญัติขึ้นมาส่วนใหญ่ก็ยังคงส่งเสริมหรือใกล้เคียงกับศีลธรรมทางศาสนา ด้วยเหตุนี้กฎหมายกับศีลธรรมทางศาสนาจึงต้องอาศัยกันและกันอยู่ ดังนั้น ในการตรวจสอบภายนอก นอกจากจะใช้การตรวจสอบตามกระบวนการและขั้นตอนทางกฎหมายแล้ว สังคมไทยยังมีหลักการทางศีลธรรมที่สามารถใช้เป็นกรอบหรือแนวทางการตรวจสอบบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ได้อีกนั่นคือความเป็นธรรมาธิปไตย ได้แก่การประพฤติตามกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ ซึ่งเป็นหลักการตรวจสอบด้วยธรรม แม้ว่าพฤติกรรมทางใจจะเป็นพฤติกรรมที่ตรวจสอบได้ยาก แต่พฤติกรรมที่แสดงออกมาทางกายกับวาจา เป็นพฤติกรรมที่บุคคลทั่วไปสามารถมองเห็นและรับรู้ได้ไม่ยาก ซึ่งเราสามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์พิจารณาตรวจสอบบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรนั้น ๆ ได้

การตรวจสอบภายนอกดังกล่าวนี้หากผู้ที่ถูกตรวจสอบมีความเป็นธรรมาธิปไตยคือเคารพกฎหมายและมีศีลธรรมอย่างแท้จริงก็ย่อมจะยินดีในการถูกตรวจสอบ และในขณะเดียวกันผู้ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ หากมีความเป็นธรรมาธิปไตยคือเคารพกฎหมายและมีศีลธรรม ก็ย่อมจะทำหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเข้มแข็งและมีความเป็นธรรม ในขณะเดียวกันก็สามารถถูกตรวจสอบได้ด้วยเช่นเดียวกัน แต่ละฝ่ายนอกจากจะต้องตรวจสอบตนเองแล้ว ยังต้องตรวจสอบกันและกันด้วยเนื่องจากในการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรใดที่ไม่ถูกตรวจสอบ

การประยุกต์ใช้ธรรมาธิปไตยเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทยทั้ง ๔ แนวทาง ได้แก่ การควบคุมตนเอง การพัฒนาตนเอง การตรวจสอบภายใน และการตรวจสอบภายนอก ดังที่กล่าวมาหากนำไปใช้กันอย่างจริงจัง ย่อมเป็นการส่งเสริมการกระทำที่ดีงามที่ถูกต้อง

^{๗๓} นรินทร์ แก้วโชติรุ่ง, "ธรรมาธิปไตยในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย", สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๙๑.

ของบุคคลตามหลักการของธรรมาธิปไตย ซึ่งต้องการให้ยึดเอาธรรม ได้แก่ กฎเกณฑ์ ความดีงาม ความถูกต้อง เป็นต้น เป็นใหญ่ เนื่องจากสังคมไทยในปัจจุบันมีปัญหาหลายด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมจริยธรรมของคนทั้งในระดับนักการเมือง ข้าราชการ หรือคนในแวดวงอาชีพอื่น ๆ ภาพที่เห็นชัดเจนและเป็นข่าวปรากฏอยู่แทบทุกวันก็คือ การทุจริตคอร์รัปชัน การก่ออาชญากรรม การเสพและการค้ายาเสพติดเพราะฉะนั้น เพื่อลดปัญหาซึ่งเป็นอุปสรรคของการพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทยดังกล่าว จึงควรส่งเสริมให้ธรรมาธิปไตยเจริญงอกงามในใจคน เพื่อให้เกิดความรู้สึกว่าธรรมเป็นใหญ่หรือความถูกต้องดีงามเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถดำรงสังคมไทยไว้ได้ ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีความเป็นธรรมาธิปไตย

จากหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา คือ “ธรรมาธิปไตย” ซึ่งมีหลักการให้ความสำคัญแก่ธรรมคือการยึดถือธรรม ซึ่งหมายถึงหลักการหลักเกณฑ์กฎกติกาความจริงความดีงามและความถูกต้อง เมื่อนำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทยดังที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าธรรมาธิปไตยในฐานะที่เป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย จะให้ความสำคัญแก่ธรรมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุม พัฒนา และตรวจสอบบุคคล เนื่องจากประชาธิปไตยในสังคมไทยจะพัฒนาเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้หรือไม่ขึ้น อยู่กับคุณภาพของบุคคลต่าง ๆ ในสังคมไทยเอง ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือผู้ถูกปกครองก็ตามหากสังคมไทยคาดหวังให้สังคมของตนเองมีความเป็นประชาธิปไตยที่มากขึ้น แต่กลับไม่สนใจในการพัฒนาประชากรให้มีความเป็นธรรมาธิปไตย ก็เสมือนเป็นการไม่สนับสนุนระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงนั่นเอง เพราะคุณภาพของคนก็จะสะท้อนให้เห็นคุณภาพของประชาธิปไตยในสังคมไทยด้วย ดังนั้น สังคมไทยจึงต้องหันกลับมาให้ความสำคัญแก่ธรรมาธิปไตย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมตนเองให้ทำในสิ่งที่ควรทำและไม่ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ พิจารณาตรวจสอบตนเองว่าได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในสังคมของตนเองมากน้อยเพียงไร หากว่ายังมองไม่เห็นถึงปัญหาหรือข้อบกพร่องของตนเอง ก็ต้องอาศัยการตรวจสอบภายนอกคือจากบุคคลอื่นเป็นผู้ช่วยชี้แนะ นะให้เห็นถึงปัญหาและข้อบกพร่องดังกล่าว เพื่อจะได้ปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ต่อไปและจะได้เปิดโอกาสหรือเป็นช่องทางให้มีการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีของคนในสังคมตามความคาดหวังของสังคมประชาธิปไตยต่อไป

จึงสรุปได้ว่า ในสังคมไทยมีปัญหาหลัก ๆ อยู่ ๓ ด้านด้วยกันที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทยคือ ด้านพลเมือง ด้านการเมือง และด้านระบบราชการ เนื่องจากทั้ง ๓ ด้านมีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือการขาดจริยธรรมซึ่งไม่เอื้อให้สังคมไทยเกิดระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้ จึงเป็นสาเหตุให้ต้องพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย ด้วยการนำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา คือ “ธรรมาธิปไตย” มาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือพัฒนา ซึ่งมีหลักการสำคัญอยู่ ๒ ประการด้วยกันคือ หลักการใหญ่หรือหลักการโดยรวมซึ่งหมายถึงหลักการ หลักเกณฑ์ กฎกติกา ความจริง ความดีงาม และความถูกต้อง และหลักการย่อยซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญอันได้แก่กุศลกรรมบถ ๑๐ และโลกุตระธรรม ๙ ถ้าแต่ละบุคคลให้ความสำคัญแก่หลักการดังกล่าวแล้ว ก็จะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่พฤติกรรมทางกาย วาจา และใจที่ดีตามไปด้วย เพราะฉะนั้น ในฐานะที่ธรรมาธิปไตยมีหลักการสำคัญดังกล่าว เราจึงควรหาแนวทางนำมาใช้เป็นเครื่องมือหรือเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลต่าง ๆ เห็นความสำคัญ แล้วจะส่งผลให้มีพฤติกรรมทางกาย ทางวาจา และทางความคิดจิตใจที่

ถูกต้องดีงาม เพื่อจะได้เป็นพลเมืองที่ดีตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน

สำหรับการนำธรรมาธิปไตยมาประยุกต์ใช้ในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทยนั้น สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ๔ แนวทาง ได้แก่ ๑) ธรรมาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการควบคุมตนเอง คือการควบคุมกาย วาจา และใจของตนเองให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องและพึงประสงค์ของสังคม กล่าวคือการทำที่บุคคลสามารถควบคุมตนเองให้ทำในสิ่งที่ควรทำและไม่ทำในสิ่งที่ไม่ควรทำได้ ๒) ธรรมาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง คือการเปลี่ยนแปลงหรือยกระดับตนเอง ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมให้มีความเหมาะสมและให้สอดคล้องกับสิ่งที่สังคมประชาธิปไตยคาดหวัง ๓) ธรรมาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบภายใน คือวิธีการให้คนเราคิดพิจารณาทบทวนและไตร่ตรองตรวจสอบพฤติกรรมต่าง ๆ ของตนเองทั้ง ในอดีตและปัจจุบันตามกรอบของธรรมาธิปไตย เพื่อให้ความถูกต้องดีงามเกิดกับชีวิตของตนเองและมีความผิดพลาดน้อยลง และ ๔) ธรรมาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบภายนอก คือวิธีการพิจารณาตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบจากภายนอก อาจจะเป็นบุคคลหรือหน่วยงานอื่นตามกรอบหรือตามมาตรฐานของธรรมาธิปไตย เพื่อให้ผู้ปกครองและผู้ที่ถูกปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้แสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองทำ เมื่อสามารถปฏิบัติตามแนวทางทั้ง ๔ นี้ได้ ปัญหาจริยธรรมก็จะได้รับการแก้ไข ซึ่งจะส่งผลให้ปัญหาของระบอบประชาธิปไตยในสังคมไทยพลอยได้รับการแก้ไขไปด้วย^{๗๔}

ตารางที่ ๒.๑๘ สรุปธรรมาธิปไตยในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย

แนวคิดของ	ธรรมาธิปไตยในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย
ช.ธ. (ไทย) ๒๕/๑๐๓/๖๒.	ผู้ชนะเข้าศึกจำนวนพันคุณด้วยพันในสงคราม หากชื่อว่าผู้ชนะที่ยอดเยี่ยมไม่ แต่ผู้ชนะตนได้ จึงชื่อว่าผู้ชนะที่ยอดเยี่ยม
ช.ธ. (ไทย) ๒๕/๑/๒๓.	ธรรมทั้งหลาย มีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ ถ้าคนมีใจชั่ว ก็จะทำชั่วหรือทำดีตามไปด้วยเพราะความชั่ว นั้น ทุกข์ย่อมติดตามเขาไป เหมือนล้อหมุนตามรอยเท้าโคที่ลากเกวียนไป ฉะนั้น
พระราชมุนี (ประยูร ธมมจิตโต) (๒๕๔๑, หน้า ๑๒-๑๓)	ธรรมทั้งหลาย มีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ ถ้าคนมีใจดีก็จะพูดดีหรือทำดีตามไปด้วยเพราะความดีนั้น สุขย่อมติดตามเขาไป เหมือนเงาติดตามตัวเขาไป ฉะนั้น
ช.ธ. (ไทย) ๒๕/๓๗๙/๑๕๑.	หากคนเรามีพฤติกรรมในอดีตหรือปัจจุบันที่ไม่มีดีแสดงว่าสาเหตุที่ทำให้คนเรามีพฤติกรรมเช่นนั้น เนื่องจากจิตใจของคนเรา

^{๗๔} นรินทร์ แก้วโชติรุ่ง, "ธรรมาธิปไตยในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย", สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๙๑.

ตารางที่ ๒.๑๘ สรุปธรรมาธิปไตยในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย (ต่อ)

แนวคิดของ	ธรรมาธิปไตยในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย
ปรีชา ช้างขวัญยืน (๒๕๓๘: หน้า ๑๕)	แม้ว่าทุก ๆ คนจะมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างอิสระมีเสรีภาพ แต่ก็ต้องถูกจำกัดขอบเขตได้ด้วยกฎหมาย กฎกติกา ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ
นครินทร์ แก้วโชติรุ่ง (๒๕๕๔, หน้า ๙๑)	กฎหมายก็มีพื้นฐานมาจากศีลธรรมทางศาสนาซึ่งเป็นเครื่องมือควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์มาแต่เดิม กฎหมายใช้แทนศีลธรรมไม่ได้ แต่ถ้าสนับสนุนให้คนมีศีลธรรม ก็ไม่ต้องใช้กฎหมายกันมากนัก ๑) ธรรมาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการควบคุมตนเอง ๒) ธรรมาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง ๓) ธรรมาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบภายใน ๔) ธรรมาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบภายนอก

๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๕.๑ การเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลองจังหวัดแพร่

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ.๒๕๖๒ ในจังหวัดแพร่ กำหนดให้มีขึ้นในวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยแบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น ๒ เขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละ ๑ คน มีจำนวนหน่วยเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๒ อำเภอคลอง จำนวน ๘ หน่วยเลือกตั้ง ประกอบด้วย ๑) อาคารเรียน ร.ร.บ้านผามอก ๒) ศาลากลางบ้าน ๓) ศาลาประจำหมู่บ้าน ๔) ศูนย์ข้อมูลหมู่บ้าน ๕) ศาลาประจำหมู่บ้าน ๖) ศาลาวัดใหม่พม่า ๗) ศาลาประจำหมู่บ้าน และ ๘) ศาลาเอนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน

มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๓,๘๒๙ คน จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒,๖๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๑๖ มีจำนวนบัตรดี ๒,๑๙๒ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๙๘ จำนวนบัตรเสีย ๑๘๗ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๗ และจำนวนบัตรไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ๒๓๖ บัตร คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๔

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๒ จังหวัดแพร่ กฤตดิษฐ์ สันแก้ว ผู้สมัครพรรคอนาคตใหม่ หมายเลข ๗ ได้คะแนนสูงสุด คะแนนเสียง ๕๕,๖๙๕ ลำดับที่สอง คือ วิตติ แสงสุพรรณ พรรคพลังประชารัฐ หมายเลข ๑ ได้คะแนนเสียง ๒๘,๒๒๓ และลำดับที่สาม คือ คณาธิปไตย มุขเจริญ พรรคประชาธิปัตย์ หมายเลข ๙ ได้คะแนนเสียง ๑๔,๓๑๒ ซึ่งพรรคอนาคตใหม่ ได้ที่นั่งจากพรรคเพื่อไทย

๒.๕.๒ ลักษณะทั่วไปของตำบลตำผามอก

เดิมชาวตำบลตำผามอกเป็นลูกหลานที่สืบเชื้อสายมาจากชุมชนเมืองโบราณ เมืองเชียงขึ้น หรือ เมืองจัน (จันหรือตะกั่ว) เมืองโบราณ อยู่ในบริเวณตำบลตำผามอก ภายในอุทยานแห่งชาติดอยผาหลวง สำหรับที่เรียกว่าตำบลตำผามอกนั้น บางท่านก็เล่าว่า คำว่า มอก หมายถึงที่หมาย หรือหลักที่ปักทำเครื่องหมายเอาไว้ โดยยึดถือภูเขาลูกหนึ่งซึ่งปัจจุบัน ชาวบ้านเรียกว่าเขาผามอก โดยให้

ความหมายว่าถ้าผู้ใด ต้องการเดินทางย้ายถิ่นฐานเข้ามาหรือจะมาติดตามหาญาติมิตรสหาย จะต้องหมายเอาภูเขามอกนี้เป็นมอก (ที่หมายสำหรับเดินทาง) ถ้ามาตามภูเขาที่หมายตาไว้นั้น ก็จะมาถึงชุมชน (ตำบลตำผามอกในปัจจุบัน) ละบางท่านก็เล่าว่าเนื่องจากชุมชนตำผามอก นั้นมีภูเขาล้อมรอบซึ่งมักมีหมอกปกคลุมอยู่ตลอดเวลาชาวบ้านเลยตั้งชื่อว่า ตำบลตำผามอก ซึ่งต่อมาก็ได้เรียกเปลี่ยนไปเป็นตำบลตำผามอก มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๔,๖๗๔ คน แยกเป็น ชาย ๒,๓๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๗๐ หญิง ๒,๓๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๓๐ มีจำนวนครัวเรือน ๑,๕๕๒ ครัวเรือน ความหนาแน่นเฉลี่ย ๑๑.๖๙ คน/ตารางกิโลเมตร

ลักษณะส่วนใหญ่เป็นภูเขา เป็นป่าสงวนแห่งชาติและป่าเสื่อมโทรมถึง ๖๐% ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ลาดเอียงประมาณ ๒๐% ปลูกพืชไร่และเป็นที่อยู่อาศัยอีก ๒๐% เป็นที่ราบลุ่ม เหมาะสำหรับทำนาและมีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่าน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติคือ แม่น้ำลำห้วย หนองน้ำ ลำธารน้อย ๆ กระจายอยู่ตามหมู่บ้านต่างๆ

ตำบลตำผามอก เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่อุดมสมบูรณ์ เนื่องจากมีลำห้วยแม่ต้า เป็นแม่น้ำสายหลัก ประกอบกับลักษณะนิสัยที่ขยันขันแข็ง ของชาวบ้านในตำบลตำผามอกที่พยายามผลิตการเกษตรออกมาจำนวนมากในแต่ละปีจึงนับได้ว่า ตำบลตำผามอก เป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สามารถพัฒนาให้เจริญเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง มีวัดในตำบล ๕ แห่งคือ วัดบ้านผามอก วัดน้ำริน วัดบ้านปาง วัดบ้านอิม และ วัดใหม่พม่า

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา "ความคิดเห็นของประชาชนต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่" งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังต่อไปนี้

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง จึงได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการศึกษาเพิ่มเติมดังนี้

สังกัด สุลำนาจ ได้วิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามทัศนะของประชาชนในเขตตำบลโนนท่อน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น" ผลการวิจัยพบว่า ๑) โดยรวมมีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้งและด้านนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนมีทัศนะอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านกลยุทธ์ในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ๒) ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีทัศนะต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ไม่แตกต่างกัน ๓) ประชาชนในเขตตำบลโนนท่อน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ได้เสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ที่สำคัญดังนี้ ๑) ผู้สมัครควรมีประวัติและมีผลงานที่ผ่านมาดี เป็นที่ยอมรับของ

สังคม ๒) ควรมีนโยบายแก้ไขปัญหาคัดเลือกที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และ ๓) ควรหาเสียงอย่างสร้างสรรค์ ไม่โจมตีใส่ร้ายผู้อื่น^{๗๕}

รัชณี อุดมพันธ์ ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ๑) โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรกได้แก่ ด้านคุณลักษณะของพรรคการเมือง รองลงมาคือด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ๒) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ต่างกันมีพฤติกรรมในการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นโดยรวมทั้ง ๓ ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๓) แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นพบว่า ผู้สมัครเลือกตั้งควรใช้ความรู้ ความสามารถของตนในการหาเสียงเลือกตั้งประชาชนควรตระหนักในนโยบายพรรคการเมืองที่เป็นองค์กรรวม ประชาชนควรมีอิสระในการเลือกผู้นำของตนเอง^{๗๖}

สุภาภรณ์ ชัยเกษมสกุล ได้วิจัยเรื่อง “การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกเทศมนตรีตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น” พบว่า การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณลักษณะส่วนตัวและด้านคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครและด้านระบบอุปถัมภ์และเครือข่าย อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครด้านระบบอุปถัมภ์และเครือข่ายสำหรับปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ สถานภาพสมรสและรายได้มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลพระยืน อำเภอพระยืนจังหวัดขอนแก่น และระดับการศึกษาและอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น^{๗๗}

^{๗๕} สังกัด สุลำนาจ, "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามทัศนะของประชาชนในเขตตำบลโนนท่อน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น", สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๕).

^{๗๖} รัชณี อุดมพันธ์, “พฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำ ท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น, ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๓).

^{๗๗} สุภาภรณ์ ชัยเกษมสกุล, “การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกเทศมนตรีตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๒).

วิไลวรรณ พันธุ์ปิว ได้วิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลสวนหลวง อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร" ผลการวิจัยพบว่า ๑) ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสวนหลวง อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร มีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบล โดยรวมทั้ง ๓ ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุดพบว่า มีลำดับดังนี้ ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง, ด้านการร่วมลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง, ด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ๒) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบล โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๓) ข้อเสนอแนะคือ ประชาชนที่เป็นผู้สูงอายุมีปัญหาในเรื่องการกาเครื่องหมายไม่เป็นควรทำสัญลักษณ์ในการใช้เครื่องหมายให้มากกว่าเครื่องหมายกากบาทเพื่อป้องกันบัตรเสีย ๒) ประชาชนไม่มีโอกาสได้เจอและพูดคุยกับสมาชิกเทศบาลเลย ต้องมีเวทีให้ประชาชนได้พบปะกับสมาชิกเทศบาล และ ๓) ประชาชนบางท่านที่อยู่อาศัยในที่ประชานิคมไปไม่ถึง เทศบาลต้องติดตั้งประชาสัมพันธ์เสียงตามสายให้เยอะขึ้น เพื่อให้ได้รับรู้ข่าวสาร^{๗๘}

พระปิยะพงศ์ ปิยวิโส (ทองคำ) ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี" ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความคิดเห็นของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ๒) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ อายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ โดยรวม ส่วนประชาชนที่มีเพศ รายได้ต่อเดือน โดยรวมไม่ต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๓) ข้อเสนอแนะแนว พบว่า ด้านความซื่อสัตย์ ในการบริหารงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนน้อย แนวทางแก้ไขพบว่า ด้านความซื่อสัตย์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรเสริมสร้างจิตสำนึกให้ข้าราชการประชาชนคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว^{๗๙}

^{๗๘}วิไลวรรณ พันธุ์ปิว, "การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลสวนหลวง อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร", *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ การปกครอง*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

^{๗๙}พระปิยะพงศ์ ปิยวิโส (ทองคำ), "ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี", *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

ตารางที่ ๒.๑๙ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง

งานวิจัยของ	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง
สังกัด สุลำนาจ (๒๕๕๕)	๑) โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก และปานกลาง ตามลำดับ ๒) ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติ ไม่แตกต่างกัน
รัชนี อุดมพันธ์ (๒๕๕๓)	๑) โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ๒) ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ต่างกัน ทั้ง ๓ ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
สุภาภรณ์ ชัยเกษม สกุล (๒๕๕๒)	๑) การตัดสินใจของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก และระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ สถานภาพสมรสและรายได้มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้ง และระดับการศึกษาและอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้ง
วิไลวรรณ พันธุ์บัว (๒๕๕๗)	๑) โดยรวมทั้ง ๓ ด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ๒) ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
พระปิยะพงศ์ ปิยวิโส (ทองคำ) (๒๕๕๕)	๑) โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ๒) ความคิดเห็นของประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มีเพศ รายได้ต่อเดือน โดยรวมไม่ต่างกัน

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

สุรพล พรหมกุล และ ทองแพ ไชยตันเชือก ได้วิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๗ ในจังหวัดขอนแก่น" ผลการวิจัยพบว่า ๑) ปัจจัยทางสังคม พบว่าบุคคลที่มีส่วนสำคัญที่สุดที่ทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งคือสามี/ภรรยา สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีส่วนสำคัญที่สุดที่ทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งคือ โทรทัศน์/เคเบิลทีวีท้องถิ่น ๒) ปัจจัยทางการเมือง พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณสมบัติพรรคการเมือง รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะของหัวหน้าพรรค และด้านคุณสมบัติผู้สมัครตามลำดับ ๓) พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พบว่า แบบแผนการตัดสินใจนั้นประชาชนเลือกพรรคและบุคคลเป็นจำนวนมากที่สุด ในขณะที่เหตุผลในการเลือกตัวบุคคล ประชาชนเลือกผู้สมัครที่เข้าปัญหาคนในพื้นที่เป็นจำนวนมากที่สุด และเหตุผลในการเลือกพรรค ประชาชนเลือกพรรคเพราะชอบหัวหน้าพรรคเป็นจำนวนมากที่สุด ๔) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางการเมืองกับพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๕๗

ในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปัจจัยทางสังคม คือ บุคคลที่มีส่วนสำคัญที่สุดที่ทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สื่อประชาสัมพันธ์ที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและปัจจัยทางการเมืองคือ คุณสมบัติผู้สมัคร คุณสมบัติพรรคการเมือง คุณลักษณะของหัวหน้าคน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๕๗ ในจังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๘๐}

ปิยะรัตน์ สนแจ้ง ได้วิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๖๒" ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ ๒๖-๓๕ ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านนโยบาย ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ด้านพรรคการเมือง และด้านวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง การทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนชาวกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอายุ และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนการเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๕^{๘๑}

พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย ได้วิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ.๒๕๕๙" ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของประชาชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในสื่อโทรทัศน์ ลำดับถัดมาคือวิทยุ สื่อหนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากในด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร รองลงมาด้านสื่อบุคคล ด้านพรรคการเมือง ด้านนโยบาย และด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ผลพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า อายุ อาชีพ และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง

^{๘๐}สุรพล พรหมกุล, และ ทองแพ ไชยตันเชือก, "พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๗ ในจังหวัดขอนแก่น", *บทความวิจัย*, วารสารวิชาการธรรมศาสตร์, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน ๒๕๕๘-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙): ๑๐๓-๑๑๘.

^{๘๑}ปิยะรัตน์ สนแจ้ง, "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร : ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๖๒", *การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง*, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง: มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๑).

ส่วนเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง^{๘๒}

นกุล ชื่นพัก และคณะ ได้วิจัยเรื่อง "พฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยในตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา" ผลการวิจัยพบว่า ในประเด็นการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเสียง และระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ความคิดเห็นของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา มีความคิดเห็นด้านการลงคะแนนเลือกตั้งมีระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ข้อเสนอแนะหน่วยงานภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้นส่วนช่องทางการสื่อสารต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ แนวปฏิบัติ กฎระเบียบในการเลือกตั้งและประชาธิปไตยในการเลือกตั้ง^{๘๓}

ตารางที่ ๒.๒๐ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

งานวิจัยของ	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
สุรพล พรหมกุล และ ทองแพ ไชยตันเชือก (๒๕๕๙, หน้า ๑๐๓-๑๑๘) ปิยะรัตน์ สนแจ้ง (๒๕๖๑)	๑) โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ๒) เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑) โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ๒) เพศ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอายุ และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย (๒๕๕๙)	๑) พฤติกรรม的开รับสื่อของประชาชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ๒) อายุ อาชีพ และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง ส่วนเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง

^{๘๒}พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย, "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ.๒๕๕๙", สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง: มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๙).

^{๘๓}นกุล ชื่นพัก และคณะ, "พฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตยในตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา", บทความงานวิจัย, การประชุมใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๙, (กรกฎาคม, ๒๕๖๑): ๑๗๔๑-๑๗๕๓.

ตารางที่ ๒.๒๐ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ต่อ)

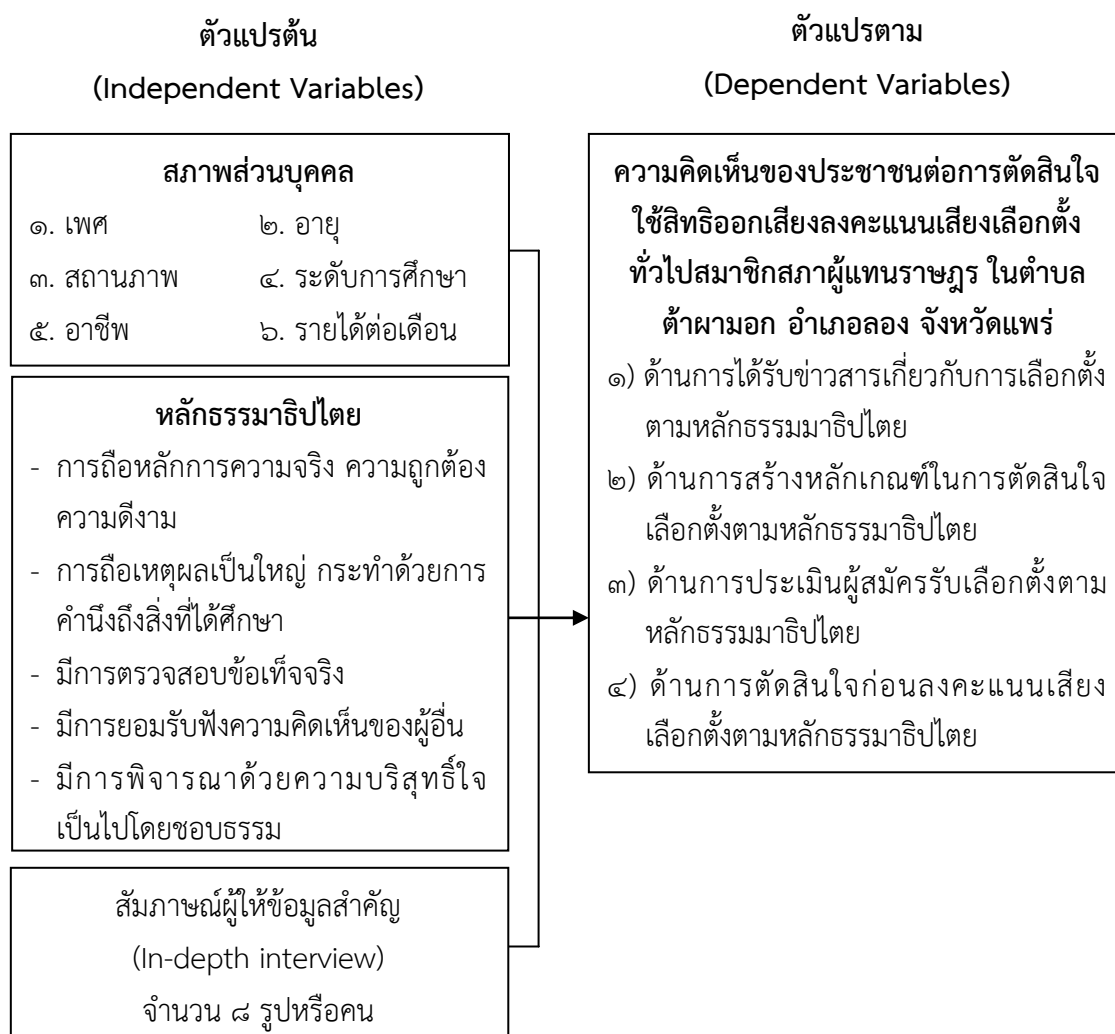
งานวิจัยของ	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
นุกูล ชื่นพัก และคณะ (๒๕๖๑), หน้า ๑๗๔๑-๑๗๕๓.	๑) ประเด็นการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเสียงและระยะ เวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๑. การวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลท่าผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่" ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. พฤติกรรมการเลือกตั้งและกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน ประกอบด้วย ๑) ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย ๒) ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย ๓) การประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และ ๔) ด้านการตัดสินใจสุดท้ายก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

๓. นำมาจากการศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชน และจากทฤษฎีของ Atkin, Anthony Downs, สำฤทธิ ราชสมณะ และ เสาวนีย์ ศิริพจนานนท์ (หน้า ๒๗-๒๙) ในแต่ละด้าน ผู้วิจัยได้นำมาสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยมีดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบงานวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผสมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview)

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ที่มีคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน จำนวน ๓,๘๒๙ คน แบ่งเป็น ชาย ๑,๘๗๙ คน และหญิง ๑,๙๕๐คน^๑

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ จำนวน ๓๖๒ คน ซึ่งได้จากการคำนวณขนาดของกลุ่ม

^๑สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จังหวัดแพร่, "การใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จังหวัดแพร่ เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ตำบลตำบามอก เขตเลือกตั้งที่ ๒ อำเภอลอง จังหวัดแพร่", (แพร่: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ๒๕๖๒), (อัดสำเนา).

ตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่^๒ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ สำหรับความคลาดเคลื่อนร้อยละ ๕ ดังต่อไปนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N แทน ขนาดของประชากร
 e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

ตามสูตรแทนค่า

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

$$n = \frac{3,829}{1+3,829(0.05)^2}$$

$$n = 362.17$$

$$n = 362$$

ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้ประสานงานกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก เพื่อขอความอนุเคราะห์ประสานงาน ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต ทั้ง ๘ หมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น ๓๖๒ คน เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลแล้ว ผู้ศึกษาจึงนำมาตรวจสอบความเรียบร้อย เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป แสดงในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก ใน ๘ หมู่บ้าน

(n = ๓๖๒)

ชื่อหมู่บ้าน	ประชากรทั้งหมด (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
๑. บ้านผามอก	๕๖๖	๕๔
๒. บ้านน้ำริน	๔๐๖	๓๙
๓. บ้านปง	๔๖๑	๔๔
๔. บ้านเกียงพา	๖๐๖	๕๗
๕. บ้านอิม	๒๓๗	๒๒

^๒สุรพล สุษะพรหม, *ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ*, (กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๐๓-๑๐๗.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก ใน ๘ หมู่บ้าน (ต่อ)

(n = ๓๖๒)

ชื่อหมู่บ้าน	ประชากรทั้งหมด (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
๖. บ้านใหม่พม่า	๓๑๐	๒๙
๗. บ้านม่วงเจริญ	๖๙๑	๖๕
๘. บ้านปงใต้	๕๕๒	๕๒
รวมทั้งสิ้น	๓,๘๒๙	๓๖๒

๓.๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๘ รูปหรือคน

๑. พระสมุห์สมควร อนาลโย	รักษาการเจ้าคณะตำบลตำผามอก
๒. นางชรินทร์ทิพย์ ไชโย	ผอ.สนง.กกต. จังหวัดแพร่
๓. นายองอาจ เอี่ยมเจริญ	รักษาการแทนนายก อบต.ตำผามอก
๔. นายศิลป์ชัย นุंना	ประธานสภา อบต.ตำผามอก
๕. นายพิจิตร ดีبود	รองประธานสภา อบต.ตำผามอก
๖. นายสมจิตร กาวี	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๑
๗. นายพิษณุ อินตัน	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๒
๘. นายเทียน กันทะลั่น	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๓

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อวัด “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอเมือง จังหวัดแพร่”

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑. ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

๔. สร้างเครื่องมือแล้วนำเสนอร่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๕. นำเครื่องมือการวิจัยที่สร้างเสร็จแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๖. ปรับปรุงแก้ไข

๗. จัดพิมพ์แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

๑) แบบสอบถาม แบ่งเป็น ๔ ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตั้ง (Check List) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ใน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย ๒) ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย ๓) ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และ ๔) การตัดสินใจก่อนการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย โดยเกณฑ์การวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ๕ ระดับ ของ ลีเคอร์ท^๓

๕	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
๔	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
๓	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
๒	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
๑	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire)

๒) แบบสัมภาษณ์

๑. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

^๓บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหวิทยาการ, ๒๕๓๕), หน้า ๑๑๑.

๒. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๔. สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๓ การทดสอบเครื่องมือ

เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นใช้ในการศึกษาค้างนี้ สามารถวัดสิ่งที่ต้องการวัดและมีความแม่นยำในการวัด ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือดังนี้

๑) **ศึกษาค้นคว้าเอกสาร** โดยการทบทวนเอกสารจากพระไตรปิฎก ข้อมูลพุทธภูมิเชิงวิชาการแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒) **รวบรวมข้อมูลการศึกษาประมวลผล** เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาวิจัยทั้งหมด

๓) **นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อที่ปรึกษาโครงการ** เพื่อขอรับคำแนะนำและปรับปรุงแก้ไข แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Validity) จำนวน ๕ คน คือ

(๑) ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(๓) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(๔) รองศาสตราจารย์ ดร.พรรษา พุฒยงกูร อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(๕) อาจารย์ ดร.กาญจนา ดำจตุติ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

นำแบบสอบถามที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญ หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) Index Of Concurrence^๔ โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องประเมินด้วยคะแนน ๓ ระดับ คือ

+๑ = สอดคล้อง ๐ = ไม่แน่ใจ -๑ = ไม่สอดคล้อง

โดยมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้องหรือความตรงเชิงเนื้อหา

^๔ รัตน์ บัสนธิ, การประเมินผลโครงการการวิจัยเชิงปริมาณ, (กรุงเทพมหานคร: คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด, ๒๕๔๐), หน้า ๕๓.

ค่าดัชนีความสอดคล้องหรือความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าเท่ากับ มากกว่า หมายความว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหา ส่วนค่าดัชนีความสอดคล้องหรือความตรงเชิง เนื้อหา มีค่าน้อยกว่า ๐.๕ หมายความว่า ข้อคำถามนั้นต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขหรือตัดทิ้งไปเพราะถือว่าเป็นข้อคำถามที่ขาดความตรงตามเนื้อหาหรือมีความตรงตามเนื้อหาต่ำเกินไป

โดยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเกิดความเที่ยงตรงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (Expert) และเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น จากการทดสอบเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งผ่านความเห็นชอบจากที่ปรึกษา แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลจากประชากรที่กำหนดไว้

๓.๓.๔ นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองไปหาความเชื่อมั่น (Reliability)
นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ (แอลฟา) ของครอนบาค (Cronbach)^๕ กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านปิน จำนวน ๓๐ คน โดยใช้สถิติทางสังคมศาสตร์ จึงได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๔๘

๓.๓.๕ นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยวิธีการดังนี้

๓.๔.๑ ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้าผามอก เพื่อขอความอนุเคราะห์ อนุญาตให้ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม จากประชาชนในเขตตำบลต้าผามอก อำเภออลอง จังหวัดแพร่ เพื่อขอแจกแบบสอบถาม และสัมภาษณ์

๓.๔.๒ นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๖๒ ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมดเป็นจำนวน ๓๖๒ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

๓.๔.๓ ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก แก่ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้นำชุมชนที่สามารถให้คำตอบในด้านการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ของประชาชนในเขตตำบลต้าผามอก อำเภออลอง จังหวัดแพร่ จำนวน ๘ รูปหรือคน

๓.๔.๔ นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนทั้งหมด จำนวน ๓๖๒ ชุด นำมาวิเคราะห์ประมวลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ได้แก่ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

^๕สิน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท จูนพับลิชชิงจำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๓.๔.๕ นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทั้งหมด มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์โดยการแปลความหมายของคะแนนที่เป็นตัวเลข ให้อยู่ในลักษณะของการอธิบาย ดังนี้

๔.๕๑-๕.๐๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับความคิดเห็นมากที่สุด

๓.๕๑-๔.๕๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับความคิดเห็นมาก

๒.๕๑-๓.๕๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับความคิดเห็นปานกลาง

๑.๕๑-๒.๕๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับความคิดเห็นน้อย

๑.๐๐-๑.๕๐ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด^๖

๓.๔.๖ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์เนื้อหาและเรียบเรียงประเด็นให้เป็นไปตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษา

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

๓.๕.๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๓.๕.๒ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓.๕.๓ ทดสอบสมมติฐาน การเปรียบเทียบความคิดเห็นโดยใช้สถิติตามลักษณะของตัวแปร คือ การทดสอบ (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองตัว และการทดสอบ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามตัวขึ้นไป และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD)

๓.๕.๔ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

^๖บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหวิทยาการ, ๒๕๓๕), หน้า ๑๐๐.

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่” ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๖๒ ชุด มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ โดยแบ่งการนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น ๗ ตอน ต่อไปนี้

๔.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๔.๓ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

๔.๔ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

๔.๕ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหาต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

๔.๖ ผลการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

๔.๗ องค์ความรู้

๔.๗.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๗.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์งานวิจัย

๔.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีรายละเอียดดังตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๓๖๒)		
ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
๑. เพศ		
หญิง	๑๖๖	๔๕.๘๐
ชาย	๑๙๖	๕๔.๑๐
รวม	๓๖๒	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

(n = ๓๖๒)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
๒. อายุ		
๑๘-๓๐ ปี	๑๐๑	๒๗.๙๐
๓๑-๔๐ ปี	๑๒๖	๓๔.๘๑
๔๑-๕๐ ปี	๖๓	๑๗.๔๐
๕๑-๖๐ ปี	๔๓	๑๑.๘๘
๖๑ ปี ขึ้นไป	๒๙	๘.๐๑
รวม	๓๖๒	๑๐๐.๐๐
๓. สถานภาพ		
โสด	๑๑๗	๓๒.๓๒
แต่งงาน	๑๓๒	๓๖.๔๖
หย่าร้าง	๕๘	๑๖.๐๒
แยกกันอยู่	๕๕	๑๕.๑๙
รวม	๓๖๒	๑๐๐.๐๐
๔. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	๓๑	๘.๕๖
มัธยมศึกษา	๑๕๓	๔๒.๒๗
อนุปริญญา	๘๒	๒๒.๖๕
ปริญญาตรี	๘๕	๒๓.๔๘
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๑	๓.๐๔
รวม	๓๖๒	๑๐๐.๐๐
๕. อาชีพ		
ค้าขาย	๓๔	๙.๓๙
รับจ้างทั่วไป	๘๑	๒๒.๓๘
พนักงานบริษัท	๕๘	๑๖.๐๒
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	๔๒	๑๑.๖๐
เกษตรกร/ประมง	๕๙	๑๖.๓๐
ธุรกิจส่วนตัว	๗๕	๒๐.๗๒
รับราชการ	๑๓	๓.๕๙
รวม	๓๖๒	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

(n = ๓๖๒)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
๖. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๑๖	๔.๔๒
๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท	๑๖๔	๔๕.๓๐
๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท	๕๓	๑๔.๖๔
๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๑๐๔	๒๘.๗๓
๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท	๑๐	๒.๗๖
๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๑๕	๔.๑๔
รวม	๓๖๒	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เป็นเพศชาย จำนวน ๑๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๑๐ ส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘๑ ส่วนใหญ่มีสถานภาพ แต่งงานแล้ว จำนวน ๑๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๔๖ ส่วนมากมีระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๑๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๒๗ ส่วนใหญ่มีอาชีพ รับจ้างทั่วไป จำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓๘ และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๖๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๓๐ นั่นเอง

๔.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ มีรายละเอียดดังตารางที่ ๔.๒ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ (๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒)

(n = ๓๖๒)

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
๑) ท่านเคยไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่		
ไม่เคยไป	๐	๐.๐๐
เป็นครั้งแรก	๐	๐.๐๐
เคยไปบางครั้ง	๐	๐.๐๐
ไปทุกครั้ง	๓๖๒	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ (๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒) (ต่อ)
(n = ๓๖๒)

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
๒) ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ผ่านมา (๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒) ท่านได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่		
ไป	๓๖๒	๑๐๐.๐๐
ไม่ไป	๐	๐.๐๐
๓) เพราะเหตุใดท่านจึงไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ผ่านมา (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)		
ต้องการได้คนที่ตนพอใจไปเป็นผู้แทน	๓๓๑	๙๑.๗๑
เจ้าหน้าที่ราชการร้องขอ	๐	๐.๐๐
ผู้สมัคร/หัวหน้าคะแนนร้องขอ	๐	๐.๐๐
เพื่อน/ญาติพี่น้องชวน	๐	๐.๐๐
ไปด้วยจิตสำนึกของตนเองโดยถือเป็นหน้าที่	๒๔๖	๖๘.๖๖
นิยมในตัวผู้ลงสมัคร	๒๘	๗.๖๓
๔) ท่านติดตามข่าวสารการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากแหล่งข่าวใด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)		
หนังสือพิมพ์	๒๓๘	๖๕.๖๖
ป้ายโฆษณา/แผ่นปลิว	๒๑๑	๕๘.๐๓
โทรทัศน์	๒๑๖	๕๙.๕๗
ไปฟังการหาเสียงด้วยตนเอง	๐	๐.๐๐
พูดคุยกับเพื่อน/ญาติพี่น้อง	๑๓	๓.๖๑
วิทยุชุมชน	๘๙	๒๔.๖๖
Social Media (โซเชียลมีเดีย)	๓๓๖	๙๒.๘๑
อื่นๆ	๑	๐.๒๗
๕) ท่านติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรบ่อยเพียงใด		
ทุกวัน	๖๐	๑๖.๖
บ่อยครั้ง	๓๐๒	๘๓.๔
บางครั้ง / นานๆ ครั้ง	๐	๐
ไม่เคยเลย	๐	๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยไปทุกครั้ง จำนวน ๓๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ผ่านมา (๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำนวน ๓๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ เหตุผลที่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ซึ่งตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ส่วนใหญ่ตอบว่า ต้องการได้คนที่ตนพอใจไปเป็นผู้แทน จำนวน ๓๓๑ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๗๑ รองลงมาได้แก่ไปด้วยจิตสำนึกของตนเองโดยถือเป็นหน้าที่ จำนวน ๒๔๖ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖๖ รองลงมาคือนิยมในตัวผู้ลงสมัคร จำนวน ๒๘ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๓ ส่วนในข้อเจ้าหน้าที่ราชการร้องขอ ผู้สมัคร/หัวหน้าคณะร้องขอ และเพื่อน/ญาติพี่น้องชวน ไม่มีการตอบในหัวข้อนี้ ในหัวข้อการติดตามข่าวสารการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากแหล่งข่าวใด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารจากสื่อ Social Media (โซเชียลมีเดีย) จำนวน ๓๓๖ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๔๓ รองลงมาได้แก่ทางหนังสือพิมพ์ จำนวน ๒๓๘ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕๖ รองลงมาได้แก่ โทรทัศน์ จำนวน ๒๑๖ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕๗ รองลงมาได้แก่ ป้ายโฆษณา/แผ่นปลิว จำนวน ๒๑๑ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๑ รองลงมาได้แก่วิทยุชุมชน จำนวน ๘๙ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๘.๐๖ รองลงมาได้แก่พูดคุยกับเพื่อน/ญาติพี่น้อง จำนวน ๑๓ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๘ และหัวข้อสุดท้ายที่มีการตอบจำนวนเพียง ๑ คำตอบ คือ อื่นๆ ระบุ.... คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๙ ส่วนในหัวข้อไปฟังการหาเสียงด้วยตนเอง ไม่มีผู้ตอบคำตอบในหัวข้อดังกล่าว และในหัวข้อ ท่านติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบ่อยเพียงใด ส่วนใหญ่ตอบในหัวข้อ บ่อยครั้ง จำนวน ๓๐๒ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๔ รองลงมาได้แก่ ทุกวัน จำนวน ๖๐ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖ ส่วนในหัวข้อ บางครั้ง/นาน ๆ ครั้ง และไม่เคยเลย ไม่มีผู้ตอบคำถามในหัวข้อนี้

๔.๓ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม และรายด้าน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย ๒) ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย ๓) ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตย และ ๔) ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งตามหลักธรรมาธิปไตย มีรายละเอียดดังตารางที่ ๔.๓-๔.๗ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม

(n = ๓๖๒)

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑. ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตามหลักธรรมาธิปไตย	๔.๓๒	๐.๔๖	มาก
๒. ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง ตามหลักธรรมาธิปไตย	๓.๔๗	๐.๒๕	ปานกลาง
๓. ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	๔.๓๑	๐.๓๖	มาก
๔. ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	๔.๖๔	๐.๓๔	มากที่สุด
ภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน	๔.๑๙	๐.๓๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุดคือด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งตามหลักธรรมาธิปไตย คือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๔ รองลงมาคือ ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๒ และที่น้อยที่สุดคือด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๗

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

(n = ๓๖๒)

ความคิดเห็นของประชาชนด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย		ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑.	ได้รับข่าวสารการเลือกตั้งสม่ำเสมอ	๔.๓๑	๐.๔๖	มาก
๒.	ได้รับข่าวสารจากแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้	๔.๓๒	๐.๔๗	มาก
๓.	ได้รับข่าวสารโดยใช้การพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ไม่หลงเชื่อข่าวลือหรือข่าวโคมลอย	๔.๓๒	๐.๔๗	มาก
๔.	เมื่อได้รับข่าวสารการโจมตีกันด้วยข้อมูลไม่เป็นประโยชน์จะไม่เชื่อโดยไม่ไตร่ตรองก่อน	๔.๓๓	๐.๔๗	มาก
๕.	รับฟังข่าวสารหรือความคิดเห็นจากผู้อื่นได้	๔.๓๑	๐.๔๖	มาก
๖.	ได้รับข่าวสารรูปแบบการเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน	๔.๓๓	๐.๔๗	มาก
๗.	ได้รับข้อมูลประชาสัมพันธ์เรื่องวิธีการเลือกตั้งรูปแบบใหม่ในเขตชุมชนของท่าน	๔.๓๒	๐.๔๗	มาก
๘.	ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งครบถ้วนทุกพรรคการเมือง	๔.๓๓	๐.๔๘	มาก
๙.	ได้รับทราบข่าวสารนโยบายของพรรคการเมืองต่างๆที่ลงสมัครในเขตของท่าน	๔.๓๐	๐.๔๘	มาก
๑๐.	ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการเลือกตั้งอย่างถูกต้อง	๔.๓๑	๐.๕๑	มาก
ภาพรวม		๔.๓๒	๐.๔๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๒ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุดคือ เมื่อได้รับข่าวสารการโจมตีกันด้วยข้อมูลไม่เป็นประโยชน์จะไม่เชื่อโดยไม่ไตร่ตรองก่อน ได้รับข่าวสารรูปแบบการเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน และได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งครบถ้วนทุกพรรคการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ รองลงมาได้แก่ ได้รับข่าวสารจากแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้, ได้รับข่าวสารโดยใช้การพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ไม่หลงเชื่อข่าวลือหรือข่าวโคมลอย และได้รับข้อมูลประชาสัมพันธ์เรื่องวิธีการเลือกตั้งรูปแบบใหม่ในเขตชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๓๒ และน้อยที่สุดได้แก่ข้อ ได้รับทราบข่าวสารนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ ที่ลงสมัครในเขต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๐

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง ตามหลักธรรมาธิปไตย

(n = ๓๖๒)

ความคิดเห็นของประชาชนด้านการสร้างหลักเกณฑ์ใน		ระดับความคิดเห็น		
การตัดสินใจเลือกตั้ง ตามหลักธรรมาธิปไตย		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑.	มีความผูกพันกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง	๓.๑๔	๐.๔๘	ปานกลาง
๒.	มีความเชื่อมั่นในนโยบายที่ดิงามถูกต้องของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	๓.๖๖	๐.๖๐	มาก
๓.	ตัดสินใจออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากผู้ที่เคยเป็นผู้แทนราษฎรมาก่อน	๓.๖๒	๐.๖๐	มาก
๔.	มีการพิจารณาคุณสมบัติผู้เหมาะสมกับการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาน้อย่างถี่ถ้วน	๔.๙๓	๐.๒๖	มากที่สุด
๕.	หากมีหวัคະแนนมาเสนอให้ท่านเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง จะเลือกตามหวัคະแนนเสนอ	๑.๐๐	๐.๐๕	น้อยที่สุด
๖.	ในพื้นที่ของท่านมีการร้องขอจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ให้เลือกผู้สมัครที่ตนเองสนับสนุน	๑.๐๐	๐.๐๐	น้อยที่สุด
๗.	นโยบายของผู้สมัครแต่ละคนมาพิจารณาถึงความเหมาะสมและน่าจะเป็น	๔.๓๕	๐.๔๙	มาก
๘.	จะไม่ปล่อยให้อคติส่วนตัวมาบดบังความคิดในการตัดสินใจเลือกตั้งของตนเอง	๔.๓๔	๐.๔๘	มาก
๙.	พิจารณาผู้สมัครจากพรรคเล็กหรือพรรคการเมืองที่ไม่เป็นกระแส ให้มีโอกาสได้รับคะแนนเสียงด้วย	๔.๓๐	๐.๔๙	มาก
๑๐.	พิจารณาหลักเกณฑ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องเป็นคนดีที่มีความซื่อสัตย์ไว้ใจได้	๔.๓๗	๐.๔๘	มาก
ภาพรวม		๓.๔๗	๐.๒๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจ เลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๗ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุด คือ ท่านมีการพิจารณาคุณสมบัติผู้เหมาะสมกับการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาน้อย่างถี่ถ้วน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๙๓ รองลงมาได้แก่ ท่านพิจารณาหลักเกณฑ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องเป็นคนดีที่มีความซื่อสัตย์ ไว้ใจได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๗ และน้อยที่สุดคือ หากมีหวัคະแนนมาเสนอให้ท่านเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง ท่านจะเลือกตามหวัคະแนนเสนอ และ ในพื้นที่ของท่านมีการร้องขอจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ให้เลือกผู้สมัครที่ตนเองสนับสนุน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๐๐

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

(n = ๓๖๒)

ความคิดเห็นของประชาชนด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามหลักธรรมาธิปไตย	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑. ได้ทำการประเมินและจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งก่อนการเลือกตั้ง	๔.๒๕	๐.๔๘	มาก
๒. เคยทำตารางประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน	๔.๒๕	๐.๔๔	มาก
๓. จัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งจากนโยบาย และความเหมาะสมมากกว่า ความคุ้นเคยหรือความมีอิทธิพล	๔.๒๘	๐.๔๕	มาก
๔. ประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งจากความถูกต้องหลักการ เหตุผล มุ่งเน้นความถูกต้องมาก่อนเสมอ	๔.๓๐	๐.๔๘	มาก
๕. ประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งจากความชอบส่วนบุคคล	๔.๑๗	๐.๔๘	มาก
๖. ประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งจากผู้มีความรู้ ความซื่อสัตย์	๔.๓๐	๐.๔๙	มาก
๗. ได้ทำการประเมินพรรคการเมืองจากนโยบาย ชื่อเสียงของพรรค	๔.๒๔	๐.๕๐	มาก
๘. ประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง จากอุดมการณ์ทางการเมือง	๔.๑๒	๐.๔๑	มาก
๙. เปลี่ยนความคิดในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง หลังจากได้พิจารณาและเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของผู้สมัครแต่ละคน	๔.๖๔	๐.๔๘	มากที่สุด
๑๐. ประเมินและจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ มากกว่าอุดมการณ์และความชอบทางการเมือง	๔.๕๘	๐.๕๓	มากที่สุด
ภาพรวม	๔.๓๑	๐.๓๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง ตามหลักธรรมาธิปไตย เลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๑ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุดคือ ท่านเปลี่ยนความคิดในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง หลังจากได้พิจารณาและเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของ

ผู้สมัครแต่ละคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๔ รองลงมาได้แก่ ท่านประเมินและจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ มากกว่าอุดมการณ์และความชอบทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๘ และรองลงมาได้แก่ ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งจากความถูกต้องหลักการ เหตุผล มุ่งเน้นความถูกต้องมาก่อนเสมอ และ ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งจากผู้มีความรู้ ความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๐ และน้อยที่สุดคือ ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง จากอุดมการณ์ทางการเมือง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

(n = ๓๖๒)

ความคิดเห็นของประชาชนด้านการตัดสินใจ ก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย		ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
๑.	ให้โอกาสผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทุกคนที่เหมาะสม	๔.๓๘	๐.๕๒	มาก
๒.	ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองจากนโยบายมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว	๔.๔๒	๐.๕๓	มาก
๓.	ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยไม่สนใจผู้มีอำนาจ หรือผู้มีอิทธิพล	๔.๔๖	๐.๕๓	มาก
๔.	ไม่ปล่อยให้ความเชื่อและอุดมการณ์ทางการเมืองมาบีบบบาทเหมือนนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศ	๔.๕๐	๐.๕๓	มาก
๕.	ไม่ปล่อยให้ความสนิทสนมส่วนตัวมีอำนาจเหนือการตัดสินใจที่ดีแล้วของท่านในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง	๔.๕๗	๐.๕๓	มากที่สุด
๖.	ไม่ปล่อยให้เหตุการณ์ทางการเมืองมาบีบบบาทเหนือการตัดสินใจของท่านในการลงคะแนนเสียง	๔.๖๙	๐.๕๐	มากที่สุด
๗.	ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพราะต้องการให้ได้คนดีเข้าไปทำหน้าที่แทนท่าน	๔.๗๑	๐.๔๙	มากที่สุด
๘.	แม้มีการเสนอข้อแลกเปลี่ยน เช่น เงินทอง หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ก็ไม่สามารถเปลี่ยนการตัดสินใจของท่านได้	๔.๘๐	๐.๔๐	มากที่สุด
๑๐.	สนับสนุนการปกครองประเทศด้วยหลักธรรมาธิปไตย คือเอาธรรมเป็นหลักในการบริหารประเทศ	๔.๙๖	๐.๑๙	มากที่สุด
ภาพรวม		๔.๖๔	๐.๓๔	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๔ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุดคือ ท่านสนับสนุนการปกครองประเทศด้วยหลักธรรมาธิปไตย คือเอาธรรมเป็นหลักในการบริหารประเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๙๖ รองมาได้แก่ การตัดสินใจของท่านเกิดขึ้นเพราะต้องการเห็นการพัฒนาของประเทศเดินหน้าไปได้ตามระบอบประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๙๓ และรองลงมาได้แก่ แม้มีการเสนอข้อแลกเปลี่ยน เช่น เงินทอง หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ก็ไม่สามารถเปลี่ยนการตัดสินใจของท่านได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๘๐ และน้อยที่สุดคือ ท่านให้อาสาสมัครรับเลือกตั้งทุกคนที่เหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๘

๔.๔ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร โดยแสดงการวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ในด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย , ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย , การประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และ การตัดสินใจสุดท้ายก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย แตกต่างกันตามสมมติฐานที่ ๑ - ๖ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำแนกตามเพศ

(n = ๓๖๒)

ค่าความแปรปรวน	เพศ				t	Sig.
	หญิง (๑๖๖)		ชาย (๑๙๖)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ การเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	๔.๔๔	๐.๔๘	๔.๒๒	๐.๔๒	๔.๕๖	๐.๐๐**
๒. ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ตัดสินใจ เลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	๓.๔๙	๐.๒๕	๓.๔๖	๐.๒๔	๑.๓๑	๐.๓๐
๓. ด้านการประเมินผู้สมัครรับ เลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	๔.๓๗	๐.๓๙	๔.๒๖	๐.๓๓	๒.๙๔	๐.๐๐**
๔. ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนน เสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	๔.๗๐	๐.๓๐	๔.๕๙	๐.๓๗	๓.๑๒	๐.๐๖
ภาพรวม	๔.๒๕	๐.๓๑	๔.๑๓	๐.๒๙	๓.๗๔	๐.๐๐**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้วยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) เมื่อจำแนกตามเพศ ได้แก่ เพศหญิง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ และ เพศชาย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๔ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการได้รับข่าวสาร และด้านการประเมินและการจัดลำดับ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐ ส่วนในด้านการสร้างหลักเกณฑ์และด้านการตัดสินใจสุดท้าย มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับมากกว่า ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำแนกตามอายุ

(n = ๓๖๒)

ค่าความแปรปรวน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๙	๔	๐.๓๒	๑.๕๕	๐.๑๙
	ภายในกลุ่ม	๗๔.๖๔	๓๕๗	๐.๒๑		
	รวม	๗๕.๙๓	๓๖๑			
๒. ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๑	๔	๐.๑๓	๒.๑๓	๐.๐๘
	ภายในกลุ่ม	๒๑.๕๔	๓๕๗	๐.๐๖		
	รวม	๒๒.๐๕	๓๖๑			
๓. ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๐	๔	๐.๓๐	๒.๓๐	๐.๐๖
	ภายในกลุ่ม	๔๖.๕๐	๓๕๗	๐.๑๓		
	รวม	๔๗.๗๐	๓๖๑			
๔. ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๓	๔	๐.๑๑	๐.๙๑	๐.๔๖
	ภายในกลุ่ม	๔๒.๓๖	๓๕๗	๐.๑๒		
	รวม	๔๒.๗๙	๓๖๑			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๖	๔	๐.๑๙	๒.๐๗	๐.๐๘
	ภายในกลุ่ม	๓๒.๘๑	๓๕๗	๐.๐๙		
	รวม	๓๓.๕๗	๓๖๑			

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีอายุที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำแนกตามสถานภาพ

(n = ๓๖๒)

ค่าความแปรปรวน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๘	๓	๐.๐๓	๐.๑๒	๐.๙๕
	ภายในกลุ่ม	๗๕.๘๖	๓๕๘	๐.๒๑		
	รวม	๗๕.๙๓	๓๖๑			
๒. ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๖	๓	๐.๐๕	๐.๘๙	๐.๔๕
	ภายในกลุ่ม	๒๑.๘๙	๓๕๘	๐.๐๖		
	รวม	๒๒.๐๕	๓๖๑			
๓. ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๓	๓	๐.๑๑	๐.๘๒	๐.๔๘
	ภายในกลุ่ม	๔๗.๓๘	๓๕๘	๐.๑๓		
	รวม	๔๗.๗๐	๓๖๑			
๔. ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๕	๓	๐.๐๘	๐.๖๙	๐.๕๖
	ภายในกลุ่ม	๔๒.๕๕	๓๕๘	๐.๑๒		
	รวม	๔๒.๗๙	๓๖๑			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๖	๓	๐.๐๒	๐.๒๑	๐.๘๙
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๕๑	๓๕๘	๐.๐๙		
	รวม	๓๓.๕๗	๓๖๑.๐๐			

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีสถานภาพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำแนก ตามระดับการศึกษา

(n = ๓๖๒)

ค่าความแปรปรวน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๙	๔	๐.๑๐	๐.๔๖	๐.๗๗
	ภายในกลุ่ม	๗๕.๕๕	๓๕๗	๐.๒๑		
	รวม	๗๕.๙๓	๓๖๑			
๒. ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๘	๔	๐.๐๗	๑.๑๓	๐.๓๔
	ภายในกลุ่ม	๒๑.๗๗	๓๕๗	๐.๐๖		
	รวม	๒๒.๐๕	๓๖๑			
๓. ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๕	๔	๐.๐๙	๐.๖๖	๐.๖๒
	ภายในกลุ่ม	๔๗.๓๕	๓๕๗	๐.๑๓		
	รวม	๔๗.๗๐	๓๖๑			
๔. ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๐	๔	๐.๒๕	๒.๑๓	๐.๐๘
	ภายในกลุ่ม	๔๑.๗๙	๓๕๗	๐.๑๒		
	รวม	๔๒.๗๙	๓๖๑			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๗	๔	๐.๐๙	๑.๐๐	๐.๔๑
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๑๙	๓๕๗	๐.๐๙		
	รวม	๓๓.๕๗	๓๖๑			

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำแนก ตามอาชีพ

(n = ๓๖๒)

ค่าความแปรปรวน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๑	๖	๐.๒๒	๑.๐๔	๐.๔๐
	ภายในกลุ่ม	๗๔.๖๒	๓๕๕	๐.๒๑		
	รวม	๗๕.๙๓	๓๖๑			
๒. ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๑	๖	๐.๐๕	๐.๘๕	๐.๕๔
	ภายในกลุ่ม	๒๑.๗๔	๓๕๕	๐.๐๖		
	รวม	๒๒.๐๕	๓๖๑			
๓. ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๑.๐๐	๖	๐.๑๗	๑.๒๗	๐.๒๗
	ภายในกลุ่ม	๔๖.๗๐	๓๕๕	๐.๑๓		
	รวม	๔๗.๗๐	๓๖๑			
๔. ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๗	๖	๐.๑๖	๑.๓๗	๐.๒๓
	ภายในกลุ่ม	๔๑.๘๓	๓๕๕	๐.๑๒		
	รวม	๔๒.๘๙	๓๖๑			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๖	๖	๐.๐๙	๑.๐๑	๐.๔๒
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๐๐	๓๕๕	๐.๐๙		
	รวม	๓๓.๕๗	๓๖๑			

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีอาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

(n = ๓๖๒)

ค่าความแปรปรวน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๕	๕	๐.๒๗	๑.๒๙	๐.๒๗
	ภายในกลุ่ม	๗๔.๕๘	๓๕๖	๐.๒๑		
	รวม	๗๕.๙๓	๓๖๑			
๒. ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๓	๕	๐.๐๕	๐.๗๖	๐.๕๘
	ภายในกลุ่ม	๒๑.๘๒	๓๕๖	๐.๐๖		
	รวม	๒๒.๐๕	๓๖๑			
๓. ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๙	๕	๐.๑๖	๑.๒๐	๐.๓๑
	ภายในกลุ่ม	๔๖.๙๑	๓๕๖	๐.๑๓		
	รวม	๔๗.๗๐	๓๖๑			
๔. ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๕	๕	๐.๑๑	๐.๙๓	๐.๔๖
	ภายในกลุ่ม	๔๒.๒๔	๓๕๖	๐.๑๒		
	รวม	๔๒.๗๙	๓๖๑			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๕	๕	๐.๐๙	๐.๙๖	๐.๔๔
	ภายในกลุ่ม	๓๓.๑๒	๓๕๖.๐๐	๐.๐๙		
	รวม	๓๓.๕๗	๓๖๑.๐๐			

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า F	ค่า t	Sig.	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
						ยอมรับ	ปฏิเสธ
ที่ ๑	เพศ	ความคิดเห็น ๔ ด้าน	-	๓.๗๔	๐.๐๐	✓	-
ที่ ๒	อายุ	ความคิดเห็น ๔ ด้าน	๒.๐๗	-	๐.๐๘	-	✓
ที่ ๓	สถานภาพ	ความคิดเห็น ๔ ด้าน	๐.๒๑	-	๐.๘๙	-	✓
ที่ ๔	ระดับการศึกษา	ความคิดเห็น ๔ ด้าน	๑.๐๐	-	๐.๔๑	-	✓
ที่ ๕	อาชีพ	ความคิดเห็น ๔ ด้าน	๑.๐๑	-	๐.๔๒	-	✓
ที่ ๖	รายได้ต่อเดือน	ความคิดเห็น ๔ ด้าน	๐.๙๖	-	๐.๔๔	-	✓

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า ประชาชนด้าน **เพศ** มีผลต่างกันมีความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทัวไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ แตกต่างกัน โดยนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ประชาชนด้าน **อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน** ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทัวไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ไม่แตกต่างกัน โดยนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔.๕ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทัวไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

จากผลการศึกษาพบว่า ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทัวไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงความถึมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๕ ปัญหา อุปสรรค การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

ข้อที่	ปัญหา อุปสรรค	ความถี่
๑.	การประชาสัมพันธ์อาจจะยังไม่ทั่วถึงในทุกพื้นที่	๓๔
๒.	ข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ชัดเจน	๒๘
๓.	ผู้สมัครบางท่านย้ายพรรคการเมืองไปแล้ว แต่ชาวบ้านไม่รู้ยังคิดว่าอยู่พรรคเดิม	๑๓
๔.	เอกสารจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง เกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการเลือกตั้ง ไม่ทั่วถึง	๑๐
๕.	ประชาชนบางท่านอ่านเขียนหนังสือไม่ได้ ทำให้ไม่ทราบวิธีการ	๒
๖.	ประชาชนบางกลุ่มยังยึดติดกับเงินที่ถูกเสนอให้เลือกอยู่	๑
รวม		๘๘

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า ปัญหาอุปสรรคส่วนใหญ่คือ การประชาสัมพันธ์อาจจะยังไม่ทั่วถึงในทุกพื้นที่ จำนวน ๓๔ คน รองลงมาคือ ข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ชัดเจน จำนวน ๒๘ คน รองลงมาคือ ผู้สมัครบางท่านย้ายพรรคการเมืองไปแล้ว แต่ชาวบ้านยังไม่รู้ยังคิดว่าอยู่พรรคเดิม จำนวน ๑๓ คน และน้อยที่สุดคือ ประชาชนบางกลุ่มยังยึดติดกับเงินที่ถูกเสนอให้เลือกอยู่ จำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๔.๑๖ ข้อเสนอแนะ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

ข้อที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑.	ควรมีบอร์ด โปรเจคเตอร์ขนาดใหญ่ประจำตำบลตามจุดถนนสายหลักให้ประชาชนมองเห็นชัด เพื่อประชาสัมพันธ์	๓๕
๒.	ควรจัดหน่วยอบรมประจำตำบลเข้าถึงประชาชนทุกหมู่บ้าน	๒๑
๓.	ควรให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองให้ชัดเจน	๑๘
๔.	การจัดส่งเอกสารจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ ควรครอบคลุมมากกว่านี้	๑๐
๕.	ควรสร้างจิตสำนึกในการเห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคล	๘
๖.	ควรปลูกจิตสำนึกในการเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งแก่ประชาชน	๒
รวม		๙๔

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ คือ ควรมีบอร์ด โปรเจกเตอร์ขนาดใหญ่ประจำตำบลตามจุดถนนสายหลัก ให้ประชาชนมองเห็นชัด เพื่อประชาสัมพันธ์ จำนวน ๓๕ คน รองลงมาคือ ควรจัดหน่วยอบรมประจำตำบลเข้าถึงประชาชนทุกหมู่บ้าน จำนวน ๒๑ คำตอบ รองลงมาคือ ควรให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองให้ชัดเจน จำนวน ๑๘ คน และน้อยที่สุดคือ ควรปลูกจิตสำนึกในการเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งแก่ประชาชน จำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๔.๑๗ ปัญหา อุปสรรค การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

ข้อที่	ปัญหา อุปสรรค	ความถี่
๑.	ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง	๔๐
๒.	ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่คนทั่วไปเลือกคือคนรู้จักเดิมที่คุ้นเคย	๓๑
๓.	ประชาชนส่วนใหญ่ยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม	๒๒
๔.	ประชาชนทั่วไปใช้ความขึ้นชอบทางการเมืองมาเป็นตัวตัดสินใจเลือกตั้ง	๑๑
๕.	หลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเปลี่ยนไปตามผลประโยชน์ที่เสนอให้	๘
๖.	มีการชี้นำประชาชนให้เลือกพรรคการเมืองบางพรรค	๑
รวม		๑๑๓

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ปัญหาอุปสรรคส่วนใหญ่คือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง จำนวน ๔๐ คำตอบ รองลงมาคือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่คนทั่วไปเลือกคือคนรู้จักเดิมที่คุ้นเคย จำนวน ๓๑ คำตอบ รองลงมาคือ ประชาชนส่วนใหญ่ยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม จำนวน ๒๒ คำตอบ และน้อยที่สุดคือ มีการชี้นำประชาชนให้เลือกพรรคการเมืองบางพรรค จำนวน ๑ คำตอบ

ตารางที่ ๔.๑๘ ข้อเสนอแนะ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

ข้อที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑.	ควรสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	๔๐
๒.	ประชาชนควรให้โอกาสแก่ผู้สมัครใหม่ๆ เพื่อเป็นทางเลือก	๓๑
๓.	ควรสร้างจิตสำนึกในการเห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคล	๒๒
๔.	ควรปลูกจิตสำนึกในการเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งแก่ประชาชน	๑๑

ตารางที่ ๔.๑๘ ข้อเสนอแนะ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย (ต่อ)

ข้อที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๕.	ประชาชนควรเป็นหูเป็นตาและกล้าที่จะต่อสู้กับการขึ้นจากพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง	๘
๖.	ควรสร้างหลักธรรมาธิปไตยให้คนในแต่ละหมู่บ้านเคารพ และมีกฎเกณฑ์	๑
รวม		๑๑๓

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ ควรสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำนวน ๔๐ ค รองลงมาคือ ประชาชนควรให้โอกาสแก่ผู้สมัครใหม่ ๆ เพื่อเป็นทางเลือก จำนวน ๓๑ คนรองลงมาคือ ควรสร้างจิตสำนึกในการเห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคล จำนวน ๒๒ คน และน้อยที่สุดคือ ควรสร้างหลักธรรมาธิปไตยให้คนในแต่ละหมู่บ้านเคารพ และมีกฎเกณฑ์ จำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๔.๑๙ ปัญหา อุปสรรค การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตย

ข้อที่	ปัญหา อุปสรรค	ความถี่
๑.	การประเมินว่าพรรคใดทำประโยชน์ให้ประเทศได้ ทำได้ยากมาก	๓๖
๒.	ประชาชนส่วนใหญ่ยังยึดติดกับนักการเมืองหน้าเดิมๆ ผู้สมัครชื่อเดิมๆ	๒๙
๓.	มีการขึ้นจากทางพรรคการเมืองทำให้ไม่มีการประเมินและการจัดลำดับ	๑๕
๔.	ประชาชนไม่เข้าใจวิธีการประเมินและการจัดลำดับตามหลักธรรมาธิปไตย	๘
๕.	ประชาชนยังไม่รู้ถึงความสำคัญของการประเมินและจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง	๔
๖.	ผลประโยชน์ทำให้ไม่เกิดการประเมินและจัดลำดับ ใครให้เยอะเลือกคนนั้น	๑
รวม		๙๓

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ปัญหาอุปสรรคส่วนใหญ่ คือ การประเมินว่าพรรคใดทำประโยชน์ให้ประเทศได้ ทำได้ยากมาก จำนวน ๓๖ คน รองลงมาคือ ประชาชนส่วนใหญ่ยังยึดติดกับนักการเมืองหน้าเดิมๆ ผู้สมัครชื่อเดิมๆ จำนวน ๒๙ คน รองลงมาคือ มีการขึ้นจากทางพรรคการเมืองทำให้ไม่มีการประเมินและการจัดลำดับ จำนวน ๑๕ คน และน้อยที่สุด ผลประโยชน์ทำให้ไม่เกิดการประเมินและจัดลำดับ ใครให้เยอะเลือกคนนั้น จำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๔.๒๐ ข้อเสนอแนะ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตย

ข้อที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑.	ควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง	๓๑
๒.	ควรให้โอกาสแก่ผู้สมัครหน้าใหม่ ๆ และพรรคการเมืองที่ไม่คุ้นเคยมีโอกาสในการทำงานบ้าง	๒๗
๓.	ควรสร้างค่านิยมในการประเมินและการจัดลำดับตามหลักธรรมาธิปไตย	๑๘
๔.	ควรปลูกฝังค่านิยมต่อต้านการทุจริตในการเลือกตั้งทุกชนิด	๑๐
๕.	ควรสร้างความรู้ความเข้าใจและปลูกจิตสำนึกความซื่อสัตย์ในการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย	๘
๖.	ควรจัดลำดับตามกฎหมายกติกาของการเลือกตั้ง	๑
รวม		๙๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ข้อเสนอแนะ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ส่วนใหญ่คือ ควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง จำนวน ๓๑ คน รองลงมาคือ ควรให้โอกาสแก่ผู้สมัครหน้าใหม่ ๆ และพรรคการเมืองที่ไม่คุ้นเคยมีโอกาสในการทำงานบ้าง จำนวน ๒๗ คน รองลงมาได้แก่ ควรสร้างค่านิยมในการประเมินและการจัดลำดับตามหลักธรรมาธิปไตย จำนวน ๑๘ คน และน้อยที่สุดคือ ควรจัดลำดับตามกฎหมายกติกาของการเลือกตั้ง จำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๔.๒๑ ปัญหา อุปสรรค การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งตามหลักธรรมาธิปไตย

ข้อที่	ปัญหา อุปสรรค	ความถี่
๑.	ประชาชนไม่มีความเข้าใจด้านหลักธรรมาธิปไตย	๒๘
๒.	ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย	๑๕
๓.	ผู้สูงอายุบางท่านตัดสินใจเลือกตามการชี้แนะ ของคนรู้จักทำให้ไม่มีการตัดสินใจสุดท้าย	๑๐

ตารางที่ ๔.๒๑ ปัญหา อุปสรรค การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ **ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย (ต่อ)**

ข้อที่	ปัญหา อุปสรรค	ความถี่
๔.	ประชาชนบางท่านเลือกตามผู้สมัครท่านเดิมที่เคยทำหน้าที่ เพราะไม่รู้จักผู้สมัครท่านอื่น	๘
๕.	ผลประโยชน์ที่สูงกว่า เปลี่ยนแปลงผลการตัดสินใจ	๒
รวม		๑๐

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ปัญหา อุปสรรค ส่วนใหญ่ ประชาชนไม่มีความเข้าใจด้านหลักธรรมาธิปไตย จำนวน ๘ คน รองลงมาคือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย จำนวน ๑๕ คน รองลงมาคือ ผู้สูงอายุบางท่านตัดสินใจเลือกตามการชี้แนะ ของคนรู้จักทำให้ไม่มีการตัดสินใจสุดท้าย จำนวน ๑๐ คำตอบ และน้อยที่สุด คือ ผลประโยชน์ที่สูงกว่า เปลี่ยนแปลงผลการตัดสินใจได้ จำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๔.๒๒ ข้อเสนอแนะ การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ **ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย**

ข้อที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑.	ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนถึงความสำคัญของหลักธรรมาธิปไตย	๒๘
๒.	ควรให้ความรู้ความเข้าใจ และความสำคัญของการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย	๑๕
๓.	ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนบางกลุ่มจะได้ไม่ถูกชักนำทางการเมือง	๑๐
๔.	ควรเปิดโอกาสให้ผู้สมัครหน้าใหม่ ๆ ท่านอื่นๆ ที่ลงรับสมัครเลือกตั้ง	๘
๕.	ควรสร้างจิตสำนึกด้านความซื่อสัตย์ ต่อด้านการทุจริตการเลือกตั้ง และให้เห็นความสำคัญใน "สิทธิ" ของแต่ละบุคคล	๒
รวม		๖๓

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่า ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ คือ ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนถึงความสำคัญของหลักธรรมาธิปไตย จำนวน ๒๘ คน รองลงมาคือ ควรให้ความรู้ความเข้าใจ และความสำคัญของการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย จำนวน ๑๕ คน รองลงมาคือ ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนบางกลุ่มจะได้ไม่ถูกชักนำทางการเมือง จำนวน ๑๐ คน และน้อยที่สุด คือ ควรสร้างจิตสำนึกด้านความซื่อสัตย์ ต่อต้านการทุจริตการเลือกตั้ง และให้เห็นความสำคัญใน "สิทธิ์" ของแต่ละบุคคล จำนวน ๒ คน

๔.๖ สรุปผลการสัมภาษณ์ การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) สำหรับเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ตามลักษณะการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) จำนวน ๘ รูปหรือคน ได้ข้อมูลดังต่อไปนี้

๑) ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัคร

ประชาชนในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ มีการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครเลือกตั้ง สม่่าเสมอ ตามระเบียบ คณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนดมา มีรถหาเสียง แผ่นป้าย แผ่นพับ ใบปลิว อีกทั้งยังมีการติดป้ายโฆษณาของแต่ละพรรคการเมือง^๑ ในส่วนของคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด มีการสื่อสารข่าวสารทางสื่อหลักคือโทรทัศน์ สถานีวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ท้องถิ่นที่เสนอข่าวสารการประชาสัมพันธ์ จัดทำป้ายไวนิล แผ่นพับ แผ่นปลิว จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ทางสื่อบุคคล จัดทำศูนย์ส่งเสริมประชาธิปไตยตำบล จัดทำป้ายรายชื่อผู้สมัครประจำหมู่บ้าน อย่างน้อย หมู่บ้านละ ๓ ป้าย และมีการประชาสัมพันธ์ทางรถเคลื่อนที่ เป็นระยะๆ ส่วนในโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนชวนพ่อแม่มาเพื่อเลือกตั้ง และการประชาสัมพันธ์ทางโซเชียลมีเดีย^๒ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่

แต่เมื่อทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพิ่มเติม มีการให้สัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกท่านหนึ่งได้คำตอบว่า ระยะเวลาที่จัดงานกระชั้นชิด กำหนดระยะเวลาสั้นเกินไป ทำให้ประชาชนยังไม่รู้นโยบายที่แท้จริงของแต่ละพรรค ส่วนใหญ่รู้จักแต่ผู้สมัครหน้าเดิม ๆ ผู้สมัครใหม่ไม่ค่อยทราบข้อมูล อีกทั้งยังได้รับข่าวสารไม่สม่ำเสมอเท่าที่ควรด้วยระยะเวลาสั้นเกินไป รวมทั้งผู้มีสิทธิที่เป็นผู้สูงอายุหรือไม่ค่อยได้ติดตามข่าวสารเป็นกลุ่มที่ตกหล่น และรู้แต่ว่าญาติพี่น้อง คนรู้จักหรือหวัคะแนนให้เลือกพรรคไหน^๓

^๑สัมภาษณ์ นายองอาจ เอี่ยมเจริญ, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก รักษาการนายกเทศมนตรีองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^๒สัมภาษณ์ นายพิทักษ์ คำอุ่น, ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^๓สัมภาษณ์ นายพิษณุ อินตัน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๒ ตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

สรุปได้ว่า การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีทั้งความสม่ำเสมอ คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดกิจกรรมและทำหน้าที่ตามที่รับผิดชอบตามกฎหมายเป็ยบได้ดี มีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ สถานีวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ท้องถิ่น จัดทำป้ายไวนิล แผ่นพับ แผ่นปลิว รถหาเสียง ป้ายโฆษณาพรรคการเมือง มีการติดป้ายรายชื่อผู้สมัครประจำหมู่บ้าน และการประชาสัมพันธ์ทางโซเชียลมีเดีย แต่อาจมีประชาชนบางกลุ่มที่ไม่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เหล่านี้ด้วยเช่นเดียวกัน

ตารางที่ ๔.๒๓ สรุปการสัมภาษณ์ ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัคร

ผู้ให้สัมภาษณ์	สรุปผลการสัมภาษณ์
พิชญ์ อินตัน (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	ได้รับข่าวสารเลือกตั้งสม่ำเสมอ ตามระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดมา มีการใช้รถหาเสียง แผ่นป้าย แผ่นพับ ใบปลิว ป้ายโฆษณา
พิทักษ์ คำอ่อน (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด มีการสื่อสารหลักทุกช่องทาง และจัดกิจกรรมในกลุ่มเยาวชนเพื่อเพิ่มความรู้
พิชญ์ อินตัน (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	ระยะเวลาที่จัดงานกระชั้นชิด กำหนดระยะเวลาสั้นเกินไป ส่วนใหญ่รู้จักแต่ผู้สมัครหน้าเดิมๆ ผู้สมัครใหม่ไม่ค่อยทราบข้อมูล ได้รับข่าวสารไม่สม่ำเสมอ ผู้มีสิทธิที่เป็นผู้สูงอายุ รู้แต่ว่าญาติพี่น้อง คนรู้จักหรือหวัคะแนนให้เลือกพรรคไหน

๒) ด้านรูปแบบและวิธีการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

การสร้างรูปแบบและวิธีการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย ควรคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เป็นบุคคลที่ดี มีคุณธรรม ให้คนดีได้เข้าสู่สภาเป็นตัวแทนของเรา เพื่อนำปัญหาไปเสนอรัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนในลำดับต่อไป ประชาชนส่วนใหญ่ ตัดสินใจเลือกผู้สมัครที่สามารถสร้างอาชีพ รายได้ ความมั่นคงในการดำเนินชีวิต และเป็นบุคคลที่ดี ซึ่งรูปแบบส่วนใหญ่ต้องมุ่งเน้นไปที่การสร้างพลเมืองเป็นกำลังของแผ่นดิน จากประชาชนพัฒนาเป็นผู้รู้ดี รู้ชั่ว สู่ความเป็นพลเมือง ร่วมกันพัฒนาเป็นสมาชิก จนส่งลงรับสมัครเลือกตั้ง เรียนรู้แบบวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยพลเมืองเป็นพลภาพ จนถึงกรรมการกลาง มีความซื่อสัตย์ ผู้สมัครหวัคะแนน ต้องเรียนรู้กฎหมาย ต้องไม่ทำผิดกฎหมาย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ผู้เลือกตั้งต้องรู้เท่าทันในการพิจารณาตัดสินใจเลือกผู้แทน ไม่ซื้อเสียง ไม่ขายเสียง ใช้จรรยาบรรณในการเลือกตั้ง ไม่เห็น

ประโยชน์ทับซ้อน^๕ บุคคลผู้สมัคร ต้องเป็นคนดี มีคุณธรรม ไม่ทุจริต ซื่อสัตย์ ต่อประชาชน เมื่อได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วต้องช่วยประชาชน อย่างทั่วถึงเสมอภาค^๖

สรุปได้ว่า รูปแบบและวิธีการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย ให้มุ่งเน้นไปที่การสร้างพลเมืองให้เป็นกำลังของแผ่นดิน รู้ผิดถูก รู้ดีชั่ว เลือกคนที่สามารถเป็นตัวแทนแก่ประชาชนส่วนรวมได้ สามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนดีที่เลือกขึ้นได้ โดยเกณฑ์ส่วนใหญ่คือการเลือกคนที่มีคุณธรรม ไม่ทุจริต ซื่อสัตย์ ต่อประชาชน เป็นบุคคลที่ดีและสนับสนุนคนดีให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง

ตารางที่ ๔.๒๔ สรุปการสัมภาษณ์ ด้านรูปแบบและวิธีการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

ผู้ให้สัมภาษณ์	สรุปผลการสัมภาษณ์
สมจิตร กาวี (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	ตัดสินใจจากประโยชน์ส่วนรวม คนมีคุณธรรม ให้คนดีเข้าสู่สภา
พิทักษ์ คำอุ่น (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	รูปแบบส่วนใหญ่ต้องมุ่งเน้นไปที่การสร้างพลเมืองเป็นกำลังของแผ่นดินพัฒนาเป็นผู้รู้ดี รู้ชั่ว สู้ความเป็นพลเมือง
ศิลป์ชัย นุญา (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	เลือกคนดีมีคุณธรรม ไม่ทุจริต ซื่อสัตย์ต่อประชาชน

๓) ด้านรูปแบบและวิธีการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง

ในด้านการประเมินและการจัดลำดับแบบมีรูปแบบ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ทราบวิธีการและรูปแบบ จึงเป็นการประเมินและการจัดลำดับด้วยความรู้สึกส่วนบุคคล โดยยึดตามระเบียบ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และกฎหมายการเลือกตั้งกำหนด^๗ และประเมินตามผู้สมัครหรือพรรคการเมืองเดิมเนื่องจากส่วนใหญ่มีฐานเสียงเดิมอยู่แล้ว อีกทั้งพรรคใหม่ นโยบายใหม่ๆ ก็ยังไม่ชัดเจน และไม่มีที่น่าเชื่อถือ^๘ ซึ่งการประเมินต้องมองที่นโยบายพรรคที่เน้นนโยบายช่วยประชาชนราก

^๕สัมภาษณ์ นายพิทักษ์ คำอุ่น, ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^๖สัมภาษณ์ นายศิลป์ชัย นุญา, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก อำเภอเมือง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^๗สัมภาษณ์ นายองอาจ เอี่ยมเจริญ, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก รักษาการนายกเทศมนตรีองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก อำเภอเมือง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^๘สัมภาษณ์ พระสมุห์สมควร อนุบาลโย, รักษาการเจ้าคณะตำบลตำผามอก อำเภอเมือง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

หญ้าย่างแท้จริง สิ่งแวดล้อม ตัวบุคคล และอัตตวิสัยของแต่ละพรรคและตัวผู้สมัครที่สามารถพบปะประสานงานติดต่อได้ และไม่ทิ้งประชาชน^๙

สรุปได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบรูปแบบวิธีการประเมน และจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่ยึดตามกฎหมายการเลือกตั้ง กฎระเบียบการเลือกตั้ง อีกทั้งยังต้องประเมนและจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองที่มีนโยบายเพื่อประชาชน พุดจริงทำจริง มีประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง ดูผู้สมัครรับเลือกตั้งว่ามีสิ่งแวดล้อม อัตตวิสัย เป็นอย่างไร ทำเพื่อประชาชนจริงหรือไม่หรือต้องการแค่มาเพื่อกอบโกยผลประโยชน์ พรรคการเมืองเดิมๆ ที่มีฐานเสียงอยู่แล้ว เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชนไม่มีการประเมน เพราะประชาชนรู้จักอยู่แล้ว และมีความชื่นชอบเป็นทุนเดิมทำให้ไม่เกิดการประเมนและจัดลำดับขึ้น

ตารางที่ ๔.๒๕ สรุปการสัมภาษณ์ ด้านรูปแบบและวิธีการประเมนและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง

ผู้ให้สัมภาษณ์	สรุปผลการสัมภาษณ์
องอาจ เอี่ยมเจริญ (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	ส่วนใหญ่ยังไม่ทราบวิธีการและรูปแบบ จึงประเมนด้วยความรู้สึกส่วนบุคคล โดยยึดตามระเบียบของกฎหมายกำหนด
พระสมุห์สมควร อนุบาลโย (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	ประเมนจากพรรคการเมืองเก่าเพราะมีฐานเสียงเดิมอยู่ พรรคใหม่ๆ นโยบายยังไม่ชัดเจน
	ประเมนที่นโยบายพรรค ที่สามารถพบปะประสานงานติดต่อและไม่ทิ้งประชาชน

๔) ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ส่วนใหญ่จะเกิดความเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยใด

การตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ส่วนใหญ่จะเกิดความเปลี่ยนแปลงจากกระแสสังคมในชุมชน ทำให้เกิดการลงคะแนนแก่ผู้สมัครคนนั้น^{๑๐} ส่วนใหญ่จะเป็นการตัดสินใจจากนโยบายของพรรค เป็นประเด็นสำคัญ ว่าสามารถแก้ไขปัญหาให้ประชาชนได้จริงหรือไม่ บางส่วนจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจเพราะเมื่อรักในพรรคใดพรรคหนึ่ง ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งแล้วก็จะมีความเสียงเดิม ๆ ซึ่งไม่ค่อยเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น^{๑๑} หรือแม้แต่กระทั่งการเป็น

^๙สัมภาษณ์ นายเทียน กันทะล้น, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๓ ตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๐}สัมภาษณ์ นายองอาจ เอี่ยมเจริญ, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก รักษาการนายกเทศมนตรีองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๑}สัมภาษณ์ นายพิษณุ อินตัน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๒ ตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

เพราะผู้มีพระคุณเคยเกื้อหนุนกัน โชเชยลมีเดีย กระแสสังคม ทำให้มีผลกระทบในภายหลังได้เช่นเดียวกัน^{๑๒}

สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่การตัดสินใจสุดท้ายมักจะไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องด้วยปัจจัยส่วนบุคคลภายในส่วนใหญ่เมื่อตัดสินใจเลือกไปแล้วไม่ว่าจะด้วยการเป็นผู้สมัครที่เคยได้รับการเลือกตั้งมาแล้ว มีฐานเสียงเดิมอยู่แล้ว การเคยเป็นผู้มีพระคุณอุปการะ เกื้อหนุนกันมา ส่วนการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นมักเป็นที่ปัจจัยส่วนบุคคลภายนอกเช่น กระแสสังคม โชเชยลมีเดีย ชุมชน ญาติพี่น้อง หรือแม้กระทั่งหวัคະແນ การขึ้นจากในชุมชนนั่นเอง

ตารางที่ ๔.๒๖ สรุปการสัมภาษณ์ ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ส่วนใหญ่จะเกิดความเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยใด

ผู้ให้สัมภาษณ์	สรุปผลการสัมภาษณ์
องอาจ เอี่ยมเจริญ (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	ส่วนใหญ่จะเกิดความเปลี่ยนแปลงจากกระแสสังคมในชุมชน
พิชญ์ อินตัน (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	ตัดสินใจจากนโยบายของพรรคเป็นประเด็นสำคัญ บางส่วนจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ
พิทักษ์ คำอุ่น (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	เป็นผู้มีพระคุณเคยเกื้อหนุนกัน โชเชยลมีเดีย กระแสสังคม ทำให้มีผลกระทบ

๕) ปัญหาในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนในเขตตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ เป็นอย่างไร

ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหาในการตัดสินใจเพราะคัดเลือกพรรค และผู้สมัครในใจไว้อยู่แล้ว^{๑๓} อีกทั้งกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนยังต้องเป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบที่ทางคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดไว้^{๑๔} มีการเลือกตามบุคคลอื่น เช่นปรึกษาหารือกันว่า จะลงคะแนนให้คนนี้ พรรคนี้นี้ มักจะตัดสินใจตามกันเป็นหมู่คณะ^{๑๕} โดยการตัดสินใจเลือกตั้งเป็นสิทธิเสรีภาพของแต่ละบุคคล จะไปบังคับกันไม่ได้^{๑๖} ประชาชนบางกลุ่มก็ยังคงมีความลังเลใจ วิทกั๊งวล

^{๑๒} สัมภาษณ์ นายพิทักษ์ คำอุ่น, ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๓} สัมภาษณ์ นายองอาจ เอี่ยมเจริญ, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก รักษาการนายกเทศมนตรีองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๔} สัมภาษณ์ นายสมจิตร กาวี, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑ ตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมควร อนาคตโย, รักษาการเจ้าคณะตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๖} สัมภาษณ์ นายพิจิตร ดีบุด, รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

ฟังบุคคลอื่น ตัดสินใจเองไม่ได้ข้อมูลไม่ค่อยทั่วถึง ส่วนมากจะเป็นผู้สูงอายุ ส่วนเยาวชนคนรุ่นใหม่ ตัดสินใจได้ดี เพราะมีข้อมูลทางโซเชียลมีเดีย รู้จักวิเคราะห์ ผู้สมัครได้ดีแต่ละพรรค^{๑๗}

ตารางที่ ๔.๒๗ สรุปการสัมภาษณ์ ปัญหาในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนในเขต ตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ เป็นอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์	สรุปผลการสัมภาษณ์
องอาจ เอี่ยมเจริญ (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	ไม่มีปัญหาในการตัดสินใจเพราะคัดเลือกพรรค และ ผู้สมัครในใจไว้อยู่แล้ว
สมจิตร กาวี (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	เป็นไปตามกฎหมายและกฎระเบียบที่ทางคณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนดไว้
พระสมุห์สมควร อนาลโย (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	เลือกตามบุคคลอื่น เช่นปรึกษาหารือกันว่า จะลงคะแนน ให้คนนี้ พรรคนี้
พิจิตร ดีบุต (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	การตัดสินใจเลือกตั้งเป็นสิทธิเสรีภาพของแต่ละบุคคล จะบังคับกันไม่ได้
พิชญ อินตัน (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	ส่วนมากผู้สูงอายุยังคงมีความลังเลใจ วิตกกังวลฟัง บุคคลอื่น ตัดสินใจเองไม่ได้ข้อมูลไม่ค่อยทั่วถึง

๖) ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ การตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนในเขตตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ควรเป็นไปอย่างไร

๖.๑ ในการพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนตามหลักธรรมาธิปไตย ต้องทำการศึกษากฎหมายเลือกตั้งให้ดี ต้องพิจารณาบุคคลที่ดี มีคุณภาพ คำนึงถึงประโยชน์โดย ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว^{๑๘}

๖.๒ ต้องแนะนำประชาชนในพื้นที่ ต้องคัดเลือกคนที่ดี เสียสละ เพื่อส่วนรวมในการ พัฒนาชุมชนในทางที่ดี^{๑๙}

๖.๓ ประชาชนเปลี่ยนใจในการเลือกบุคคลและพรรคได้ทุกเวลา นโยบายไม่ทั่วถึง การ ช่วยเหลือประชาชนยังเข้าไม่ถึงประชาชนอยากให้ ส.ส. ที่เป็นฝ่ายรัฐบาลเข้ามาช่วยประชาชนอย่าง ทั่วถึง^{๒๐}

^{๑๗} สัมภาษณ์ นายพิชญ อินตัน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๒ ตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๘} สัมภาษณ์ นายองอาจ เอี่ยมเจริญ, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก รักษาการนายก เทศมนตรีองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๑๙} สัมภาษณ์ นายสมจิตร กาวี, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑ ตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๒๐} สัมภาษณ์ นายพิชญ อินตัน, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๒ ตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

๖.๔ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมทางการเมือง อีกทั้งตั้งเรียนรู้วิถีแบบประชาธิปไตย รู้หลักสิทธิเสรีภาพ เคารพกฎเกณฑ์กติกา มีความสมานฉันท์ รักสามัคคี วัฒนธรรมท้องถิ่น และเสริมสร้างความ เป็นประชาธิปไตยในครอบครัว^{๒๑}

๖.๕ ควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการเมือง กฎหมาย จารีตประเพณี วัฒนธรรม มาประกอบกับการเลือกบุคคลเข้าไปเป็นผู้แทนของตน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในพื้นที่ และพัฒนาประเทศชาติ^{๒๒}

๖.๖ ควรตัดสินใจด้วยตนเอง อย่าให้หวัหะแนนมาครอบงำสิทธิของตน เลือกคนดี มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ช่วยเหลือประชาชนอย่างแท้จริง^{๒๓}

๖.๗ ควรอบรมให้ความรู้ประชาชนในเรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเพื่อที่ประชาชนไม่ซื้อสิทธิ์ ขายเสียง เลือกคนดี สามารถช่วยประชาชนได้อย่างแท้จริงทั่วถึง^{๒๔}

๖.๘ เลือกคนที่ไม่ทุจริต ไม่นอโก่งประเทศ พิจารณาตามพรรค และผู้ทรงสมัคร^{๒๕}

ตารางที่ ๔.๒๘ สรุปข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ การตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนในเขตตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ควรเป็นไปอย่างไร

ผู้ให้สัมภาษณ์	สรุปผลการสัมภาษณ์
องอาจ เอี่ยมเจริญ (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	ทำการศึกษากฎหมายเลือกตั้งและพิจารณาบุคคลที่ดีมีคุณภาพ คำนึงถึงประโยชน์โดยรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
สมจิตร กาวี (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	คัดเลือกคนที่ดี เสียสละ เพื่อส่วนรวมในการพัฒนาชุมชน
พิชญ์ อินตัน (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องลงมาแก้ปัญหาให้กับประชาชนอย่างแท้จริง
พิทักษ์ คำอุ่น (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	ประชาชนต้องเรียนรู้วิถีแบบประชาธิปไตยเสริมสร้างความ เป็นประชาธิปไตยในครอบครัว

^{๒๑} สัมภาษณ์ นายพิทักษ์ คำอุ่น, ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๒๒} สัมภาษณ์ พระสมุห์สมควร อนาคตโย, รักษาการเจ้าคณะตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๒๓} สัมภาษณ์ นายเทียน กันทะล้น, ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๓ ตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๒๔} สัมภาษณ์ นายพิจิตร ดีบอด, รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

^{๒๕} สัมภาษณ์ นายศิลป์ชัย นุ่นา, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒.

ตารางที่ ๔.๒๘ สรุปข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ การตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนในเขตตำบล
ตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ควรเป็นไปอย่างไร (ต่อ)

ผู้ให้สัมภาษณ์	สรุปผลการสัมภาษณ์
พระสมุทรสมควร อนุบาลโย (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	ประชาชนต้องหาความรู้เกี่ยวกับการเมืองกฎหมายมา ประกอบกับการเลือกบุคคลเข้าไปเป็นผู้แทน
เทียน กันทะลั่น (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	ต้องตัดสินใจด้วยตัวเองเลือกคนดีที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ อย่าเชื่อหวัคะแนน
พิจิตร ดีบุค (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	อบรมให้ความรู้ประชาชนในเรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับ การเลือกตั้ง
ศิลป์ชัย นุंना (๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒)	เลือกคนที่ไม่ทุจริต ฉ้อโกงประเทศ เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมเป็นหลัก

๔.๗ องค์ความรู้

๔.๗.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ (Body of knowledge) ที่ได้จากการศึกษา เรื่อง ความ
คิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ตามหลักธรรมาธิปไตย ในลักษณะแผนภาพที่
แสดงแนวทางการส่งเสริมแนวทางการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ตามหลักธรรมาธิปไตย
ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔.๑ ต่อไปนี้

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

๑) ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

- ปลุกฝังค่านิยมเกี่ยวกับ การรับข่าวสารตามหลักธรรมาธิปไตยให้ประชาชน
- ปลุกจิตสำนึกในการเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งแก่ประชาชน
- มีสติไตร่ตรองข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสาร
- รับข่าวสารหลาย ๆ ทางเพื่อการรับรู้ข่าวสารและความเป็นไปของการเลือกตั้ง
- คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องให้การประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกรูปแบบการประชาสัมพันธ์

๒) ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

- สร้างจิตสำนึกในการเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนรวม และในระยะยาว
- ตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย
- เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมืองที่มีคุณธรรม มุ่งเน้นนโยบายที่สร้างประโยชน์
- มีส่วนร่วมทางการเมือง รู้หลักสิทธิเสรีภาพ เคารพกฎเกณฑ์กติกา
- รูปแบบส่วนใหญ่ต้องมุ่งเน้นไปที่การสร้างพลเมืองเป็นกำลังของแผ่นดินพัฒนาเป็นผู้รู้ดี รู้ชั่ว รู้ความเป็นพลเมือง

๓) ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

- ให้ความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง
- สร้างความรู้ความเข้าใจและปลุกจิตสำนึกความซื่อสัตย์ในการเลือกตั้ง
- คัดเลือกคนที่ดี เสียสละ เพื่อส่วนรวมในการพัฒนาชุมชนในทางที่ดี
- ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ กฎหมายการเลือกตั้ง อย่างเคร่งครัด
- ประเมินที่นโยบายพรรค ที่สามารถพบปะประสานงานติดต่อและไม่ทิ้งประชาชน

๔) ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

- ให้ความรู้เข้าใจแก่ประชาชนถึงความสำคัญของหลักธรรมาธิปไตย
- ให้ความรู้เข้าใจแก่ประชาชนบางกลุ่มจะได้ไม่ถูกชักนำทางการเมือง
- สร้างจิตสำนึกด้านความซื่อสัตย์ ต่อด้านการทุจริตการเลือกตั้ง และให้เห็นความสำคัญใน "สิทธิ" ของแต่ละบุคคล
- อบรมให้รู้ประชาชนในเรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเพื่อที่ประชาชนไม่ซื้อสิทธิ ขายเสียง
- ตัดสินใจจากนโยบายของพรรคเป็นประเด็นสำคัญ บางส่วนจะไม่มีเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ

แผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ตามหลักธรรมาธิปไตย พบว่า

๑) ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย มีข้อที่มีความโดดเด่นที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญมากที่สุดคือ ควรปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับ การรับข่าวสารตามหลักธรรมาธิปไตยให้ประชาชน และปลูกจิตสำนึกในการเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งแก่ประชาชน อีกทั้งประชาชนต้องมีสติไตร่ตรองข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสาร ที่ได้รับว่าเป็นข่าวลวง หรือเรื่องจริงที่เกิดขึ้น ประชาชนควรรับรู้ข่าวสารหลาย ๆ ทางเพื่อการรับรู้ข่าวสารและความเป็นไปของการเลือกตั้ง เนื่องด้วยเป็นหลักพื้นฐานในการรับรู้ข่าวสารแม้จะไม่ใช่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเอง ควรมีสติในการรับรู้ข่าวสารในทุก ๆ ด้าน เพราะในปัจจุบันการรับรู้ข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็วมากทำให้มีข่าวหลากหลายเกิดขึ้นทั้งในสังคม ในโซเชียลมีเดีย ซึ่งมีทั้งข้อมูลที่เป็นจริง และเป็นเท็จ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบตามมาภายหลัง ควรถือหลักการ ความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผลเป็นใหญ่ พิจารณาอย่างถ่องแท้ตามกำลังสติปัญญาและมุงคิดพิจารณาด้วยความบริสุทธิ์ใจ ตามหลักธรรมาธิปไตยนั่นเอง

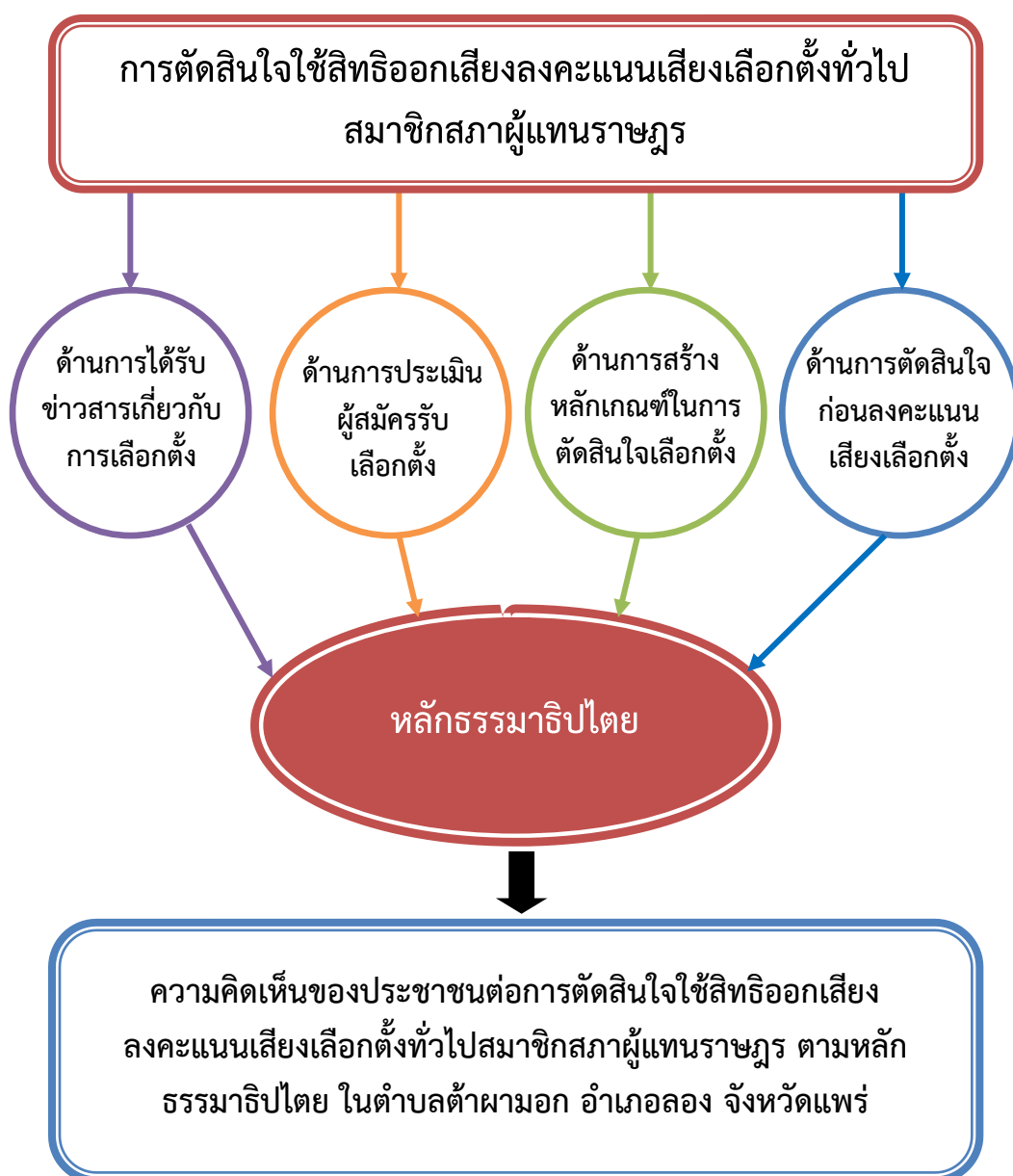
๒) ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย มีข้อที่โดดเด่นที่สุดในด้านนี้คือ ควรสร้างจิตสำนึกในการเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคล มองภาพระยะยาวมากกว่าผลประโยชน์ระยะสั้น ประชาชนต้องตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตย ที่มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ เชื่อถือได้ มุ่งเน้นนโยบายที่สร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ใช่มาเพื่อกอบโกย อีกทั้งประชาชนต้องมีส่วนร่วมทางการเมือง รู้หลักสิทธิเสรีภาพ เคารพกฎเกณฑ์กติกา มีความสมานฉันท์ รักสามัคคี วัฒนธรรมท้องถิ่น และเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับเล็กที่สุดคือในครอบครัว จนต่อยอดสร้างจิตสำนึกประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนรุ่นหลัง แต่ทั้งหมดที่กล่าวมานั้นต้องอิงหลักธรรมาธิปไตยที่สนับสนุนให้คนดี คนที่มีธรรมะนำจิตใจ ได้มีโอกาสเข้าไปบริหารบ้านเมือง คนที่พร้อมทำเพื่อประโยชน์แห่งคนหมู่มาก เพราะเมื่อใดผู้มีคุณธรรมประจำใจเป็นผู้ปกครอง ความเป็นอยู่ของประชาชนก็จะดีขึ้นด้วยตามลำดับ

๓) ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย มีข้อที่โดดเด่นที่สุดคือ ควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง ควรต้องสร้างความรู้ความเข้าใจและปลูกจิตสำนึกความซื่อสัตย์ในการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย ซึ่งควรแนะนำประชาชนในพื้นที่ ถึงสาเหตุที่ต้องคัดเลือกคนที่ดี เสียสละ เพื่อส่วนรวมในการพัฒนาชุมชนในทางที่ดี และสุดท้ายควรต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ กฎหมายการเลือกตั้ง อย่างเคร่งครัด

๔) ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย มีข้อที่โดดเด่นที่สุด คือ ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนถึงความสำคัญของหลักธรรมาธิปไตย จะได้ไม่ถูกชี้นำทางการเมือง อีกทั้ง ควรสร้างจิตสำนึกด้านความซื่อสัตย์ ต่อด้านการทุจริตการเลือกตั้ง และให้เห็นความสำคัญใน "สิทธิ์" ของแต่ละบุคคล และสุดท้ายควรอบรมให้ความรู้ประชาชนในเรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งเพื่อที่จะใกล้ประชาชนไม่ซื้อสิทธิ์ ขายเสียง เลือกคนดี สามารถช่วยประชาชนได้อย่างแท้จริงทั่วถึง

๔.๖.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ ที่ได้จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ตามหลักธรรมาธิปไตย ในลักษณะแผนภาพที่แสดงแนวทางการส่งเสริมแนวทางการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ตามหลักธรรมาธิปไตย ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังแสดงใน แผนภาพที่ ๔.๒ ต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากงานวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๒ สรุปได้ว่า การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง ๔ ด้าน ที่ผ่านหลักธรรมาธิปไตยคือ การถือหลักการความจริง ความถูกต้อง ความดีงามเหตุผลเป็นใหญ่ กระทำด้วยการคำนึงถึงสิ่งที่ได้ศึกษา ได้ตรวจสอบ ข้อเท็จจริง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรู้จักพิจารณาอย่างถ่องแท้ ตามกำลังสติปัญญา และมุ่งคิดพิจารณาด้วยความบริสุทธิ์ใจเป็นไปโดยชอบธรรม และเพื่อความดีงาม ตามหลักโดยทั่วไป ได้แก่ การรู้จักเคารพหลักการ กฎระเบียบ กติกา และข้อบังคับทางสังคมหรือองค์กรนั้น ๆ ดังนั้นหากเราต้องการถือเอาความถูกต้องเป็นใหญ่ จะต้องยึดหลักของธรรมาธิปไตย โดยมีได้ถือตนหรือถือโลกเป็นใหญ่

เมื่อมีการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธิปไตยคือถือธรรมเป็นใหญ่แล้วนั้น ก็จะเป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจ ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอนาคต ได้อย่างมีแนวคิด มีหลักเกณฑ์ มีการประเมินผล มีการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน โดยยึดหลักธรรมเป็นเครื่องนำเครื่องกำหนดว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะต้องผ่านหลักเกณฑ์มาตรฐานในการตัดสินใจเลือก โดยยึดจากหลักธรรมข้างต้นเป็นใหญ่ ไม่คล้อยตามการชักนำของพรรคการเมือง หรือหัวหน้าคน เนื่องจาก การเลือกผู้แทนของเราเข้าไปทำงานในระดับชาติ ก็เพื่อแก้ไขปัญหาปากท้องให้กับประชาชนที่เลือกเขาเหล่านั้นเข้าไป หากผู้แทนเหล่านั้นเป็นผู้แทนที่ฉ้อโกง คอร์รัปชัน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนเป็นหลัก จะทำให้ประชาชนเสียผลประโยชน์ที่จะได้รับทั้งด้านการดำเนินชีวิต สวัสดิการจากทางภาครัฐ เศรษฐกิจ เป็นต้น

ซึ่งจากแผนภาพหากไม่มีการใช้หลักธรรมมากำหนด ก็จะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองได้เหมือนดังเช่นในปัจจุบันมีการโจมตีกัน เกิดความแตกแยกในสังคม แบ่งฝักแบ่งฝ่าย รวมถึงสถานการณ์ทางการเมืองในอดีตที่เกิดขึ้นมาแล้วด้วย เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการแตกแยกใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้คนดีที่มาจาก การเลือกโดยปราศจากอคติ การชักนำ และได้พิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้ว เพื่อให้คนดีได้มีโอกาสปกครองและทำงานเพื่อประเทศชาติบ้านเมือง

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง เรื่อง "ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่" มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาระดับการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ในเขตตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขที่มีต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ในเขตตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยแบ่งได้ ดังนี้

๑) **ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)** ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เป็นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ซึ่งมี ๘ หมู่บ้าน คือ บ้านผามอก บ้านน้ำริน บ้านปง บ้านเกียกพา บ้านอิม บ้านใหม่พม่า บ้านม่วงเจริญ และบ้านปงใต้ จำนวนประชากร ๔,๖๗๔ คน^๑ และใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน ๓๖๒ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance)

๒) **ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)** ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับข้อมูลการวิจัย จำนวน ๘ รูปหรือคน ผลการวิจัยสามารถนำมาสรุป อภิปรายผลและ มีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เป็นเพศชาย จำนวน ๑๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๑๐ ส่วนใหญ่มีอายุ ระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘๑ ส่วนใหญ่มีสถานภาพ แต่งงานแล้ว จำนวน ๑๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๔๖ ส่วนมากมีระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๑๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๒๗ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน ๘๑ คน

^๑ องค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก, "สภาพทั่วไป : จำนวนประชากร", [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.tapamok.go.th/condiion.php>, [๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๒].

คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓๘ และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๖๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๓๐ นั่นเอง

๕.๑.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตตำบล ต้าผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ (๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒)

พบว่า ประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยไปทุกครั้ง จำนวน ๓๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ และในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ผ่านมา (๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จำนวน ๓๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ เหตุผลที่ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ซึ่งตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ส่วนใหญ่ตอบว่า ต้องการได้คนที่ตนพอใจไปเป็นผู้แทน จำนวน ๓๓๑ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๗๑ รองลงมาได้แก่ไปด้วยจิตสำนึกของตนเองโดยถือเป็นหน้าที่ จำนวน ๒๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๖๖ รองลงมาคือนิยมในตัวผู้ลงสมัคร จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๓ ส่วนในข้อเจ้าหน้าที่ราชการร้องขอ ผู้สมัครหวั่นคะแนนร้องขอ และเพื่อน/ญาติพี่น้องชวน ไม่มีการตอบในหัวข้อนี้ ในหัวข้อการติดตามข่าวสารการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากแหล่งข่าวใด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ) ส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารจากสื่อ Social Media (โซเชียลมีเดีย) จำนวน ๓๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๔๓ รองลงมาได้แก่ทางหนังสือพิมพ์ จำนวน ๒๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕๖ รองลงมาได้แก่ โทรทัศน์ จำนวน ๒๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๕๗ รองลงมาได้แก่ ป้ายโฆษณา/แผ่นปลิว จำนวน ๒๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๑ รองลงมาได้แก่วิทยุชุมชน จำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๐๖ รองลงมาได้แก่พูดคุยกับเพื่อน/ญาติพี่น้อง จำนวน ๑๓ คำตอบ คิดเป็นร้อยละ ๑.๑๘ และหัวข้อสุดท้ายที่มีการตอบจำนวนเพียง ๑ คน คือ อื่นๆ ระบุ.... คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๙ ส่วนในหัวข้อไปฟังการหาเสียงด้วยตนเอง ไม่มีผู้ตอบคำตอบในหัวข้อดังกล่าว และในหัวข้อท่านติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบ่อยเพียงใด ส่วนใหญ่ตอบในหัวข้อ บ่อยครั้ง จำนวน ๓๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๔ รองลงมาได้แก่ ทุกวัน จำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖ ส่วนในหัวข้อ บางครั้ง/นาน ๆ ครั้ง และไม่เคยเลย ไม่มีผู้ตอบคำถามในหัวข้อนี้

๕.๑.๓ งานวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลต้าผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ ดังนี้

๑) ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๒ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุดคือ เมื่อท่านได้รับข่าวสารการโจมตีกันด้วยข้อมูลไม่เป็นประโยชน์จะไม่เชื่อโดยไม่ไตร่ตรองก่อน , ท่านได้รับข่าวสารรูปแบบการเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน และท่านได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งครบถ้วนทุกพรรคการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๓ รองลงมาได้แก่ ท่านได้รับข่าวสารจากแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้, ท่านได้รับข่าวสารโดยใช้การพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ไม่หลงเชื่อข่าวลือหรือข่าวโคมลอย และท่านได้รับข้อมูลประชาสัมพันธ์เรื่องวิธีการเลือกตั้งรูปแบบใหม่ในเขตชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ๔.๓๒ และน้อยที่สุดได้แก่ข้อ ท่านได้รับทราบข่าวสารนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ ที่ลงสมัครในเขตของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๐ ตามลำดับ

๒) ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๗ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุดคือ ท่านมีการพิจารณาคุณสมบัติผู้เหมาะสมกับการเลือกตั้งครั้งนี้ อย่างถี่ถ้วน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๙๓ รองลงมาได้แก่ ท่านพิจารณาหลักเกณฑ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง จะต้องเป็นคนดีที่มีความซื่อสัตย์ ไว้ใจได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๗ และน้อยที่สุดคือ หากมีหวัชระแน มาเสนอให้ท่านเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง ท่านจะเลือกตามหวัชระแนเสนอ และ ในพื้นที่ของท่านมีการ ร้องขอจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ให้เลือกผู้สมัครที่ตนเองสนับสนุน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๐๐ ตามลำดับ

๓) ด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวมแล้ว อยู่ใน ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๑ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุด คือ ท่านเปลี่ยนความคิดในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง หลังจากได้ พิจารณาและเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของผู้สมัครแต่ละคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๔ รองลงมาได้แก่ ท่านประเมินและจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของ ประเทศชาติ มากกว่าอุดมการณ์และความชอบทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๘ และรองลงมา ได้แก่ ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งจากความถูกต้องหลักการ เหตุผล มุ่งเน้นความถูกต้องมาก่อน เสมอ และ ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งจากผู้มีความรู้ ความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๐ และ น้อยที่สุดคือ ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง จากอุดมการณ์ทางการเมือง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๒ ตามลำดับ

๔) ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวม แล้ว อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๔ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าความ คิดเห็นมากที่สุดคือ ท่านสนับสนุนการปกครองประเทศด้วยหลักธรรมาธิปไตย คือเอาธรรมเป็นหลัก ในการบริหารประเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๙๖ รองลงมาได้แก่ การตัดสินใจของท่านเกิดขึ้นเพราะ ต้องการเห็นการพัฒนาของประเทศเดินไปได้ตามระบอบประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพระประมุข มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๙๓ และรองลงมาได้แก่ แม้มีการเสนอข้อแลกเปลี่ยน เช่น เงินทอง หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ก็ไม่สามารถเปลี่ยนการตัดสินใจของท่านได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๘๐ และน้อยที่สุดคือ ท่านให้ออกาสให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทุกคนที่เหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๘ ตามลำดับ

๕.๑.๔ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียง เลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำแนกตาม สมมติฐาน สรุปได้ดังนี้

ผลของการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียง เลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้ สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ด้วยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) เมื่อจำแนกตามเพศ ได้แก่ เพศหญิง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ และ เพศชาย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๔ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการได้รับข่าวสาร และด้านการประเมินและการจัดลำดับ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐ ส่วนในด้านการสร้างหลักเกณฑ์ และด้านการตัดสินใจสุดท้าย มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับมากกว่า ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีอายุที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีสถานภาพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอเือง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอเือง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีอาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอเือง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๖ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอเือง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอเือง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอเือง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๕ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอเือง จังหวัดแพร่ สรุปได้ดังนี้

ประชาชนตอบแบบสอบถามปลายเปิด การตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอเือง จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมปัญหา และข้อเสนอแนะ มาได้ดังต่อไปนี้

๑) ปัญหา ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย มีดังนี้

ปัญหาอุปสรรคที่พบคือ การประชาสัมพันธ์อาจยังไม่ทั่วถึงในทุกพื้นที่ อีกทั้งข้อมูลของผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ชัดเจน ผู้สมัครบางท่านย้ายพรรคการเมืองไปแล้ว แต่ชาวบ้านยังไม่รู้ยังคงคิดว่าอยู่พรรคเดิม เอกสารจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง เกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการเลือกตั้ง ไม่ทั่วถึง ประชาชนบางท่านอ่านเขียนหนังสือไม่ได้ ทำให้ไม่ทราบวิธีการ ประชาชนบางกลุ่มยังยึดติดกับเงินที่ถูกเสนอให้เลือกอยู่

๒) ปัญหาด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย มีดังต่อไปนี้

ปัญหาอุปสรรคที่พบคือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่คนทั่วไปเลือกคือคนรู้จักเดิมที่คุ้นเคย ประชาชนส่วนใหญ่ยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ประชาชนทั่วไปใช้ความชื่นชอบทางการเมืองมาเป็นตัวตัดสินใจเลือกตั้ง หลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเปลี่ยนไปตามผลประโยชน์ที่เสนอให้ มีการชักนำประชาชนให้เลือกพรรคการเมืองบางพรรค

๓) ปัญหาด้านการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย มีดังนี้

ปัญหาอุปสรรคที่พบ คือ การประเมินว่าพรรคใดทำประโยชน์ให้ประเทศได้ ทำได้ยากมาก ประชาชนส่วนใหญ่ยังยึดติดกับนักการเมืองหน้าเดิมๆ ผู้สมัครชื่อเดิมๆ มีการขึ้นจากทางพรรคการเมืองทำให้ไม่มีการประเมินและการจัดลำดับ อีกทั้งประชาชนไม่เข้าใจวิธีการประเมินและการจัดลำดับตามหลักธรรมาธิปไตย และยังไม่รู้ถึงความสำคัญของการประเมินและจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งว่ามีประโยชน์อย่างไร และสุดท้ายผลประโยชน์ทำให้ไม่เกิดการประเมินและจัดลำดับ ใครให้เยอะเลือกคนนั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องสร้างจิตสำนึกกันไปในภายภาคหน้า

๔) ปัญหา ด้านการตัดสินใจก่อนลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย มีดังนี้

ปัญหาอุปสรรคที่พบ คือ ประชาชนไม่มีความเข้าใจด้านหลักธรรมาธิปไตย ประชาชนส่วนใหญ่ไม่เคยตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย เพราะตั้งธงไว้แล้วว่าจะเลือกใคร อีกทั้งผู้สูงอายุบางท่านตัดสินใจเลือกตามการขึ้นนำ ของคนรู้จักทำให้ไม่มีการตัดสินใจสุดท้าย ประชาชนบางท่านเลือกตามผู้สมัครท่านเดิมที่เคยทำหน้าที่ เพราะไม่รู้จักผู้สมัครท่านอื่น ผลประโยชน์ที่สูงกว่าเปลี่ยนแปลงผลการตัดสินใจได้

ข้อเสนอแนะการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทัวไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

๑) ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย มีดังนี้

ควรมีบอร์ดโพรเจกเตอร์ขนาดใหญ่ประจำตำบลตามจุดถนนสายหลัก ให้ประชาชนมองเห็นชัด เพื่อประชาสัมพันธ์ อีกทั้งจัดหน่วยอบรมประจำตำบลเข้าถึงประชาชนทุกหมู่บ้าน เพราะประชาชนบางกลุ่มในหมู่บ้านต่างๆ อาจจะไม่รู้หนังสือ หรือเป็นผู้สูงอายุ เพื่อให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองให้ชัดเจน การจัดส่งเอกสารจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจครอบคลุมมากกว่านี้ เพื่อสร้างจิตสำนึกในการเห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคล และการเห็นความสำคัญของการเลือกตั้งให้เกิดขึ้นแก่ประชาชน

๒) ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย มีดังนี้

ควรรสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพื่อสร้างจิตสำนึกในการเห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนบุคคล ปลุกจิตสำนึกในการเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนเป็นหูเป็นตาและกล้าที่จะต่อสู้กับการขึ้นนำจากพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่ง อีกทั้งสร้างหลักธรรมาธิปไตยให้คนในแต่ละหมู่บ้านเคารพ และมีกฎเกณฑ์ในการสร้างหลักเกณฑ์ดังกล่าว และควรให้โอกาสแก่ผู้สมัคร และพรรคการเมืองใหม่ ๆ เพื่อเป็นทางเลือกไม่ยึดติดกับผู้สมัครหน้าเดิม ๆ ที่ไม่เคยสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน

๓) ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตย มีดังนี้

ควรให้ความรู้ความเข้าใจถึงวิธีการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง สร้างค่านิยมในการประเมินและการจัดลำดับตามหลักธรรมาธิปไตยให้เป็นนิสัยเพื่อทำตารางในการพิจารณาบุคคลที่สมควรได้รับเลือกตั้ง ปลุกฝังค่านิยมต่อต้านการทุจริตในการเลือกตั้งทุกชนิด สร้างความรู้ความเข้าใจและปลุกจิตสำนึกความซื่อสัตย์ในการเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

และจัดลำดับตามกฎกติกาของการเลือกตั้ง และสุดท้ายควรให้โอกาสแก่ผู้สมัครหน้าใหม่ ๆ และพรรคการเมืองที่ไม่คุ้นเคยมีโอกาสในการทำงานบ้าง

๔) ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย

ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนถึงความสำคัญของหลักธรรมาธิปไตย ซึ่งคือการถือหลักการ ความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผลเป็นใหญ่ กระทำด้วยการคำนึงถึงสิ่งที่ได้ศึกษา ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรู้จักพิจารณาอย่างถ่องแท้ ตามกำลังสติปัญญา และมุ่งคิดพิจารณาด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นไปโดยชอบธรรม และเพื่อความดีงามตามหลักโดยทั่วไปได้แก่ การรู้จักเคารพหลักการ กฎ ระเบียบ กติกา และข้อบังคับทางสังคม ดังนั้นหากเราต้องการถือเอาความถูกต้องเป็นใหญ่ จะต้องยึดหลักของธรรมาธิปไตย ให้ความรู้ความเข้าใจและความสำคัญของการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง เพื่อประชาชนบางกลุ่มจะได้ไม่ถูกชี้นำทางการเมือง อีกทั้งยังสามารถสร้างจิตสำนึกด้านความซื่อสัตย์ ต่อต้านการทุจริตการเลือกตั้ง และให้เห็นความสำคัญใน "สิทธิ์" ของแต่ละบุคคล และท้ายสุดควรเปิดโอกาสให้ผู้สมัครหน้าใหม่ ๆ ท่านอื่น ๆ ที่ลงรับสมัครเลือกตั้ง

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ในภาพรวมทั้ง ๔ ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาผลการวิจัย รายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

๕.๒.๑ ระดับการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

๑) ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า พบว่าข้อที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุดคือ เมื่อท่านได้รับข่าวสารการโจมตีกันด้วยข้อมูลไม่เป็นประโยชน์จะไม่เชื่อโดยไม่ไตร่ตรองก่อน และ ท่านได้รับข่าวสารรูปแบบการเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน และท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งครบถ้วนทุกพรรคการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล พรหมกุล และ ดร.ทองแพ ไซตันเชือก^๒ ได้ทำวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๗ ในจังหวัดขอนแก่น" ผลการวิจัยพบว่า สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีส่วนสำคัญที่สุดที่ทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งคือ โทรทัศน์หรือเคเบิลทีวีท้องถิ่น

๒) ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุดคือ ท่านมีการพิจารณาคุณสมบัติผู้เหมาะสมกับการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาน้อย่างถี่ถ้วน รองลงมาได้แก่ ท่านพิจารณาหลักเกณฑ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องเป็นคนดีที่มีความซื่อสัตย์ไว้ใจได้ รองลงมา

^๒สุรพล พรหมกุล และ ทองแพ ไซตันเชือก, "พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๗ ในจังหวัดขอนแก่น", บทความวิจัย, วารสารวิชาการธรรมศาสตร์, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓, (พฤศจิกายน ๒๕๕๘-กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙): ๑๐๓-๑๑๘.

ได้แก่ ท่านน่านโยบายของผู้สมัครแต่ละคนมาพิจารณาถึงความเหมาะสมและน่าจะเป็น และ ท่านจะไม่ปล่อยให้อคติส่วนตัวมาบดบังความคิดในการตัดสินใจเลือกตั้งของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นุกุล ชื่นพัก และคณะ**^๓ ประเด็นการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเสียง และระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการลงคะแนนเลือกตั้งมีระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ข้อเสนอแนะหน่วยงานภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์เพิ่มขึ้น ส่วนช่องทางการสื่อสารต่างๆ ให้ประชาชนได้รับทราบ แนวปฏิบัติ กฎระเบียบในการเลือกตั้ง และประชาธิปไตยในการเลือกตั้ง

๓) ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง ตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุดคือ ท่านเปลี่ยนความคิดในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง หลังจากได้พิจารณาและเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของผู้สมัครแต่ละคน รองลงมาได้แก่ ท่านประเมินและจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ มากกว่าอุดมการณ์และความชอบทางการเมือง รองลงมาได้แก่ ท่านประเมินผู้สมัครเลือกตั้งจากความถูกต้องหลักการ เหตุผล มุ่งเน้นความถูกต้องมาก่อนเสมอ และ ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งจากผู้มีความรู้ ความซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย**^๔ ได้วิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครนายก : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๕๙" ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของประชาชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในสื่อโทรทัศน์ ลำดับถัดมาคือวิทยุ สื่อหนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากในด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร รองลงมาด้านสื่อบุคคล ด้านพรรคการเมือง ด้านนโยบาย และด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ผลพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า อายุ อาชีพ และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง ส่วนเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง

๔) ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย โดยภาพรวมแล้ว อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าความคิดเห็นมากที่สุดคือ ท่านสนับสนุนการปกครองประเทศด้วยหลักธรรมาธิปไตย คือเอาธรรมเป็นหลักในการบริหารประเทศ รองลงมาได้แก่ การตัดสินใจของท่านเกิดขึ้นเพราะต้องการเห็นการพัฒนาของประเทศเดินหน้าไปได้ตามระบอบประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข และรองลงมาได้แก่ แม้มีการเสนอข้อแลกเปลี่ยน เช่น เงินทอง หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ก็ไม่สามารถ

^๓ นุกุล ชื่นพัก และคณะ, "พฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีต่อการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ในตำบลเขาพระ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา", **บทความงานวิจัย**, การประชุมใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๙, (กรกฎาคม, ๒๕๖๑).

^๔ พันธุ์ทิพา อัครธีรณัย, "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครนายก: ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ.๒๕๕๙", **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง**, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง: มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๙).

เปลี่ยนการตัดสินใจของท่านได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สังกัด สุล่านาจ^๕** ได้วิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามทัศนคติของประชาชนในเขตตำบลโนนท่อน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น" ผลการวิจัยพบว่า ๑) โดยรวมมีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้งและด้านนโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านกลยุทธ์ในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ๒) ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประชาชนที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลไม่แตกต่างกัน ๓) ประชาชนในเขตตำบลโนนท่อน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ได้เสนอแนะปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ที่สำคัญดังนี้ ๑) ผู้สมัครควรมีประวัติและมีผลงานที่ผ่านมาดี เป็นที่ยอมรับของสังคม ๒) ควรนโยบายแก้ไขปัญหาคัดเจนและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และ ๓) ควรหาเสียงอย่างสร้างสรรค์ ไม่โจมตีใส่ร้ายผู้อื่น

๕.๒.๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ จำแนกตามสมมติฐาน

ผลของการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ดังนี้

๑) ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ด้วยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) เมื่อจำแนกตามเพศ ได้แก่ เพศหญิง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ และ เพศชาย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๔ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการได้รับข่าวสาร และด้านการประเมินและการจัดลำดับ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐ ส่วนในด้านการสร้างหลักเกณฑ์ และด้านการและสอดคล้องกับงานวิจัยของ **รัชณี อุดมพันธ์^๖** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอเมือง

^๕สังกัด สุล่านาจ, "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามทัศนคติของประชาชนในเขตตำบลโนนท่อน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น", สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

^๖รัชณี อุดมพันธ์, “พฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”, สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ๑) โดยรวมทั้ง ๓ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอันดับแรกได้แก่ ด้านคุณลักษณะของพรรคการเมือง รองลงมาคือด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ๒) ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ต่างกันมีพฤติกรรมในการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นโดยรวมทั้ง ๓ ด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒) ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีอายุที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปิยะรัตน์ สนแจ้ง**^๗ ได้ทำวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๖๒” ผลการวิจัยพบว่า อายุ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนชาว กรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีสถานภาพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุภาภรณ์ ชัยเกษมสกุล**^๘ ได้วิจัยเรื่อง “การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายก เทศมนตรีตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น” พบว่า การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

^๗ปิยะรัตน์ สนแจ้ง, “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๖๒”, การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง: มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๑).

^๘สุภาภรณ์ ชัยเกษมสกุล, “การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกเทศมนตรีตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).

ตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณลักษณะส่วนตัวและด้านคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครและด้านระบบอุปถัมภ์และเครือข่าย อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครด้านระบบอุปถัมภ์และเครือข่ายสำหรับปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ สถานภาพสมรสและรายได้มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลพระยืน อำเภอพระยืนจังหวัดขอนแก่น และระดับการศึกษาและอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลพระยืน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น

๔) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ สุรพล พรหมกุล และ ทองแพ ไชยตันเชือก ได้วิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๗ ในจังหวัดขอนแก่น" ผลการวิจัยพบว่า ๑) ปัจจัยทางการเมือง พบว่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านคุณสมบัติพรรคการเมือง รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะของหัวหน้าคะแนน และด้านคุณสมบัติผู้สมัคร ตามลำดับ ๒) ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปัจจัยทางสังคม คือ บุคคลที่มีส่วนสำคัญที่สุดที่ทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สื่อประชาสัมพันธ์ที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและปัจจัยทางการเมืองคือ คุณสมบัติผู้สมัคร คุณสมบัติพรรคการเมือง คุณลักษณะของหัวหน้าคะแนน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๕๗ ในจังหวัดขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕) ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีอาชีพที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม

ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ปิยะรัตน์ สนแจ้ง**^๙ ได้ทำวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๖๒" ผลการวิจัยพบว่า เพศ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนชาวกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๖) ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน พบว่า ค่า sig. ในแต่ละด้านมากกว่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม ทั้ง ๔ ด้าน และรายด้านไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระปิยะพงศ์ ปิยวิโส**^{๑๐} ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี" ผลการวิจัยพบว่า ๑) ความคิดเห็นของประชาชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ๒) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐๑ อายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ โดยรวม ส่วนประชาชนที่มีเพศ รายได้ต่อเดือน โดยรวมไม่ต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ๓) ข้อเสนอแนะ พบว่า ด้านความซื่อสัตย์ ในการบริหารงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีจิตสำนึกในการให้บริการแก่ประชาชนน้อย แนวทางแก้ไขพบว่า ด้านความซื่อสัตย์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลควรเสริมสร้างจิตสำนึกให้ข้าราชการประชาชนคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

^๙ปิยะรัตน์ สนแจ้ง, "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. ๒๕๖๒", การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๑).

^{๑๐}พระปิยะพงศ์ ปิยวิโส (ทองคำ), "ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี", วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำบามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. มีนโยบายสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนถึงความสำคัญของการปกครองตามหลักธรรมาธิปไตย ว่ามีความสำคัญเพียงใด และจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติได้อย่างไร

๒. วางนโยบายสร้างความเข้าใจกับประชาชนให้รักใน "สิทธิ" ในการออกเสียงลงคะแนนของแต่ละบุคคลว่า ไม่ใช่เป็น "เครื่องมือ" ในการแสวงหาผลประโยชน์ แต่เป็น "เครื่องมือ" ในการเลือกคนดี คนที่พร้อมทำเพื่อประชาชน ประเทศชาติโดยแท้จริง โดยเน้นจากนโยบาย และความน่าเชื่อถือเป็นหลัก

๓. มีนโยบายสร้างค่านิยมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตย ให้แก่ประชาชนเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในภายภาคหน้า

๔. มีนโยบายตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องมีความโปร่งใส ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ จะได้ไม่มีปัญหาในเรื่องความไม่โปร่งใสเกิดขึ้นในอนาคต

๕. มีนโยบายปรับปรุงรูปแบบการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในอนาคต เพราะในปัจจุบันรูปแบบดังกล่าว มีผู้ไม่เห็นด้วยกับระบบดังกล่าวค่อนข้างมาก ซึ่งอาจจะมีปัญหาในขั้นตอนการสรรหาในอนาคตได้

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

๑. จัดทำโครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนถึงความสำคัญของการปกครองตามหลักธรรมาธิปไตย ว่ามีความสำคัญเพียงใด และจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติได้อย่างไร

๒. จัดทำโครงการสร้างความเข้าใจกับประชาชนให้รักใน "สิทธิ" ในการออกเสียงลงคะแนนของแต่ละบุคคลว่า ไม่ใช่เป็น "เครื่องมือ" ในการแสวงหาผลประโยชน์ แต่เป็น "เครื่องมือ" ในการเลือกคนดี คนที่พร้อมทำเพื่อประชาชน ประเทศชาติโดยแท้จริง โดยเน้นจากนโยบาย และความน่าเชื่อถือเป็นหลัก

๓. จัดทำโครงการสร้างค่านิยมในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามหลักธรรมาธิปไตย ให้แก่ประชาชนเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในภายภาคหน้า

๔. ก่อตั้งองค์กรอิสระตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีความโปร่งใส ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้

๕. จัดตั้งคณะกรรมการปรับปรุงรูปแบบการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มีความเหมาะสมในอนาคตต่อไป

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

๑. ปัจจัยสำคัญในการไม่ออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ในจังหวัดแพร่

๒. ศึกษาพฤติกรรมการติดตามข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในเขตจังหวัดแพร่

๓. การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน ของประชาชนในเขตตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่

๔. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อรูปแบบการสรรหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๕๐ และ รัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๖๐ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแพร่

๕. แนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตยของประชาชน ในเขตตำบลต้าผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

กรองแก้ว อยู่สุข. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

กระทรวงการต่างประเทศ. ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน. กรุงเทพมหานคร: กรมองค์การระหว่างประเทศ, ๒๕๕๑.

กระทรวงศึกษาธิการ. ประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๒.

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. การก่อตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้ง: การศึกษาเปรียบเทียบกรณีอินเดียและฟิลิปปินส์เพื่อเป็นแนวทางสำหรับไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๔๑.

_____. สมบูรณ์ สุขสำราญ และปรีชา หงส์ไกรเลิศ. การเลือกตั้งพรรคการเมืองและเสถียรภาพของรัฐบาล. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิจัยคณะรัฐศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑.

กวี วงศ์พุ่ม. ภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี, ๒๕๓๙.

โกวิท วงศ์วรวัฒน์. หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐.

จรรยา สุภาพ. ระบบการเมืองเปรียบเทียบ ประชาธิปไตย : เปรียบเทียบ และหลักวิเคราะห์ การเมือง
แผนใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๙.

จักษ์ พันธุ์ชูเพชร. รัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: มายด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๒๒.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์ กับการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์, ๒๕๑๙.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. ประวัติการเมืองไทย ๒๔๗๕-๒๕๐๐. มุานิติโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๗๕.

เชาวณะ ไตรมาส. การเลือกตั้งแบบใหม่: ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร: สุขุมและบุตร, ๒๕๔๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เชาวนะ ไตรมาศ. การเลือกตั้งแบบใหม่:ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายศึกษา, ๒๕๔๒.
- ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิต. รัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๐.
- ธโรธร ตูทองคำ. สถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย. ปรับปรุงครั้งที่ ๒. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๘.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. การประเมินผลการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ: คณะกรรมการการเลือกตั้ง. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘.
- _____ โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สทวิริยาสาสน, ๒๕๓๕.
- บุญอริ ยี่หมะ. ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์. สงขลา. สามลดา, ๒๕๕๐.
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. ประชาธิปไตยของฉัน ของท่าน และของเธอ. ใน ปกป้อง จันวิทย์ บรรณาธิการ. October ๙ ฉบับ "ประชาธิปไตย". กรุงเทพมหานคร: โอเพ่นบุ๊กส์, ๒๕๕๓.
- ประยงค์ แสนบุราณ. ปรัชญาอินเดีย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียน สโตร์, ๒๕๔๗.
- ประหยัด หงษ์ทองคำ. การพัฒนาทางการเมืองโดยกระบวนการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด พาพาส, ๒๕๓๓.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. หลักการกำหนดที่พิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒.
- พระเทพดิลก ระเบียบ จิตภาโณ. พระพุทธศาสนากับรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๐.
- พระธรรมกิตติวงศ์ ทองดี สุรเตโช. คำวัด: พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เลียงเชียง, ๒๕๔๘.
- พระธรรมปิฎก ป. อ. ปยุตโต. พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.
- _____ . พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.
- _____ . ธรรมญูชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ ๑๔. กรุงเทพมหานคร: กองทุนอริยมรรค, ๒๕๔๕.
- _____ . พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.
- พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต ธรรมาธิปไตยไม่มาจึงหาประชาธิปไตยไม่เจอจุดบรรจบ: รัฐศาสตร์กับนิติศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระราชวรมณี ประยูร ธมมจิตโต. **รวมปาฐกถาธรรม ชุดเพื่อชีวิตที่ดีงาม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สยาม, ๒๕๔๑.
- พุทธทาสภิกขุ. **การเมืองคือธรรมะ**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อรุณวิทยา, ๒๕๓๑.
- รัตน์ บัสนธิ์. **การประเมินผลโครงการการวิจัยเชิงปริมาณ**. กรุงเทพมหานคร: คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด, ๒๕๔๐.
- ราชบัณฑิตยสภา. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์, ๒๕๔๖.
- วิชา ไชยสาร. **ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม, ๒๕๔๔.
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. **ความลับขององค์การ : พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร: ธรรมนิติ, ๒๕๓๕.
- วิชญ์ เครื่องาม. **กฎหมายรัฐธรรมนูญ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แสง, ๒๕๓๐.
- สนธิ เตชานันท์. **พื้นฐานรัฐศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓.
- สมบัติ จันทรวงศ์. **การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง: การศึกษาเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. ๒๕๒๙**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิเพื่อการวิจัยและการพัฒนา, ๒๕๓๐.
- สิน พันธุ์พินิจ. **เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จูนพับลิชชิง จำกัด, ๒๕๔๗.
- สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. **พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.
- สุพจน์ บุญวิเศษ. **หลักรัฐศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: เอ็ม.ที.เพลส., ๒๕๔๙.
- สุรพล สุยะพรหม. **ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- สุวิทย์ รุ่งวิสัย. **ปัญหาสังคม**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๒๖.
- หยุด แสงอุทัย. **คำอธิบายหลักเกณฑ์ทั่วไปของการเลือกตั้ง และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน พ.ศ. ๒๕๑๑**. ระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชนของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: เวิลด์เทรด ประเทศไทย, ๒๕๑๒.
- อภิวัฒน์ โพธิ์सान. **พุทธศาสน์แนวปฏิบัติเพื่อชีวิต**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๑.
- อมร รักษาสัตย์ และคณะ. **ประชาธิปไตย อุดมการณ์ หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.
- อัมภาวศ์ ปาณิกบุตร. **แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายการศึกษา, ๒๕๔๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๒) วิทยานิพนธ์ :

- จิตติล คุ่มครอง. “พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนในกรอบรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๔๐ : ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต ๒ จังหวัดชลบุรี”. **วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๐.
- ณัฐกร วิทิตานนท์. “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งของสมาชิกวุฒิสภา: ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดเชียงใหม่รอบสอง เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๓”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๔.
- นครินทร์ แก้วโชติรุ่ง. “ธรรมาธิปไตยในฐานะเป็นเครื่องมือพัฒนาประชาธิปไตยในสังคมไทย”. **สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- พระปิยะพงศ์ ปิยวิไล ทองดำ. “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางไทร อำเภอมะนัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. **วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- รัชณี อุดมพันธ์. “พฤติกรรมของประชาชนที่มีต่อการใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลป่าแดด อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่”. **สารนิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
- วัฒnika ศิลปกุล. “ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษากรณี การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางโกล้ง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ”. **ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๐.
- วิไลวรรณ พันธุ์ปิว. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลสวนหลวง อำเภอกะทู้มบะนัง จังหวัดสมุทรสาคร”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.
- ศรัณย์ ยี่หลั่นสุวรรณ. “การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อโครงการส่งเสริมสังคม ของผู้นำเยาวชนประเทศอาเซียน และญี่ปุ่น ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก Facebook”. **วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สังกัด สุล่านาจ. "ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามทัศนะของประชาชนในเขตตำบลโนนท่อน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น". **สารนิพนธ์ ศาสตราศตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- สำฤทธิ์ ราชสมณะ. "กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร". **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐.
- สุภาภรณ์ ชัยเกษมสกุล. "การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกนายกเทศมนตรีตำบลพระยืนอำเภอยะยีน จังหวัดขอนแก่น". **สารนิพนธ์ศาสตราศตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.
- เสาวนีย์ ศิริพจนานนท์. "การตัดสินใจของประชาชนในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่๑จังหวัดสุโขทัย". **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาลังคม**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔.

(๓) บทความ :

- ธโรธร ตู่ทองคำ. **รวมบทความวิชาการรัฐศาสตร์เนื่องในโอกาสครบรอบ ๒๐ ปี มสธ.** ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาบนพื้นฐานของนโยบายและผลประโยชน์แห่งชาติของไทยและสหรัฐอเมริกา : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๕.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. การประเมินผลการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ: คณะกรรมการการเลือกตั้ง. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘
- ประภัสสร ทองยงค์. ประชาธิปไตย. แนวคิดและหลักการเบื้องต้น. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓. (กันยายน-ธันวาคม, ๒๕๕๘).
- ปรีชา ช่างขวัญเย็น. บทวิเคราะห์การประยุกต์พุทธจริยศาสตร์กับสังคมไทย. **วารสารพุทธศาสนศึกษา**. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓. (กันยายน-ธันวาคม, ๒๕๓๘).
- พิศาล มุกดาร์ตม์. ปรัชญาการเมืองของอริสโตเติล:เมื่อมนุษย์คือสัตว์การเมืองและการอยู่อาศัยในนครรัฐเพื่อการบรรลุถึงชีวิตที่ดี. **วารสารวิภาษา**. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๖. (๑ พฤศจิกายน-๑๕ ธันวาคม, ๒๕๕๓).
- _____. มนุษย์กับพันธกิจของการเป็นสัตว์การเมือง:พันธกิจอันไม่อาจปฏิเสธได้. **วารสารวิภาษา**. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๔. (๑ สิงหาคม-๑๕ กันยายน, ๒๕๕๓).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุรพล พรหมกุล. และ ทองแพ ไชยตันเชือก. พฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๗ ในจังหวัดขอนแก่น. **บทความวิจัย**. วารสารวิชาการธรรมทรรศน์. ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๓ (พฤศจิกายน ๒๕๕๘-กุมภาพันธ์, ๒๕๕๙).
- อดิศักดิ์ ทองบุญ. พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาวิกฤตทางจริยธรรม. **วารสารราชบัณฑิตยสถาน**. ปีที่ ๓๔ ฉบับที่ ๒. (เมษายน-มิถุนายน, ๒๕๕๒).
- เอกชาติ แจ่มอัน. "พฤติกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง". **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๗.

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

- Abraham Lincoln, (๑๘๖๓), "Government of the people, by the people, for the people, shall not perish from the Earth", [ออนไลน์], แหล่งที่มา: https://en.wikipedia.org/wiki/Gettysburg_Address [๒๘-เมษายน-๒๕๖๒].
- Dictionary, (๒๕๖๒), "Democracy", [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://dictionary.reference.com/search?q=democracy> [๒๘-เมษายน-๒๕๖๒].
- Eremenko, M., "Political participation", [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.culturaldiplomacy.org/academy/content/pdf/participant-papers/eu/Maria-remenkoPolitical-participation-Model-by-Verbain-the-EU-and-Russia.pdf> [๒๘ เมษายน ๒๕๖๒].
- องค์การบริหารส่วนตำบลตำบอมอก, "สภาพทั่วไป : จำนวนประชากร", [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.tapamok.go.th/condition.php> [๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๒].

๒. ภาษาอังกฤษ :

- Campbell. D .J.. **The basic concept for the democracy ranking of the quality of democracy**. Vienna : Democracy Ranking, 2008.
- GabrielA.AlmondandG. Bingham Powell. Jr.. **Comparative Politics: A Developmental Approach**. Boston: Little Brown Et Co., 1966.
- Gabriel A. Almond and Sidney Verba. **The Civic Culture**. Boston: Little. Brown and Company, 1965.
- Jorol B. Manheim. **The Politics Within**. Englewood. New Jersey: Princeton-Hall. Inc, 1975.
- Shively. W. P.. **Power & choice: An introduction to political science**. 11th ed.. Boston: McGraw-Hill, 2008.

ภาคผนวก ข
ผลการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

**ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง
ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
ทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่**

ข้อ ที่	ความคิดเห็นของประชาชนต่อการ ตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน เสียงเลือกตั้งทั่วไป	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปผลและแปรผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปร ผล
๑. ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลัก ธรรมาธิปไตย									
๑.	ท่านได้รับข่าวสารการเลือกตั้ง สม่ำเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒.	ท่านได้รับข่าวสารจากแหล่งข่าวที่ เชื่อถือได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓.	ท่านรับข่าวสารโดยใช้การพิจารณา อย่างถี่ถ้วน ไม่หลงเชื่อข่าวลวงหรือ ข่าวโคมลอย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔.	เมื่อท่านได้รับข่าวสารการโจมตีกัน ด้วยข้อมูลไม่เป็นประโยชน์จะไม่เชื่อ โดยไม่ไตร่ตรองก่อน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๕.	ท่านรับฟังข่าวสารหรือความคิดเห็น จากผู้อื่นได้	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๖.	ท่านได้รับข่าวสารรูปแบบการเลือกตั้ง ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๗.	ท่านได้รับข้อมูลประชาสัมพันธ์เรื่อง วิธีการเลือกตั้งรูปแบบใหม่ในเขต ชุมชนของท่าน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๘.	ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับ ผู้สมัครรับเลือกตั้งครบถ้วนทุกพรรค การเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๙.	ท่านได้รับทราบข่าวสารนโยบายของ พรรคการเมืองต่าง ๆ ที่ลงสมัครในเขต ของท่าน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.	ท่านได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ขั้นตอนการเลือกตั้งอย่างถูกต้อง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

ข้อ ที่	ความคิดเห็นของประชาชนต่อการ ตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน เสียงเลือกตั้งทั่วไป	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปผลและแปรผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปร ผล
๒. ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย									
๑.	ท่านมีความผูกพันกับผู้สมัครรับ เลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๒.	ท่านมีความเชื่อมั่นในนโยบายที่ทีมงาน ถูกต้องของผู้สมัครรับเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓.	ท่านตัดสินใจออกเสียงลงคะแนนเสียง เลือกตั้งจากผู้ที่เคยเป็นผู้แทนราษฎร มาก่อน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔.	ท่านมีการพิจารณาคุณสมบัติผู้ เหมาะสมกับการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา นี้อย่างถี่ถ้วน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๕.	หากมีหวัคเณนมาเสนอให้ท่านเลือก ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ท่านจะเลือกตาม หวัคเณนเสนอ	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๓	๐.๘๐	ใช้ได้
๖.	ในพื้นที่ของท่านมีการร้องขอจากผู้มี อิทธิพลในพื้นที่ให้เลือกผู้สมัครที่ ตนเองสนับสนุน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๕	๐.๘๐	ใช้ได้
๗.	ท่านนำนโยบายของผู้สมัครแต่ละคน มาพิจารณาถึงความเหมาะสมและ น่าจะเป็น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๘.	ท่านจะไม่ปล่อยให้อคติส่วนตัวมาบด บังความคิดในการตัดสินใจเลือกตั้ง ของตนเอง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๙.	ท่านพิจารณาผู้สมัครจากพรรคเล็ก หรือพรรคการเมืองที่ไม่เป็นกระแส ให้ มีโอกาสได้รับคะแนนเสียงด้วย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.	ท่านพิจารณาหลักเกณฑ์ผู้สมัครรับ เลือกตั้งจะต้องเป็นคนดีที่มีความ ซื่อสัตย์ ไว้ใจได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓. ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง ตามหลักธรรมาธิปไตย									
๑.	ท่านได้ทำการประเมินและจัดลำดับ ผู้สมัครรับเลือกตั้งก่อนการเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

ข้อ ที่	ความคิดเห็นของประชาชนต่อการ ตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน เสียงเลือกตั้งทั่วไป	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปผลและแปรผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปร ผล
๒.	ท่านเคยทำตารางประเมินผู้สมัครรับ เลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละ คน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๓.	ท่านจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งจาก นโยบาย และความเหมาะสมมากกว่า ความคุ้นเคยหรือความมีอิทธิพล	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔.	ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งจาก ความถูกต้อง หลักการ เหตุผล มุ่งเน้น ความถูกต้องมาก่อนเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๕.	ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งจาก ความชอบส่วนบุคคล	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๖.	ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งจากผู้มี ความรู้ ความซื่อสัตย์	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๗.	ท่านได้ทำการประเมินพรรคการเมือง จากนโยบาย ชื่อเสียงของพรรค ผลงานของพรรคขณะเป็นรัฐบาล และ พรรคสามารถช่วยทำประโยชน์ได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๘.	ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้ง และ พรรคการเมือง จากอุดมการณ์ทาง การเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๙.	ท่านเปลี่ยนความคิดในการตัดสินใจ เลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรค การเมือง หลังจากได้พิจารณาและ เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของผู้สมัครแต่ ละคน	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๑๐.	ท่านประเมินและจัดลำดับผู้สมัครรับ เลือกตั้ง และพรรคการเมืองโดย คำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ มากกว่าอุดมการณ์และความชอบ ทางการเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔. ด้านการตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย									
๑.	ท่านให้ออกาสผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทุก คนที่เหมาะสม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

ข้อ ที่	ความคิดเห็นของประชาชนต่อการ ตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน เสียงเลือกตั้งทั่วไป	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปผลและแปรผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปร ผล
๒.	ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองจากนโยบาย มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว	+๑	๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
๓.	ท่านตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยไม่สนใจผู้มีอำนาจ หรือผู้มีอิทธิพล	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๔.	ท่านไม่ปล่อยให้ความเชื่อ และ อุดมการณ์ทางการเมืองมาบิบบาท เหนือนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อ ประเทศ	๐	+๑	๐	+๑	+๑	๓	๐.๖๐	ใช้ได้
๕.	ท่านไม่ปล่อยให้ความสนิทสนมส่วนตัว มาบิบบาทเหนือการตัดสินใจที่ดีแล้ว ของท่านในการออกเสียงลงคะแนน เลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๖.	ท่านไม่ปล่อยให้เหตุการณ์ทางการเมือง มาบิบบาทเหนือการตัดสินใจ ของท่านในการลงคะแนนเสียง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๗.	ท่านไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพราะ ต้องการให้ได้คนดีเข้าไปทำหน้าที่แทน ท่าน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๘.	แม้มีการเสนอข้อแลกเปลี่ยน เช่น เงิน ทอง หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ก็ไม่ สามารถเปลี่ยนการตัดสินใจของท่าน ได้	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๙.	การตัดสินใจของท่านเกิดขึ้นเพราะ ต้องการเห็นการพัฒนาของประเทศ เดินหน้าไปได้ตามระบอบ ประชาธิปไตยอันทรงมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้
๑๐.	ท่านสนับสนุนการปกครองประเทศ ด้วยหลักธรรมาธิปไตย คือเอาธรรม เป็นหลักในการบริหารประเทศ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
ผลการหาค่า Reliability (Alpha)

ผลการหาค่า Reliability (Alpha)

เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่”
โดย พระสุรเดช สุเมธโส (บุญเรือง)

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.848	.848	40

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ด้านการได้รับข่าวสาร	146.17	128.489	.345	.845
ด้านการได้รับข่าวสาร	146.70	127.045	.337	.845
ด้านการได้รับข่าวสาร	146.40	127.076	.284	.846
ด้านการได้รับข่าวสาร	146.43	124.461	.506	.841
ด้านการได้รับข่าวสาร	146.47	126.533	.356	.844
ด้านการได้รับข่าวสาร	146.57	124.668	.424	.842
ด้านการได้รับข่าวสาร	146.57	121.909	.568	.838
ด้านการได้รับข่าวสาร	146.47	125.706	.491	.841
ด้านการได้รับข่าวสาร	146.47	129.499	.301	.846

ด้านการได้รับข่าวสาร	146.53	123.499	.544	.839
ด้านการสร้างหลักเกณฑ์	146.63	132.585	.022	.854
ด้านการสร้างหลักเกณฑ์	146.47	127.430	.328	.845
ด้านการสร้างหลักเกณฑ์	146.53	129.085	.228	.847
ด้านการสร้างหลักเกณฑ์	146.20	127.683	.384	.844
ด้านการสร้างหลักเกณฑ์	146.27	129.306	.235	.847
ด้านการสร้างหลักเกณฑ์	146.53	121.913	.677	.836
ด้านการสร้างหลักเกณฑ์	146.57	124.461	.485	.841
ด้านการสร้างหลักเกณฑ์	146.53	128.051	.268	.847
ด้านการสร้างหลักเกณฑ์	146.43	131.013	.155	.849
ด้านการสร้างหลักเกณฑ์	146.43	125.909	.531	.841
ด้านการประเมิน	146.30	124.079	.476	.841
ด้านการประเมิน	146.40	125.766	.468	.842
ด้านการประเมิน	146.17	130.902	.134	.850
ด้านการประเมิน	146.23	125.909	.531	.841
ด้านการประเมิน	146.40	125.766	.468	.842
ด้านการประเมิน	146.57	125.909	.430	.842
ด้านการประเมิน	146.60	130.869	.168	.848
ด้านการประเมิน	146.43	128.875	.292	.846
ด้านการประเมิน	146.27	131.030	.134	.850
ด้านการประเมิน	146.40	126.662	.338	.845
ด้านการตัดสินใจสุดท้าย	146.33	136.506	-.197	.855
ด้านการตัดสินใจสุดท้าย	146.33	128.092	.291	.846
ด้านการตัดสินใจสุดท้าย	146.37	126.792	.358	.844
ด้านการตัดสินใจสุดท้าย	146.17	130.351	.196	.848
ด้านการตัดสินใจสุดท้าย	146.43	127.357	.391	.844
ด้านการตัดสินใจสุดท้าย	146.40	128.179	.294	.846
ด้านการตัดสินใจสุดท้าย	146.40	132.593	.056	.851
ด้านการตัดสินใจสุดท้าย	146.23	133.426	.007	.851
ด้านการตัดสินใจสุดท้าย	146.30	129.045	.286	.846
ด้านการตัดสินใจสุดท้าย	146.40	128.317	.335	.845

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๑๙/๖๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำไญ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป็น อำเภอลอง จังหวัดแพร่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสุรเดช ฉายา สุเมธโส รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๗ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พิจารณาแล้วว่าบุคลากรในสังกัดหน่วยงานของท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ สามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการได้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๓๐ ชุด ทั้งนี้ได้แนบตัวอย่างแบบสอบถามเพื่อประกอบการพิจารณาพร้อมแล้วนี้ ส่วนข้อมูลในการทำวิจัยตรงนี้จะ เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(นางสาวพิชานันท์ ชื่นจันทร์แดง)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านป็น

18 ธันวาคม 2562

ผู้ประสานงาน : พระสุรเดช สุเมธโส

โทร. ๐๙๗-๐๙๗๖๒๗๐๔

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไขนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บันทึกเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายองอาจ เอี่ยมเจริญ รักษาการแทน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก
อำเภอลอง จังหวัดแพร่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสุรเดช ฉายา สุเมธโส รัชสประจำตวันนิต ๒๑๐๑๒๐๔๐๑๗ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชน
ต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน ตำบลตำผามอก
อำเภอลอง จังหวัดแพร่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อ
โปรดพิจารณาอนุญาตให้บันทึกดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(นายองอาจ เอี่ยมเจริญ)

นายก อบต.ตำผามอก

นายก อบต.ตำผามอก

ตำผามอก.

18 ธ.ค 62

ผู้ประสานงาน : พระสุรเดช สุเมธโส
โทร. ๐๙๙๙-๐๙๙๙๒๒๙๙

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม ไขนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้บันทึกข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายศิปปชัย นุ่นา ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตำบลดำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสุรเดช ฉายา สุมะโรโส รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๗ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน ตำบลตำบลดำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ผู้ประสานงาน : พระสุรเดช สุมะโรโส
โทร. ๐๘๙๙-๐๙๓๖๒๗๙๔

(นางศิปปชัย นุ่นา)

รองนายก อบจ. ลำพูน
18 ธ.ค. 2562

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายพิจิตร ตี๋บอด รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตำผามอก
อำเภอลอง จังหวัดแพร่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสุรเดช ฉายา สุเมธโส รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๗ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน ตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(นายพิจิตร ตี๋บอด)

18 ธ.ค. 62

ผู้ประสานงาน : พระสุรเดช สุเมธโส

โทร. ๐๙๗-๐๙๗๖๒๗๖๙

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายเทียน กันทะล้น ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๓ ตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสุรเดช ฉายา สุมะโส รัชสประจักษ์นิสิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน ตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

นายเทียน กันทะล้น
18/12/62

ผู้ประสานงาน : พระสุรเดช สุมะโส
โทร. ๐๙๓๗-๐๙๓๖๒๗๙๙

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุมัติครุฑให้บันทึกเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระสมุห์สมควร อนาลโย รักษาการเจ้าคณะตำบลลำพามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสุรเดช ฉายา สุมะโส รัทสประจำตวันนิต ๒๑๐๑๒๐๔๐๑๗ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน ตำบลลำพามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขออนุมัติครุฑจากพระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระสุรเดช สุมะโส
โทร. ๐๙๗๙-๐๙๗๖๒๕๗๔

ดร. ต๋องมอก

18/12/2562.

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๖

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางชนิทรทิพย์ ไชโย ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดแพร่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสุรเดช ญายา สุเมธโส รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๗ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน ตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(นายพิทักษ์ คำอุ่น)

ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประจำจังหวัดแพร่

18 ธ.ค. 2562

ผู้ประสานงาน : พระสุรเดช สุเมธโส

โทร. ๐๘๖๖-๐๘๖๖๒๒๗๙

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายพิษณุ อินตัน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๒ ตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสุรเดช ญาญา สุธเมธโส รหัสประจำตัวนิติ ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๗ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน ตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

กท
(นางพิมพ์ (ฉัตร))
18 ธ.ค. 62

ผู้ประสานงาน : พระสุรเดช สุธเมธโส

โทร. ๐๙๗-๐๙๓๖๒๗๙

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๑๑๖

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขออนุญาตให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายสมจิตร กาวี ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๑ ตำบลตำผาหมอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสุรเดช ฉายา สุเมธโส รหัสประจำตัวนิสิต ๖๑๐๑๒๐๔๐๑๗ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใน ตำบลตำผาหมอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตจากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุขะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระสุรเดช สุเมธโส

โทร. ๐๔๓๗-๐๔๓๖๒๖๗๔

นายสมจิตร กาวี

วันที่รับ ๒๔ / ๑๒ ๒๕๖๒

18 ธ.ค. 62

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่

คำชี้แจง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่" อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ทั้งยังสามารถใช้เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

"ข้อมูลที่ได้จะแปลผลการวิจัยในภาพรวม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับและใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยนี้เท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อนานหรือหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด"

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

- ตอนที่ ๑** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ ๒** ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่
- ตอนที่ ๓** แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรครวมทั้งข้อเสนอแนะต่อแนวทางในการพัฒนาการไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป ในเขตตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระสุรเดช สุเมธโส (บุญเรือง)
นิสิตหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับเป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ

☐ หญิง

☐ ชาย

๒. อายุ

☐ ๑๘-๓๐ ปี

☐ ๓๑-๔๐ ปี

☐ ๔๑-๕๐ ปี

☐ ๕๑-๖๐ ปี

☐ ๖๑ ปีขึ้นไป

๓. สถานภาพ

☐ โสด

☐ แต่งงาน

☐ หย่าร้าง

☐ แยกกันอยู่

๔. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษา

☐ อนุปริญญา

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

๕. อาชีพ

☐ ค้าขาย

☐ รับจ้างทั่วไป

☐ พนักงานบริษัท

☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

☐ เกษตรกร/ประมง

☐ ธุรกิจส่วนตัว

☐ รับราชการ

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

๖. รายได้ต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท

☐ ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐

☐ ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท

☐ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท

☐ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท

☐ ๒๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๑) ท่านเคยไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่

☐ ไม่เคยไป	☐ เป็นครั้งแรก
☐ เคยไปบางครั้ง	☐ ไปทุกครั้ง

๒) ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ผ่านมา (๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒) ท่านได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่

☐ ไป	☐ ไม่ไป

ถ้าไม่ไปเนื่องจากเหตุใด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ ไม่ชอบผู้สมัคร	☐ ไม่มีชื่อในบัญชีรายชื่อ
☐ เบื่อหน่ายการเลือกตั้ง	☐ ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน
☐ ไม่เข้าใจวิธีการลงคะแนน	☐ ไม่ทราบวันเลือกตั้ง
☐ อื่นๆ ระบุ.....	

๓) เพราะเหตุใดท่านจึงไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ผ่านมา

(ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ ต้องการได้คนที่ตนพอใจไปเป็นผู้แทน	☐ เจ้าหน้าที่ราชการร้องขอ
☐ ผู้สมัคร / หัวคะแนนร้องขอ	☐ เพื่อน /ญาติพี่น้องชวน
☐ ไปด้วยจิตสำนึกของตนเองโดยถือเป็นหน้าที่	☐ นิยมในตัวผู้ลงสมัคร

๔) ท่านติดตามข่าวสารการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากแหล่งข่าวใด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ หนังสือพิมพ์	☐ ป้ายโฆษณา / แผ่นปลิว
☐ โทรศัพท์	☐ ไปฟังการหาเสียงด้วยตนเอง
☐ พูดคุยกับเพื่อน/ญาติพี่น้อง	☐ วิทยุชุมชน
☐ Social Media (โซเชียลมีเดีย)	☐ อื่นๆ ระบุ.....

๕) ท่านติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบ่อยเพียงใด

☐ ทุกวัน	☐ บ่อยครั้ง
☐ บางครั้ง / นานๆ ครั้ง	☐ ไม่เคยเลย

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
ทั่วไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ต้องการ

การไปใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียง เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ระดับการปฏิบัติ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
๑) ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลัก ธรรมาธิปไตย					
๑. ท่านได้รับข่าวสารการเลือกตั้งสม่ำเสมอ					
๒. ท่านได้รับข่าวสารจากแหล่งข่าวที่เชื่อถือได้					
๓. ท่านรับข่าวสารโดยใช้การพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ไม่หลงเชื่อข่าว ลวงหรือข่าวโคมลอย					
๔. เมื่อท่านได้รับข่าวสารการโจมตีกันด้วยข้อมูลไม่เป็นประโยชน์ จะไม่เชื่อโดยไม่ไตร่ตรองก่อน					
๕. ท่านรับฟังข่าวสารหรือความคิดเห็นจากผู้อื่นได้					
๖. ท่านได้รับข่าวสารรูปแบบการเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไปอย่าง ชัดเจน					
๗. ท่านได้รับข้อมูลประชาสัมพันธ์เรื่องวิธีการเลือกตั้งรูปแบบใหม่ ในเขตชุมชนของท่าน					
๘. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งครบถ้วน ทุกพรรคการเมือง					
๙. ท่านได้รับทราบข่าวสารนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ ที่ ลงสมัครในเขตของท่าน					
๑๐. ท่านได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการเลือกตั้ง อย่างถูกต้อง					
๒) ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย					
๑. ท่านมีความผูกพันกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง					
๒. ท่านมีความเชื่อมั่นในนโยบายที่ดิงามถูกต้องของผู้สมัครรับ เลือกตั้ง					
๓. ท่านตัดสินใจออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากผู้ที่เคยเป็น ผู้แทนราษฎรมาก่อน					

การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔. ท่านมีการพิจารณาคุณสมบัติผู้เหมาะสมกับการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมานี้อย่างถี่ถ้วน					
๕. หากมีหวัคະแนมมาเสนอให้ท่านเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง ท่านจะเลือกตามหวัคະแนมเสนอ					
๖. ในพื้นที่ของท่านมีการร้องขอจากผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ให้เลือกผู้สมัครที่ตนเองสนับสนุน					
๗. ท่านนำนโยบายของผู้สมัครแต่ละคนมาพิจารณาถึงความเหมาะสมและน่าจะเป็น					
๘. ท่านจะไม่ปล่อยให้อคติส่วนตัวมาบดบังความคิดในการตัดสินใจเลือกตั้งของตนเอง					
๙. ท่านพิจารณาผู้สมัครจากพรรคเล็ก หรือพรรคการเมืองที่ไม่เป็นกระแส ให้มีโอกาสได้รับคะแนนเสียงด้วย					
๑๐. ท่านพิจารณาหลักเกณฑ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องเป็นคนดีที่มีความซื่อสัตย์ ไว้ใจได้					
๓) ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง ตามหลักธรรมาธิปไตย					
๑. ท่านได้ทำการประเมินและจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งก่อนการเลือกตั้ง					
๒. ท่านเคยทำตารางประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน					
๓. ท่านจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้งจากนโยบาย และความเหมาะสมมากกว่า ความคุ้นเคยหรือความมีอิทธิพล					
๔. ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งจากความถูกต้อง หลักการ เหตุผล มุ่งเน้นความถูกต้องมาก่อนเสมอ					
๕. ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งจากความชอบส่วนบุคคล					
๖. ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งจากผู้มีความรู้ ความซื่อสัตย์					
๗. ท่านได้ทำการประเมินพรรคการเมืองจากนโยบาย ชื่อเสียงของพรรค ผลงานของพรรคขณะเป็นรัฐบาล และพรรคสามารถช่วยทำประโยชน์ได้					
๘. ท่านประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง จากอุดมการณ์ทางการเมือง					

การไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๙. ท่านเปลี่ยนความคิดในการตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง หลังจากได้พิจารณาและเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของผู้สมัครแต่ละคน					
๑๐. ท่านประเมินและจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ มากกว่าอุดมการณ์และความชอบทางการเมือง					
๕) การตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย					
๑. ท่านให้อิโกลาผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทุกคนที่เหมาะสม					
๒. ท่านตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมืองจากนโยบายมากกว่าประโยชน์ส่วนตน					
๓. ท่านตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยไม่สนใจผู้มีอำนาจหรือผู้มีอิทธิพล					
๔. ท่านไม่ปล่อยให้ความเชื่อและอุดมการณ์ทางการเมืองมาบีบบบาทเหนือนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศ					
๕. ท่านไม่ปล่อยให้ความสนิทสนมส่วนตัวมีอำนาจเหนือการตัดสินใจที่ดีแล้วของท่านในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง					
๖. ท่านไม่ปล่อยให้เหตุการณ์ทางการเมืองมาบีบบบาทเหนือการตัดสินใจของท่านในการลงคะแนนเสียง					
๗. ท่านไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพราะต้องการให้ได้คนดีเข้าไปทำหน้าที่แทนท่าน					
๘. แม้มีการเสนอข้อแลกเปลี่ยน เช่น เงินทอง หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ก็ไม่สามารถเปลี่ยนการตัดสินใจของท่านได้					
๙. การตัดสินใจของท่านเกิดขึ้นเพราะต้องการเห็นการพัฒนาของประเทศเดินไปได้ตามระบอบประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข					
๑๐. ท่านสนับสนุนการปกครองประเทศด้วยหลักธรรมาธิปไตย คือ เอาธรรมเป็นหลักในการบริหารประเทศ					

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามปลายเปิด (Open) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับ ปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

๑. ด้านการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

๑.๑ ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

๑.๒ ข้อเสนอแนะ.....

.....

๒. ด้านการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งตามหลักธรรมาธิปไตย

๒.๑ ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

๒.๒ ข้อเสนอแนะ.....

.....

๓. ด้านการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง

๓.๑ และอุปสรรค.....

.....

๓.๒ ข้อเสนอแนะ.....

.....

๔) การตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ตามหลักธรรมาธิปไตย

๓.๑ และอุปสรรค.....

.....

๓.๒ ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ภาคผนวก ฉ
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียง
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันอาทิตย์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ในตำบลตำผามอก
อำเภอคลอง จังหวัดแพร่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ผู้ถูกสัมภาษณ์.....

คุณวุฒิ.....

ตำแหน่ง.....

ผู้สัมภาษณ์..... วันที่สัมภาษณ์.....

สถานที่.....

ตอนที่ ๒ ข้อคำถามสัมภาษณ์

๒.๑ การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีความ
สม่ำเสมอหรือไม่อย่างไร

๒.๒ รูปแบบและวิธีการสร้างหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้งเป็นอย่างไร

๒.๓ รูปแบบและวิธีการประเมินและการจัดลำดับผู้สมัครรับเลือกตั้ง และพรรคการเมือง

๒.๔ การตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ส่วนใหญ่จะเกิดความ
เปลี่ยนแปลงจากปัจจัยใด

๒.๕ ปัญหาในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนในเขตตำบลตำผามอก อำเภอคลอง
จังหวัดแพร่ เป็นอย่างไร

๒.๖ ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนใน
เขตตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ควรเป็นไปอย่างไร

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : พระสุรเดช สุเมธโส (บุญเรือง)
- เกิด : วันศุกร์ ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๖
- ภูมิลำเนาเดิม : บ้านผามอก ตำบลตำผามอก อำเภอคลอง จังหวัดแพร่
- อุปสมบท : เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ณ วัดพระเชตุพน
แขวงพระบรมมหาราชวัง เขต พระนคร กรุงเทพมหานคร
- สังกัด : วัดอัมพวัน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร
- ประวัติการศึกษา : พ.ศ. ๒๕๖๐ สำเร็จการศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ สาขาการเมืองการปกครอง
จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๑๘๖ วัดอัมพวัน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร